

КПО ESG- ЕСЕБІ 2024

*Малаандық өзгерістерге
қосатын үлесіміз*

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ

- 3 Бас директордың үндеуі
- 4 Есеп туралы
- 6 КПО-ның негізгі мақсаты және бизнес-стратегиясы
- 9 Маңызды тақырыптар және стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу

ӨНДІРІС

- 16 КПО өндірістік объектілері
- 18 Өнімдер және экспорттық бағыттар
- 20 Бұрғылау технологиялары
- 21 Күрделі жөндеу жұмыстары
- 22 Күрделі жобалар
- 24 Өндіріс тұтастығы
- 27 Төтенше жағдайларды басқару

БАСҚАРУ

- 32 Ұйым құрылымы және басқару тәсілдері
- 40 Бизнес-этика
- 42 Нормативтік-құқықтық сәйкестік
- 47 Цифрландыру және үздіксіз жетілдіру

ӘЛЕУМЕТТІК ЫҚПАЛ

- 53 Қауіпсіздік техникасы саласындағы тәжірибе
 - 61 Жұмыскерлердің еңбегін және денсаулығын қорғау
 - 69 Жұмыскерлерге деген қамқорлық
 - 85 Қауіпсіздікті қамтамасыз ету
 - 87 Өндірістік қатынастар
 - 91 Жергілікті қауымдастықтар
-

КПО-ның ESG-есебі КПО веб-сайтында мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде электрондық форматта қолжетімді.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЫҚПАЛ

- 96 Климаттың өзгеруі және энергетикалық бетбұрыс
- 97 ҚОҚ саласындағы басқару тәсілдері
- 106 Атмосфераға тасталатын шығарындылар
- 111 Энергия тиімділігі
- 115 Су қорларын тұтыну және су тарту
- 122 Қалдықтарды басқару
- 127 Биотүрлілікті сақтау

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҮЛЕС

- 138 Мемлекетке төленетін төлемдер
- 140 Жеткізілімдерді ұйымдастыру
- 142 Жергілікті қамтуды дамыту
- 146 Әлеуметтік инфрақұрылымға қосылатын үлес
- 148 Электр қуатын жеткізу

ҚОСЫМШАЛАР

- 151 GRI мазмұны көрсеткіші
- 163 Тәуелсіз тексеру туралы есеп
- 171 КПО-да маңызды тақырыптарды басқару
- 175 КПО-ның БҰҰ ТДМ мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесі
- 179 Глоссарий
- 183 Кері байланыс

Сіз қалдыратын ESG-із туралы ойлаңыз көрдіңіз бе?

*Климат үшін
жауапкершілік өзіннен
басталады!*

КІРІСПЕ

- 3** Бас директордың үндеуі
- 4** Есеп туралы
- 6** КПО-ның негізгі мақсаты және бизнес-стратегиясы
- 9** Маңызды тақырыптар және стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу

БАС ДИРЕКТОРДЫҢ ҮНДЕУІ / GRI 2-22 /

Құрметті оқырмандар!

Сіздерге «Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» компаниясының Қазақстан филиалының 2024 жылға арналған ESG есебін қуана ұсынамын. Бұл Компанияның қаржылық емес есептерін жариялай бастағалы бері жарық көріп отырған он жетінші есебі. Осы құжат – жай ғана өткен жылғы қызметіміз туралы есеп емес, бұл – сонымен қатар құндылықтарымыз бен тұрақты даму қағидаттарына деген адалдығымыздың айғағы.

Әлемде қарқынды өзгерістер жүріп жатқан құбылмалы кезде, біз қоғам мен табиғат алдындағы жауапкершілігіміздің өзектілігі арта түскенін терең түсінеміз. Біз инновацияларды енгізуге, процестерді жетілдіруге және баршаға игілік әкелетін болашаққа инвестиция салуға ұмтыламыз. Көміртек ізін азайту, еңбек жағдайларын жақсарту және әлеуметтік әділеттілікті сақтау – біздің басты назарымыздағы мақсаттар болып қала береді.

Қазіргі уақытта КПО көміртексіздендіру саласында бірқатар бастамаларды қолға алып, белсенді жүзеге асырып жатыр. Оған қоса, Компания

энергия тиімділігі, метан шығарындыларын азайту мәселелеріне, сондай-ақ төмен көміртекті және көміртексіз шешімдерді бағалауға да аса көңіл бөліп келеді. 2024 жылы қарашада КПО БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының конференциясына (COP 29) қатысып, «OGMP 2.0 бойынша есеп берудің алтын жолының» талаптарына сәйкестігін растады. Бұл бізді 2025 жылға арналған негізгі мақсатымыз – «OGMP 2.0 бойынша есеп берудің алтын стандартын» алуға бір табан жақындата түсті.

2024 жылдың басында елдің бірнеше өңірін шарпыған табиғи апат ешкімді бей-жай қалдырған жоқ. Мен бұл орайда КПО мен акционерлердің БҚО тұрғындарына көрсеткен көмегін ерекше атап өткім келеді. Біз су тасқынынан зардап шеккен отбасыларды қолдау үшін қаражат бөлдік. Соның арқасында 1100-ден астам отбасы баспаналы болып, жаңа үйлеріне көшті. КПО Батыс Қазақстан облысы халқы алдындағы әлеуметтік жауапкершілігін әрдайым сезетін, сол себепті осындай сын сағатта компания көмек қолын созудан шет қала алмады.

2024 жыл тағы бірқатар маңызды мерейтойлармен есте қалды: Қазақстан биыл қазақ мұнайына 125 жыл және Қарашығанақ кен орнының ашылғанына 45 жыл толғанын атап өтті. Бұл айтулы күндер өткенге құрметімізді ғана көрсетіп қоймайды, олар сонымен қатар бізге аманат етіп қалдырылған құнды мұра барын да еске салады.

Осы есептен сіздер өткен жылы жүзеге асырылған негізгі бастамалар мен атқарылған жұмыстардың нәтижелерін таба аласыздар. Қол жеткізген жетістіктерімізді мақтан тұтамыз, бірақ сонымен қатар алда атқарар ісіміз әлі де көп екенін жақсы түсінеміз. Осы Есептің көмегімен компаниямыздың тұрақты даму саласындағы қызметімен жақынырақ танысып, біліміңізді кеңейтесіз деп үміттенемін. Берілген ақпараттың мазмұны мен форматы туралы қандай да бір пікіріңіз немесе ұсынысыңыз болса, жіберуіңізді сұраймыз – оларды келесі басылымдарды дайындау кезінде ескеріп, есебімізді одан әрі жетілдіру үшін пайдаланамыз.

Ізгі ниетпен,

Марко Марсили

КПО бас директоры

ЕСЕП ТУРАЛЫ / ТДМ 12.8, 16.10 /

«Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» компаниясының қазақстандық филиалы (бұдан әрі – КПО) – Қазақстан Республикасы Батыс Қазақстан облысы аумағында мұнай және газ шикізатын барлау және өндірумен айналысатын халықаралық мұнай-газ компаниясы. 1998 жылы Нидерландыда тіркелген КПО компаниясы – «Шелл», «Эни», «Шеврон», «Лукойл» мен «ҚазМұнайГаз» ҰК акционер компаниялары мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасында жасалған Өнімді бөлу туралы түпкілікті келісімнің (бұдан әрі – ӨБТК) негізінде осы компаниялар атынан әрекет ететін Қарашығанақ мұнай-газ және конденсат кен орнының операторы.

/ GRI 2-1, 3-3 /

КПО 2008 жылдан бері 16 жыл бойы тұрақты даму саласындағы қызметі туралы жыл сайын есеп беріп келеді. 2009 жылы Компания [Тұрақты даму кодексін](#) қабылдады және оған сәйкес жыл сайын тұрақты даму саласында «жасалған жұмысы туралы сыртқы мүдделі тараптарға толық және расталған ақпарат баяндалған есеп беруге» міндет алған. КПО-ның Тұрақты даму кодексіндегі ережелер тұрақты дамуға қатысты жалпы қабылданған анықтамасына сәйкес келеді: **«болашақ ұрпақтың өз қажеттіліктерін қанағаттандыру мүмкіндіктеріне еш нұсқан келтірмей, бүгінгі күн қажеттіліктерін өтеу»**

Компанияның бұл Есебі – Компания дайындаған он жетінші есеп. Аталмыш Есеп компанияның қызметін жүзеге асырып жүрген аймаққа әсері (ең маңызды аспектер бойынша) туралы барлық мүдделі тараптармен ашық және айқын қарым-қатынас орнатылғандығының айғағы болып табылады. Бұл құжатта біз Компанияның есепті кезеңдегі қызметінің нәтижелерін тұрақты дамудың үш негізгі бағыты бойынша ашып баяндаймыз: әлеуметтік (S), экологиялық және экономикалық (E), сондай-ақ кәсіпорынды басқаруды ұйымдастыру (G).

Есепте өндірістік көрсеткіштер мен дамыту жоспарлары, энергетикалық бетбұрыс саласындағы ұстанатын әдістеріміз, сонымен қатар мүдделі

тараптардың топтарымен өзара әрекеттесу арқылы жүзеге асырылған әлеуметтік жобалар, экологиялық жобалар мен экономикалық серіктестіктер туралы ақпарат берілген.

Бүгін біз, осыдан 25 жылдан астам уақыт бұрын негізі қаланған істеріміздің нәтижесін көріп отырмыз. Біз қызметіміздің өңірге, жалпы елге, тіпті бүкіл әлемге әсерін түсінетін болғандықтан, тұрақты даму қағидаттарын ұстану Қарашығанақты игеруде моральдық «лицензиямыз» болды және одан әрі де солай қала береді.

Есептің қолдану аясы мен шегі

/ GRI 2-3, 3-3 /

КПО-ның ESG-есебі Қарашығанақ мұнай, газ және конденсат кен орнына бөлінген жер телімі мен Қарашығанақ-Орынбор тасымалдау жүйесі (ҚОТЖ) және Қарашығанақ-Атырау тасымалдау жүйесі (ҚАТЖ) экспорттық құбыржол жүйелері шегіндегі барлық қызметтерді қамтиды.

Бұл басылымда КПО-ның 2024 жылғы жұмысы баяндалады. Құжатта 2024 жылғы көрсеткіштеріміз, сондай-ақ 2025 жылға жасалған жоспарларымыз да көрсетілген. Қызметіміздің тұрақтылығын көрсету мақсатында іріктеп алынған маңызды тақырыптар бойынша көрсеткіштеріміз өткен бірнеше жылмен салыстырылып берілген. Қалыптасқан тәжірибеге және GRI стандарттарының талаптарына сәйкес, біз жетістіктерімізбен қоса қызметімізде кездескен түрлі қиындықтар туралы да айтуға тырысамыз. Мазмұнында біз ең маңызды деп тапқан тақырыптар белгіленген, кейін олар тиісті тарауларда егжей-тегжейлі сипатталған.

2023 жылғы ESG-есебі 2024 жылы шілде айының соңында жарияланды. Барлық бұрынғы КПО тұрақты даму туралы есептерін КПО вебсайтындағы [«Тұрақты даму»](#) бөлімінен табуға болады.

КПО-ның қаржылық емес есептілігінің тарихы

КПО тұрақты даму туралы есептерін 2008 жылдан бері жариялап келеді.

- **2008 ж. – 2012 ж.** – ең алғашқы шығарылған есептер GRI үшінші Нұсқауына – G3 сәйкес әзірленді.

- **2013 ж. – 2016 ж.** – бұл жылдары жарық көрген КПО есептері Есептілік бойынша жаһандық бастаманың төртінші нұсқауына (GRI G4) сәйкес әзірленді. 2014 жылы КПО компаниясы GRI G4 нұсқауы талаптарын қолданған Қазақстандағы алғаш компаниялардың бірі болды.

- **2017 ж. – 2024 ж.** – есептер БҰҰ ТДМ ескеріп, GRI стандарттарының талаптарына сәйкес әзірленді.

Тұрақты даму саласында қолданылатын есеп беру стандарттары

Бұл есеп 2021 жылғы GRI стандарттарының талаптарына сәйкес және 2021 жылғы мұнай-газ секторына арналған GRI стандарттары талаптарын ескеріп дайындалды. Есепте Компания үшін аса маңызды тақырыптар бойынша көрсеткіштер жарияланған. Сонымен қатар, біз GRI стандарттарының талаптарына сәйкес келетін ESG күн тәртібін зерделедік. Біз БҰҰ-ның Тұрақты даму жөніндегі мақсаттарының Қазақстанда орындалуына қосып жүрген үлесімізге үнемі салыстырмалы талдау жүргізіп отырамыз. Сондай-ақ, біз ESRS, IFRS сияқты қаржылық емес есеп берудің жаңа стандарттарын зерттеп жатырмыз және олардың компаниямызға қаншалықты қатысты екенін анықтап жатырмыз.

Біз GRI стандарттарын тұрақты даму туралы есеп беру үшін ең лайықты деп санаймыз. Осы стандарттар талап ететіндей Есептің ашықтығы мен шынайылығын қажетті деңгейде қамтамасыз ету біз үшін қашан да маңызды.

Ақпараттың тәуелсіз расталуы

Есептерімізді тәуелсіз растау арқылы қаржылық емес есептеріміздің ашықтық пен шынайылық тұрғысынан жоғары деңгейде болуына ықпал ететініне сенімдіміз. КПО Тұрақты даму туралы есебін растау тәжірибесін 2009 жылы бастады. Содан бері аудиторлық компаниялар КПО-ның он төрт есебіндегі ақпараттың растығын тексерді.

Осы есепте ашып көрсетілетін деректерді растау үшін КПО «PwC Kazakhstan» компаниясының тәуелсіз сарапшыларының көмегіне жүгінді. PwC Kazakhstan компаниясының «Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп» 161-164-беттерде берілген. / GRI 2-5, 2-17 /

Компания ішінде есеп мазмұнын келісуге және елеулі тақырыптарды белгілеуге келетін болсақ, КПО-ның ESG-есебін Компанияның директорлар комитеті бекітеді, ал есепті дайындау барысында оны оператор компаниялардың тұрақты даму мәселелері бойынша қосалқы комитетке тағайындалған мүшелері мақұлдайды. / GRI 2-5, 2-14 /

Жыл сайынғы конкурстарда және «Эксперт Қазақстан» агенттігінің ұлттық рейтингтерінің қорытындыларында КПО компаниясының тұрақты даму туралы есебінің жоғары сапасы мен тиянақтылығы жоғары бағаланып, бірнеше рет танылды.

2018 жылы КПО «Азия елдері арасындағы тұрақты даму саласында есеп беру бойынша марапаттау 2018» сайысында «Үздік экологиялық есеп» және «Лайықты еңбек шарттарын қамтамасыз ету бойынша үздік есеп» номинациялары бойынша финалға шықты.

КПО PwC Kazakhstan рейтингінде ESG-ақпаратты жариялау деңгейі бойынша қаржылық емес компаниялар арасында 2019 жылдан бастап үздік ондыққа келеді.

2017 жылдан бастап Тұрақты даму туралы есепте қоршаған ортаны қорғау туралы ақпаратты жария етудің арқасында КПО Дүниежүзілік жабайы табиғат қоры (WWF) өткізетін Қазақстан мұнай-газ компанияларының экологиялық ақпаратының ашықтығы рейтингінде көш бастаған үштіктің қатарында келеді.

2023 жылғы желтоқсанда КПО PwC Kazakhstan компаниясының 2022 жылғы жылдық есептердің нәтижелері бойынша жасаған ESG-ақпаратты ашып көрсету деңгейі бойынша үздік 50 компания рейтингінің төртінші басылымының көшбасшылар тізіміне енді.

PwC Қазақстан компаниясы ұйымдастырған 2022 жылғы ең үздік жылдық есептер байқауы аясында КПО «ESG-ақпаратты ашып көрсету бойынша үздік тәжірибе» және «Қоршаған ортаны қорғау мәселелерін ең үздік ашып көрсеткен компания» номинациялары бойынша дипломдар иеленді.

2024 жылғы желтоқсанда КПО «ESG-ақпаратты ашып көрсетуде үздік практика» номинациясы бойынша дипломға ие болып, PwC Kazakhstan компаниясының 2023 жылғы жылдық есептердің нәтижелері бойынша жасаған ESG-ақпаратты ашып көрсету деңгейі бойынша үздік 50 компания рейтингінің бесінші басылымының көшбасшылар тізіміне енді.

2025 жылғы ақпанда КПО KASE жылдық есептер байқауында «2023 жылдың тұрақты даму туралы үздік есебі» номинациясының жеңімпазы атанды. Жылдық есептерді бағалауды KASE қызметкерлері, сондай-ақ жылдық есептерді бағалау мен әзірлеу саласындағы қазақстандық сарапшылар жүргізді.

КПО 365

«КПО 365» стратегиясының бірінші саны алдымызға қойған **3 негізгі мақсатты** білдіреді. Олар жылдан жылға өзгеріссіз қала береді. Бұлар стратегияның негізгі іргетасы іспетті және стратегияның қалған элементтері осыларға негізделеді. Осы мақсаттар КПО-ны қызметі орнықты және тұрақты даму қағидаттарына сәйкес ұйымдастырылған әлемдік деңгейдегі кәсіпорынға айналдыратын қозғаушы күштер болып табылады.

Одан кейінгі сан **6 басым бағытты** білдіреді. Олар да тұрақты болып қалады, тек қажет болған жағдайда 3 жыл сайын жаңартылып отыруы керек.

«КПО 365» стратегиясындағы әр басым бағыт **«5 жолды** қамтиды. Бұл жолдар – КПО-ның ұзақ мерзімді көздеген мақсатына жетуге жетелейтін жыл сайынғы қысқа мерзімді стратегиялар. Жоспарымызға сәйкес аталмыш жолдар жыл сайын қайта қаралып, бекітіліп немесе жаңартылып отырады, содан кейін тиімділіктің жылдық негізгі көрсеткіштерімен байланыстырылады және кейін осы ақпаратты негізге алып, болашақтағы қызмет жоспарланады.

КОМПАНИЯНЫҢ МИССИЯСЫ / GRI 2-22 /

Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» негізгі миссиясы – Қарашығанақ мұнай, газ және конденсат кен орнын табиғатқа қамқорлық және экономикалық тиімділік қағидаттары негізінде, сондай-ақ жергілікті халықтың әлеуметтік-экономикалық дамуы мен өркендеуі үшін мүмкіндіктер жасай отырып игеру.

Осы мақсатқа қол жеткізу жолында КПО өз қызметтерінде тұрақты даму қағидаттарын берік ұстанады және мыналарды жүзеге асыруға өз үлесін қосады:

- Компания қызметімен байланысты теріс әсерді барынша азайту, ал мүмкіндіктерді барынша арттыру;

- Қарашығанақ кен орнын игеру барысында қабылдайтын шешімдерінің ұзақ мерзімді салдарын ескеру;
- Мүдделі тараптарды сындарлы сұхбатқа тарту;
- Өндірісті ұйымдастырудың озық әдістерін енгізу және ашықтықты қамтамасыз ету.

Компания өз қызметін [Тұрақты даму кодексінде](#), сонымен қатар [КПО бизнес қағидаттарында](#) бекітілген он тұрақты даму қағидатын басшылыққа алып, БҰҰ-ның тұрақты даму саласындағы мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге өз үлесін қосып жүзеге асырады. / **ТДМ 16.б** /

КПО БИЗНЕС СТРАТЕГИЯСЫ / GRI 201-2, ТДМ 7, 8.4, 12, 13, 16.б, 17.14 /

Ұзақ мерзімді әлеуметтік, экологиялық және экономикалық тұрақтылықты қамтамасыз етуге деген талпынысымыз КПО миссиясында көрініс тапқан. Бұл мақсатымызға 3 мақсаттан, 6 басым бағыттан және 5 «жолдан» тұратын «КПО 365» атты стратегиямызды іске асыру арқылы қол жеткізуді жоспарлап отырмыз (1-суретті қараңыз). / **GRI 2-22** /

КПО-ның бизнес стратегиясының мақсаты – бүкіл ұйым аясында миссияға қатысты тұтастықтың болуын қамтамасыз ету және алға қойылған

міндеттер мен берілген уәделердің орындалуын қадағалау үшін құрылған жүйеге сәйкес әрекет ету.

Стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу үшін компанияның ұстанымы мен миссиясын тактикалық және нақты әрекеттерге айналдырған өте маңызды. Бұған «КПО 365» корпоративтік стратегиясын енгізу арқылы қол жеткізбекпіз. Бұл стратегия болашақта КПО-ны табысқа жетелейтін құрамдас элементтерді анықтайды және олар 1-суретте көрсетілген.

1-сурет. «КПО 365» стратегиясы

ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ- МЫЗҒА САЙ БОЛУ

АДАМДАРҒА ДЕГЕН ҚАМҚОРЛЫҚ

Ынтылы әрі білікті адамдар – компания тірегі

- Ұлттандыру
- Даму және өнімділік
- Талқыға тарту
- Әралуандық және тең мүмкіндіктер
- Этикалық нормалар және нормативтік-құқықтық сәйкестік

НӨЛДІК КӨРСЕТКІШ

Адамдар мен қоршаған ортаға зиян келтірмеу

- Қауіпсіздік мәдениеті
- Бизнес серіктестер
- Жабдықты қорғау
- ҚОҚ-тың жоғары деңгейі
- Денсаулықты сақтау

ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАР

Әлеуметтік жауапкершілік және мүдделі тараптарды тарту

- ҚР
- PSA
- Бас компаниялар
- БҚО және жергілікті халық
- Ішкі байланыс

ШЫҒЫНДАРДЫ БАСҚАРУ

Қаражатты ұтымды игеру және жергілікті әлеуетті дамытуға жәрдемдесу

- Келісім-шарттар
- Цифрландыру, жеңілдету
- Шығындарды оңтайландыру
- Жергілікті қамту
- Қорлар

БОЛАШАҚТЫ ҚҰРУ

КІРІСТЕРДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Өндірісті арттырып, кеңею жобаларын іске асыру

- Пайдалану тиімділігі
- Нысандарды оңтайландыру
- Жобаларды іске асыру
- Газ жобасы
- Экспорт бағдарлары

ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ БЕТБҰРЫС

Көміртек ізін азайту

- Шығарындылардың нөлдік деңгейіне жетуге ұмтылу
- Қуат стратегиясы
- Шығарындыларды азайту стратегиясы
- Су стратегиясы
- Қалдық ресурстары стратегиясы

КЛИМАТҚА ҚАТЫСТЫ ҚАТЕРЛЕР МЕН МҮМКІНДІКТЕР / GRI 201-2 /

Біз климаттың өзгеруінен туындайтын тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау және басқару тәсілін үнемі жетілдіріп отырамыз. Бұл жұмысымыздың аясында түрлі уақыт аралығын қарастырып, ол кезеңдердің қатерлерді анықтау және қызметті жоспарлау үшін маңыздылығын анықтаймыз. Біз шығарындылар саудасы жүйесіне, көміртегі бағасына, жаңартылатын энергия көздеріне және офсеттік шешімдерге қатысты заңнамадағы өзгерістерді белсенді түрде қадағалап отырамыз. Энергетикалық бетбұрыстың орта және ұзақ мерзімді перспективада қалай өрбуі мүмкін екені туралы түсінік беретін әлеуетті сценарийлерімізге осы факторлар енгізілген. Осы идеялар стратегиялық көзқарасымызды, қаражатты бөлуді және парниктік газ шығарындыларын азайтуға бағытталған мақсаттар қоюды анықтайды.

Біз, сонымен қатар, климаттың өзгеруіне байланысты орын алуы мүмкін физикалық қатерлерге қарсы төзімділікті арттыру үшін активтеріміз бен өндірістік қызметімізді тиімді бейімдеу жолында жұмыс істеп жатырмыз. Активтер мен персоналды климаттық қатерлердің физикалық әсерінен қорғау бойынша іс-шаралар жүргізіліп жатыр. 2024 жылдың наурыз-сәуір айларында КПО компаниясы Батыс Қазақстан облысы Бөрлі ауданының жергілікті билік органдарына су тасқынына қарсы қоршаулар салуда қолдау көрсетіп, зардап шеккен тұрғындарға қол ұшын созды. Компания су тасқыны салдарынан үйлері жарамсыз болған адамдарға жаңа тұрғын үй сатып алуға 2 млрд теңге көлемінде өтеусіз қаржылық көмек көрсетті.

2024 жылы КПО Жасыл стратегиясы аясында барлық бес негізгі бағыт бойынша негізгі іс-шаралар ойдағыдай орындалды. Парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша техникалық-экономикалық зерттеулер жүргізілді, жел қарқынын өлшеу науқаны аяқталды, газтурбиналық генераторлардың жылуын пайдалану концепциясын таңдау жұмыстары басталды. Батыс Қазақстан облысында тұрақты ауыл шаруашылығы саласында офсет жобаларын жүзеге асыру мүмкіндіктері бағаланды. Суды пайдалану тиімділігін арттыруға бағытталған шаралар қабылданып, айналма суды пайдалануды кеңейту және цифрлық технологияларды енгізу қолға алынды. Сондай-ақ, қалдықтармен жұмыс істейтін қондырғыларды жаңғырту бойынша зерттеулер жүргізілді.

КПО қалдықтарды, соның ішінде бұрғылау қалдықтарын өңдеу және қайта пайдалану деңгейін арттыруға бағытталған Жасыл стратегия шеңберінде тұрақты шешімдерді енгізу жұмыстарын жалғастырып келеді. Бұл – қоршаған ортаға әсерді барынша азайту және декарбонизация бойынша мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған кең ауқымды бастаманың бір бөлігі.

Біз, сондай-ақ ҚР Үкіметімен ынтымақтасып, нормативтік базаны қалыптастыру бойынша түрлі жұмыс топтарына қатысып жүрміз, бұл өз кезегінде Париж келісімінің мақсаттарына қол жеткізуге мүмкіндік бермек.

2024 жылы КПО БҰҰ Қоршаған орта бағдарламасының (ЮНЕП) OGMP 2.0 бастамасына қосылып, 2025–2029 жылдарға арналған метанның үлестік шығарындыларын азайту мақсаттарын айқындаған ұзақ мерзімді мониторинг жоспарын ұсынды.

IMEO (Метан шығарындыларын халықаралық бақылау орталығы) жариялаған есеп пен Бакуде өткен БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздеделік конвенциясына қосылушы тараптардың 29-шы конференциясында (29-ТК) айтылған жұмыстардың нәтижесінде КПО осы бағыттағы жетістіктері танылып, OGMP КПО-ға «Gold Pathway» мәртебесін берді. 2024 жылдың екінші жартысында компания Қарашығанақ мұнай және газ конденсат кен орнындағы метан шығарындыларының барлық көздерін қамтыған толық аспапты мониторинг жүргізді. Бұл үшін метан эмиссиясын анықтауға және есепке алуға арналған ең заманауи жабдықтар пайдаланылды.

Жеткен жетістіктерге қарамастан, КПО үздіксіз жетілудің маңыздылығын мойындайды. Қазақстанның жетекші мұнай-газ кәсіпорындарының бірі ретінде КПО энергетикалық бетбұрыстың қатерлері мен мүмкіндіктерін алдын ала анықтауға тырысады.

Коммерциялық қатерлер (орта және ұзақ мерзімді)

Төмен көміртекті экономикаға көшу және Еуроодақтың көміртек шығарындыларын трансшекаралық реттеу механизмінің мұнай мен газға таралуы мұнай-газ өнімдерін өндіруге көп энергия жұмсалатын болғандықтан сатылатын өнім көлемінің және/немесе табыстылығының төмендеуіне әкелуі мүмкін. Сонымен қатар, инвесторлар мен қаржы институттары артық көріп, басымдық беретін бағыттардың өзгеруі капитал пайдалануға деген мүмкіндікті шектеп, оның құнын арттыруы мүмкін.

Нормативтік-құқықтық талаптарға қатысты қатерлер (қысқа, орта және ұзақ мерзімді)

Басқа нарықтар сияқты Қазақстанның көміртек нарығы да ПГ шығарындыларына берілетін тегін квотаны төмендету арқылы және шығарындыларға берілетін квоталарды саудалау жүйесін дамыту арқылы бизнесті төмен көміртекті технологияларға жүйелі көшіруді көздеп отыр. Болжам бойынша көміртек шығарындыларын реттеу механизмінің күшейтілуіне байланысты нормативтік талаптарды орындауға кететін шығындар арта түседі. Дегенмен, қазіргі уақытта тегін көміртек квоталарының төмендеуі қарқынына, көміртегі бағасына және басқа да реттеу механизмдеріне қатысты шешімі табылмаған түрлі сұрақтар бар. Бұл жобаларды жоспарлау және инвестициялық шешімдер қабылдау процестерінде ескерілуі қажет тиісті болжамдарды анықтауды қиындатады.

Физикалық қатерлер (қысқа мерзімді, орта және ұзақ мерзімді)

Су тасқыны, құрғақшылық, жаз кезіндегі жоғары температура сияқты қатерлерді қамтитын климаттың өзгеруінен туындайтын әлеуетті жағдайлар КПО объектілеріне, өндірістік қызметіне және жеткізу

тізбегіне әсер етуі мүмкін. Бұл қауіпті факторлар мен әсерлердің жиілігі арта түседі деп күтіледі. Климаттың өзгеруіне байланысты болса да не байланысы жоқ болса да, ауа-райының экстремалды құбылыстары КПО-ның қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін.

Беделге қатысты қатерлер (ұзақ мерзімді)

Беделге қатысты қатерлерге келетін болсақ, егер КПО өзін климаттың өзгеруіне қарсы күресте көшбасшылардың бірі ретінде көрсете алмаса, ол материалдық емес беделге қатысты қатерлерден зиян шегу мүмкін. Бұл мұнай-газ саласындағы әрбір кәсіпорынның процеске қосылып, ортақ жауапкершілікті бөлісу қажет екенін көрсетеді. Демек, КПО-ның бүкіл сала күш жұмылдырған бастамаға қосатын үлесі айқын және танылатындай болуы керек. Бұл КПО-ның өзінің және бас компанияларынан алынған ең жақсы қолданыстағы технологияларды, тәжірибелер мен бастамаларды қолдануға деген ұмтылысын білдіреді. Бас компанияларымыздың көпшілігі өздерінің операциялық философияларында энергетикалық бетбұрыс тұрғысынан үлкен серпіліс жасады.

Парниктік газдар, энергия үнемдеу және энергия тиімділігі салаларындағы ұлттық заңнаманың күшейтілуі өндірістік процестерімізді дер кезінде бейімдеп, тиісті әрекет етуімізді талап етеді.

Энергетикалық бетбұрыстың арқасында КПО-ға заңнаманың және нарық сұранысының өзгеруін өз пайдасына пайдалануға оңтайлы мүмкіндіктер береді. Біз шығарындыларды мейлінше азырақ шығарып, барынша көбірек құндылық қамтамасыз етуге тырысатындықтан, бүгін біз энергия тиімділігі құралдарына, жаңартылатын энергия көздеріне, табиғатпен байланысты офсет мүмкіндіктеріне және метан шығарындыларын бақылауға назар аударамыз. Энергия тиімділігін арттыру және жаңартылатын энергия көздерін пайдалану өнімдеріміздің ПГ шығарындылары мен көміртек ізін азайтуға көмектеседі. Бұл заңнаманың орындалуын қамтамасыз етеді, сонымен қатар квота шегінен асып кетумен байланысты ықтимал шығындардың туындауының алдын алады және бәсекеге қабілеттілігімізді сақтайды. Басқа шешімдер дайындалып, кең қолданысқа енгенге дейін көміртекті офсеттік шешімдер қысқа және орта мерзімді перспективада болашақтағы көміртектендіру процесіне көпір ретінде тез және құнды рөл атқарады. Толығырақ ақпарат осы есептің «Климаттың өзгеруі және энергетикалық бетбұрыс» бөлімінде берілген.

Оған қоса айта кетері, метан шығарындыларын бірнеше себептерге байланысты бақылау қажет. Ең бастысы – метан климаттың өзгеруіне және ауа сапасына айтарлықтай әсер етеді. Тиімді бақылау жүйелерін енгізу есеп беру процестерін жақсартуға және метан шығарындыларының қоршаған ортаға шығуының алдын алуға көмектеседі. Метан шығарындыларының жетілдірілген мониторингі мен есептің ашықтығын қамтамасыз ету біздің алдағы бес жылдағы – 2024 жылдан 2029 жылға дейінгі басты басымдықтарымыз болып табылады.

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Хабарлау және өзара әрекеттесу

Біз мүдделі тараптармен жүйелі түрде диалог жүргізу мен өзара әрекеттесудің маңыздылығын түсінеміз.

Біз жұмысымыз туралы хабардар болуға және тиісті ақпарат алуға толық құқылы мүдделі тараптарға сол ақпаратты ұсынуға міндетіміз деп санаймыз, алайда бұл ретте заңды басым құқыққа ие іскерлік құпиялық ережелерін ескереміз.

Жұмыскерлерімізбен, бизнес серіктестермен және жергілікті қауымдастықтармен қарым-қатынасымызда көтерілетін мәселелерге көңіл бөлуге және оларға бар жауапкершілікпен жауап беруге тырысамыз.

МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАР ЖӘНЕ СТЕЙКХОЛДЕРЛЕРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

/ GRI 2-29, 3-1, 3-2, ТДМ 17.16, 17.17 /

Тұрақты даму саласындағы және ESG күн тәртібінде қатысты жетістікке жету бизнес пен мүдделі тараптар арасындағы диалогтың тиімділігіне тікелей байланысты. Біз стейкхолдерлерімізбен тығыз байланыстымыз және олардың пікірлері біз үшін маңызды. ESG есебі мүдделі тараптарды тұрақты даму саласындағы қызметіміз туралы хабардар етудің негізгі құралы болып табылады. Бұл құжат есепті оқушыларға есеп берілетін кезеңде негізгі мәселелерді қалай шешкеніміз туралы, сол шешімдермен байланысты Компанияға да, стейкхолдерлерге де қандай да бір жолмен әсер етуі мүмкін өзгерістер туралы баяндауға арналған. Оған қоса, Есепте КПО компаниясының бүкіл өңірдің дамуына ықпалын талдауға мүмкіндік беретін бірталай көрсеткіштер ұсынылған.

Есепті әзірлегенде, біз бас компаниялардың ауқымды тәжірибесін негізге аламыз және қаржылық емес есептілік саласындағы әлемдік деңгейде мойындалған практика талаптарын ұстанамыз.

Біз үшін стейкхолдерлерімізбен арада орнаған сындарлы қарым-қатынасымызды жалғастыру және екі тарапқа да тиімді шешімдерді енгізу маңызды. Әдетте, шешімдер өзара әрекеттесу барысында қабылданады. Стейкхолдерлермен өзара әрекеттестік – Компания қызметінің ажырамас бөлігі: ол заңнамаға және Компанияның ішкі процедураларына сәйкес жоспарланады, құжат жүзінде тіркеледі және іске асырылады.

КПО бөлімшелері өз мүдделі тараптарын қатерлер мен маңызды тақырыптарды талдау негізінде анықтайды және осы Есепте олармен өзара әрекеттесу кезінде жиған тәжірибелерін баяндайды. КПО қызметі ауқымды болғандықтан оның стейкхолдерлерінің құрамына көптеген топтар мен ұйымдар кіреді.

ESG есебін дайындау кезінде Компания ішіндегі түрлі бөлімдермен, сондай-ақ одан тыс мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу арқылы ақпарат алмасып, деректер жиналады. Есепті әзірлеудегі көпжылдық тәжірибемізге сүйеніп, біз бірқатар маңызды тақырыптарды белгілеп алдық. Қызметімізге қатысты ең өзекті және маңызды мәліметтер баяндалуы үшін аталмыш тақырыптар жыл сайын қайта қаралып тұрады. Есептің осы шығарылымында біз олардың даму қарқынын көрсетуді жалғастырамыз.

Есепте талқыланатын маңызды тақырыптар жалпы КПО қызметінен туындайтын және жекелеген өндірістік операцияларды жүргізу кезінде болатын экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсер ету мәселелерін қамтиды.

3-суретте біз үшін аса маңызды стейкхолдерлердің топтарын көрсеттік және 2024 жылы олармен қандай жолмен әрекеттескенімізді көрсеттік.

Маңызды тақырыптардың шеңберін анықтау құралы ретінде, GRI Есептілік жөніндегі жаһандық бастама стандарттарын және олардың мұнай және

газ саласына арналған қосымшасын басшылыққа аламыз. Есепте берілген нәтижеліктің аса маңызды көрсеткіштерін Халықаралық мұнай-газ өндірушілер қауымдастығының (IOGP) деректерімен салыстырмалы түрде көрсетеміз. Қолданылатын GRI стандарттарын біз менеджмент саласындағы әдістерді және Компания қызметінің негізгі көрсеткіштерін ескере отырып ашып көрсетеміз. Оған қоса қатерлер мен мүмкіндіктер бағаланады, алға қойылған мақсаттар өткен кезеңдердің жетістіктерімен сандық түрде салыстырылады.

Әртүрлі стандарттардың талаптарына қарамастан, біз Компанияның қызметі мен тұрақты даму саласындағы маңызды тақырыптар бойынша барынша толық ақпарат беруге тырысамыз. Сондықтан Есепте берілген ақпарат GRI көрсеткіштерімен ғана шектеліп қоймайды.

Есеп беру кезеңінде баяндалған тақырыптар бас компанияларымызбен, өкілетті орган «PSA» ЖШС-мен, әртүрлі бақылаушы органдармен, мердігерлерімізбен, салалық серіктестерімізбен,

жұмыскерлерімізбен, кәсіподақтармен, жергілікті халықпен және БАҚ өкілдерімен көп тараптар арасындағы өзара әрекеттесу барысында ұдайы қадағаланып отырады. Мүдделі тараптар жергілікті тұрғындармен өткізілетін консультативтік кеңестерде, форумдарда, конференцияларда, қоғамдық тыңдаулар сияқты түрлі жиналыстар барысында, әлеуметтік сауалнамалар мен тексерулер жүргізу кезінде, сондай-ақ Компаниямен тікелей байланысу арқылы өздерін толғандыратын мәселелерді көтереді. (3-суретті қараңыз)

/ GRI 2-29 /

2025 жылы негізгі құрылымдық бөлімшелердің басты стейкхолдерлерімен өзара іс-қимыл нәтижесінде 2024 жыл үшін ең өзекті тақырыптар айқындалды. Сондай-ақ, басым стейкхолдер топтардың бірі деп саналатын Компания жұмыскерлері арасында сауалнама жүргізілді. Соңғы төрт жылда жиі таңдалып келген үздік 8 тақырып 1-кестеде келтірілген.

Кесте 1. 2021–2024 жылдардағы стейкхолдерлердің негізгі топтарының пікірін зерттеу нәтижесінде анықталған ең маңызды тақырыптарды салыстыру

2024	2023	2022	2021
1. Персоналды дамыту және оқыту	1. Технологиялар мен инновациялар	1. Жеке және өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету	1. Жеке және өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету
2. Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу	2. Табиғатты қорғау заңнамасы талаптарын сақтау	2. Жұмыскерлердің еңбегін қорғау және қауіпсіздік техникасы	2. Жұмыскерлердің еңбегін қорғау және қауіпсіздік техникасы
3. Технологиялар мен инновациялар	3. Жұмыскерлердің еңбегін қорғау және қауіпсіздік техникасы	3. Жұмыскерлердің денсаулығын сақтау	3. Жұмыскерлердің денсаулығын сақтау
4. Жұмыскерлердің денсаулығын сақтау	4. Персоналды дамыту және оқыту	4. Технологиялық процестердің қауіпсіздігі	4. Технологиялық процестердің қауіпсіздігі
5. Технологиялық процестердің қауіпсіздігі	5. Энергия тиімділігі	5. ТЖ кезінде әрекет етуге дайындық	5. ТЖ кезінде әрекет етуге дайындық
6. Қатты және сұйық қалдықтармен жұмыс істеу, сарқынды суларды кәдеге жарату	6. Технологиялық процестердің қауіпсіздігі	6. Мердігерлер ұйымдармен арадағы өндірістік қатынастар	6. Ауа сапасын қадағалау
7. Энергия тиімділігі	7. ПГ және ластағыш заттардың шығарылу көлемін азайту	7. Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу	7. Парниктік газдар мен ластаушы заттар шығарындыларын азайту
8. Қоршаған ортаны қорғауға қаражат бөлу	8. Суды ұтымды пайдалану	8. Кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру	8. Суды ұтымды пайдалану

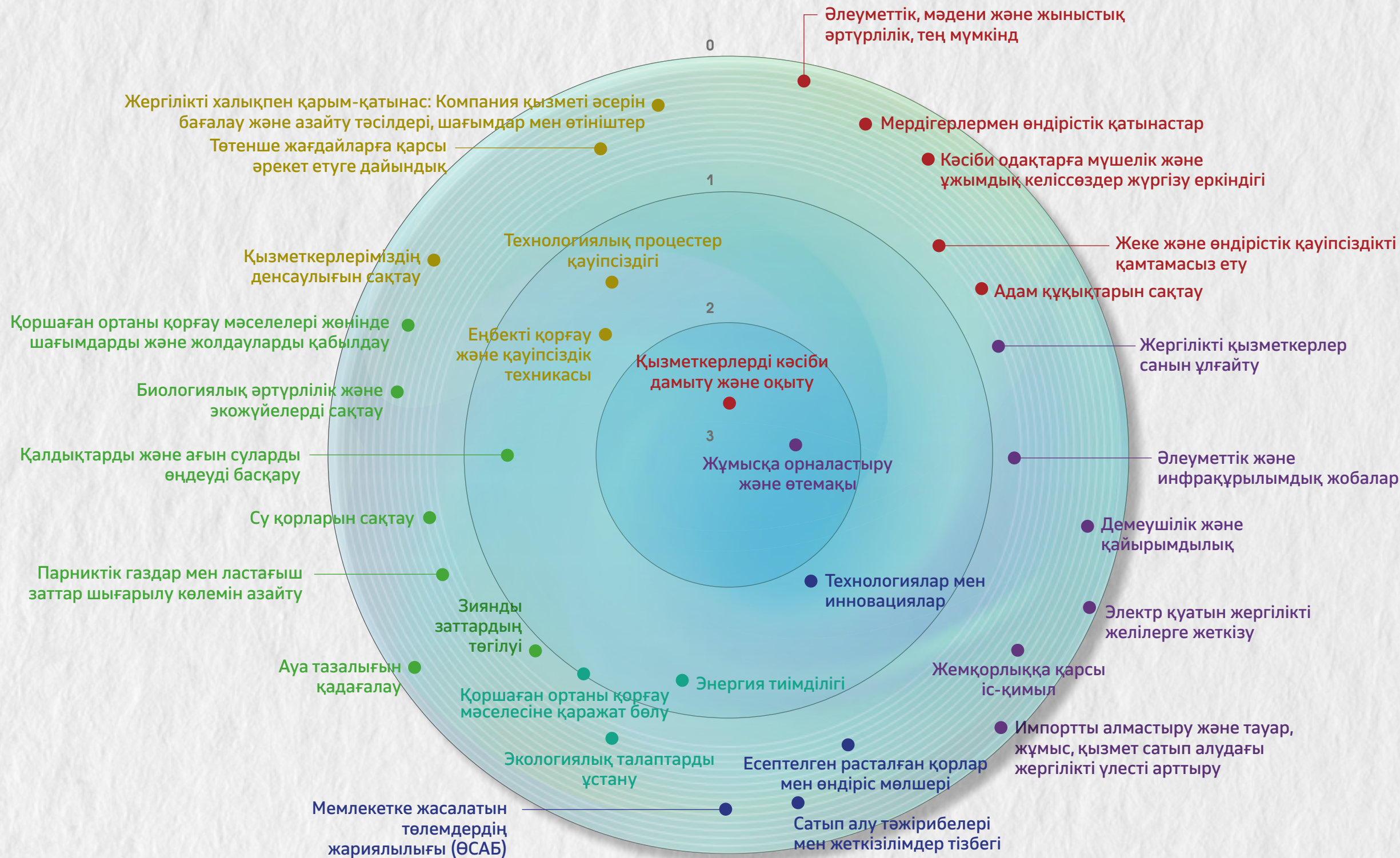
Осы есепте баяндалатын қандай да бір тақырыптардың өзектілік деңгейін 2-суреттен байқауға болады. Тақырыптар маңыздылығына қарай диаграмманың сыртқы жиегінен ортасына дейін қойылған 0-ден 3-ке дейінге диапазонда көрсетілген және шекті мәні бірден жоғары ең маңызды тақырыптар диаграмманың ішкі қабаттарында орналастырылған.

Есепті дайындау барысында негізгі мақсатымыз осы Есепте жарияланатын маңызды тақырыптар туралы жұртшылықтың хабардарлығын үнемі арттырып

отыру деп білеміз. Кері байланыс қалдыруға арналған онлайн форманы [веб-сайтымыздан](#) таба аласыз. Есеп туралы ойыңызды кез келген уақытта өзіңізге ыңғайлы формада мына электрондық поштаға жолдай аласыз: Sustainability@kpo.kz.

Есептердің қағаз нұсқаларында оқырмандар жырттып алып, толтыра алатын кері байланыс формасы бар. Келіп түскен ескертулер мен ұсыныстар келесі есепті дайындаған кезде назарға алынатын болады.

2-сурет. 2024 жылғы сауалнама нәтижелері бойынша анықталған КПО тұрақты дамуына қатысты маңызды тақырыптар / GRI 3-1, 3-2 /

* Еск.: Тақырыптар маңыздылығына қарай диаграмманың сыртқы жиегінен ортасына дейін қойылған 0-ден 3-ке дейінге диапазонда көрсетілген Ең маңызды тақырыптар диаграмманың ішкі қабаттарында орналастырылған.

3-сурет. КПО стейкхолдерлері және олармен 2024 жылы әрекеттесудің негізгі жолдары / GRI 2-29 /

КПО жергілікті тұрғындар мен мердігерлік ұйымдардың қызметкерлері сияқты мүдделі топтарға ерекше көңіл бөледі. Осы осал топтарға көмек көрсету бойынша әлеуметтік бастамалар мен іс-шаралар туралы ақпаратты ашу «Жергілікті қоғамдастықтар», «Өндірістік қатынастар», «Денсаулықты қорғау» және «Әлеуметтік инфрақұрылымға үлес» тарауларында берілген.
/ GRI 2-23 /

ҚР МИНИСТРЛІКТЕРІ/АГЕНТТІКТЕРІ

- ▶ Жұмыс жиналыстары мен сапарлары
- ▶ Шетелдік инвесторлар кеңесінің отырыстары
- ▶ Жұмыс топтарының отырыстары

БАҚ
(республикалық, өңірлік, жергілікті)

- ▶ Хат алмасу, пресс-релиздері, мақалалар, кездесулер, қоғамдық іс-шаралар, VIP қонақтардың сапарлары форматындағы тұрақты өзара әрекеттестік
- ▶ Әлеуметтік желілер арқылы ақпараттандыру: LinkedIn, Facebook, YouTube, Instagram, Вконтакте, ESG-есеп, корпоративтік вебсайт, басылымдар, сұхбаттар, БАҚ-тағы және корпоративтік бейнематериалдар

БАС КОМПАНИЯЛАР
(«Эни», «Шелл», «Шеврон», «Лукойл», «ҚазМұнайГаз»)

- ▶ Директорлар кеңесінің жиналыстары
- ▶ Мердігер комитетінің жиналыстары
- ▶ Оператор комитетінің жиналыстары
- ▶ Мердігер комитеті қосалқы комитеттерінің жиналыстары
- ▶ Оператор комитеті қосалқы комитеттерінің жиналыстары

ЖЕРГІЛІКТІ ХАЛЫҚ
(Ақсай қаласы және оның маңындағы елді мекендер тұрғындары)

- ▶ Консультативтік кеңестер, кездесулер, өтініштер, өтініштерді беру және қарастыру тәртібі
- ▶ Қоғамдық тыңдаулар

ҚР БАҚЫЛАУШЫ ОРГАНДАРЫ

- ▶ Тексерулер, инспекциялар, аудиттер
- ▶ Ақпараттандыру, кездесулер
- ▶ Апаттық жағдайда әрекет ету бойынша кешенді оқу-жаттығулар
- ▶ Сот істері

ЖҰМЫСКЕРЛЕР

- ▶ Жиналыстар/ кездесулер, хат жолдаулар
- ▶ Корпоративтік іс-шаралар: Жалпы жиналыс, Еңбек ресурстары бөлімінің ашық есік күні, бизнес-этика бойынша жиналыс, сайыстар, салтанатты марапаттау рәсімдері
- ▶ Бизнес-қағидалар мен тәртіп кодексі туралы ақпарат беру және оқыту
- ▶ Жұмыскерлердің Еңбек ресурстары бөліміне және «Жедел желі» арқылы жеткізген өндірістік, әлеуметтік және жұмысқа қатысты мәселелері бойынша өтініштері
- ▶ КПО және мердігерлік ұйымдар жұмыскерлерін ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы жетістіктері үшін тоқсан сайын және жыл сайын марапаттау
- ▶ ҚТ ережелерін сақтау бойынша кезектен тыс жиналыстар өткізу
- ▶ ҚТ, қауіпсіздік, азаматтық қорғаныс тақырыптары бойынша онлайн оқыту;
- ▶ Кадрлар бөлімі, АТЖТ қолдау қызметі, қауіпсіздік қызметі жұмыскерлеріне арналған электронды сауалнамалар
- ▶ Кәсіби мерекелерді атап өту
- ▶ Корпоративтік журнал, интернет-портал, электрондық дисплейлер, қандай да бір тақырыпты қозғайтын брошюралар арқылы ақпараттандыру
- ▶ Қоғамдық жұмыс

ЖЕРГІЛІКТІ БИЛІК ОРГАНДАРЫ

- ▶ Жұмыс бабындағы кездесулер
- ▶ Форумдар, конференциялар
- ▶ ББК отырыстары
- ▶ Қоғамдық іс-шаралар

КӘСІПОДАҚТАР

- ▶ Жұмыскерлердің әлеуметтік және еңбек мәселелері бойынша жүгіну механизмі
- ▶ Спорттық және мәдени іс-шаралар

ҮКІМЕТТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАР
(қоммерциялық емес ұйымдар, бастамашыл топтар, қоғамдық қорлар)

- ▶ Қоғамдық тыңдаулар
- ▶ Uralsk Green Forum

ЖАС ҰРПАҚ
(студенттер, оқушылар, жас мамандар)

- ▶ Өндірістік практика
- ▶ Жастар практикасы
- ▶ ЖОО түлектерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы
- ▶ Жақын орналасқан ауылдық округтің жастарына арналған КПО стипендиялық бағдарламасы
- ▶ Компания штатында жұмыс істейтін жұмыскерлер мен олардың балаларына арналған КПО стипендиялық бағдарламалар
- ▶ Ақсай қаласының балалары мен ата-аналарына арналған жол қауіпсіздігі бойынша жыл сайынғы іс-шара

КОНТРАГЕНТТЕР
(жеткізушілер/мердігерлер, тапсырыс берушілер, банктер)

- ▶ Форумдар, конференциялар
- ▶ Жұмыс бабындағы кездесулер, танысу мақсатындағы кездесулер
- ▶ Өндірістік қатынастар бөлімінің мердігерлерге жүргізетін мониторинг
- ▶ Мердігерлік компания жұмыскерлерінің өндірістік қатынастар бөліміне және Жедел желі арқылы жеткізген өтініштері
- ▶ Жеткізушілерге арналған онлайн семинарлар

САЛАЛЫҚ СЕРІКТЕСТЕР
(мұнай-газ компаниялары, бизнес қауымдастықтар)

- ▶ Конференциялар, форумдар, кездесулер
- ▶ ҚР мемлекеттік органдарымен және жұмыс тобында мүше ретінде өткізілетін бірлескен жиналыстар

ІСКЕРЛІК СЕРІКТЕСТІКТЕР ЖӘНЕ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРДА МҮШЕЛІК ЕТУ / GRI 2-28, ТДМ 17.16, 17.17 /

Біз «KAZENERGY» қауымдастығы, «Мұнай-газ машина жасау саласын дамытуға арналған халықаралық орталығы», «Тұрақты дамуға арналған табиғат пайдаланушылардың қазақстандық ассоциациясы» сияқты қазақстандық қауымдастықтардың жұмысына үлес қосып, қатысуымызды стратегиялық тұрғыдан маңызды деп бағалаймыз. Қауымдастықтармен орнатылған серіктестік арқасында КПО-ның мұнай және газ саласындағы басқа кәсіпорындармен тәжірибе алмасуға, сондай-ақ жұмыс топтары мен комитеттерге қатысу арқылы Компания мүдделерін ілгерілетуге мүмкіндігі бар.

Біз KAZENERGY қауымдастығымен бірлесе отырып, КПО да, мемлекеттік стейкхолдерлер де көтеріп жүрген көптеген мәселелерге шешім тауып жүрміз. Өзара іс-әрекетіміз бірнеше бағыттар бойынша – Үйлестіру кеңестері, комитеттер және жұмыс топтары шеңберінде жүргізіліп келеді.

Әлеуметтік салада талқыланатын мәселелер қатарына еңбек қатынастары, жобалардағы әлеуметтік-тұрмыстық қамтамасыз ету мәселелері; сондай-ақ ұжымдық шарттардың жобалары үшін базалық құжат ретінде қолданылатын Салалық келісім жобасын әзірлеу; жұмыстар мен кәсіптердің

бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын ауыстыруға арналған кәсіби стандарттарды әзірлеу және тағы басқа тақырыптар кіреді. Қоршаған ортаны қорғауға қатысты тақырыптар келесі жолдармен жүзеге асырылады: мұнай-газ саласында жаңа қолжетімді технологияларды әзірлеу және қолдану, экологиялық заңнаманы жетілдіру (ҚР жаңа Су кодексінің жобасын қоса алғанда), жер қойнауын пайдаланушылардың НҚА-ға қатысты уақтылы түсініктемелер беруі, парниктік газдар шығарындыларын реттеу және көміртегіздендіру бойынша НҚА-ға өзгерістер енгізу, қоршаған орта компоненттерінің сапасы бойынша экологиялық нормативтерді белгілеу, ҚР Салық кодексінің жобасының дайындалу жұмысына қатысу және т.б.

ҚР-да отандық мұнай-газ машина жасауды дамыту жөніндегі іс-шараларды іске асыратын Мұнай-газ машина жасау саласын дамытуға арналған халықаралық орталығының (IMBC) жұмысына Компанияның белсенді қатысуы Қарашығанақ жобасындағы ТЖҚ-дағы жергілікті қамту үлесін арттыруға ықпал етеді.

КПО мен IMBC-дің ортақ жұмысы туралы толығырақ «Жергілікті қамтуды дамыту» тарауынан біле аласыз.

*Қозғалыстың қуаты –
әр мүшесінің
саналы іс-
әрекетінде*

ӨНДІРІС

- 16** КПО өндірістік объектітері
- 18** Өнімдер және экспорттық бағыттар
- 20** Бұрғылау технологиялары
- 21** Күрделі жөндеу жұмыстары
- 22** Күрделі жобалар
- 24** Өндіріс тұтастығы
- 27** Төтенше жағдайларды басқару

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Экономика

Іскерлік мақсаттарымызға жетудің және акционерлеріміз бен Қазақстан Республикасы үшін тиімді жағдайлар туғызудың елеулі факторы – ұзақ мерзімді пайдалылықты қамтамасыз ету.

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

ҚОҚ

Біз қызметіміздің қоршаған ортаға әсерін азайту жолдарын үнемі іздеудеміз.

2024

ӨНДІРІС

Жалпы өндіру көлемі

143,3
млн МБЭ

Тұрақтандырылған
мұнайдың жалпы көлемі

10 968
мың тонна

Жалпы өндірілген газ көлемі

23 942
млн м³

Мұнай экспорты

10,93
млн тонна

ҰНҒЫМАЛАР ҚОРЫ

Ұңғымалардың жалпы саны

577

Өндіруші ұңғымалар

132

Кері айдау ұңғымалары

22

Шикізаттардың
айтарлықтай төгілуі

0

КІРІСПЕ / GRI 2-1, 3-3, OG1 /

КПО Қазақстанның солтүстік-батыс бөлігінде орналасқан және ауданы 280 км²-ден астам аумақты алып жатқан Қарашығанақ мұнай-газ конденсаты кен орнының (бұдан әрі – ҚМГКК) операторы болып табылады. ҚМГКК – бірегей кен орны, ол күрт континенттік климатқа байланысты өндірудің қиындықтарымен түсіндіріледі. Қабаттың жоғарғы шекарасы шамамен 3500 м тереңдікте жатыр, ал өнімді қабаттың қалыңдығы шамамен 1600 м құрайды. Өндірілетін көмірсутекті шикізаттың құрамында 4,5% дейін жоғарғы уытты, коррозиялық күкіртсутек (H₂S) және көмірқышқыл газы (CO₂) бар, олар белгілі бір жағдайларда жоғары коррозияға ұшырауы мүмкін. / GRI 2-1 /

Қарашығанақ кен орны бойынша мұнай-газ, конденсат және ілеспе компоненттер қорларын

қайта есептеу туралы соңғы есептердің деректеріне сәйкес (ҚР Қорлар жөніндегі мемлекеттік комитетімен 17.11.2017 ж. қабылданған), Қарашығанақ кен орнының қорлары 13,6 млрд баррель сұйық көмірсутектерге және 59,4 трлн текше фут газға бағаланады, 2024 жылғы жағдай бойынша сұйық көмірсутектердің шамамен 16,1%, ал газдың 15,1% өндірілді. / OG-1 /

Экономикалық тиімділікті барынша арттыру және қоршаған ортаға әсерді азайту мақсатында КПО озық технологияларға қомақты қаражат жұмсауда. 1997 жылы ӨБТК-ге қол қойылған сәттен бастап 31.12.2024 ж. дейін, Қарашығанақ кен орнын игеруге инвестициялардың жалпы көлемі 32,8 млрд АҚШ долларынан асты. 2024 жылдың аяғында КПО-да 4 080 адам жұмыс істеді.

КПО ӨНДІРІСТІК ОБЪЕКТТЕРІ / GRI 2-6 /

КПО-да көмірсутек шикізатын өндіру және өңдеу үш негізгі, өзара байланысқан қондырғыларда іске асырылады: Қарашығанақ өңдеу кешені (ҚӨК), ГҚДҚ-2 және ГҚДҚ-3. Ұзындығы шамамен 2000 километр болатын кеніш ішіндегі құбыржолдар жүйесі негізгі өндірістік объектілер арасында тиімді байланысты қамтамасыз етіп, өндірілген ағындардың ұңғымалардан қондырғыларға және қондырғылар арасында қозғалуын жеңілдетеді. Сондай-ақ, бұл объектілерге мұнайды бастапқы өңдеу станциясы (МБӨС) мен Эко орталық жатады, 4 суретте көрсетілген.

ҚӨК-де тасымалдаудың екі жүйесі істейді:

1. «Қарашығанақ – Атырау» тасымалдау жүйесі (ҚАТЖ):
 - ҚӨК және Үлкен Шаған ауылы мұнай айдау станцияларын қамтиды;
 - Атырау қаласындағы КПО терминалы аумағында қабылдау және сақтау объектілері бар.
2. «Қарашығанақ-Орынбор» тасымалдау жүйесі (ҚОТЖ):
 - Ресей Федерациясындағы Орынбор ГӨЗ-ге газ тасымалдау үшін пайдаланылады.

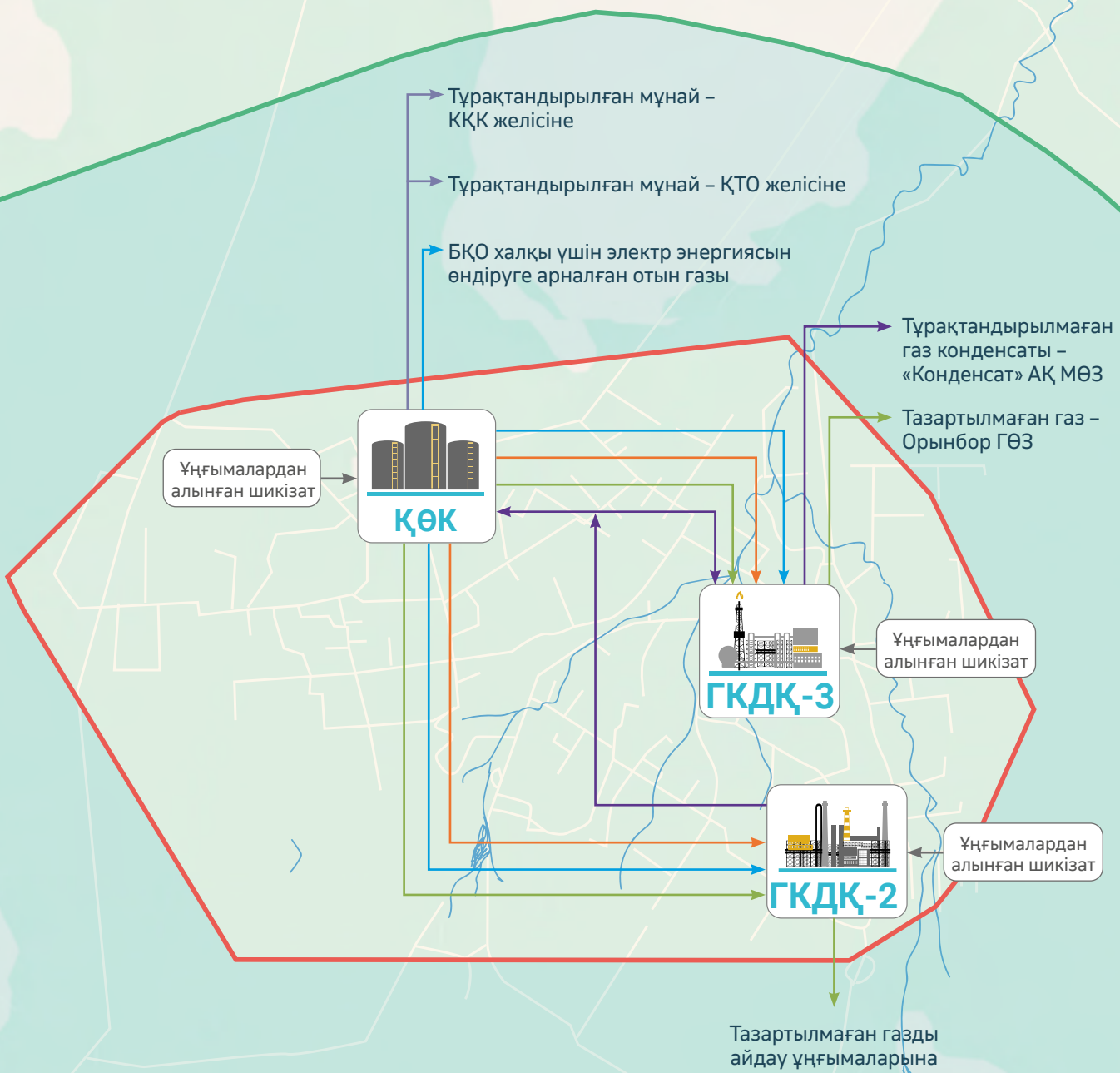
2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша Қарашығанақ кен орнында 132 өндіру ұңғымасы мен 22 шикі газды кері айдау ұңғымасы жұмыс

істеді, бұл ретте ұңғымалар қорында барлығы 577 ұңғыма болды. 2023 жылы арнайы ұңғымалар қорына «Қалдықтар мен сарқынды сулардың жерүсті жинақтау учаскелеріндегі бақылау ұңғымалары» категориясы қосылды, ол 94 ұңғыманы қамтыды; осы категорияға жататын бір ұңғыма U2-GN-1 жойылды. Осылайша, арнайы ұңғымалар саны 95-ке көбейіп, 01.01.2025 жылға қарай 279 болды.

2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша Қарашығанақ кен орнында **132** өндіру ұңғымасы мен **22** шикі газды кері айдау ұңғымасы жұмыс істеді, бұл ретте ұңғымалар қорында барлығы **577** ұңғыма болды.

2024 жылы бұрғылау жұмыстарынан кейін 5 өндіруші ұңғыма және 2 газды қабатқа кері айдау ұңғымасы пайдалануға берілді. 2024 жылдың соңына қарай бұрғылау жұмыстарында екі өндіруші ұңғыма болды.

4-сурет. ҚМГКК объектілері мен өнімдері (2024 ж. соңына сәйкес) / GRI 2-6 /

ӨНІМ

- Ұңғымалардан алынған шикізат
- Электр қуаты
- Отын газы
- Тазартылмаған газ
- Тұрақтандырылмаған мұнай
- Тұрақтандырылған мұнай

ҰҢҒЫМАЛАР ҚОРЫ

Жалпы ұңғыма саны	577
Жұмыстағы өндіруші ұңғымалар саны	132
Айдау ұңғымалары	22

- Мемлекеттік шекара
- ▭ Шеткі әсер ету көздері сызығы
- Есептік санитариялық-қорғау аймағы (2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылады)
- Автожолдар
- Гидрография

ӨНІМДЕР ЖӘНЕ ЭКСПОРТТЫҚ БАҒЫТТАР / GRI 2-6 /

КПО сұйық көмірсутектерді, шикі және отын газдарын өндіреді.

2024 жылы таза табысты максималдау мақсатында ҚМГКК өндірген сұйық көмірсутектердің 99% тұрақты мұнай ретінде әлемдік нарықтарға келесі бағыттармен экспортталды:

- Каспий құбыр консорциумы (КҚК),
- Атырау-Самара құбыр желісі және одан әрі «Транснефть» құбыр жүйесі арқылы.

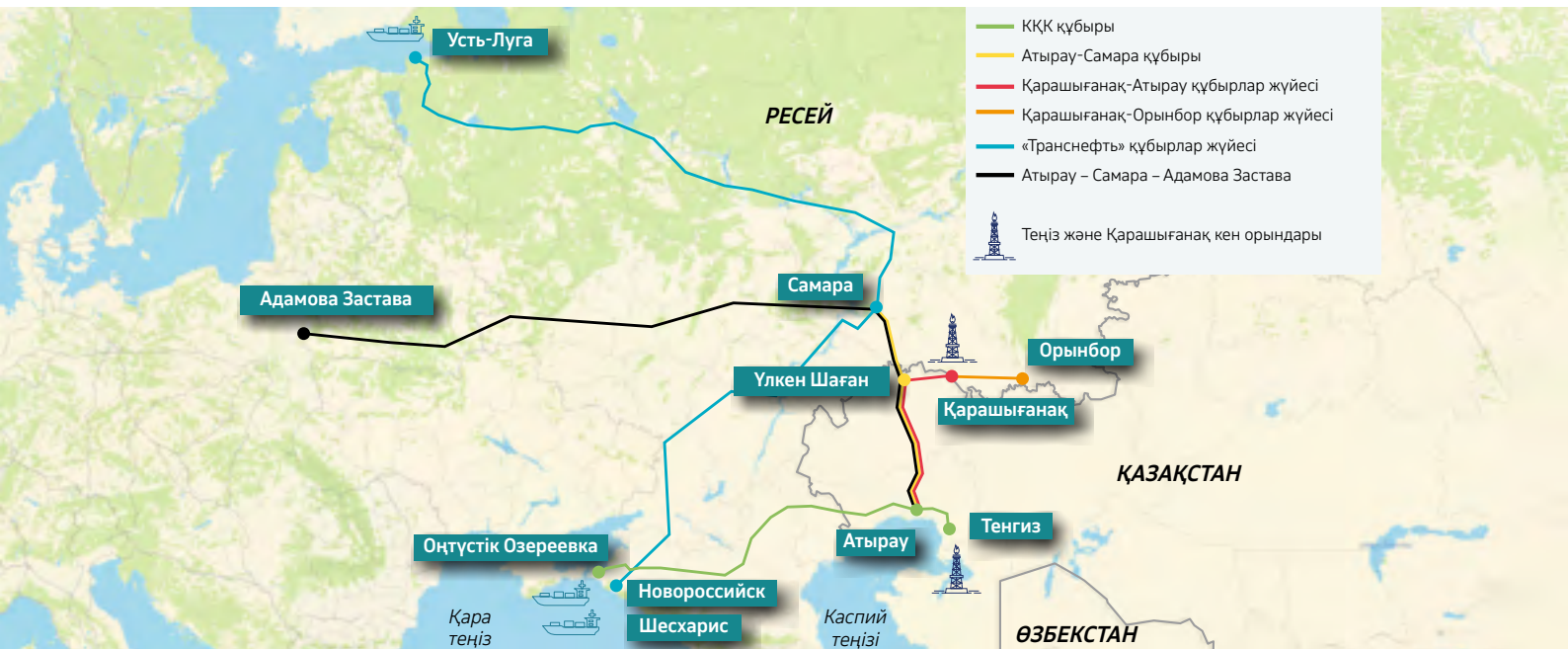
КҚК құбыры арқылы КПО мұнайы Қара теңіздегі КҚК теңіз терминалына (Озереевка ауылы) жеткізіледі. Ал 2024 жылы Атырау-Самара құбыры мұнайды Адамова Заставаға (Польша) жеткізу үшін пайдаланылды, соның соңғы тапсырыс берушінің тапсырыс беру пункті Германияда (Шведт МӨЗ)

және Балтық теңізіндегі Усть-Луга портында болды (5-суретті қараңыз).

КҚК құбыры КПО мұнайын экспорттаудың негізгі бағыты болып табылады; Атырау-Самара бағыты бойынша Адамова Заставаға жеткізу 2024 жылы қалыптасқан саяси-экономикалық жағдайға байланысты максималды пайдаланылып, КҚК-мен салыстырғанда жоғары нетбэк әкелгендіктен, толық қуатта жұмыс істеді. Әдетте, Атырау-Самара бағыты КҚК-да жоспарлы немесе жоспарсыз үзілістер болған жағдайда қосалқы бағыт ретінде де пайдаланылады.

2024 жылы КПО геосаяси жағдайға байланысты қалыптасқан халықаралық санкциялық талаптардың орындалуын қамтамасыз ету бойынша шараларды жалғастырды.

5-сурет. КПО мұнай экспортының 2024 жылғы бағыттары / GRI 3-3 /

Мұнай экспорты бойынша 2024 жылғы әрекеттер

2024 жылы КПО тарихи рекордтық деңгейде – 10,93 миллион тонна мұнай экспорттады, оның ішінде:

- 9,81 миллион тонна мұнай КҚК арқылы жеткізілді;
- Атырау – Самара бағыты арқылы 1,11 миллион тонна мұнай экспортталып, рекорд орнатылды, соның ішінде:
 - 1,1 млн тонна мұнай «Дружба» құбыры арқылы Адамова Заставаға жеткізілді;
 - 0,018 млн тонна мұнай Балтық теңізінің Усть-Луга портына жеткізілді.

Тұрақсыз газ конденсаты жеткізу

Жаңа ұңғымаларды іске қосуға байланысты жұмыстар аясында, 2024 жылдың қаңтарында КПО «Конденсат» АҰ МӨЗ-ге 11,55 мың тонна тұрақсыз газ конденсатын жеткізді.

Газ өндіру және пайдалану

Қарашығанақ кен орнында өндірілетін газ келесі мақсаттарда пайдаланылады:

- Қабаттық қысымды ұстап тұру үшін қабатқа кері айдауға;
- Газды сатып алу-сатудың ұзақ мерзімді шарты аясында «КазРосГаз» ЖШС-ға шикі газ түрінде сатуға;
- Күкіртсутектен тазарту – кен орны қондырғыларының әртүрлі процестерінде пайдалану үшін, КПО нысандарына арналған газ турбиналық электр станциясында электр энергиясы өндіру үшін, сондай-ақ ӨБТК бойынша міндеттемелерді орындау аясында жергілікті энергиямен қамтамасыз ету ұйымына жеткізу үшін.

2024 жылы КПО бастапқы мақсаттық көрсеткіштерге сәтті жетті, шикі газды Орынбор газ өңдеу зауытында (ОГӨЗ) өңдеу үшін ҚРГ-ға 8,7 млрд м³ жеткізді. Бұл нәтиже 2024 жылдың белгілі бір айларында ОГӨЗ-де пайда болған техникалық қиындықтарға қарамастан, жоғары қызмет көрсету көрсеткіштерін көрсетеді.

2024 жылы КПО электр энергиясын өндіру үшін қажетті отын газын «Батыс Энергоресурс» ЖШС-не (БЭР) жеткізуді жалғастырды. Алайда, Қазақстанның электр энергетикасы саласындағы заңнамасына енгізілген өзгерістерге сәйкес, энергиямен қамтамасыз ету функциялары өңірлік электр желілік

КПО отын газының тұрақты жеткізілуін қамтамасыз етуге және жергілікті халықты қолдауға берік бейілдігін сақтайды.

компанияларға берілді. Соның нәтижесінде, БЭР лицензиясының мерзімі аяқталған соң, 2025 жылғы 1 қаңтардан бастап өз қызметін тоқтатады.

Осы өзгерістер аясында, КПО электр энергиясы нарығындағы жаңа реформаларға сәйкес отын газын сату стратегиясын өзгертті. 2025 жылдан бастап отын газы КПК электр станциясында электр энергиясын өндіру үшін «Батыс Қазақстан өңірлік электр желілік компаниясы» ЖШС-не сатылатын болады (өндіру өтеусіз негізде жүзеге асырылады).

КПО отын газының тұрақты жеткізілуін қамтамасыз етуге және жергілікті халықты қолдауға берік бейілдігін сақтайды. КПО өз әлеуметтік міндеттемелері аясында Батыс Қазақстан облысы халқының энергияға деген қажеттілігін қамтамасыз етуге жәрдемдесіп, өңірлік электр желілеріне электр энергиясын өндіру қуаттарын өтеусіз негізінде ұсынуды жалғастыруда. Бұл қызмет КПО-ның өңірде энергетикалық ресурстардың қолжетімділігі мен тұрақтылығын қолдауға ұмтылысын көрсетеді.

2024 ЖЫЛДАҒЫ ӨНДІРУ МЕН САТУ КӨЛЕМІ / GRI 2-6 /

2024 жылы КПО компаниясы тұрақтандырылған және тұрақтандырмаған сұйық көмірсутек пен газ күйіндегі 143,3 млн. баррель мұнай эквивалентінде (БНЭ) өнім өндірді. 2023 жылы газ өндіру көлемі

23,9 млн м³ жетті. 2024 жылы КПО-да қабаттық қысымды ұстап тұру үшін кері айдалған газ көлемі ~ 14,2 млрд м³ құрады, бұл өндірілген газдың жалпы көлемінің ~ 59,4% құрады.

2-кесте. 2024 жылдағы өндіру көлемі.

		2024 ж.	2023 ж.	2022* ж.
Жалпы өндіру көлемі (қабатқа кері айдалған газ көлемі кірмейді)	мұнай эквивалентіндегі млн. баррель	143,3	142,7	128,5
Тұрақтандырылған мұнайдың жалпы көлемі	мың тонна	10 968	10 858	10 134
Газ өндірісінің жалпы көлемі	млн. м ³	23 942	22 386	19 442
Газды қабатқа кері айдау	млн. м ³	14 231	12 650	11 131
Кен орнының қажеттіліктері үшін тазартылған газ	млн. м ³	960	919	843

* Кең ауқымды ЖЖЖ өткізілген жылы

3-кесте. 2024 жылдағы сатулар

		2024 ж.	2023 ж.	2022 ж.
Сатудың жалпы көлемі	мұнай эквивалентіндегі млн.баррель	137,5	136,7	124,9
Тұрақтандырылған сұйық көмірсутектер <i>КҚК және Атырау-Самара құбыры арқылы жеткізілетін мұнай/ тұрақтандырылған конденсат</i>	мың тонна	10 929	10 648	10 171
Тұрақтандырылмаған сұйық көмірсутектер <i>«Конденсат» АҚ МӨЗ-ге жеткізілетін тұрақтандырылмаған конденсат</i>	мың тонна	12	104	30
Шикі газ <i>Орынбор ГӨЗ-на</i>	млн. м ³	8 738	8 805	7 455
Отын газы <i>БҚО халқы үшін электр энергиясын өндіруге БҚО-ға жеткізіледі</i>	млн. м ³	61	65	70

2024 жылы компанияда өнімнің және қызмет санаттарының тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігіне әсері немесе айыппұл, өсімпұл, ескертуге әкелетін ережелерді сақтамау жағдайлары тіркелген жоқ. / GRI 416-1 /

БҰРҒЫЛАУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ / ТДМ 12.6 /

2024 жылы КПО өткен жылдары қалыптасқан нық іргетасқа сүйене отыра бұрғылау және ұңғымаларға қызмет көрсету жұмыстарының қоршаған ортаға әсерін азайту жұмысын жалғастырды. Бұрынғыдай, біз парниктік газдар шығындыларын, су мен ресурстарды тұтынуды азайту бойынша төмендегі іс-шаралар арқылы нөлдік шығарындыларға қол жеткізу бойынша жұмыс атқардық:

- Мүмкіндігінше жою немесе күйдіру қажеттілігін және ластанған сұйықтықтарды жою қажеттілігін азайтуға бағытталған жоғары тиімді экологиялық таза оттықтарды пайдалану.
- Газ өндіру деңгейі жоғары (газ факторы) қолданыстағы ұңғымаларға қарағанда жоғары мұнай өндіруді қамтамасыз ететін ұңғымаларды игеру үшін бұрғылау науқанын қайта бастау.
- Ұңғымаларды сынау/игеру кезінде жаңа ұңғымаларда «нөлдік» жағуды қамтамасыз ету мақсатында жоғары қысымды сепараторы бар ұңғымаларды жоғары ағынды сорғылармен қарқынды түрде сынау (жоғары газ факторы бар ұңғыма сұйықтығын айдау сорғылары).
- Геологиялық-техникалық іс-шараларды және ұңғымалардың жоғарғы интервалдарын бұрғылау сияқты операцияларды жүргізу үшін 3 000 а.к. қуаттылығы бар ірі тоннажды бұрғылау қондырғыларының орнына шағын тоннажды бұрғылау қондырғыларын пайдалануды жалғастырды. Бұл мақсаттарымызға жету жолында шығарындыларының төмен деңгейіне және қоршаған ортаға аз әсерге қол жеткізілді.

- Кен орнымыздағы Эко орталық немесе қалдықтарды кәдеге жарату кешені геологиялық-техникалық шаралар ретінде ластанған бұрғылау ерітінділері мен бұрғылау шламдарынан мұнай негізін қайта пайдалану үшін алуға мүмкіндік береді.
- Парниктік газдар шығарындыларын азайту жоспарын іске асыруды жалғастырып, оны жетілдіру бойынша пилоттық бастамаларды енгізді. Геологиялық-техникалық іс-шараларды жүргізу үшін электр жетегімен жабдықталған арқан техникасы мен басқа да қосалқы электр жетекті жабдық орнатылды. Сондай-ақ, энергияны үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру мақсатында бұрғылау алаңдарында бірқатар бастамалар жүзеге асырылды, соның ішінде қозғалтқыш жұмысын бақылау жүйесі енгізіліп, бұрғылау қондырғыларына жаңа брезентті жылу оқшаулағыш орнатылды.

КПО ұңғымалық операциялар бөлімі ұңғымаларды пайдалану тиімділігін және өндірістік көрсеткіштерді арттыруға бағытталған ішкі процедураларды, жұмыс процестерін әзірлеу, технологиялар мен инновацияларды жетілдіру бойынша үздіксіз жұмыс жүргізуде. 2024 жылы келесідей мақсаттар орындалды:

- Ұңғымаларды игеру тиімділігін арттыру үшін «Кәсіпорын қызметінің тиімділігін арттыру жоспарын» әзірлеу мен енгізу. Мұнда цифрландыруға және өнімділікті арттыруға ерекше назар аударылады.

- Ұңғымалардың тұтастығын және күйін бақылаудың тиімділігін арттыру – ұңғымалардың тұтастығына байланысты қоршаған ортаға бөлінетін шығарындылардың алдын алу және азайту.
- Жаңа технологияларды қолдану, мысалы, ұңғыма оқпанына жергілікті жөндеу жүргізуге мүмкіндік беретін локалды кеңейткіш, сондай-ақ ұңғымалық жабдықты интеллектуалды түрде алуға арналған Wellgrab сияқты құралдар өндіріс тиімділігін арттыруға да ықпал етеді.

КҮРДЕЛІ ЖӨНДЕУ ЖҰМЫСТАРЫ

КПО-ның күрделі жөндеу стратегиясы өндірісті оңтайландыруға және күрделі жөндеулер аралығын ұзарту мен күрделі жөндеу мерзімдерін қысқарту арқылы шығындарды азайтуға бағытталған. Сонымен қатар, осы міндетті іске асыру кезінде өндірістің қауіпсіздігін, сенімділігін және үздіксіздігін қамтамасыз ету және де белгіленген нормалар мен талаптарды сақтау мәселелеріне көп көңіл бөлінеді. КПО объектілерінде жалпы кен орнын қамтитын күрделі жөндеу жұмыстары әр үш жылда бір рет жүргізілетіні тарихи түрде қалыптасқан.

Өткен жылы жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және нормативтік талаптарға сәйкестікті қамтамасыз ету сияқты күрделі жөндеу жүргізу аралықтарын анықтауға қатысты барлық аспектілерді қамтыған кең ауқымды техникалық шолу орындалды. Осы сараптама нәтижесінде, 2022 жылдан бастап 3 жылдан 4 жылға ұзартылған пайдалану аралығын енгізу мақұлданды. Осылайша, келесі жалпы кен орны күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу 2026 жылға жоспарланған.

2024 жылы іске асырылған күрделі жөндеу стратегиясы алдыңғы жылдарға ұқсас әдістемені қолданды. Әдетте, толық күрделі жөндеу – бұл ауқымды жұмыс бағдарламасы болып табылады, ол КПО және мердігер ұйымдардың персоналына айтарлықтай жүктеме түсіреді және көп мөлшерде

техника мен жабдық тартуды талап етеді. Мүмкіндігінше, КПО жекелеген өндірістік желілерді қысқа мерзімге тоқтатуды жүзеге асырады, себебі бұл толық күрделі жөндеу кезінде шекті жүктемені барынша азайтуға және нысандарда бір мезгілде жүргізілетін жұмыстарға байланысты ЕҚ, ӨТ және ҚОҚ салаларындағы тәуекелдерді төмендетуге мүмкіндік береді.

2024 жылы ГҚДҚ-3 объектісінде «желілік» тоқтату тәжірибесін қолдана отырып жөндеу және регламенттік жұмыстар, сондай-ақ жоспарлы-алдын алу жөндеу жұмыстарын орындау үшін бүкіл объектілі қысқамерзімді тоқтату жүргізілді. Аталған тоқтатулар кезінде жұмыстар сәуір мен қыркүйек айлар аралығында жүргізілді және оған Е-108, Е-208 және Е-408 жылу алмастырғыштарын ауыстыру, өндіру және техникалық қызмет көрсету қызметінің ағымдағы жұмыс бағдарламасын іске асыру, сондай-ақ шағын модификацияларды орындау кірді.

ГҚДҚ-2 нысанында газды кері айдау компрессорларына жыл сайынғы жоспарлы техникалық қызмет көрсету жұмыстары жүргізілді. 2024 жылғы 18 тамыз бен 29 қыркүйек аралығында 360 А/В/Д компрессорларындағы ССК техникалық тексеру / қайта сертификаттау бойынша шағын жұмыстар, сондай-ақ заңнамада көзделген техникалық қызмет көрсету жұмыстары орындалды.

КҮРДЕЛІ ЖОБАЛАР

Қазақстан Республикасы үшін Мердігер бола отырып, КПО мұнай кен орындарын ұтымды пайдалану практикасына сәйкес кен орынды игеру және мұнай-газ шикізатын өндіру үшін қажетті барлық операцияларды жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерді өзіне алды.

2003 жылы Қарашығанақ кен орнын игерудің екінші кезеңінің бастапқы бағдарламасы аяқталғаннан

кейін, КПО жаңа ұңғымаларды бұрғылауды, қолданыстағы ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізуді, өндірістік объектілерді жаңғыртуды және өндірудің жоғары деңгейін ұстап тұру үшін қажетті басқа да жобаларды орындауды қамтитын ағымдағы жұмыс бағдарламасын қаржыландыруды және жүзеге асыруды жалғастыруда.

ӨНДІРУ КӨЛЕМІН ҰЗARTY ЖОБАЛАРЫ

2014 жылдан бастап, КПО кен орнында газ факторының артуына жол бермеу және сұйық көмірсутектер өндіру көлемін сақтау мақсатында мынадай ірі жобаларды сәтті іске асырды:

- 2019: 5-ішкі құбыр желісі және газды кері айдау ұңғымалары жобасы жаңа ішкі құбыр желісін салу, сондай-ақ жаңа кері айдау ұңғымаларын бұрғылау және аяқтау арқылы ГҚДҚ-2 ағынынан төмен орналасқан кері айдау жүйесінің өнімділігін жетілдіруге бағытталған.
- 2021: Қарашығанақ өңдеу кешенінің (ҚӨК) газ бойынша өндірістік шектеулерін алу жобасының мақсаты тиісті қондырғылардың өнімділігін

арттыру арқасында ҚӨК объектісінің газды дайындау бойынша қуаттылығын арттыру.

- 2022: 4-газды кері айдау компрессоры жобасының мақсаты – қабатқа кері айдалатын газдың орташа тәуліктік көлемінің жылдық деңгейін және қабаттағы қысымды ұстап тұрудың тиімділігін арттыру болып табылады.
- 2024: 6-ішкі құбыр желісі және газды кері айдау ұңғымалары жобасы жаңа ішкі құбыр желісін салу, сондай-ақ жаңа кері айдау ұңғымаларын бұрғылау және аяқтау арқылы кері айдау жүйесінің өнімділігін жетілдіруге бағытталған.

ҚАРАШЫҒАНАҚТЫ КЕҢЕЙТУ ЖОБАСЫ

КПО Қарашығанақты кеңейту жобасының (ҚКЖ-1) бірінші кезеңін іске асыру есебінен кен орнын одан әрі игеру бағытталған жұмыстарды жалғастыруда. ҚКЖ-1 газды кері айдау көлемін айтарлықтай ұлғайтуға мүмкіндік береді, бұл қабат қысымын сақтауға және кен орнында сұйық көмірсутектер өндірудің шарықтау кезеңін ұзартуға септігін тигізеді. ҚКЖ-1 бірыңғай интеграцияланған команда арқылы басқарылады, алайда ол параллель түрде іске асырылатын екі жобаға бөлінген:

- ҚКЖ-1А жобасы 2020 жылдың желтоқсанында мақұлданған, ол құрамында 5-ші газды кері айдау компрессоры (5-ші ГҚК), кіріс сепараторы мен кіріс қондырғылары, газды жинау және кері айдау желісін кеңейту, сондай-ақ ілеспе инфрақұрылым қарастырылған. ҚКЖ-1А жобасы шеңберінде Қарашығанақ өңдеу кешенінде (ҚӨК) СПОГ жобасы аясында орнатылған қолжетімді газды құрғату қуаттары, сондай-ақ 6-шы ішкі өндірістік құбыр желісінің және кері айдау ұңғымаларының қолжетімді өткізу қабілеті пайдаланылады. Бұл жалпы газ айдау көлемін арттыру үшін қолданыстағы жүйелерге, инфрақұрылымға және нысандарға интеграциялау арқылы жүзеге асырылады. Мұндай интеграция тәсілі синергетикалық әсер қалыптастырып, күрделі

шығындарды азайтуға мүмкіндік береді. Газды алғашқы айдау жоспарланған мерзімнен бір ай бұрын – 2024 жылы шілдеде жүзеге асырылып, нысандар пайдалануға берілді. Өндірістік директоратқа ресми түрде тапсыру 2025 жылдың басында күтілуде.

- ҚКЖ-1Б жобасы 2022 жылдың қараша айында мақұлданған және оның құрамына 6-шы газды кері айдау компрессоры (6-шы ГҚК), газды құрғату қондырғысы, газды жинау желісін кеңейту, газ айдау желісін кеңейту және ілеспе инфрақұрылым кіреді. ҚКЖ-1Б жобасы ҚКЖ-1А жобасымен барынша синергияны пайдалана отырып, күрделі шығындарды азайтуға мүмкіндік береді. ҚКЖ-1Б құрылысы белсенді түрде жүргізілуде: негізгі жалпы құрылыс жұмыстары мен іргетас жұмыстары аяқталды, металл құрылымдар мен құбыр жолдарын монтаждау жұмыстары жүргізілуде. Ұзақ өндірістік циклі бар жабдықтар бойынша жұмыстар да белсенді түрде жүргізілуде: газтурбиналық компрессор іргетасқа орнатылды, газды құрғату колоннасы монтажданды, ал Drizo қондырғысы өндіріліп, жөнелтуге дайын. Газды алғашқы айдау 2026 жылдың үшінші тоқсанына жоспарланған, алайда жоба бойынша жұмыстар жоспардан ілгері жүргізілуде.

Жергілікті қамтуды дамытуға деген КПО-ның берік ұстанымы – оның өндірістік қызметінің негіз қалаушы бағыты болып табылады. Компания жергілікті қауымдастықтарды қолдауға және өңір экономикасын дамытуға ерекше көңіл бөледі. ҚКЖ-1А жобасы бойынша жергілікті қамту деңгейі жалпы алғанда 54%-ды құрады, бұл күтілген көрсеткіштен едәуір жоғары болды. Атап айтқанда, жеткізілетін тауарлардағы жергілікті қамтудың жоғары деңгейі

КПО-ның Қазақстанның мұнай-газ саласындағы отандық өндірушілерін дамытуға деген ұмтылысын айқын көрсетеді. Бұдан бөлек, құрылыс кезеңінде жоба жергілікті халық үшін шамамен жеті мың жұмыс орнын ашты және пайдалану кезеңінде де өңірде жұмыс орындарымен қамтамасыз етуді жалғастырады. ҚКЖ-1Б жобасы аясында да жергілікті қамтуды басым дамыту жалғасын табады.

ҚАРАШЫҒАНАҚ ГАЗ ӨңДЕУ ЗАУЫТЫНЫҢ ЖОБАЛАРЫ

КПО сұйытылған көмірсутек (мұнай) газы (СҚГ) мен тауарлық газды монетизациялау арқылы Қарашығанақ кен орнынан экономикалық тиімділікті арттырудың келешегі зор бағытын айқындады. Бұл бағыт жаңа Қарашығанақ газ өңдеу зауытының (ҚГӨЗ) құрылысы және сұйық көмірсутектер өндірудің шарықтау кезеңін ұстауға бағытталған жобалар тобы – ҚГӨЗ-ге ілеспе жобалар арқылы іске асырылатын болады. Аталған екі санат бірлесіп «**ҚГӨЗ жобалары**» деп аталады.

Қарашығанақ газ өңдеу зауыты (ҚГӨЗ) — Қарашығанақ өңдеу кешеніне (ҚӨК) жақын орналасқан жаңа автономды өндірістік нысан болып табылады. Ол құрамында күкіртті компоненттері (H_2S және CO_2) бар газды тазарту арқылы тауарлық құрғақ табиғи газ және СҚГ (сұйытылған көмірсутек газы) өндіруге арналған. ҚГӨЗ құрамына жаңа газ өңдеу зауыты, жаңа құрылыстар мен қолданыстағы өндіріс учаскелерінде орналасқан біріктірілген нысандар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының негізгі теміржол желісімен жалғасқан теміржол инфрақұрылымы кіреді. ҚГӨЗ нысандары құрамында

күкірті бар көмірсутектерді жинау және өңдеу жұмыстарын орындай отырып, құрғақ газ бен СҚГ-ны (сұйытылған көмірсутек газын) бөлуді қамтамасыз етеді.

ҚГӨЗ-ге ілеспе жобалар келесі нысандарды / жұмыстарды қамтиды:

- 2 және 3 объектілеріндегі алты жаңа ұңғыма
- 2В кезеңіндегі перм қабатына бұрғыланған төрт ұңғыма
- 7-шы ішкі құбыр желісі
- Екі жаңа газды кері айдау ұңғымасы
- Перм қабатындағы үш ұңғымаға күрделі жөндеу жүргізу
- 2+3 объектісіндегі бір ұңғымаға күрделі жөндеу жүргізу
- ҚМС-В және ҚМС-Н нысандарында сығу сорғыларын орнату.

Қазіргі уақытта ҚГӨЗ жобалары тұжырымдаманы таңдау сатысында тұр және олардың экономикалық тиімділігін қамтамасыз ету үшін қажетті барлық іс-шаралар атқарылуда.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету бөлімінің басты мақсаты – ірі апаттардың алдын алу және жұмыскерлерге, қоршаған ортаға, өндірістік объектілерге төнуі мүмкін, сондай-ақ Компания беделіне нұқсан келтіруі мүмкін қатерлерді азайту. Бұл міндеттердің орындалуына сауатты жобалау, құрылыс, пайдалану және техникалық қызмет көрсету ықпал етеді.

Объект тұтастығы технологиялық процестерді жүзеге асыратын конструктивті берік және механикалық жарамды объектілер болған кезде ғана қамтамасыз етіледі. Ауқымды оқиғаның туындау қатерін іс жүзінде ең төменгі орынды деңгейге дейін төмендету мақсатында жабдыққа, персоналға және процестерге қатысты тосқауылдар айқындалады.

Норберт Жалле
Қауіпсіздік техникасы, қоршаған ортаны қорғау және өндіріс тұтастығы жөніндегі директор

ӨНДІРІС ТҰТАСТЫҒЫ / GRI 3-3, 403-2, 403-7, OG13, ТДМ 3.9, 8.8 /

КПО өзінің өндірістік қызметіне әсер етуі мүмкін қауіптерді қадағалап, тосқауылдарды басқару жүйесін пайдалана отырып, объектінің тұтастығына төнетін қатерлердің ықтималдылығын азайтуға бағытталған жұмыстарды атқарады. Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету бөлімі өндірістік объектілердің персоналымен бірге салдарларды жұмсарту бойынша шаралар қабылдау және ірі апаттардың алдын алу үшін осы тосқауылдарды бастапқы қалпына дейін келтіру жоспарларын әзірлеу мақсатында қауіпсіздік тосқауылдарының осал жерлерін анықтау үшін үздіксіз бақылау жүргізеді.

Өндіріс нысандарының тұтастығын қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырудың негізгі қағидаттары – Қарашығанақ кен орнында жұмыс істейтін КПО, мердігер мен қосалқы мердігер жұмыскерлері арасында ірі апат қауіптерінің алдын алуға және өндіріс тұтастығы мен технологиялық қауіпсіздік туралы хабардарлықты арттыру жөніндегі шаралар кешенін білдіреді.

Өндіріс тұтастығын басқару жүйесі төмендегі басты процестерді қамтиды:

- **Тосқауылдарды басқару** – құрылымдалған процесті қолдану және тосқауылдар моделі бағдарламалық жасақтамасы арқылы;
- **Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету көрсеткіштерін талдау** – тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін пайдалану арқылы;

- **Қолданыстағы объектілерді модификациялауға арналған өзгерістерді басқару жүйесі** – өзгерістерді басқару дерекқорын пайдалану арқылы;
- **Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету** – талдау, аудит, тексеру мен бағалау жүргізу арқылы;
- **Өндіріс тұтастығы мәдениетін арттыруға бағытталған бастамалар** – механикалық ажырату процедурасы, технологиялық қауіпсіздік негіздері мен тосқауылдар моделі процесі бойынша электрондық оқыту модульдерін әзірлеу арқылы. / GRI 2-25 /

2024 жылы Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету бөлімі өндірістік объектілердегі/құрылыстардағы тосқауылдар моделінің бағдарламалық қамтамасыз етуін тосқауылдар моделін иелену және оны басқа бағдарламалық қосымшалармен интеграциялау шеңберінде одан әрі жетілдіру бойынша жұмыс атқарды. Жоғарыда аталған тармақтарды орындау мақсатында Жиынтық қауіп-қатерді бағалау әдістемесі әзірленіп, енгізілді. Өндірістік объектілердің өкілдерімен бірлесіп тосқауылдар моделін қарастыру бойынша ай сайынғы отырыстар өтті. Жаңа жұмыскерлерді оқыту жалғасты.

Өндіріс тұтастығын қамтамасыз етумен байланысты қатерлер деңгейін төмендету мақсатында 2024 жылға арналған бірқатар міндеттер айқындалды. Олардың нәтижелері төмендегі кестеде келтірілген.

Кесте 4. Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету саласындағы міндеттер
/ GRI 3-3, 403-2, 403-7 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
<ul style="list-style-type: none"> Объектілердің тұтастығы бойынша қосымша деректермен қатерлерге жиынтық бағалау жүргізудің II кезеңін оңтайландыру және енгізу; 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Объектілер тұтастығы бойынша қосымша деректермен қатерлерге жиынтық бағалау объектілер өкілдерімен өтетін тосқауылдар моделіне қатысты ай сайынғы шолу жиналыстарына енгізілді. 	<ul style="list-style-type: none"> Объектілердің тұтастығы бойынша қосымша деректермен қатерлерге жиынтық бағалау жүргізудің III кезеңін жетілдіру және енгізу;
<ul style="list-style-type: none"> Объектінің тосқауылдар моделі бойынша үйлестірушілерінің жауапкершілігін арттыру; 	Орындалуда	<ul style="list-style-type: none"> 2024 жылғы кестеге сәйкес объектілердегі тосқауылдар моделіне қатысты ай сайынғы шолу жиналыстары өтті; Объектінің белсенді қатысуымен салдарды азайту шараларының тиімділігін тексеру және қалпына келтіру жоспарын іске асыру жұмыстары жалғасты. 	<ul style="list-style-type: none"> 2025 жылғы кестеге сәйкес объектілердегі тосқауылдар моделіне қатысты ай сайынғы шолу жиналыстарын өткізу
<ul style="list-style-type: none"> Тосқауылдар моделі бойынша электрондық оқытуды аяқтау және оның 100% өтуін қамтамасыз ету (қажет болған жағдайда, жаңадан келген жұмыскерлерге ғана арналған); 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Барлық қазіргі пайдаланушылар оқытудан өтті. 	
<ul style="list-style-type: none"> Тосқауылдар моделінің ақпараттық панелін RiskPoynт деректер базасымен біріктіру (Цифрландыру және үздіксіз жетілдіру). 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Тосқауылдар моделінің ақпараттық панелі RiskPoynт деректер базасымен біріктірілді. 	
<ul style="list-style-type: none"> RiskPoynт деректер базасының функционалын одан әрі кеңейту. 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> RiskPoynт деректер базасында жұмыскерлердің қауіпсіздігі үшін маңызды өтінімдер бойынша хабарландыру жасалды. 	
<ul style="list-style-type: none"> Технологиялық процестің қауіпсіздік негіздерінің жүзеге асырылуына талдау жүргізу. 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Қатысушыларға арналған сауалнамалар шығарылды. ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ карталарына талдау жүргізілді; 	
<ul style="list-style-type: none"> ТПҚН бойынша КПО мен мердігер ұйымдардың жаңадан келген жұмыскерлеріне арналған таныстыру сессияларын өткізуді жалғастыру; 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Объект тұтастығын қамтамасыз ету жоспарына сәйкес таныстыру сессиялары өтті. 	
<ul style="list-style-type: none"> Объектілердегі ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бөлімдерінің персоналын ТПҚН-ды объектіде өз бетінше енгізу бойынша оқыту. 	Орындалуда	<ul style="list-style-type: none"> Объект тұтастығын қамтамасыз ету жоспарына сәйкес объектілердегі ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бөлімдерінің персоналы ТПҚН-ды объектіде өз бетінше енгізу бойынша оқытудан өтті. 	<ul style="list-style-type: none"> Өндірістік объектілерде ТПҚН бойынша нұсқаушылар санын арттыру.
<ul style="list-style-type: none"> Байқаулар мен көтермелеулерді қоса отырып, ТПҚН мәдениетін ілгерілетуді жалғастыру. 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> ТПҚН ережелері бойынша викториналар өтті. 	

Алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылуы

/ GRI 403-2, OG-13 /

КПО талаптарына сәйкес, технологиялық қауіпсіздікпен байланысты оқиғалар (ТҚО) мен алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылуына (АҚҚТБ) әкелген оқиғалар алдымен анықталып, талданып, тиісті санаттарға бөлінді, сондай-ақ олардың қайталануына жол бермеу мақсатында түзету шаралары жүргізілді. / GRI 2-25 /

2024 жылғы технологиялық қауіпсіздікпен байланысты оқиғалар (ТҚО) саны 2023 жылмен салыстырғанда көбейді. 1-деңгей: 3 ТҚО, 2-деңгей: 1 ТҚО және 3-деңгей: 22 ТҚО, 2024 ж. жалпы 26 ТҚО орын алды.

2024 ж. 1-деңгейлі 3 ТҚО орын алды:

- ГКДҚ-2 объектісінде мердігер ұйымның жұмыскерлері құрғақ газды тығыздаушытың соққысынан қолдарынан жарақат алды. Екі жұмыскер де ГКДҚ-2 медициналық пунктіне жүгініп, оларға алғашқы көмек көрсетілді. Одан кейін бір жұмыскер рентген және медициналық тексеруден өту үшін Ақсай қаласындағы ауруханаға жіберілді. Екінші жұмыскер өзінің еңбек міндеттерін орындауға оралды.
- ҰПӨБ ұңғымасының шлейфінде газ және конденсат шығуы орын алды. Мердігер ұйым ақаулы учаскені ауыстыруға байланысты құбыржолды жөндеуге дайындық жұмыстарын орындап жатты. Зардап шеккендер тіркелген жоқ.
- Газдың ағуы ҚӨК объектісіндегі қысым сақтандырғыш клапаны желісінде анықталды. Газ анықтау детекторларының іске қосылуы, зауыттың тоқтатылуы және персоналды

эвакуациялау орын алған жоқ. Тұзсыздандырғыш қондырғы тоқтатылып, оқшауланды және қысым түсірілді.

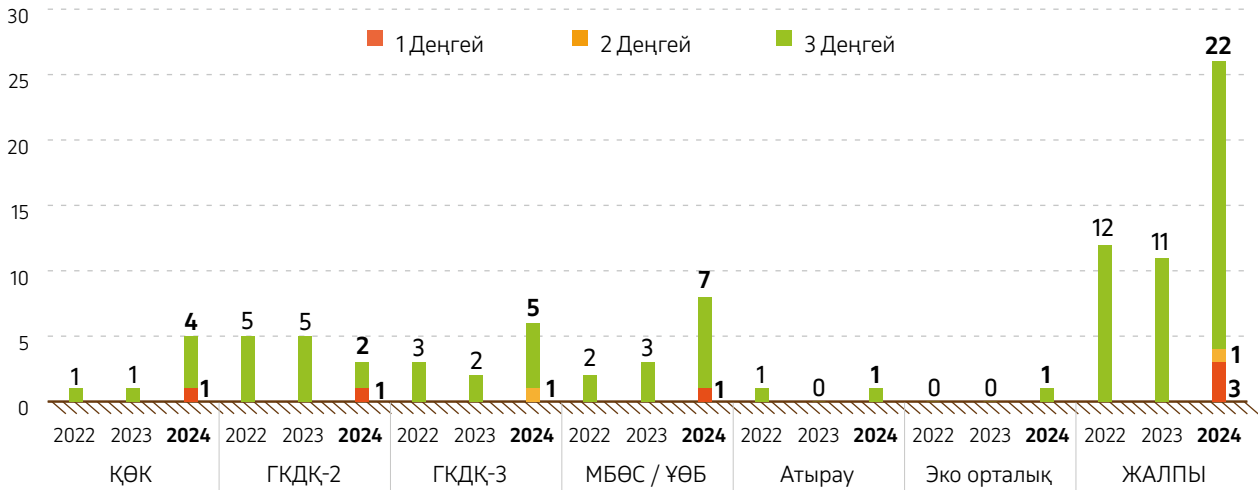
Бір 2-деңгейлі ТҚО ГҚДҚ-3-те орын алды. H₂S датчиктерінің іске қосылуы нәтижесінде жалпы газ дабыл жүйесі іске қосылды. ГҚДҚ-3 персоналы

жиналу орындарына эвакуацияланды. Зардап шеккендер тіркелген жоқ.

КПО технологиялық қауіпсіздікке байланысты барлық оқиғалар бойынша тергеу жүргізіп, негізгі себептерді талдап, іс-қимыл жоспарын әзірлейді.

/ GRI 2-25 /

Сызба 1. Өндірістік объектілер бойынша технологиялық жабдықтың алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылу жағдайлары, 2022–2024 жж. / OG13 /

Ескертпе: Технологиялық қауіпсіздікпен байланысты оқиғалар (1/2/3 дәрежелі) анықтамасымен танысу үшін «Мұнай және газ өндірушілерінің халықаралық қауымдастығы ұйымының (IOGP)» №456 стандартымен танысып шығыңыз.

2024 жылы Компания технологиялық жабдықтың тұтастығын қамтамасыз ету мен қатерлерді азайту шараларын қоса алғанда, негізгі қатерлер мен тосқауылдарды жоюға бағытталған бірқатар іс-шара жүргізді. / GRI 2-25 / Оның ішінде технологиялық жабдықтың қорғаныш қабатының тұтастығын қамтамасыз етуге бағытталған жөндеу жұмыстары мен кейбір жабдықты ауыстыру жүзеге асырылды. Тосқауылдар моделіне байланысты 20 қатер жойылды – оның ішінде 1 жоғары деңгейдегі қатер, 13 орташа деңгейдегі қатер және 6 қатер жабылды. Аталған жұмыстар тосқауылдар моделі жүйесіндегі барлық қатер жазбаларының салдарын азайтуға бағытталған тиімді шаралармен және қалпына келтіру жоспарларымен қамтамасыз етілуіне бағытталды. Өндірістегі персоналға тосқауылдар моделі қосымшасын пайдалану бойынша оқыту және тәлімгерлік жұмыс жалғасуда.

2025 жылы тосқауылдарды басқару процесі бойынша келесі негізгі іс-шараларды өткізу жоспарлануда:

- 2025 жылға жоспарланған кестеге сәйкес үйлестірушілермен бірге объектілердегі тосқауылдар моделі бойынша алдын ала жиналыстарын және тосқауылдар моделі бойынша ай сайынғы жиналыстарды өткізуді жалғастыру.
- Салдарды азайту шараларының тиімділігін тексеруді және қалпына келтіру жоспарын іске асыруды жалғастыру.

- Тосқауылдар моделін алдағы жаңа жобалармен біріктіру процесін қолдау;
- Персоналды оқытуды және олардың хабардарлығын арттыруды жалғастыру; лауазымын ауыстырған жаңа жұмыскерлер немесе мамандар үшін тосқауылдар моделі бойынша таныстыру семинарларын өткізуді, сондай-ақ аталмыш тақырып бойынша электрондық оқытуды ұйымдастыру.
- Объектілердегі тосқауылдар моделі бойынша қатерлерді жабуға және объектілерде тосқауылдар моделі бойынша жаңа қатерлерді есепке алуға жәрдемдесу.
- Тосқауылдарды басқару процесін күшейту. Негізгі процестердің сәйкестігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар барысында анықталған тосқауылдар моделі бойынша қатерлер мен пайдалану тұтастығын қамтамасыз етудің маңызды процестерімен байланысты қатерлерді интеграциялау.
- Объектілердегі персоналды тосқауылдар моделінің ақпараттық панельдері мен объектілердің тұтастығын/технологиялық процестің қауіпсіздігін бақылау тақталарын пайдалануға үгіттеу, ынталандыру және оқыту.

Өнімнің төгілуі / GRI 306-3 (2016) /

2024 жылы Қарашығанақ кен орны аумағында өнімнің айтарлықтай төгілуі¹ жағдайлары тіркелген жоқ.

¹ КПО оқиғалар жіктеліміне сәйкес, «өнімнің елеулі төгілуі» анықтамасы көмірсутектердің/химиялық реагенттердің топыраққа/су бетіне 1 000 литрден асатын көлемде төгілуі салдарынан туындаған қоршаған ортаны ластаумен байланысты оқиғаға қатысты қолданылады.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Апаттық әрекет ету және дағдарыс жағдайларын басқару КПО-ның басқару жүйесінің негізгі элементі болып табылады, өйткені апаттық жағдай ұшыққан жағдайда, КПО және мердігер ұйымдардың жұмыскерлері, жақын маңдағы елді мекендердің тұрғындары қауіпті және зиянды факторлардың ықтимал әсер ету аймағында қалуы мүмкін.

Төтенше жағдайларға дайын болу және әрекет ету ықтимал қалыптан тыс жағдайлар мен апаттарды анықтауды, сондай-ақ осындай апаттар салдарының адамдарға, қоршаған ортаға, Компания активтері мен беделіне әсерін барынша азайту үшін ұйымдық құрылым мен ресурстарды қалыптастыруды болжайды. Бұл ресурстар Бәрлі ауданының мемлекеттік апаттық-құтқару қызметтерінің күштері мен құралдарына қоныстану және ауыл шаруашылығы жерлеріндегі өрттермен, сондай-ақ су тасқыны салдарымен күресте қолдау көрсету үшін де пайдаланылады.

Клышев Меирлан
Өндіріс директорының ЕК, ҚТ және ҚОҚ бөлімінің басшысы

ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАРДЫ БАСҚАРУ / GRI 3-3, ТДМ 3.9 /

КПО компаниясында оқыс оқиға, апат немесе төтенше жағдай туындаған жағдайда, бірінші кезектегі іс-шараларды жүргізу, ТЖ ауқымын бағалау, ТЖ оқшаулау және жою, сондай-ақ салдарын жою жөніндегі әрекеттерді жоспарлау және іске асыру үшін қажетті сенімді үш деңгейлі апаттық әрекет ету жүйесі жұмыс істейді. Бұл жүйе графикалық түрде 6-суретте көрсетілген.

6-сурет. КПО апаттық әрекет ету жүйесі / GRI 3-3, 403-5 /

Деңгей №	Оқиғаның сипаттамасы	Қатысатындар деңгейі
III	Салдарлары кен орны шегінен шығып кетуі немесе үшінші тарап нысандарына және тұрғындарға қауіп төндіруі мүмкін оқиғалар. Аталмыш салдарларды жою үшін кен орны ресурстары жеткіліксіз болғандықтан дағдарысты жағдайларды басқару тобын жұмылдыру қажет. Мұндай таралу қаупі бар оқиға КПО беделіне нұқсан келтіруі мүмкін.	КПО директорлар комитеті
II	Салдарлары кен орны шегінен шықпайтын, алайда нысан аумағынан тыс шығып, әсер ету қаупі бар оқиға. Бұл кен орнындағы барлық күштер мен құралдарды жұмылдыруды, және сыртқы тараптарға хабарлау тәртібін іске қосуды қажет етеді.	Кен орны мен Ақсай қ. кеңселеріндегі бөлімдердің басшылары мен қызметкерлерінен тұратын, I деңгейдегі апаттық басқару штабына қолдау көрсететін және жағдай өршіген кезде шешім қабылдау үшін басшылыққа жедел мәліметтер беретін еріктілер.
I	Салдарлары бір қондырғы немесе тұтас нысан шегінен шықпайтын, сол нысанның апаттық-құтқару құралымдары мен апаттық басқару штабы күшімен және құралдарымен жойылатын оқиғалар.	Кен орнындағы әрбір жеке қауіпті өндірістік нысанның (КПО және мердігер ұйым) басшылық құрамы мен арнайы құралымдары

2024 жылы КПО бекітілген кестеге сәйкес апаттық басқару штабтарын дайындау жұмыстарын жалғастырды.

2024 жылы келесі КПО азаматтық қорғаныс құралымдарының қатысуымен апта сайын теориялық және практикалық оқу-жаттығулар өткізілді:

- өрт сөндіру қызметі;
- газдан құтқару қызметі;
- ерікті апаттық-құтқару құралымдары;
- медициналық құралымдар.

Оқу-жаттығу полигонында КПО азаматтық қорғаныс құралымдарының қатысуымен барлығы 52 жаттығу өткізілді.

Бұдан басқа 2024 жылы КПО ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес электрондық оқыту жүйесі базасында азаматтық қорғау бойынша персоналды оқытуды жалғастырды.

I деңгейдегі күштер мен құралдарды дайындау шеңберінде, 2024 жылы Компанияның барлық

қауіпті өндірістік объектілерінде ай сайын объектінің Апаттық басқару штабының, апаттық-құтқару қызметтерінің және КПО мен мердігер ұйымдар персоналының қатысуымен апатқа қарсы әрекет ету жаттығулары өтті.

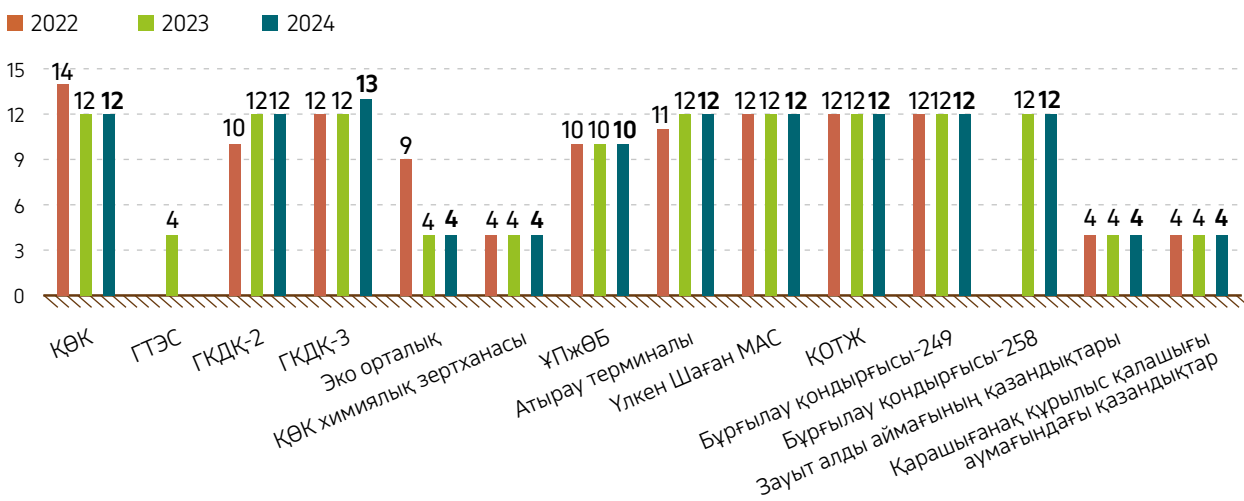
2024 жылы I деңгейдегі Апаттық басқару штабтарының және апаттық-құтқару құрылымдарының әрекеттерін пысықтау үшін КПО объектілерінде 113 оқу-жаттығу өткізілді (2023 жылы 113).

2024 жылы Компанияда барлығы 13 жаттығу дабылы өткізілді, олардың жетеуі 2-деңгейлі Апаттық басқару тобының (АБТ) қатысуымен жүзеге асырылды.

2024 жылы фильтрлі құтқарғышты кию бойынша практикалық дағдыларды пысықтауға арналған келесі оқу-жаттығу сабақтары өткізілді:

- AVON NH-15 – 7 оқу-жаттығуы өткізіліп, 392 адам оқудан өтті.
- ЭТАА – 95 оқу-жаттығуы өткізіліп, 1 039 адам оқудан өтті.

2-сызба. 2022–2024 жылдары өткізілген апатқа қарсы әрекет ету бойынша жаттығу дабылдары мен оқу-жаттығулар.

КПО су тасқыны, өрт қаупі жоғары және қысқы кезеңдерде жергілікті атқарушы органдармен тығыз ынтымақтастықты жалғастырып, қолдау көрсетуде.

2024 жылы КПО апаттық-құтқару қызметтері мен құралымдарының өкілдері ауыл шаруашылығы объектілері мен шаруашылық құрылыстарының дала өрттерін сөндіруге және орман белдеулерінің өрттерін сөндіруге көмек көрсету мақсатында елді мекендерге 14 рет шықты.

КПО су тасқыны, өрт қаупі жоғары және қысқы кезеңдерде жергілікті атқарушы органдармен тығыз ынтымақтастықты жалғастырып, қолдау көрсетуде.

II және III деңгейдегі штаб мүшелері дайындық деңгейін сақтауға мүмкіндік берген келесі оқу-жаттығуларға қатысты: / GRI 3-3 /

Кесте 5. 2024 ж. өткізілген II және III деңгейлі оқу-жаттығулар

Оқу-жаттығу түрі	Күні	Мақсаты	Қатысушылар
Тактикалық-арнайы оқу-жаттығу	2024 жылы 3 қыркүйек	«Жайық өзені мен ҚАТЖ құбырының қиылысында мұнай төгілуін жою бойынша күштер мен құралдардың іс-әрекеттері». Оқу-жаттығу барысында мұнайды ұстап қалуға және су бетінде мұнай өнімдерін жинауға арналған жабдықты жеткізу және жұмылдыру жөніндегі апаттық-құтқару қызметтерінің іс-қимылдары, сондай-ақ экспорттық ҚАТЖ құбырының желілік бөлігінде мұнай өнімдерінің төгілуі туындаған жағдайда АБШ пен АБТ-ның бірінші кезектегі іс-қимылдары пысықталды.	АҚҚ және БҚО ТЖД-мен бірлескен КПО құралымдары
«IRBIS» кешенді оқу-жаттығуы	11 қазан 2024 ж.	«Орташа қысымды күкіртті газды құрғату және шық нүктесін бақылау қондырғысында улы флюидтің бөлінуімен газдың ағып шығуының салдарынан тұтану мен өрттің орын алуы». Оқу-жаттығудың мақсаты: <ul style="list-style-type: none"> Барлық деңгейдегі ресурстарды тарта отырып, ірі төтенше жағдайға ден қою кезінде КПО рәсімдерін, жоспарлары мен құралдарын пысықтау. КПО ресурстары мен жабдықтарының ұзақ мерзімді салдарға әкелген ТЖ-ға дайындық деңгейін анықтау, соның ішінде көптеген зардап шеккендер, қоршаған ортаға зиян, өндірістік объектілерге әсер, материалдық залал, өндірісті тоқтату және беделге зиян келтіру. Ішкі және сыртқы хабарлау және коммуникация процесін пысықтау. 	КПО АӘ I, II, III-деңгейлі штабтардың персоналы, PARIS тобы
Тактикалық-арнайы оқу-жаттығу	2024 жылы 6 желтоқсан	«Жол-көлік оқиғасы» Көп адам зардап шеккен жол-көлік оқиғасы жағдайында КПО-ның апаттық ден қою қызметтері мен құрылымдарының (АБО, КПО АҚҚ, ӨАҚБ, ӨҚБ, МҚ) дайындық деңгейін тексеру мақсатында зардап шеккендерді сұрыптау бойынша тактикалық-арнайы оқу-жаттығу өткізілді.	АҚҚ және КПО ӨҚБ құрылымдары

ТЖ мәселелері бойынша жергілікті халықпен өзара әрекеттесу

/ GRI 2-23, 2-29, 3-3 /

КПО елді мекен тұрғындарына ҚМГКК және ҚАТЖ экспорттық құбыр желісі аумақтарында ТЖ туындаған кезде әрекет ету тәртібі туралы елді мекендердің тұрғындарын хабардар ету бойынша тұрақты негізде жұмыс жүргізеді. Өрт қаупі жоғары кезеңде өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар бойынша да осындай түсіндіру жұмыстары жүргізілуде.

2024 жылы бекітілген жоспарға сәйкес, ҚМГКК аумағы бойынша орналасқан 94 адамды қамтыған елді мекен тұрғындарымен келесі тақырыптарда 11 кездесу өткізілді: орталық мониторинг станциясының рөлі, апаттық құлақтандыру станциясы және олардың мақсаты, өрт қаупі бар кезеңде ауыл шаруашылығы жұмыстарын жүргізудегі өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау.

Кен орны аумағынан төнетін қауіп жағдайында елді мекен тұрғындарын эвакуациялауды ұйымдастыру кезінде ауылдық округтер әкімдіктері мен жауапты тұлғалардың бірлескен іс-қимылдарын пысықтау мақсатында 6 практикалық оқу-жаттығу өткізілді. Оқу-жаттығулар барысында бірыңғай «Баршаның назарына!» дабыл сигналы мен апаттық хабарлау станциясының (АХС) жабдықтары қолданылып, Апаттық байланыс орталығы диспетчерімен өзара әрекет ету мәселелері де пысықталды. Практикалық оқу-жаттығуларға 66 адам қатысты.

Елді мекендердегі апаттық құлақтандыру станцияларының әрдайым әзір болуын қамтамасыз ету үшін 2024 жыл ішінде КПО апаттық әрекет ету бөлімінің халықты қорғау жөніндегі мамандары бизнес серіктестердің өкілдерімен бірлесіп, апаттық құлақтандыру дабылдары мен дауыс зорайтқыш жүйелерін ай сайын тексеруден өткізіп, жабдыққа техникалық қызмет көрсетті. Аталмыш апаттық құлақтандыру станциялары кен орны аймағында орналасқан сегіз елді мекенде орнатылған.

*Мақатты
көшбасшылық –
бұл қоғаммен
үйлесінде болу*

БАСҚАРУ

- 32** Ұйым құрылымы және басқару тәсілдері
- 40** Бизнес-этика
- 42** Нормативтік-құқықтық сәйкестік
- 47** Цифрландыру және үздіксіз жетілдіру

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Іскерлік этиканың нормаларын сақтау

Біз қызметіміздің барлық аспектілерінде адалдық, мүлтіксіздік және әділдік қағидаттарын ұстанамыз, сонымен қатар бізбен бизнесті жүргізіп жатқан барлық тараптардан да осы жолды ұстануды күтеміз.

Біз кез-келген түрде тікелей немесе жанама әдіспен пара ұсыну, беру, бопсалау немесе алу амалдарын мүлде құптамаймыз және ондай қылықтарға үзілді-кесілді қарсымыз.

Біз КПО жұмыскерлерінен өздерінің жеке шаруалары мен КПО компаниясындағы кәсіби қызметтері арасындағы мүдделер қайшылығынан аулақ болуды талап етеміз. Жұмыскерлер кез-келген мүдделер қайшылығының ықтимал немесе іс жүзіндегі жағдайлары туралы КПО компаниясына мәлімдеу қажет.

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Құқықтық нормаларды сақтау

Біз өз қызметімізді жүзеге асыратын елдердің қолданыстағы барлық тиісті заңдарын және ережелерін сақтаймыз.

2024

БИЗНЕС-ЭТИКА:

Жедел желі арқылы түскен шағымдар саны

113

Заңнама мен этикалық құндылықтарға сәйкестік туралы жыл сайынғы мәлімдемеге жұмыскерлердің

91%-ы

қол қойды

Лауазымдары жоғары қатерлі саналатын

332

жұмыскер «Парақорлыққа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл» курсынан өтті

КЕЛЕСІ СТАНДАРТТАРҒА СӘЙКЕС СЕРТИФИКАТТАР РАСТАЛДЫ:

ISO 14001:2015

Экологиялық басқару жүйесі

ISO 45001:2018

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік

ISO 50001:2018

Энергия тұтынуды басқару

ISO 39001:2012

Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесі

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Сауатты құрылған басқару жүйесі – кез келген кәсіпорынның табысты дамуы мен тиімділігінің кепілі. КПО компаниясында қауіп-қатерлерді басқаруды, ішкі бақылауды және нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз етуді қамтитын кешенді және үйлесімді басқару жүйесі жолға қойылған.

Кешенді басқару тәсілі жоғары басшылық бекіткен стратегияларды, алға қойған міндеттер мен нұсқауларды жүйелі және тиімді жүзеге асыруды бақылау тетіктерін енгізуге және ақылға салынған шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Дрю Уивер

КПО корпоративтік басқару мәселелері жөніндегі директоры

ҰЙЫМ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ БАСҚАРУ ТӘСІЛДЕРІ / GRI 3-3, ТДМ 16.6 /

«Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» Қазақстандық филиалы 1997 жылы Қарашығанақ мұнай-газ конденсаты кен орнын (бұдан әрі – Қарашығанақ кен орны немесе ҚМГКК) пайдалануды өнімді бөлу туралы түпкілікті келісімге сәйкес (әрі қарай – ӨБТК) жүзеге асыруға арналған бірлескен кәсіпорын ретінде құрылды. / GRI 2-1 /

КПО тиісті филиалдарымен ұсынылған бес мердігер компанияларының тәжірибесін өзіне біріктіреді, нақтырақ айтар болсақ:

«Аджип Қарашығанақ Б.В.», «Шелл Қазақстан», «Шеврон Интернэшнл Петролеум Компани», «Лукойл Оверсиз Карачаганак Б.В.» және «КМГ Карачаганак» ЖШС. / GRI 2-6 с /

29,25%

29,25%

18%

13,5%

10%

ҰЙЫМ ҚҰРЫЛЫМЫ / GRI 2-9, 2-10 /

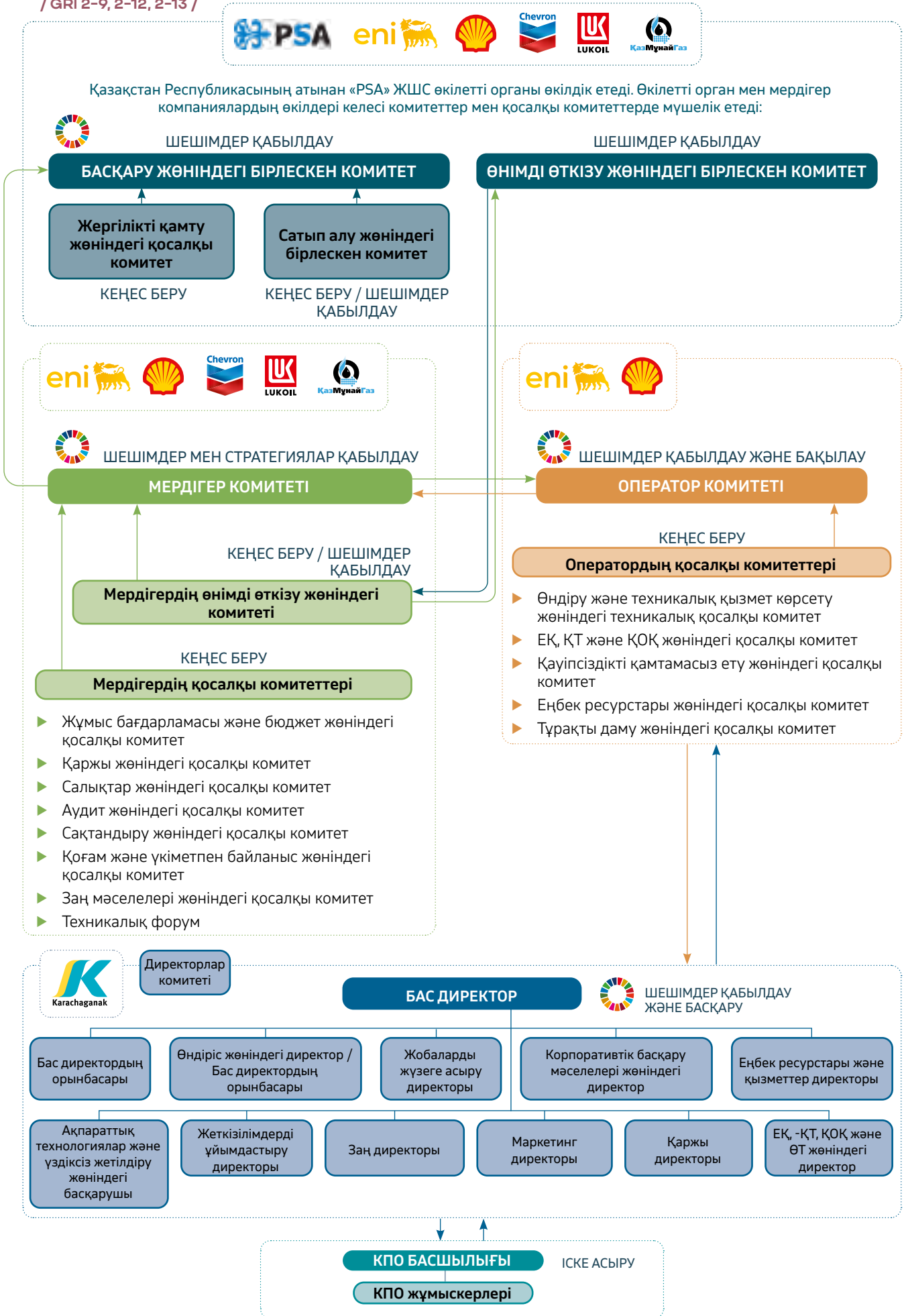
КПО компаниясының ұйымдық құрылымы сыртқы экономикалық жағдайларға тұрақты бейімделуді ескере отырып, Қазақстан Республикасы (ҚР атынан «PSA» ЖШС Өкілетті органы өкілдік етеді) және Бас компаниялар алға қойған бизнес-міндеттерге қол жеткізу және талаптарды орындау мақсатында әзірленді. ӨБТК-де белгіленген мұнай-газ операцияларын жүзеге асыру мақсатында «Аджип Қарашығанақ Б.В.» және «Би Джи Карачаганак Лимитед» (сәйкесінше, «ЭНИ С.п.А.» және «Шелл» компанияларының филиалдары; «Шелл» концерні «БиДжи Групптың» 100%-ын ресми түрде сатып алды) компаниялары бірлесіп оператор болатын модель қабылданды.

КПО компаниясының екі жоғарғы басқарушы органдары – бұл ӨБТК-ге сәйкес бес мердігер

компанияның әрқайсысының және өкілетті органның өкілдерінен тұратын Басқару жөніндегі бірлескен комитет (ББК) пен Өнімді өткізу жөніндегі бірлескен комитет (ӨБК). ӨБТК шарттары бойынша ББК төрағасы қашан да өкілетті органның өкілі болады, ал хатшысы бас оператор компаниялардың басшылық буынының өкілдері болады. / GRI 2-11 /

Айтылғанға қоса, Бірлескен қызмет туралы келісім (құрушы компаниялардың арасындағы) және Біріккен басқару туралы келісім («ЭНИ» мен «Шелл» операторлары арасындағы) шарттарын мердігер компания мен оператор деңгейінде орындау үшін ұйымда тиісті мәселелермен айналысатын қосалқы комитеттер жүйесі енгізілген. Толық басқару құрылымы 7-суретте график түрінде көрсетілген.

7-сурет Қарашығанақ жобасын басқарудың жоғарғы буындары (31.12.2024 күнгі деректерге сәйкес) / GRI 2-9, 2-12, 2-13 /

Бас компаниялардың өкілдерін басқару құрылымының барлық буындарында мүшелікке қатысушылар ретінде тағайындау, іріктеу және олардың қызметін бағалау бас компаниялардың өздерінің және ҚР өкілетті органның ішкі нормативтік ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады. Есеп беруге тиіс ұйым болғандықтан, бұл мәліметтер КПО-ға берілмейді. Осы мәселелер бойынша есеп құрушы компаниялардың өз тұрақты даму есептерінде жеке беріледі. / GRI 2-10, 2-18 /

КПО комитеттерге, қосалқы комитеттерге және Оператордың, бас компаниялардың, жобадан Қазақстан Республикасының атынан «PSA» ЖШС өкілдік ететін Өкілетті органның және Қазақстан Республикасының басқа да уәкілетті органдарының өкілдеріне әртүрлі есептерді береді. Басқару жөніндегі Бірлескен комитет тұрақты даму мәселелері бойынша жоғарғы басқарушы орган болып табылады. КПО-ның тұрақты дамуын қолдау мақсатында, ББК мүшелері жоғарыда аталған ресми комитеттермен ақпарат алмасу негізінде мүдделі тараптармен өзара әрекеттестікті бақылайды және басқарады. / GRI 2-13 b /

Басқару жөніндегі бірлескен комитет

Басқару жөніндегі бірлескен комитет мұнай-газ операцияларын, әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды ортақ басқаруға жауапты; ол жұмыстардың ӨТБК мен Реттеу туралы келісімге сәйкес орындалуын қамтамасыз етеді. ББК жылдық Жұмыс бағдарламасы мен бюджетті, әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды, сонымен қатар Кен орнын игеру жоспарына енгізілетін кез-келген толықтыруларды қарауға және бекітуге өкілетті. ББК жиналыстары әдетте жылына кем дегенде екі рет өткізіледі. 2024 жылы жиналыстар маусым және қараша айларында өтті.

Уәкілетті орган және Құрушы компания (Мердігер) ББК-ға қатысу үшін бес өкілді тағайындайды. ББК төрағасы уәкілетті орган өкілі немесе «PSA» ЖШС бола алады. Батыс Қазақстан облысының әкімі ББК-ге дауыс беру құқығы жоқ өңір өкілі ретінде қатысады. КПО жиналыстарға шақырылған қонақ ретінде қатысады, оның бұл комитетте өкілі жоқ. ББК өкілдерінің дублерлері бар, оларды да сәйкесінше уәкілетті орган және КПО-ның Құрушы компаниялары (Мердігер) тағайындайды.

ББК мүшелерінің жұмыс ақысын олардың компаниялары төлейді; үміткерлерді барлық қатысушы ұйымдардың жоғарғы басшылығы әрқайсысы өз жеке тәжірибесі мен тиісті компанияның саясатына сүйене отырып таңдайды. / GRI 2-10, 2-19 /

Басқару жөніндегі Бірлескен комитет тұрақты даму мәселелері бойынша жоғарғы басқарушы орган болып табылады.

ББК қосалқы комитеттері

ББК бірнеше қосалқы комитет құрды: Сатып алу (СБК) жөніндегі бірлескен комитет және Жергілікті қамту (ЖҚ) жөніндегі қосалқы комитет.

СБК КПО жасайтын негізгі келісімдерді бекітуге немесе мақұлдауға жауап береді және өз қызметі барысында СБК ББК бекіткен тендер процедураларын басшылыққа алады. СБК-де мүшелік ету мен дауыс беру құқығы ББК-ге ұқсас және бұл комитетте шешімдер бірауыздан қабылдану керек.

ЖҚ жөніндегі қосалқы комитет құрамына КПО мен Өкілетті органның өкілдері кіреді. ЖҚ жөніндегі қосалқы комитет ББК-ге жергілікті тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу, жергілікті кадрлардың санын көбейту, қазақстандық қызметкерлерді оқыту және дамыту мәселелері бойынша қолдау көрсетеді. Сонымен қатар, ЖҚ жөніндегі қосалқы комитет Қазақстан Республикасы, өкілетті орган немесе мердігер компаниялар ұсынатын жергілікті қамту мәселелеріне қатысты жоспарлар мен бағдарламаларды талқылау мен талдауға қатысады.

Өнімді өткізу жөніндегі бірлескен комитет

ӨБК көмірсутекті және көмірсутекті емес өнімдерді ӨБТК аясында сатумен байланысты барлық қызметтерге жауапты. Аталмыш комитет мұнай өнімдерін тасымалдау, қайта өңдеу, айырбастау және сатуға қатысты ұсыныстарды бекітеді. Шешімдер барынша көп таза түсім алу мақсатында қабылданады. ӨБК төрағасы Мердігер компаниялардың бірінің өкілі болады. КПО маркетинг директорының ӨБК отырыстарына дауыс беру құқығынсыз қатысуға құқығы бар.

Мердігер комитеті және Оператор комитеті

Бірлескен қызмет туралы келісім шарттарына сәйкес, Қарашығанақ жобасының бірлескен кәсіпорнын басқару екі деңгейлі басқару және шешім қабылдау жүйесі арқылы іске асырылады. Бастапқы басқарушы орган – ББК отырыстарында талқыға салынатын

барлық мәселелер бойынша, барлық Мердігерлік компаниялардың ұстанымын тұжырымдауға жауапты Мердігер комитеті. Келесі басқарушы орган – Оператор комитеті, кәсіпорынның қызметін бақылайды және ӨБТК шарттарының орындалуын қамтамасыз етеді.

Тұрақты даму стратегиясын құрастыратын жоғарғы басқарушы орган Мердігер комитеті болып табылады

Тұрақты даму стратегиясын құрастыратын жоғарғы басқарушы орган Мердігер комитеті болып табылады. Стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу бойынша осындай жұмыстарға КПО өкілдері бастама береді және Оператор комитетінің жиналыстарында талқыға салады, сонымен қатар аталмыш жұмыстар Оператор комитеті деңгейінде талқыланады. Мердігер комитеті барлық бас компаниялар тарапынан өткізілетін жыл сайынғы ішкі аудит аясында процестердің ұйымдастырылуы мен іске асырылуының тиімділігін қадағалайды. / GRI 2-12 /

Мердігер және Оператор комитеттерінің қосалқы комитеттері

Мердігер мен Оператор деңгейіндегі әртүрлі қосалқы комитеттер арнайы салаларда нақты өндірістік және корпоративтік мәселелер бойынша өздерінің кәсіби ұсынымдары мен құнды нұсқауларын береді. Әрбір қосалқы комитеттің тиісті Ережелерде көрсетілген өз мақсаттары мен міндеттері бар.

Тұрақты дамуға қатысты мәселелер, соның ішінде оның әлеуметтік, экономикалық және экологиялық аспектілері Операторлар комитеті жанындағы Тұрақты даму жөніндегі қосалқы комитеттің құзіретіне жатады. Оның жұмысына Оператор өкілдері де, КПО да қатысады. Тұрақты даму жөніндегі қосалқы комитеттің негізгі мақсаты – КПО орындайтын операциялардың тікелей әсер ету аймағында орналасқан елді мекендердің тұрғындарына кен орнының әсеріне қатысты нақты мәселелер мен сұрақтар бойынша түсініктеме және кеңес беру. / GRI 2-12 /

Тұрақты дамуға қатысты мәселелер, соның ішінде оның әлеуметтік, экономикалық және экологиялық аспектілері Операторлар комитеті жанындағы Тұрақты даму жөніндегі қосалқы комитеттің құзіретіне жатады.

Сонымен қатар, қосалқы комитет бұрынғы Березовка және Бестау ауылдарының тұрғындарының көшірілгеннен кейінгі өмір сүру жағдайларын мониторингтеу мәселелерін қарайды, сондай-ақ Бөрлі ауданының, оның ішінде Қарашығанақ кен орнына жақын орналасқан елді мекендердің тұрғындарымен өзара әрекеттестік, үкіметтік емес ұйымдармен жұмыс, тұрақты даму бойынша есептілік мәселелерімен айналысады. / GRI 2-12 /

Директорлар комитеті / GRI 2-9 /

КПО компаниясының Директорлар комитеті атқарушы орган болып табылады. Бұл ұжымдық шешімдерді қоса алғанда, компанияны басқару бойынша жедел шешімдер қабылдау жөніндегі кеңесші орган. Директорлар Комитет отырысы бір тоқсанда кем дегенде бір рет өткізіледі.

КПО Директорлар комитетінің құрамына барлық негізгі бөлімшелердің жетекшілері кіреді. Директорлар құрамында Оператор компанияларының іс-сапардағы жұмыскерлері және КПО-ның Қазақстан Республикасы азаматтарынан таңдалған өкілдерінен тұрады. Директорлар Комитетінің барлық мүшелері Мердігер Комитеті тарапынан тағайындалады. Директорлар Бірлескен қызмет туралы келісімнің шарттарына сәйкес тағайындалады. Директор лауазымына тағайындалу мерзімі – үш жыл. Директордың тиісті лауазымына тағайындалғандардың әрқайсысы өзінің кәсіби құзыреттері мен тәжірибесіне сәйкес оператор-компаниялар тарапынан қатаң іріктеуден өтеді. Директорлар Комитетіндегі гендерлік қатынас Есеп шығарылған кезде 83% ерлер және 17% әйел көрсеткішін құрады. КПО директорларының құрамына жеткіліксіз қамтылған әлеуметтік топтардан шыққан өкілдер кірмейді. / GRI 2-9 /

Бас директор және өндіріс жөніндегі директор / бас директордың орынбасары лауазымдарына «Шелл» және «Эни» оператор – компанияларының өкілдері ауысып тағайындалады. КПО құрылымында тәуелсіз директор лауазымы қарастырылмаған. Директорлар Комитетінің құрамы туралы ең өзекті ақпарат КПО-ның ресми веб-сайтында «[КПО басшылығы](#)» қамтылған.

Бас директор – КПО компаниясындағы ең жоғарғы басшы және ол тікелей мердігер комитетіне бағынады. Оның тікелей қарамағында бірнеше

директор және басқарушы бар. Бас директордың міндеттерінің қатарына Мердігер компаниялар КПО үшін белгілеген және бекітілген жоспарлар мен бюджеттерде айқындалған жалпы өндірістік көрсеткіштерге қол жеткізу кіреді. Директорлар Комитеті, бас директор төрағалығымен, есептік комитеттер анықтаған маңызды мәселелер бойынша прогресті қадағалайды, сонымен қатар өзекті мәселелерді белсенді түрде анықтап, бақылау жүргізіп, шешімдер мен ресурстарды бөлуді компанияның құрылымдық бөлімшелерінің сәйкес басшыларымен үйлестіреді.

Директорлар комитетінің мүшелері тұрақты дамуға қатысты барлық ірі форумдарға белсене қатысады, осы арқылы ESG мәселелері бойынша білімдерін жетілдіреді. 2024 жылы КПО директорлары мен басқарушылары мынадай форумдарға қатысқан: Қауіпсіздік мәдениеті саласындағы көшбасшылардың міндеттері бойынша семинар, «КПО-да жергілікті қамтуды дамыту және сатып алу процесі» конференциясы, КПО дөңгелек үстелі: Мұнай-газ саласындағы кешенді экологиялық рұқсаттарды талқылау, «КПО Local Content Workshop» семинары, «Тауарлардағы жергілікті құрам: ел мен саланың стратегиялық дамуы» семинары, мердігерлермен «Еңбек қорғау, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау бойынша көшбасшылық мәдениеті» бағдарламасы бойынша жиналыс, жыл сайынғы «IR Форум», ІМВ Орталығының жыл сайынғы форумы, КПО, ТШО, НКК және КТК-К бірлескен «Еңбек қорғау, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау» форумы, мердігерлермен қауіпсіздік мәселелері бойынша ҚПО саммиті, VII Халықаралық «Uralsk Green Forum» экологиялық форумы, ІМВ Орталығының мұнай-газ секторында тауарларды жергіліктендіру семинары, KASE 2023 жылғы жылдық есептер конкурсы бойынша марапаттау рәсімі.

/ GRI 2-17 /

ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕРДІ БАСҚАРУ / GRI 2-12, 2-13 /

Мұнай-газ операциялары қызметкерлердің денсаулығына, қоршаған ортаға және өндірістік активтерге тиюі мүмкін әсерді ескере отырып, мұқият ұйымдастырылуы және жүргізілуі қажет. Өз ісін адал атқаратын кен пайдаланушы ретінде, ҚПО компаниясы кәсіпорын қызметінің барлық аспектілерін қамтитын бизнес-тәуекелдерді басқаруға ерекше назар аударады.

Қауіп-қатерлерді басқару процесі мақсаттарға қол жеткізуге әсер етуі мүмкін тәуекелдерді анықтау, бағалау, бақылау, басқару және есеп беру бойынша қажетті жұмыстарды қамтиды. Бұл динамикалық және үздіксіз процесс.

2024 жылы Қауіп-қатерлерді Комитеті келесілерді қоса алғанда, әртүрлі бизнес-тәуекелдерді талқылады және қарастырды:

1. Негізгі және/немесе қосалқы логистикаға қатысты жол-көлік оқиғалары
2. Өндірістік үзіліссіздік пен технологиялық процестердің тұтастығына әсер етуі мүмкін ірі қауіп-қатерлер
3. Техникалық сүмен қамтамасыз етудегі қиындықтар
4. Электр энергиясын өндіру қуатының шектеулері
5. Өндірістік жарақаттардың санының өсуі
6. Кибершабуылдардың қауіпті инциденттеріне ұшырауы
7. ОГӨЗ-да газ қабылдауының төмендеуі
8. КГӨЗ бойынша түпкілікті инвестициялық шешімдер(ТИШ) болмауы
9. Әлеуметтік қысымның өсуі
10. Пара алу/жемқорлық

Жоғарыда көрсетілген қауіп-қатерлердің жағымсыз әсерін төмендету үшін КПО жан-жақты жүйелі жұмыс жүргізіп, үздіксіз бағалау өткізеді. Бұл жердегі мақсат – оңтайлы бизнес-стратегияны әзірлеу және өзгерістерді басқару.

Қауіп-қатерлерді басқару процесінің тиімділігін тиісті түрде тексеру үшін есеп берудің келесі кезеңдері орындалады:

- **Жылына екі рет:** Қауіп-қатерлер жөніндегі комитет отырысы өткізіледі.
- **Ұдайы:** анықталған қауіп-қатерлерді жеңілдетуге арналған алдын алу шараларының уақтылы және тиімді орындалуын қамтамасыз ету және қауіп-қатерлерді кешенді басқару жөніндегі жетекші маманды уақтылы хабардар ету мақсатында қауіп-қатерлердің өршуі туралы ақпарат қауіп-қатердің иелері деңгейінде тұрақты түрде қайта қаралып, жаңартылып отырады.

Маңызды әлеуметтік, экологиялық және экономикалық тақырыптар бойынша негізгі қауіп-қатерлерді жеңілдету шаралары есептің тиісті тарауларында толығырақ сипатталған.

Бизнеске және технологиялық қауіпсіздікке төнетін қауіп-қатерлерді басқару:

Қауіп-қатерлерді интеграцияланған басқару Тәртібінде және Еңбек қорғау, Қауіпсіздік және Қоршаған ортаны қорғау (ЕҚҚО) саласындағы интеграцияланған басқару жүйесінің Нұсқаулығында осы процесстің анықтамалары мен сипаттамасы, сонымен қатар Компания бойынша сәйкес рөлдер мен міндеттер қамтылған. Сонымен қатар, қауіп-қатерлерді басқару компанияның барлық деңгейлерінде оның бизнес-мақсаттары мен міндеттерін қызметтегі қауіп-қатерлермен үндестіруге бағытталған.

Корпоративтік басқару мәселелері жөніндегі басқарма бизнес пен қауіпсіздікке қатысты қауіп-қатерлерді қамтитын қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару жүйесін енгізуге, қолдауға, бақылауға және үнемі жетілдіруге жауап береді.

Бизнеске төнуі мүмкін қауіп-қатерлер саласында, бұл процесс қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару процедурасымен реттеледі, қауіп-қатерлер Корпоративтік қауіп-қатерлердің тізіліміне енгізіледі. Осы модель бизнеске қатысты негізгі қауіп-қатерлер мен тиісті алдын алу және түзету іс-шараларын қамтиды.

Қауіпсіздікке төнуі мүмкін қауіп-қатерлер саласында бұл процесс ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлерді басқару жүйесімен реттеледі, қауіп-қатерлер ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы корпоративтік қауіп-қатерлердің тізіліміне енгізіледі. Осы модель қауіпсіздікке қатысты негізгі қауіп-қатерлер мен тиісті алдын алу және түзету іс-шараларын қамтиды. ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлерді басқару моделінің нәтижелері бизнеске қатысты қауіп-қатерлерді басқару моделінде көрсетіледі.

Қауіп-қатерлерді басқарудың түпкілікті моделі КПО компаниясының жоғары басшылығының қатысуымен өтетін Қауіп-қатерлер жөніндегі комитеттің жиналыстарына дайындалу кезінде қаралып, түйінделеді. / GRI 2-12, 2-13 /

Технологиялық процестердің қауіпсіздігіне

қатысты қауіп-қатерлерді басқару Технологиялық процестердің қауіпсіздігіне төнетін қауіп-қатерлер олардың толық сипаттамасы берілген Тосқауылдар моделінде тіркелген. Технологиялық процестердің қауіпсіздігіне төнетін қауіп-қатерлерді басқаруға Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өндіріс тұтастығы басқармасы жауапты болады, мұндай қатерлер ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлерді басқару жүйесімен реттеледі. Әрі қарайғы толық ақпарат «Өндірістік тұтастық» бөлімінде келтірілген.

ТИІМДІЛІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ / GRI 2-12, 3-3 /

Компания тұрақтылығын сақтап, жауапкершілікпен дамуы үшін КПО-ның ішкі бақылау мәдениетін дамытуға ұмтылуының маңызы зор. Осы міндеттеме шеңберінде КПО өз бизнес-мақсаттарын қолдау үшін екі негізгі процес енгізді:

- капиталдық шығындары бар жобалар бойынша тиімділігін бағалау процесі;
- аудиттер- ол ішкі, сыртқы және мердігерлік ұйымдардың жұмысын тексеру аудиттері.

2024 жылы КПО табыстылықты бағалауға басымдық береді, негізделген шешімдер қабылдау мақсатында барлық даму жобаларын мұқият талдады. Бұл кешенді процесс, мүмкіндіктерді анықтаудан пайдалануға дейін, мына жаңартылған құжаттарда егжей-тегжейлі сипатталған: Жобалар табысты болуын бағалау саясаты және басқару жүйесі, сонымен қатар жобалар табыстылығын бағалау шаралары бойынша нұсқаулық. Біздің мақсатымыз өзгеріссіз қалады: капитал салымдарынан максималды қайтарым алу, тұрақты даму мен қоршаған ортаны қорғауға ерекше назар аудару.

Капитал салымдарының елеулі көлемін ескере отырып, КПО даму жобаларын іске асыру бойынша жұмыстарды тиімді орындау үшін ана компанияларды тарту арқылы ішкі және сыртқы рентабельділікті бағалау бойынша әртүрлі шараларды жүзеге асырады. Мұндай тиімділікті қамтамасыз етуге арналған мұқият процедуралар қос мақсатқа қызмет етеді: ашықтық пен жауапкершілікті арттырады, әрі компанияның ұзақ мерзімді тұрақты дамуы үшін шешуші рөл атқарады.

Мұндай тиімділікті қамтамасыз етуге арналған мұқият процедуралар қос мақсатқа қызмет етеді: ашықтық пен жауапкершілікті арттырады, әрі компанияның ұзақ мерзімді тұрақты дамуы үшін шешуші рөл атқарады.

2024 жылы негізгі оқиға ретінде бизнес-процестерге «Жасыл» стратегиясын интеграциялау болды. Бұл прогрессивті бастама жаңа капиталдық жобаларды дайындау процесінде қоршаған ортаға кері әсерін азайту бойынша инновациялық тұжырымдамалық ұсыныстарды әзірлеуге итермеледі. Бұл стратегиялық қадам біздің тек қызметтің тұрақтылығын сақтауға ғана емес, сонымен қатар оны арттыруға деген міндеттемемізді

айқындайды, бұл біздің «Жасыл» болашаққа деген көзқарасымызға сәйкес келеді.

Ішкі аудит жүргізу рәсімімен реттелетін аудиттік қамтамасыз ету процесі тұрғысынан алғанда, ішкі аудит функциясы қауіп-қатерлер негізделген тәуелсіз тексерулерді қамтамасыз етіп, корпоративтік басқару жүйесінің жалпы құрылымын, ішкі бақылау мен процестердің тиімділігін КПО Басқару және бақылау жүйесіне сәйкес бағалайды. Ішкі аудит қызметі компанияның өндірістік мақсаттарына қол жеткізуге кедергі болуы кез келген ағаттықты анықтайды.

Жыл сайын, КПО қызметінің қауіп-қатерлер төну қаупі жоғары салаларында, соның ішінде корпоративтік басқару, келісімшарттар мен сатып алулар, мердігердің және компанияның ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ басқару, қаржы, есептілік, өндірістік операциялар, логистиканы ұйымдастыру және т.б. салаларында ішкі аудит өткізу бойынша жоспарын орындайды. Бұдан басқа ішкі аудиттер тексеріс нәтижелері бойынша ұсынылған шаралардың орындалуын тексеру қызметін қамтиды. Аудит нәтижелері КПО мен Бас компаниялардың басшылығына Аудит жөніндегі қосалқы комитет отырыстарында беріледі.

Онымен қоса, Бас компаниялар өздерінің ішкі қауіп-қатерлерді бағалауы негізінде жыл сайынғы аудит өткізеді. Бұл КПО-ның Басқару жүйесінің құрылымы мен тиімділігі тәуелсіз тұрғыдан қосымша деңгейде тексерілетіндігін білдіреді. Аудит нәтижелері КПО мен Бас компаниялардың басшылығына Аудит жөніндегі қосалқы комитет отырыстарында беріледі.

/ GRI 2-12 /

Отчеты о результатах аудитов представляются руководству КПО и материнских компаний на заседаниях Подкомитета по аудиту.

Сертификатталған сыртқы аудиторлар КПО-ның басқару жүйесінің жалпы тиімділігін қамтамасыз етуге себептеседі, ал жүйенің халықаралық стандарттар мен ҚР заңнамасына сәйкестігі ISO сертификаттарын алу және шолу аудиттерін өткізу арқылы расталады.

Сонымен қатар, КПО еңбек қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ішкі аудиттің жылдық жоспарын ішкі корпоративтік аудит бөлімі арқылы орындайды. Мысалы, 2024 жылы КПО ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласында 14 аудит жүргізді.

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы біріктірілген басқару жүйесі

/ GRI 3-3, 403-1, 403-7, 403-8 /

Қоршаған ортаға мейлінше аз әсер етіп, қызметкерлердің денсаулығын сақтау және еңбек етуге қауіпсіз жағдай жасау бойынша үздіксіз жетілу мен адал қызмет Компания үшін айрықша маңызға ие.

КПО компаниясы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәселелерін ISO 14001:2015 (Экологиялық басқару жүйесі), ISO 45001:2018 (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік

қауіпсіздік) және ISO 50001:2018 (Энергия тұтынуды басқару) халықаралық стандарттарына сәйкестігі сертификатталған біріктірілген менеджмент жүйесі шеңберінде басқарады.

Тағы, 2022 жылы КПО ISO 39001:2012 «Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесі» сертификатын алды. Халықаралық ISO стандарттарының талаптарына сәйкестігін растау үшін 2023 жылы КПО мына стандарттар бойынша қайта сертификациядан өтті: ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 және ISO 50001:2018, сонымен қатар ISO 39001:2012 стандарты бойынша қадағалау аудиті өткізілді. Бұл процесті қолдау бағытында КПО мен мердігер ұйымдардың қызметкерлері үлкен жұмыс атқаруда.

КПО-ның ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы талаптары Компания ішінде де, одан тыс та кең таралған және Компанияның барлық келісімшарттарының арнайы қосымшасында көрсетілген (яғни ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы талаптар берілетін барлық келісімшарттарға енгізіледі).

Жыл сайын КПО-да ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәдениетін арттыру мақсатында бірқатар бағдарламалар, тренингтер, бастамалар мен науқандар жүзеге асырылады. Мұндай бастамаларға көптеген шаралар кіреді, соның ішінде, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша кіріспе нұсқамалар, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша арнайы кәсіптік оқыту, сондай-ақ «Қауіпсіздік техникасы бойынша көшбасшылық және мәдениет бағдарламасы», «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ картасы», «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы ынталандыру бағдарламасы», «Денсаулыққа төнетін қауіп-қатерлерді бағалау», «Экологиялық мәдениетті дамыту және хабардарлық деңгейін арттыру» және т.б. бағдарламалар.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

КПО-да біз адамдарға деген құрметтің негізінде жатқан іргетасы құндылықтарға сүйене отырып жұмыс істейміз. Біз үшін бұл – адалдық, ізгілік және әділеттілік. Осы құндылықтарды қабылдап, оларды күнделікті жұмысымызда ұстану арқылы әрқайсымыз КПО беделін қорғауға және нығайтуға үлес қосамыз. Баршамызға ортақ құндылықтар – бұл біз орындайтын жұмыстың айнасы және олар КПО-ның Тәртіп кодексі мен Іскерлік қағидаттарының негізі болып табылады.

КПО іскерлік қағидаттары компания өз қызметін атқару барысында басшылыққа алатын ережелерді белгілейді және акционерлер, тапсырыс берушілер, жұмыскерлер, бизнес серіктестер мен қоғам алдындағы міндеттерімізді анықтайды. Тәртіп кодексінде КПО-ның барлық жұмыскерлері орындауға міндетті тәртіп ережелері және компанияның өз жұмыскерлері алдындағы міндеттері түсіндіріледі.

Бізді іс-әрекеттеріміз бойынша бағалайды. Жұмысымызды заңнамаға, КПО іскерлік қағидаттарына, Тәртіп кодексіне сүйеніп жүзеге асыратын болсақ, беделіміз арта түседі. Бизнес серіктестерімізге КПО іскерлік қағидаттарын немесе оларға парапар қағидаттарды міндетті түрде басшылыққа алуға кеңес береміз.

Наталья Головина

Нормативтік-құқықтық сәйкестік
жөніндегі басқарушы кеңесші

БИЗНЕС-ЭТИКА

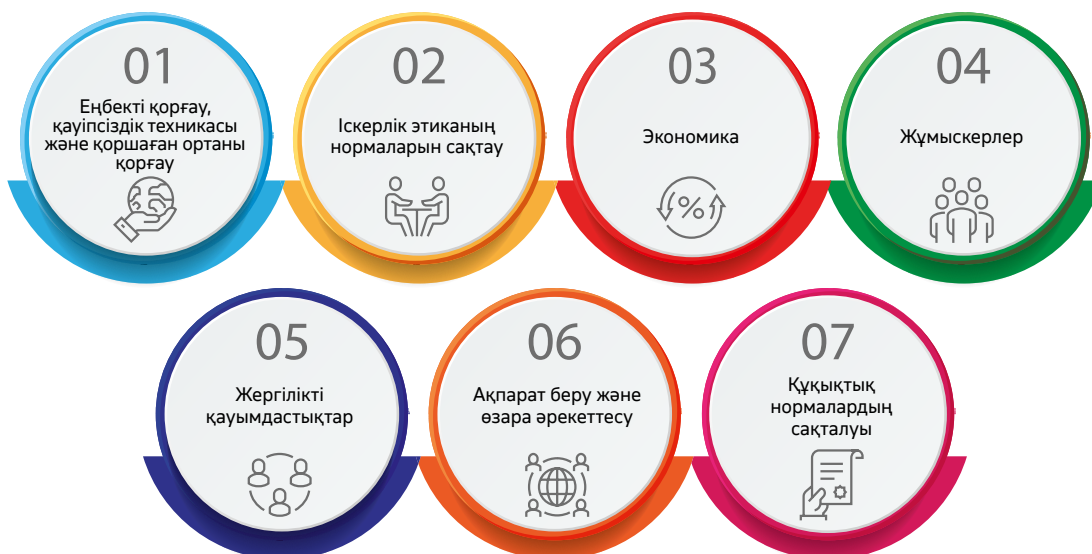
/ GRI 2-23, 2-24, 3-3, ТДМ 10.3, 16.5, 16.8 /

КПО ІСКЕРЛІК ҚАҒИДАЛАРЫ / GRI 2-23 /

КПО өз қызметін 2019 жылы енгізілген және КПО Директорлар кеңесінің барлық мүшелерімен бекітілген «КПО іскерлік қағидаттарына» сәйкес іске асырады. 2019 жылға дейін іскерлік қағидаттар КПО тәртіп кодексінің бөлігі болатын.

КПО іскерлік қағидалары қызметімізде басшылыққа алатын негізгі іскерлік аспектілерді айқындайды және қызмет пен этикалық тәртіпке қатысты жоғары стандарттар қояды. Мүдделі тараптар, соның ішінде мердігерлер мен жеткізушілер, осы қағидаларды құрметтейді және өз жұмысын Іскерлік қағидаларға сүйеніп орындайды деп күтеміз.

8-сурет. КПО іскерлік қағидалары негізгі жеті категорияны қамтиды:

«КПО іскерлік қағидалары» құжатының толық нұсқасын және таныстырма бейнебаянын КПО сайтындағы [«Іскерлік этика»](#) бөлімінен тауып таныса аласыздар.

ТӘРТІП КОДЕКСІ

КПО тәртіп кодексі компания мен оның қызметкерлерінің қызметін және беделін қорғауды мақсат ететін нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты құжат болып табылады. Тәртіп кодексі – бұл КПО-ның қызметкерлері, мердігер ұйымдардың қызметкерлері және КПО атынан жұмыс істейтін басқа тұлғалардың барлығы міндетті түрде сақтауы тиіс КПО-ның іскерлік этика және корпоративтік мәдениет саласындағы жалпы ережелер жүйесі.

/ GRI 2-23 /

Тәртіп кодексі кәсіпкерлік еркіндігі мен адал бәсекелестік қағидаттарын ұстану, адам құқықтары мен компания активтерін қорғау, бірдей

мүмкіндіктер беру, сыбайлас жемқорлыққа және қылмыстық жолмен табылған табысты заңдастыруға (ақшаны жылыстатуға), сондай-ақ жұмыс орнындағы кез келген қудалауға жол бермеуге қатысты ережелерді қамтиды. Сонымен қатар, ұлттық және халықаралық сауданың, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғаудың, ақпаратты (оның ішінде жеке деректерді) қорғау және алмасудың кейбір аспектілерін реттейді.

/ GRI 2-24 /

КПО Тәртіп кодексінің толық нұсқасын КПО сайтындағы «[Іскерлік этика](#)» бөлімінен тауып таныса аласыздар. / GRI 2-23 (с) /

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ / GRI 2-23, 2-24, 408-1, 409-1, ТДМ 8.7 /

КПО адам құқықтарын құрметтейді және қолданыстағы заңнаманың талаптарын, соның ішінде БҰҰ-ның Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясында белгіленген нормаларды және Халықаралық еңбек ұйымының негізгі конвенцияларын сақтайды. Сонымен қатар, бұл нормалар Қазақстан Республикасының (ҚР) Конституциясында, ҚР Еңбек кодексінде, ҚР «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодексінде, ҚР «Азаматтық қорғау туралы» заңында, ҚР Экологиялық кодексінде және тиісті нормативтік құқықтық актілерде белгіленген.

Адам құқықтарын сақтау Компания «Қызмет жүргізуге лицензия» алу үшін міндетті шарт болып табылады. Компанияның барлық қызметі жұмыскерлеріміз, мердігерлеріміз, жергілікті халықтан бастап жергілікті билік органдарына дейін барлық мүдделі тараптардың адам құқықтарын сақтауға негізделген. Бұл мақсаттарды ұстана отырып, КПО сыртқы мүдделі тараптармен үнемі өзара әрекеттестікте болады және өзі жұмыс істейтін қауымдастықтардың жалпы өркендеуіне тікелей немесе жанама үлес қосуға ұмтылады.

Адам құқықтары мәселелері әлеуметтік үлес, қауіпсіздік және адам ресурстары тұрғысынан талаптардың сақталуын сипаттайтын Компанияның ішкі ережелерінде көрініс тапқан. Бұл мақсатта, адам құқықтарын қорғауға қатысты талаптар Тәртіп кодексіне және КПО-ның қолданыстағы құрылымына, саясаттарына және ішкі ережелеріне енгізілген. Олардың қатарына мыналар жатады:

- **Әлеуметтік қызмет** – біздің әлеуметтік қызмет бойынша жоспарымыз бар және біз қызметіміздің жергілікті халық өміріне тигізетін әсерін ескереміз.

- **Қауіпсіздік** – бүкіл Компанияға қойылатын қауіпсіздік талаптары жұмыскерлердің, мердігерлердің және объектілердің қауіпсіздігін адам құқықтары мен жергілікті халықтың қауіпсіздігі сақталатындай қамтамасыз етуге көмектеседі.
- **Адам ресурстары** – саясаттарымыз бен стандарттарымыз жұмысқа әділ орналастыру, этикалық еңбек қатынастары, жағымды жұмыс ортасы мен еңбек жағдайларын құру қағидаттарын іс жүзінде жүзеге асыруға көмектеседі.
- **Келісімшарттар мен сатып алулар** – біз тұрақты дамуға үлес қосатын және экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тұрғыдан жауапты мердігерлермен және жеткізушілермен жұмыс істеуге ұмтыламыз.

Заңнамаға сәйкестік саласындағы жалпы саясат шеңберінде КПО этикалық нормалар мен нормативтік-құқықтық сәйкестікті сақтау саласында оқытудың жаңа бағдарламасын қабылдады және орындауға кірісті. Бұл бағдарлама қабылданған қағидаттар мен міндеттемелер бойынша жоғарыда аталған негізгі мәселелерді шешуге бағытталған.

КПО қазіргі заманғы құлдық пен балалар еңбегін пайдалануға мүлдем қарсы. Осы орайда, Компания өзінің жеткізу тізбегінде не қызметінің басқа салаларында балалар еңбегін пайдалануды, құлдықты және адам саудасын анықтауға және мүмкіндігінше жоюға ұмтылады.

2024 жылы КПО мен оның мердігерлік ұйымдары ішінде балалар еңбегін пайдалану және адам саудасы оқиғалары тіркелген жоқ.

/ GRI 408-1, 409-1 /

НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ СӘЙКЕСТІК / GRI 2-24 /

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ / GRI 205-1, 205-3 /

КПО сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске ерекше көңіл бөледі. КПО-да әзірленген парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі – Нұсқаулық) Тәртіп кодексі мен Іскерлік қағидаттарға негізделген, ол парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа тиым салатын ұлттық және халықаралық заңнаманы сақтау бойынша талаптарды белгілейді. Барлық персонал, соның ішінде құрушы компаниялардың іссапарға жіберілген жұмыскерлері, штаттағы қызметкерлер мен жіберуші тараптардың (кадрлар агенттіктерінің) жұмыскерлері осы Нұсқаулықты басшылыққа алуға міндетті. / 2-24 (a-ii, a-iii) / Нұсқаулық сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерімен байланысты жұмыс процестерін анықтап, персоналға сыбайлас жемқорлыққа қатысты ықтимал қауіп-қатерлерді бағалауға көмектеседі. Келесілерге ерекше назар аударылады:

- Келісімшарттар жасасу,
- Сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілері,
- Әлеуметтік инвестицияларды қаржыландыру,
- Мемлекеттік органдармен әрекеттесу,
- Мүдделер қақтығысы.

КПО-ның бас директоры, директорлары мен басқарушылары тиісті директораттарда/ басқармаларда нормативтік-құқықтық сәйкестік бойынша негізгі құқықтық және этикалық қауіп-қатерлерді анықтайды, бағалайды және қадағалайды. / 2-24 (a-i) /

«Тәртіп кодексі, нормативтік-құқықтық сәйкестік жөніндегі саясаттар мен процедуралардың талаптарының елеулі бұзылу қаупін» бағалау процесіне КПО-ның бүкіл қызметін сыбайлас жемқорлыққа қатысты қауіп-қатерлердің бар-жоғы тұрғысынан бағалау кіреді.

Сыбайлас жемқорлыққа қатысты қауіп-қатерлерді азайту мақсатында келесі ережелер мен процестер енгізілген:

- Контрагентпен келісімшарт немесе кез келген заңды күші бар келісім жасау алдында кешенді тексеріс жүргізіледі. (Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру).

- Парақорлыққа және кез келген ресми рәсімдерді оңайлатуға төленетін төлемақылар беруге (соның ішінде пара алу, пара беру, параға коммерциялық сатып алу, пара алу не беруде/ параға коммерциялық сатып алуда делдалдық) тиым салынады.
- Қайырымдылық және демеушілік сияқты бизнес-процестер үшін қатаң ережелер мен шектеулер белгіленді, шығындар міндетті түрде есепке алынады және процеске қатысушылардың барлығы алдын ала тексеруден өтеді.
- Саяси партияларға, саяси ұйымдарға немесе олардың өкілдеріне компания қаражаты есебінен қандай да болса төлемдер (тікелей немесе жанама) жасауға тиым салынған. / GRI 415-1 /
- Сыйлықтар алу/беру және қонақжайлылық белгілерін қабылдау/көрсетудің негізгі ережелері, шекті сомалары, мақұлдау және бекіту деңгейлері белгіленген, тиісті тізілім жүргізіледі.
- Мүдделер қақтығысы туралы хабарлау (іс жүзіндегі, ықтимал және болжалды) қағидаттары мен ережелері, жұмысқа қабылдауға қатысты ерекше шарттар белгіленген. Барлық мүдделер қақтығысы оқиғалары тиісті тізілімге енгізіледі, жауапты бөлімшелер оларды реттеу бойынша шаралар қабылдайды. (Мүдделер қайшылығы)
- Жұмыскерлердің сыбайлас жемқорлыққа қатысты құқықбұзушылықтар туралы мерзімді оқытулар мен тексерулер жүргізіледі (Нормативтік-құқықтық сәйкестік талаптарын сақтау бойынша оқытуд). / 2-24 (a-iv) /
- Компанияның ішкі құжаттарының ережелерін және қолданыстағы заңнаманы бұзу туралы хабарлау процестері реттелді, Компанияның ішкі ережелерін бұзу жағдайларын тергеу және сол ережелерді бұзу үшін жауапқа тарту тәртібі анықталды.

Мүдделер қақтығысы / GRI 2-15 /

КПО-да мүдделер қақтығысы Тәртіп кодексімен, Парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулықпен және Мүдделер қақтығысын басқару жөніндегі нұсқаулықпен реттеледі. Нұсқаулықтардың соңғысы жұмысқа алумен айналысатын КПО менеджерлеріне, сонымен қатар Заң директорына болжамды, ықтимал немесе іс жүзіндегі мүдделер қақтығысын басқаруда көмек ретінде әзірленді. Оператор комитеті осындай конфликттер қарау процесін реттеуді нормативтік-құқықтық сәйкестік саласында аудиттер өткізу арқылы бақылайды.

КПО-ның басқа жұмыскерлерімен, мемлекеттік лауазымды тұлғалармен, мердігерлермен, жеткізушілермен, бәсекелес ұйымдар және бизнес серіктестермен туыстық байланыс болған жағдайда, Компания жұмыскерлерінде мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін. Мұндай оқиғалар Компания ішінде қаралып, реттеледі.

Нормативтік-құқықтық сәйкестік бөлімі барлық қызметкерлерге мүдделер қайшылығын декларациялау қажеттілігі туралы мерзімді еске салады. Жұмысқа қабылданбас бұрын әрбір үміткер КПО-да мүдделер қақтығысы бар-жоғын мәлімдейтін Декларацияны толтырады.

Мүдделер қақтығысы тақырыбының маңыздылығы және нормативтік-құқықтық талаптарды сақтау қажеттілігі Бас Директор мен Нормативтік-құқықтық сәйкестік бөлімінен корпоративтік пошта арқылы барлық қызметкерлерге үнемі хабарланады.

Нормативтік-құқықтық сәйкестік талаптарын сақтау бойынша оқыту

/ GRI 205-2 /

КПО-ның барлық қызметкерлері нормативтік-құқықтық талаптарды сақтау мәселелері бойынша жүйелі оқытудан өтеді. 2024 жылы Нормативтік-құқықтық сәйкестік бөлімі комплаенс саласында құқықбұзушылықтар жасау қаупі жоғары санаттағы қызметкерлер үшін «Сыбайлас жемқорлық пен парақорлыққа қарсы әрекет» курсы бойынша 24 сессия өткізді. Осы курсқа КПО директорлар комитетін қосқанда, 332 жұмыскер қатысты.

Сонымен қатар, Нормативтік-құқықтық сәйкестік бөлімі тиісті қызметкерлер үшін сауда заңнамасын сақтау бойынша жеке оқыту сессиясын өткізді.

Барлығы 16 сабақ өткізіліп, оларға 274 жұмыскер қатысты.

Бұдан басқа, Компанияның әрбір жұмыскері жыл сайын Іскерлік қағидаттармен, Тәртіп кодексімен, Парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулықпен танысқандығын растауы және Заңнама мен этикалық құндылықтарға сәйкестік туралы мәлімдемеге қол қоюы қажет. 2024 жылдың қорытындысы бойынша штаттық қызметкерлер мен ана компаниялардың командировкадағы қызметкерлері де қоса, барлық қызметкерлердің 91% заңнамаға және этикалық құндылықтарға сәйкестік туралы Жылдық Мәлімдемеге қол қойды.

Кез келген жұмыскер нормативтік-құқықтық сәйкестік жөніндегі барлық саясаттар мен процедураларды КПО-ның Интранет желісінен тауып қарай алады. Барлық мүдделі тараптар Іскерлік қағидалар мен Тәртіп кодексін КПО-ның сайтынан таба алады.

Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру

/ GRI 2-23, 205-1, 205-2, 414-1 /

КПО корпоративтік басқаруда, соның ішінде этикалық және нормативтік сәйкестікті қамтамасыз етуде ең жоғары стандарттарға қол жеткізіп, сол деңгейді сақтауға ұмтылады. КПО-ның жетістігі біздің бизнестегі тұрақты табысқа жетуімізде маңызы зор және осы міндеттемені бөлісетін Компанияның серіктестерімен байланысты.

КПО әрбір әлеуетті бизнес-серіктестің қауіп-қатерлерін анықтау және қатерлі жағдайларды реттеу бойынша қажетті шараларды белгілеу

мақсатында өз жеткізушілерінің этикалық сенімділігін бағалауды жүзеге асырады. / GRI 2-24 /

Әрбір ықтимал бизнес серіктеске меншік түрі және иесі, басшылығы және шаруашылық және коммерциялық қызметі, соның ішінде оның этикалық іскерлік қағидаттары туралы ақпарат пен растайтын құжаттарды жіберуді сұрайтын сауалнама жіберіледі. Тексеру шеңберінде КПО серіктестер берген мәліметтерді растау үшін және іскерлік тәжірибесі мен нарықтағы беделі туралы пікірлерді тексеру мақсатында ашық көздерден алынған ақпаратты да пайдаланады. Ол үшін КПО халықаралық деректер қорын, Қазақстанның заңды тұлғалары туралы деректер базасын және салық және сот деректерін қоса алғанда, ашық ұлттық деректер қорларын пайдаланады, сонымен қатар тәуелсіз халықаралық эксперттерді тартады. Содан кейін, компанияның бизнес серіктес болуға лайықтығын анықтау мақсатында қауіп-қатерлерді бағалау жұмыстары жүргізіледі. Қажет болған жағдайларда, қалдық қауіп-қатерлерді азайту үшін тиісті шаралар қолданылады. / GRI 2-24, 2-25 /

Сонымен қатар, КПО өзінің бизнес серіктестерінен компаниямен келісімшарт жасасқандағы стандартты үлгінің бір бөлігі болып табылатын міндеттемелерді орындау арқылы жемқорлыққа және парақорлыққа қарсы қолданыстағы Қазақстандық және халықаралық заңдарға сәйкес жұмыс істеуді талап етеді.

Барлық бизнес серіктестер өткен күнтізбелік жыл ішінде КПО-ның әрбір келісімшартының 25-бабы «Этика және іскерлік тәжірибесінде» көрсетілген мәлідемелерге, кепілдіктерге және міндеттемелерге сәйкес қызмет еткендігін растайтын Жыл сайынғы сәйкестік бойынша сертификатты толтыру қажет. / GRI 2-24 /

Осы шаралардың барлығы серіктестерімізге КПО-ның бизнес жүргізуде жоғары этикалық стандарттарды ғана ұстанатынын көрсететініне сенімдіміз. КПО өзінің бизнес серіктестерімен тығыз жұмыс істейді және жемқорлық пен парақорлықты болдырмау мақсатында олармен бірге қолданыстағы барлық заңнамаларды сақтауы керек.

Жедел желі және сәйкестіктің сақталуын қамтамасыз ету бойынша басқа да шаралар

/ GRI 2-25, 2-26, 3-3. ТДМ 16.10 /

Компанияның нормативтік құқықтық сәйкестік бағдарламасын іске асыру мақсатында КПО-да тегін, анонимдік және құпия [Жедел желісі](#) жұмыс істейді.

Жедел желі КПО қызметкерлері, жеткізушілері және мүдделі тараптары үшін әділ және қауіпсіз жұмыс ортасын құрудағы маңызды құрал болып табылады. Жедел желі арқылы жұмыскерлер мен үшінші тұлғалар (мердігерлер, жеткізушілер және кез келген басқа мүдделі тараптар) дискриминация, жыныстық қысым, мүдделер қақтығысы, құқыққа қайшы қаржылық әрекеттер немесе пара алу сияқты заңды және этикалық бұзушылықтарды қамтитын ықтимал жағдайлар туралы хабарлай алады. Мәлімдемені телефонмен немесе онлайн нысанды толтыру арқылы жолдауға болады. Келіп түскен мәлімдемелерді олардың құпиялығы мен анонимдігіне кепілдік беретін тәуелсіз компания өңдейді. Бұдан әрі мәлімдемелер олардың кәсіби қаралуын қамтамасыз ететін КПО-ның тиісті тұлғаларына беріледі. Сондай-ақ, Компания қызметкерлері нормативтік-құқықтық сәйкестік бөліміне, еңбек ресурстары бөліміне немесе өздерінің тікелей жетекшілеріне жүгіне алады.

2024 жылы нормативтік-құқықтық сәйкестік бөліміне тікелей де, ыстық желі арқылы да барлығы 113 өтініш түсті. / GRI 2-16 / Көпшілік өтініштер жұмыс ортасындағы қарым-қатынас мәселелеріне, мүдделер қайшылықтарына және келісім-шарттар мәселелеріне қатысты болды. 2024 жылы барлығы 123 тергеу жұмыстары аяқталды, оның ішінде 2023 жылғы өтініштерге қатысты тергеулер де бар. Зерттелген өтініштердің 41% толық немесе жартылай негізді болып шықты. Тергеулер Нормативтік-құқықтық сәйкестіктің бұзылуы бойынша тергеу жүргізу процедурасына және/немесе өтініштің сипатына байланысты тәртіптік мәселелерді шешу жөніндегі ереженің талаптарына сәйкес жүргізіледі.

Келіп түскен барлық мәлімдемелер нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты ереже бұзуларды тергеу тобымен тергеледі және, қажет болғанда, салдарларды басқару бойынша тиісті іс-шаралар қолданылады. 2024 жылы салдарларды басқару бойынша 70 шара ұсынылды, олардың ішінде 81 шара (2023 жылы тіркелген шараларды қоса алғанда) аяқталып, жабылды. Тергеудің сапасы «Мәлімдемелерді тіркеу журналын» үздіксіз жүргізу мен жаңарту арқылы қамтамасыз етіледі, бұл

тергеулердің тиімділігін бағалауға және қызмет нәтижелері теріс болған жағдайда үрдістер мен алғашқы себептерді талдауға мүмкіндік береді.

Ең маңызды тергеулер мен салдарды басқару үдерістерін бақылау және оларға қатысты шешім қабылдау мақсатында Этика мәселелері бойынша кеңес құрылды. Салдарды басқару бойынша барлық шаралар КПО-ның қолданыстағы саясаттарына сәйкес қадағалауға және бақылауға жатады. Этика мәселелері бойынша кеңес талқылап, мақұлдағаннан және бекіткеннен кейін, салдарды басқару бойынша шаралар тиісті директораттарда/басқармаларда орындалу үшін міндетті болады. Барлық осындай шаралар арнайы журналдың («Шаралар тізілімі») көмегімен тіркеледі, қадағаланады және бақыланады.

2024 жылы қазанда, Компанияда «ҚПО этика күні» өткізілді, онда корпоративтік этикалық құндылықтар мен этика мәселелеріндегі көшбасшылық деңгейін арттыруға арналды. Бұл іс-шара 2023 жылы этикалық сипаттағы өзекті тақырыптар мен комплаенс мәселелерін талқылауға арналған платформа құру мақсатында енгізілген. Іс-шараға ҚПО-ның бірінші және екінші деңгейдегі басшылары, сондай-ақ Shell және ENI аналық компанияларының өкілдері мен сыртқы акционерлері қатысты.

2024 жылы Компания ҚПО-да корпоративтік этика мен комплаенс принциптері жылы Компания ҚПО-да корпоративтік этика мен комплаенс принциптері Компания ҚПО-да корпоративтік этика мен комплаенс қағидаттары бойынша хабардарлық пен қатысушылықты арттыруға бағытталған «Этикалық көшбасшылық» бағдарламасын іске қосты.

МОНОПОЛИЯҒА ҚАРСЫ КҮРЕС / GRI 206-1, 3-3 /

Монополияға қарсы заңдар кәсіпкерліктің еркіндігі мен бәсекелестіктің әділдігін қорғайды. Заңда жазылғандықтан ғана емес, бұларға өзіміз кәміл сенетіндігімізден осы қағидаларды сақтаудың КПО үшін маңызы зор.

КПО Тәртіп кодексі қызметкерлердің барлығы сақтауы тиіс заңға қайшы әрекеттерге, соның ішінде бағаны белгілеу, нарықты бөлісу, өндіріс көлемін шектеу, тендерге қатысуға өтінімдер тапсыру немесе тендерге қатысу кезіндегі келісу, бәсекелестікке қарсы әрекет ету және монополиялауға қарсы

күреске қатысты ережелерді реттейді. ҚПО жұмыскерлеріне тіпті жеке түрде бәсекелестермен антимонополиялық заңдарды бұзу ретінде қабылдануы мүмкін мәселелерді талқылауға, әсіресе осындай мәселелер бойынша олармен келісімдерге келуге қатаң тыйым салынады.

2024 жылда КПО-да жосықсыз бәсекелестікке және монополияға қарсы заңнаманы бұзуға қатысты аяқталмаған немесе аяқталған сот қуынымдары болған жоқ.

ЗАҢНАМА МЕН НОРМАТИВТІК АКТІЛЕРДІ САҚТАУ / GRI 2-27 /

КПО өз қызметін іске асыратын мемлекеттердің қолданыстағы барлық заңдары мен нормативтік актілерін сақтайды.

КПО Директорлар кеңесінің барлық мүшелері мен Заң директораты нормативтік-құқықтық сәйкестік мәселелері ӨБТК және Бірлескен қызмет туралы келісімге, мұнай-газ компанияларының қызметін реттейтін барлық ҚР заңдарына/халықаралық заңнамаға, сонымен қатар нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты процестерді реттейтін КПО-ның саясаттары мен процедураларына сай шешілуін қадағалайды.

2024 жылы өндірісте барлығы он бір (11) әкімшілік құқық бұзушылық ісі болды, оның ішінде, 4 (төрт) іс – БҚО бойынша «Экология департаменті» Мемлекеттік мекемесі және Атырау облысы бойынша «Экология

департаменті» Мемлекеттік мекемесі; 5 (бес) іс – Бөрлі ауданы Полиция бөлімінің талаптамасы бойынша; 1 (бір) іс – БҚО бойынша Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің «Төтенше жағдайлар департаменті» Мемлекеттік мекемесі; 1 (бір) іс – БҚО бойынша «Мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылауы басқармасы» Мемлекеттік мекемесі.

11 әкімшілік құқық бұзушылық ісінің 10-ы 2024 жылға қатысты (1 іс 2023 жылдан ауыстырылған). Есепті кезеңде КПО-ға 970 019 394 теңге мөлшерінде әкімшілік айыппұлдар салынды: КПО бір әкімшілік құқық бұзушылық ісі бойынша 1 846 000 теңге мөлшеріндегі айыппұлды төледі; КПО-ның өтініштері бойынша 9 405 370 теңге мөлшеріндегі айыппұлдар жойылды; Қазіргі уақытта 958 768 024 теңге мөлшеріндегі айыппұлдар шағымдалуда.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

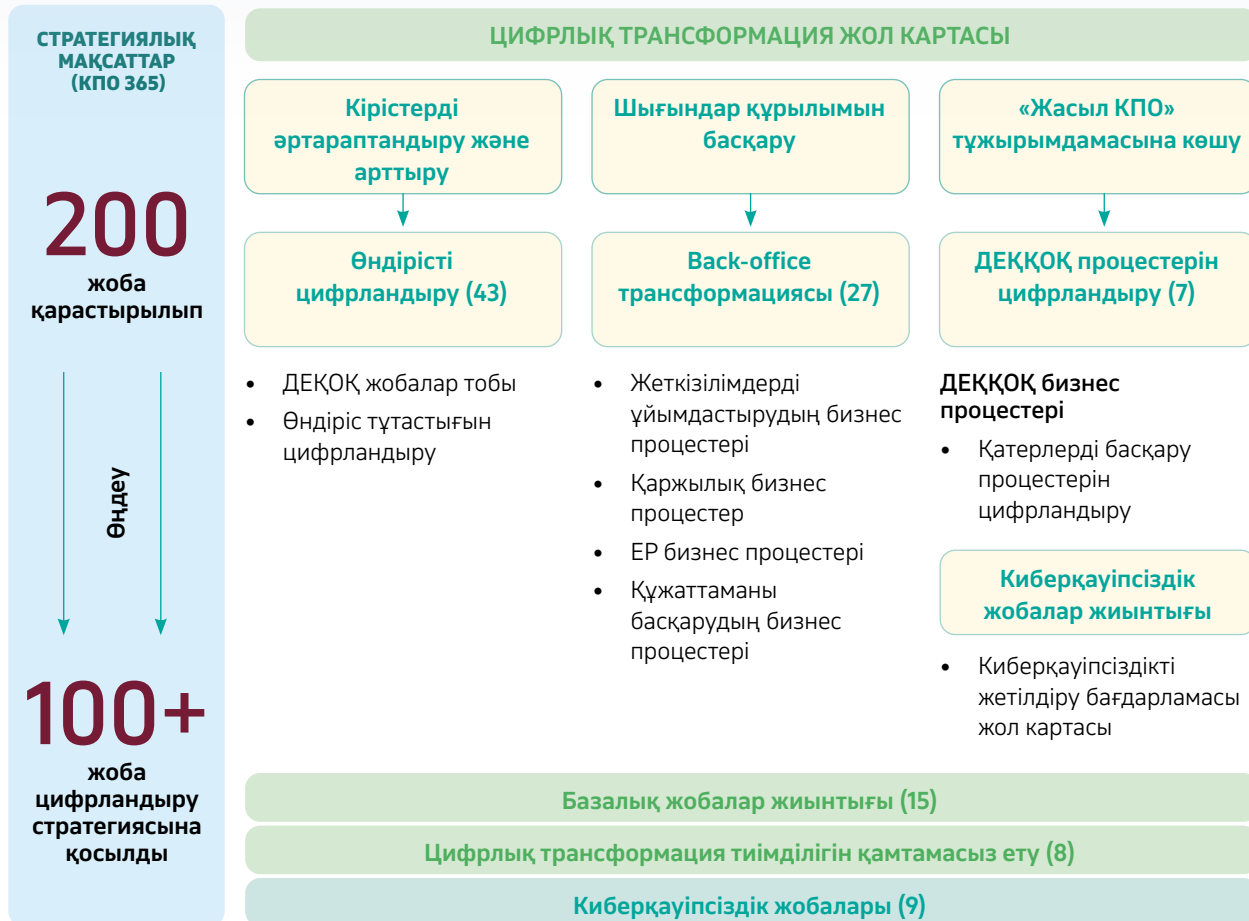
Бүкіл әлем цифрлық технологияларға көшіп жатыр, сондықтан мұнай-газ бизнесінің ел мен инвесторлар үшін тартымдылығын сақтап қалғымыз келсе, КПО да бұл үрдістен шетте қалмауы керек. КПО цифрлық бастамаларды белсенді түрде енгізуде, бұл тиімділікті арттырып, күнделікті жұмыстарды азайтады. 2024 жылы іске асырылған жобалар айқын нәтижелер көрсетті, процестердің сапасы жақсарды, күнделікті жұмыс қысқартылды және барлық жүйелерде электрондық цифрлық қолтаңба енгізілді.

Қазіргі таңда АТ / цифрлық ресурстар іскерлік өмірде және жеке өмірде қолданысқа ие. Сол себептен, оларды қауіпсіз пайдалана білу өте маңызды. Сонымен қатар, киберқауіпсіздік КПО-ның құнды ресурстарын (атап айтқанда адамдарды, деректер мен қосымшаларды) фишинг, бопсалаушы-бағдармалар немесе мақсатты шабуылдар секілді киберқауіптерден қорғаудың стратегиялық басымдықтарын жүзеге асырудағы шарттардың бірі.

Сериков Бахтияр
 Менеджер по архитектуре системы
 управления предприятием

ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ БОЙЫНША ЖОЛ КАРТАСЫ 2024–2028

ЦИФРЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ҮЗДІКСІЗ ЖЕТІЛДІРУ

/ ТДМ 9.4 /

КПО 2023 жылы бекітілген цифрландыру стратегиясы мен жол картасына сәйкес цифрлық трансформацияны жүзеге асыруда. Бағдарлама 6 негізгі бағыт бойынша 100-ден астам жобаны қамтиды: базалық технологиялар, өндіріс, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ және қауіпсіздік бойынша процестерді автоматтандыру, бэк-офистік функцияларды цифрландыру, цифрлық трансформацияны қолдау және киберқауіпсіздіктің жетілуін арттыру. 2024 жылы цифрландыру саласындағы негізгі жетістіктер келесілерді қамтиды:

- **Телеметрияны енгізудің II фазасын жүзеге асыру:** 2024 жылы телеметрия жүйесіне 17 ұңғыма қосылды (2021 ж. – 9 ұңғ., 2023 ж. – 15 ұңғ.), бұл өндірісті болжауды жақсартып, әрекет ету жылдамдығын арттырды, техникалық қызмет көрсетуді оңтайландырды және бос тұрып қалу қаупін азайтты. Деректер аналитикалық және өндірістік жүйелермен біріктірілді, бұл бақылау мен пайдалану тиімділігін арттырады. Киберқауіпсіздік қамтамасыз етілді, ал деректерді болжамдық модельдерге беру цифрлық трансформацияны жеделдетіп, өндірістің қауіпсіздігін арттырады.
- **Ақылды іздеу:** Құрылымдалмаған деректер арасында жасанды интеллект арқылы іздеу платформасы іске қосылды, бұл іздеу уақытын 90%-ға қысқартты – инженерлер деректерді бір сағаттың орнына 10 минутта табады. Бұл құрал өнімділікті арттырып, күнделікті тапсырмаларды автоматтандырады, ақпаратқа қолжетімділікті және бөлімшелер арасындағы өзара әрекеттесуді жақсартады, дәл аналитиканы қамтамасыз етіп, шешім қабылдауды жеделдетеді.
- **Өндірісті болжау үшін қарапайым модельдеу:** Жасанды интеллект көмегімен өндірісті жылдам болжамдау жүйесі енгізілді, ол есептеулерді 20 есе жылдамдатады – сценарийлер бірнеше сағаттың орнына бірнеше минутта әзірленеді. Бұл болжамның дәлдігін арттырады, деректерге қолжетімділікті жеңілдетеді, жоспарлауды және шешім қабылдауды оңтайландырады, жоспарланған көрсеткіштерден ауытқу қатерін төмендетеді және өндірісті басқару тиімділігін арттырады.
- **Өндірісті болжау:** Өндірісті болжауды автоматтандыру үшін барлық жұмыс кезеңдерін бір платформада біріктіретін «Production Forecasting Tool» құралы енгізілді. Болжам алу уақыты 26 күннен 14 күннен аз уақытқа дейін қысқарды, бұл деректердің өзектілігін және есептеулердің дәлдігін арттырады. Сондай-ақ, Excel есептері мен хат алмасуға тәуелділік төмендеді, бұл процесті 70%-ға жақсартты.
- **Ақылды схемаларға негізделген техникалық қызмет көрсету және инженерлік жұмыстар:** Өнеркәсіптік процестерді басқару мен құжаттауды жақсартуға бағытталған мастер-каталог құру және ГҚДҚ-3 үшін технологиялық схемаларды әзірлеу жүйесін жобалау жұмыстары аяқталды. Нәтижесінде жабдықтар, құбырлар мен құралдар дәл және жүйелі түрде ұсынылып, шешім қабылдауды және операцияларға дайындықты жақсартты. Ақылды технологиялық сызбаларды енгізу құжаттаманың және басқарудың сапасын арттырып, ынтымақтастықты жақсартады, қатерлерді азайтады және жобалаудан пайдалануға және қызмет көрсетуге өту процесін жеңілдетеді.
- **Көлікке тапсырыс беру қызметі (2 фаза):** Мобильді қосымша және электрондық диспетчер арқылы қызметтік автокөліктерге тапсырыс беру процесі автоматтандырылды. Енді қызметкерлер диспетчерлердің қатысуынсыз ең жақын бос автокөлікті брондай алады, күту уақыты 1 сағаттан 20 минутқа дейін қысқарды және қадамдар саны екі есе азайды. Жүйе автопарктың 20%-ын қамтиды, толық енгізу 2025 жылдың соңына жоспарланған, бұл көлікке қолжетімділікті арттырады және пайдалануды оңтайландырады.
- **Жобаларды басқару әдіснамасын енгізу:** КПО-да жобаларды басқару процестері реттелді және стандартталды. Цифрландыру жобаларын жоспарлау, орындау және бақылау үшін бірыңғай тәсілді қамтамасыз ете отырып, стандарт пен процедура жаңартылды. Бұл процестердің ашықтығын, ресурстарды бөлудің тиімділігін арттырды, қателерді азайтты және нәтижелерге уақтылы қол жеткізуге ықпал етті.
- **Кәсіпорындағы процестерді басқару жүйесін цифрлық жаңғырту:** Әрбір бөлімше үшін жұмыс аймақтары, жоғары деңгейлі процестер картасы және нормативтік құжаттамасы бар бірыңғай корпоративтік платформа құрылды. Бұрын корпоративтік порталдағы 6000-нан астам құжат ақпаратты іздеу мен жаңартуды қиындататын. Жоба нәтижесінде бизнес процестерді басқару жүйесі қалыпқа келтіріліп, автоматтандырылды, бұл деректерге қолжетімділікті жеңілдетіп, олардың өзектілігін арттырды.
- **Қатерлерді басқару:** SAP GRC жүйесіндегі қатерлерді басқару жүйесі оңтайланды. Бұл жаңа функцияларды енгізуге, кемшіліктерді жоюға, есептілік пен мониторингті автоматтандыруды жақсартуға мүмкіндік берді. Қатерлерді азайту шараларын мақұлдау процесі автоматтандырылды, сонымен қатар жүйе 2018 жылдан бастап өзекті талаптарға сәйкес жаңартылды.

- **Электрондық құжат айналымы жүйесін енгізу:** пилоттық кезең 2024 жылы іске асырылып, хат алмасу модулін баптау және сынақтан өткізу жұмыстары аяқталды. Құжат айналымы үдерістерін оңтайландыру мақсатында жүйені SAP-пен интеграциялау жұмыстары жүргізілуде.

КПО-да жүзеге асырылған жобалар цифрлық трансформацияның тиімділігін дәлелдеп, операциялық процестердің айтарлықтай жақсарғанын, деректерді басқару мен негізгі функцияларды автоматтандыру деңгейінің өскенін көрсетті. Әрі қарай дамуға қол жеткізу үшін табысты

ҮЗДІКСІЗ ЖЕТІЛДІРУ

Үздіксіз жетілдіру командасы (CI) бизнес процестерді оңтайландыруға, оның ішінде ENI қолдауымен Lean Six Sigma (LSS) әдістемесі бойынша қызметкерлерді оқытуға қатысады. 2024 жылдан бастап 90-нан астам қызметкер сертификат алған, оның ішінде 7 адам Six Sigma-ның «Сары белбеу» сертификатына ие болды. Оқыту бизнес процестерді оңтайландыруға ықпал ететін жетілдіру жобаларын іске асыруды қамтиды. КПО-ның негізгі функционалдық салалары бойынша процестер картаға түсірілді:

- **Шарттар мен сатып алулар саласындағы жақсартулар:** Электрондық сатып алу жүйесін (e-Procurement) енгізу жобасы аясында CI командасы КПО сатып алу қызметіндегі барлық реттеуші құжаттаманы қоса алғанда 60-тан астам бизнес процесті талдады. Салалық мамандар мен бизнес серіктеспен бірлесе отырып, барлық негізгі стейкхолдерлердің ұсыныстары ескерілген мақсатты процестер (TO-BE) әзірленді. Жобаның мақсаты – келісімшарттық және сатып алу қызметінің барлық циклін (end-to-end) қамтитын бірыңғай электрондық сатып алу жүйесін енгізу, бұл жеткізушілермен өзара әрекеттесуді жақсартуды, оңтайландыруды, жеделдетуді және ашықтықты арттыруды қамтамасыз етеді. Жүйені енгізу нәтижесінде тиімділіктің 46%-ға артуы, сатылардың 56%-ға қысқаруы, қағаз құжат айналымының 80%-ға азаюы және операцияларды орындау уақытының 54%-ға қысқаруы күтілуде.
- **Өндіріс пен техникалық қызмет көрсету саласындағы жақсартулар:** Өндірісті болжау процесі үздіксіз жетілдіру үшін басым бағыт ретінде анықталды. CI командасы геолог-инженерлер, өндірісті оңтайландыру тобы,

шешімдерді ауқымдау, озық технологияларды интеграциялау және аналитикалық құралдарды нығайту қажет. Әсіресе жасанды интеллектті кеңінен қолдануға, кибер қауіпсіздікті арттыруға және стратегиялық шешімдерді қолдайтын цифрлық платформаларды жетілдіруге ерекше назар аудару керек. Цифрлық бастамаларды жүйелі түрде дамыту тиімділіктің өсуін, операциялық қатерлердің азаюын және КПО-ның бәсекеге қабілеттілігінің нығаюын қамтамасыз етеді. КПО стратегиялық құжаттарды тұрақты түрде қайта қарап, жаңартып отырады.

техникалық қызмет көрсету және маркетинг мамандарымен бірлесе отырып, «Цифрлық мұнай кен орны» жобасы бойынша жұмыс істеді. Жобаның мақсаты – өндірісті болжау процесін оңтайландыру үшін алдыңғы қатарлы аналитикалық құралдарды (машиналық оқыту технологияларын) пайдалану. Нәтижесінде процесс уақыты 26 күннен 14 күнге қысқарды, бұл процесті 70%-ға жақсартты. Жоба аяқталу сатысында, жүйе тұрақтандырылған соң компания жақсартулар нәтижесін көре алады.

- **Кадрларды іріктеу процесін қайта қарау** CI командасы HR-дың барлық 44 процедурасын кеңінен талдады, соның ішінде HR командасымен сұхбаттар жүргізіп, ағымдағы бизнес процестердің сызбаларын жасап, мәселелер мен жақсарту мүмкіндіктерін анықтады. 29 процедурада процестерді оңтайландыру және автоматтандыру мүмкіндігі табылды. Бір ұсыныс жүзеге асырылды, 9 ұсыныс пайдаланушылар бөлімі арқылы қабылданып, IT&T командасына жүзеге асыруға тапсырылды. Қалған ұсыныстарды келісу жұмыстары жүргізілуде.

Аталған бастамалар операциялық тиімділікті арттыру, шығындарды төмендету және барлық бағыттар бойынша қызмет көрсету сапасын жақсарту стратегиясының бір бөлігі. 2025 жылға CI деңгейін көтеруге арналған қосымша механизмдер айқындалды. Цифрландыру және үздіксіз жетілдіру командасы КПО-ның бизнес бөлімшелеріне компания бойынша цифрландыру процесін құруға қолдау көрсетеді, ол үшін оңтайландыру мен автоматтандырудың кешенді тәсілін қамтамасыз етеді.

КПО жұмыскерінің «Digital Almaty 2025» форумындағы баяндамасы

КИБЕРҚАУІПСІЗДІКТІҢ ЖЕТІЛУІН АРТТЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Киберқауіпсіздік бөлімі 2022 жылдың соңында құрылды, ал 2023 жылы мұнай-газ саласындағы ең ірі компаниялардың бірі үшін қажетті деңгейге жетуді мақсат еткен киберқауіпсіздіктің жетілуін арттыру бағдарламасы іске қосылды. Бағдарламаның 2024 жылғы негізгі нәтижелері:

- 2024 жылы киберқауіпсіздік саласында **хабардарлықты арттыру және оқыту науқаны** аяқталды. Бұл науқан — жыл сайынғы стратегиялық бастама, оның мақсаты қызметкерлерді ең үздік тәжірибелерді ұстануға үйрету және фишинг, мақсатты фишинг, бопсалаушы бағдарламалары, зиянды бағдарламалар, әлеуметтік инженерия схемалары сияқты кең таралған қауіптерден сақтандыру. Науқан киберқауіпсіздік бойынша оқыту сабақтарынан, оқыту бейнелері, имитациялық фишингтер, ойындар, плакаттар, ТВ-презентациялар, экран бетіне шығатын хабарламалар, ай сайынғы ақпараттық бюллетеньдер және марапаттау бөлігінен тұрды.
- Киберқауіпсіздіктің жетілуін арттыру бағдарламасы аясында, ақпараттық қауіпсіздік жедел орталығы үшін киберқауіптерді анықтау және бақылау құралдары енгізілді, қазіргі уақытта оларды жетілдіру және ағымдағы жүйелермен интеграциялау жұмыстары жүргізілуде. Бұл орталықты құрудың маңызы мынада:
 - ▶ *Нақты уақыт режиміндегі мониторинг:* ИТ инфрақұрылымындағы барлық нысандардың 100%-ын қамтиды.
 - ▶ *Автоматты түрде анықтау және әрекет ету:* нақты уақыт режимінде 70-100 хабарламаны өңдеп, қолмен әрекет ету қажеттілігін едәуір азайтады.
 - ▶ *Қатерлерді басқаруды жақсарту:* осалдықтарды тиімді анықтау және жою; бұрын үш аптаға дейін уақыт алатын міндеттер енді бір тәулік ішінде шешіледі.

Кибершабуылдар барған сайын күрделене түсуде, сол себепті біздің мақсатымыз – қауіпсіздік жүйесін үнемі жетілдіріп отыру.

*Бүгінгі таңдауымыз –
ұрпағымыздың ертіміз*

ӘЛЕУМЕТТІК ЫҚПАЛ

- 53** Қауіпсіздік техникасы саласындағы тәжірибе
- 61** Еңбекті және денсаулықты қорғау
- 69** Жұмыскерлерге деген қамқорлық
- 85** Қауіпсіздікті қамтамасыз ету
- 87** Өндірістік қатынастыр
- 91** Жергілікті қауымдастықтар

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА: Жұмыскерлер

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА: Жергілікті қауымдастықтар

Ескерту: қағидалар бөлімнің тиісті тарауларында толығырақ сипатталған.

2024

ҚАУІПСІЗДІК КӨРСЕТКІШТЕРІ:

Еңбек ету қабілетін жоғалтуға
әкелген жарақаттар жиілігі

0,18

Жол-көлік оқиғаларының жиілігі

0

ЖҰМЫСКЕРЛЕР:

4 080

адам

Жалақы жалпы

9,8%-ға

арттырылды

ӨНДІРІСТІК ҚАТЫНАСТАРДЫ БАҚЫЛАУ:

169 мердігер компанияның

20 мың жұмыскері

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАР:

КПО БҚО-да су тасқынынан
зардап шеккен отбасыларға
тұрғын үй сатып алу үшін

64 млн АҚШ долларын
берді

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндіріс тұтастығы – кез келген мұнай-газ және конденсат кен орнын игеру мен пайдаланудағы табыстың негізгі факторлары. Күкіртсутек шығарындылары, өнімнің ағып кетуі және ЖКО сияқты қауіп-қатерлерге байланысты өндірісте жұмыс істейтін персоналдың қауіпсіздігі компания үшін басты міндет болып табылады. Компанияның және мердігер ұйымдардың әр жұмыскері үйіне аман-есен оралуы керек, ал өндірісте ағып кету жағдайлары мүлдем болмауы керек.

КПО ұйымда да, одан тыс жерлерде де тиімді ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәдениетін енгізіп сақтауға көп күш жұмсайды.

Виталий Ли
Қауіпсіздік техникасы
жөніндегі басқарушы

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы

Біз жұмыс көрсеткіштерді үздіксіз жетілдіруге қол жеткізу үшін еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша мәселелерді шешудің жүйелі тәсілін қолданамыз.

Осы мақсатта біз мұндай мәселелерді қызметтің маңызды түрлері ретінде қарастыра отырып, стандарттарды белгілеп, үздіксіз жетілдіруге бағытталған мақсаттарды қойып, түрлі шараларды қолданамыз, сонымен қатар бағалау жүргізіп, жұмыс нәтижелері туралы сыртқы тараптарға есеп береміз.

2024

Жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету жоспары

95%-ға
орындалды

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәдениетін жақсарту бойынша іс-шаралар

90%-ға
орындалды

31 627

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ картасы тіркелді

БАСШЫЛЫҚТЫҢ ҚАТЫСУЫМЕН ӨТКЕН ЕҚ, ҚТ ЖӘНЕ ҚОҚ БОЙЫНША ШОЛЫП ТЕКСЕРУЛЕР:

Жоғары басшылық

242%-ға

Орта буын басшылары

295%-ға

орындады

ISO 39001

бойынша қадағалау аудиті сәтті өтті

ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘЖІРИБЕ

Компаниядағы қауіпсіздік техникасына қатысты қауіп-қатерлерді және Компанияның әсерін азайту мақсатында бірқатар міндеттер қойдық. Оларды іске асыру нәтижелері төменде көрсетілген.

Кесте 6. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы міндеттеріміз / GRI 3-3 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалу статусы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
<ul style="list-style-type: none"> КПО мен мердігер ұйымдардың 10 000 жұмыскерін қамти отырып, кіріспе сессияларды өткізуді жалғастыру. Жетекшілер мен жұмыскерлерге арналған сессиялар өткізу үшін коучтарды оқыту. 25 жетекші коучтан тұратын топ құру және ұзақ мерзімді нәтижеге жету мақсатында ішкі ресурстарды дамыту. 	Орындалды	<p>2024 жылы қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет бойынша кіріспе сессияларды өткізу жалғастырылды. Жоспарланған 10 000 адамның орнына КПО мен мердігер ұйымдардың 12 609 жұмыскері қауіпсіздік мәдениетіне арналған кіріспе сессияларға қатысты;</p> <p>Шілде айында қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет (ҚКМ) бағдарламасының екінші кезеңі басталды, сертификатталған ҚКМ коучтары «Оқытушыны іс-әрекетте оқыту» сессияларын жүргізді, сондай-ақ жаңа коучтар даярланды, жалпы саны 102 коуч оқудан өтті.</p>	
ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы коммуникацияны жақсарту жөніндегі 2024 жылға арналған іс-шаралар жоспарын орындау.	90% орындалды	2024 жылға жоспарланған іс-шаралар мен науқандар 90% – ы сәтті жүзеге асырылды.	ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы коммуникацияны жақсарту жөніндегі 2025 жылға арналған іс-шаралар жоспарын 90%-ға орындау
ISO 39001 стандарты бойынша екінші қадағалау аудитінен сәтті өту.	Орындалды	2024 жылы КПО осы стандарт бойынша екінші қадағалау аудитінен сәтті өтті.	Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесінің ISO 39001 стандарты бойынша қайта сертификаттау аудитінен сәтті өту
ISO 45001 стандарты бойынша бірінші қадағалау аудитінен сәтті өту	Орындалды	2024 жылы КПО осы стандарт бойынша алғашқы қадағалау аудитінен сәтті өтті.	«Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік» менеджмент жүйесінің ISO 45001 стандарты бойынша қадағалау аудитінен сәтті өту

ЕҚ ЖӘНЕ ҚТ БОЙЫНША КӨРСЕТКІШТЕР / GRI 3-3, 403-2, 403-9, ТДМ 3.9, 8.8 /

Біз қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау саласындағы қызметімізді даму қарқынымызды бақылап, әлемде болып жатқан оқиғаларды ескере отырып жоспарлаймыз. Біз белгілі бір жұмыс көлемін орындау кезінде болған оқиғалардың жиілігін адам-сағат көрсеткіші негізінде өлшейміз. Біздің еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша көрсеткіштеріміз 2019–2024 жылдар аралығын қамтиды, алайда 2024 жылға баса назар аударатырып ұсынылды.

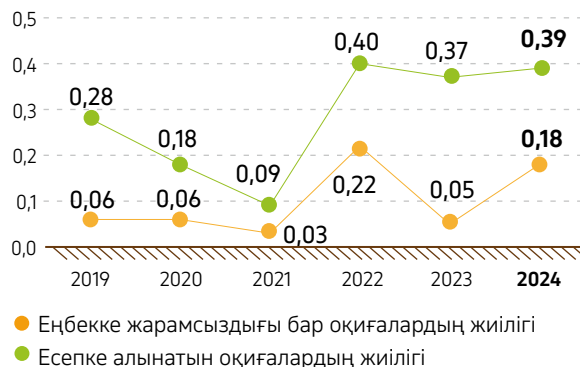
3-кестеде еңбекке жарамсыздыққа әкелген жарақаттар жиілігі (ЕҚЖЖ)² мен тіркелуге тиіс жарақаттар жиілігі (ТТЖЖ)³ көрсетілген.

2024 жылы КПО-да тіркелуге тиіс жарақаттар саны аздап өсті, 2023 жылы 14-тен 2024 жылы 15-ке дейін өсті. Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар саны да артты: 2023 жылғы екіжағдайдан 2024 жылы жеті жағдайға дейін өсті. 2024 жылы КПО-дағы ЕҚЖЖ 0,18 (2023 жылы 0,05 болған) болса, ал ТТЖЖ 0,39 (2023 жылы 0,37 болған) құрады.

Болашақта мұндай оқиғалардың қайталануына жол бермеу мақсатында КПО-да әрбір оқиғаға қатысты тергеу жұмыстары жүргізіледі. Бұған қоса, біз мердігерлермен және басқа да мүдделі тараптармен оқиғалардан алынған сабақтар туралы ақпарат

алмасамыз және қауіпсіздікті жақсарту мақсатында басқа компаниялардың тәжірибесін қолданамыз.

Сызба 3. ЕҚЖ және ТТЖ жиілігі: КПО және мердігер ұйымдар, 2019–2024 жылдар / GRI 403-9 /

Ескертпе: КПО-дағы ЕҚЖ және ТТЖ жиілігін есептеу үшін келесі әдіс қолданылады:

² Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (ЕҚЖЖ) = еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар саны (еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар + өлімге әкелген оқиғалар) x 1 000 000 / адам-сағат саны;

³ Тіркелуге тиіс жарақаттар жиілігі = тіркелуге тиіс жарақаттар саны (еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар + медициналық емделуге әкелген оқиғалар + жеңіл жұмысқа ауыстыруға әкелген оқиғалар) x 1 000 000 / адам-сағат саны).

7-кестеде КПО-ның ЕҚЖЖ бойынша көрсеткіштері мердігер ұйымдардың соңғы төрт жылдағы ЕҚЖЖ көрсеткіштерімен салыстырып көрсетілген. КПО және мердігер ұйымдардың деректері бөлек көрсетілген. Жиынтық көрсеткішті алу үшін деректерді қосып, жиынтық мәнін шығарудың орнына есептеу формуласын қолдану керек.

Кесте 7. Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі: КПО және мердігер ұйымдар, 2021–2024 жылдар / GRI 403-9 /

Тиімділік көрсеткіштері	2024	2023	2022	2021
Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (КПО)	0,00	0,00	0,00	0,14
Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (мердігер ұйымдар)	0,22	0,06	0,27	0,00

8-кестеде КПО-ның ТТЖЖ бойынша көрсеткіштері мердігер ұйымдардың ТТЖЖ көрсеткіштерімен салыстырып көрсетілген.

Кесте 8. Тіркелуге тиіс жарақаттар жиілігі: КПО және мердігер ұйымдар, 2021–2024 жылдар / GRI 403-9 /

Көрсеткіштер	2024	2023	2022	2021
Тіркелуге тиіс жарақаттар жиілігі (КПО)	0,44	0,45	0,00	0,14
Тіркелуге тиіс жарақаттар жиілігі (мердігер ұйымдар)	0,38	0,35	0,50	0,08

Ескерту: Алғашқы медициналық көмек көрсетілген жағдайлар өндірістік жарақаттарды есептеу кезінде ескерілмейді.

КПО жұмыс істеуге қауіпсіз жағдай жасауға ұмтылады. Осыған қарамастан, 2024 жылы компанияда он бес оқиға орын алып, онда КПО мен мердігер ұйымдардың жұмыскерлері түрлі жарақаттар алды.

Кесте 9. 2024 жылы орын алған оқиғалар (тіркелуге тиіс жарақаттар) / GRI 403-9 /

Жарақат түрі	Сипаттамасы	Саны
Еңбек ету қабілетінен уақытша айырылуға әкелген жағдайлар	Құлау нәтижесінде алынған аяқ жарақаты	2
	Құрғақ газды тығыздағышты босату нәтижесінде (қолға соғылу) алынған қол жарақаты	1
	Биіктіктен құлау нәтижесінде алынған қабырға жарақаты (сыну)	1
	Қысым астындағы су ағынынан алынған аяқ жарақаты	1
	Тепе-теңдікті жоғалту және құлау нәтижесінде алынған бас жарақаты	1
	Жердің опырылуы нәтижесінде алынған аяқ жарақаты	1
Тіркелуге тиіс жарақаттар (яғни жұмыскер медициналық емдеу алғаннан кейін жұмысын жалғастыра алды немесе жеңіл жұмысқа ауыстырылды)	Өрт сөндіру шлангісінің соғуы салдарынан алынған аяқ жарақаты	1
	Аяқты қайырып алу салдарынан алынған табан жарақаты (сыну)	1
	Сүріну нәтижесінде алынған аяқтың бас бармағының жарақаты	1
	Сүрінудің нәтижесінде алынған қол жарақаты (кесіп алу)	1
	Баспен құбырға соғылу салдарынан қас пен бет сүйегі аймағының жарақаты (көгеруі)	1
	Құлау кезінде платформаның тірегіне соғылу салдарынан болған бас жарақаты	1
	Сүрініп, шыны есікке құлау нәтижесінде алынған бас және қол жарақаты	1
	Тышқанның тістеуі нәтижесінде алынған саусақ жарақаты	1
БАРЛЫҒЫ		15

2024 жылы бірде-бір айтарлықтай ЖКО тіркелген жоқ.

1 млн км қашықтыққа есептегендегі жол-көлік оқиғаларының жиілігі (ЖКОЖ⁴) 2024 жылы КПО мен мердігер ұйымдарда 0,00 (2023 жылы – 0,02) құрады. КПО көлік құралдары жүріп өткен қашықтық 2023 жылы 41,8 млн км-ға тең болған болса, ал 2024 жылы 56,7 млн км-ді құрады. / GRI 403-9 /

Жүріп өткен жол көлемінің артуы негізінен Халықаралық мұнай және газ өндірушілер қауымдастығының (IOGP) ұсынымдарына сәйкес келтіру мақсатында КПО-ның есептілік шекті параметрлерінің қайта қаралуына байланысты болды. 2024 жылғы мамыр айынан бастап, КПО статистикасында КПО-мен жасалған келісімшарттар

шеңберінде жұмыстарды орындау үшін жүзеге асырылған сапарлар кезінде, кен орнында және оның аумағынан тыс жерде мердігер ұйымдарға (бастапқы және қосалқы логистика) және КПО-ға тиесілі көлік құралдарымен жүріп өткен жалпы қашықтық есепке алынады.

2020–2024 жылдар аралығындағы КПО және мердігерлік ұйымдарда өліммен аяқталған оқиғалардың жиілігі нөлге тең болып қалады⁵. / GRI 403-9 /

2024 жылы КПО мен мердігер ұйымдардың жұмыскерлері 38 129 473 адам-сағат жұмыс істеді: оның 18% (6 827 029 адам-сағат) КПО жұмыскерлеріне тиесілі, ал 82%-н (31 302 444 адам-сағат) мердігер ұйымдардың жұмыскерлері атқарды.

Кесте 10. Жұмыс істелген адам-сағаттар саны: КПО және мердігер ұйымдар, 2021–2024 жж. / GRI 403-9 /

Көрсеткіштер	2024	2023	2022	2021
Жұмыс істелген адам-сағат саны (КПО)	6 827 029	6 652 986	6 629 709	6 924 081
Жұмыс істелген адам-сағат саны (мердігер ұйымдар)	31 302 444	31 170 717	25 885 889	25 340 974
Барлығы	38 129 473	37 823 703	32 515 598	32 265 055

2024 жылы КПО-да 2023 жылғы 0 көрсеткішпен салыстырғанда 9 ықтимал қауіпті оқиға (ЫҚО) тіркелді.

Кесте 11. Ықтимал қауіпті оқиғалардың саны (ЫҚО): КПО және мердігер ұйымдар, 2021–2024 жж. / GRI 403-9 /

Көрсеткіштер	2024	2023	2022	2021
ЫҚО саны (КПО)	2	0	0	0
ЫҚО саны (мердігерлік ұйымдар)	7	0	7	1
Барлығы	9	0	7	1

2024 жылы Компанияда 77 ықтимал қауіпті жағдай (әрі қарай – ЫҚЖ⁶) тіркелді: оның 58-і (75%) оқиғалар туралы хабарлау процедурасы арқылы, 19-ы (25%) ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ карталарының көмегімен анықталды. Әрбір ЫҚЖ үшін, әрбір оқиға

бойынша КПО мұқият тергеу жүргізеді, олардың себептері анықталып, кемшіліктерді түзетуге және оқиғалардың қайталануын болдырмауға бағытталған ұсынымдар әзірленеді.

Кесте 12. Ықтимал қауіпті жағдайлардың саны (ЫҚЖ): КПО және мердігер ұйымдар, 2021–2024 жж. / GRI 403-9 /

Көрсеткіштер	2024	2023	2022	2021
ЫҚЖ саны (КПО)	24	41	24	22
ЫҚЖ саны (мердігер ұйымдар)	53	84	58	43
Барлығы	77	125	82	65

⁴ КПО-да қолданылатын ЖКОЖ есептеу әдісі: ЖКО жиілігі = ЖКО саны (елеулі) x 1 000 000 / жүріп өткен км саны.

⁵ КПО қолданатын өліммен аяқталған оқиғалардың жиілігін есептеу әдісі: Өліммен аяқталған оқиғалардың жиілігі (бір миллион жұмыс істеген адам сағатына) = өліммен аяқталған оқиғалардың саны x 1 000 000 / жұмыс істеген адам-сағаты.

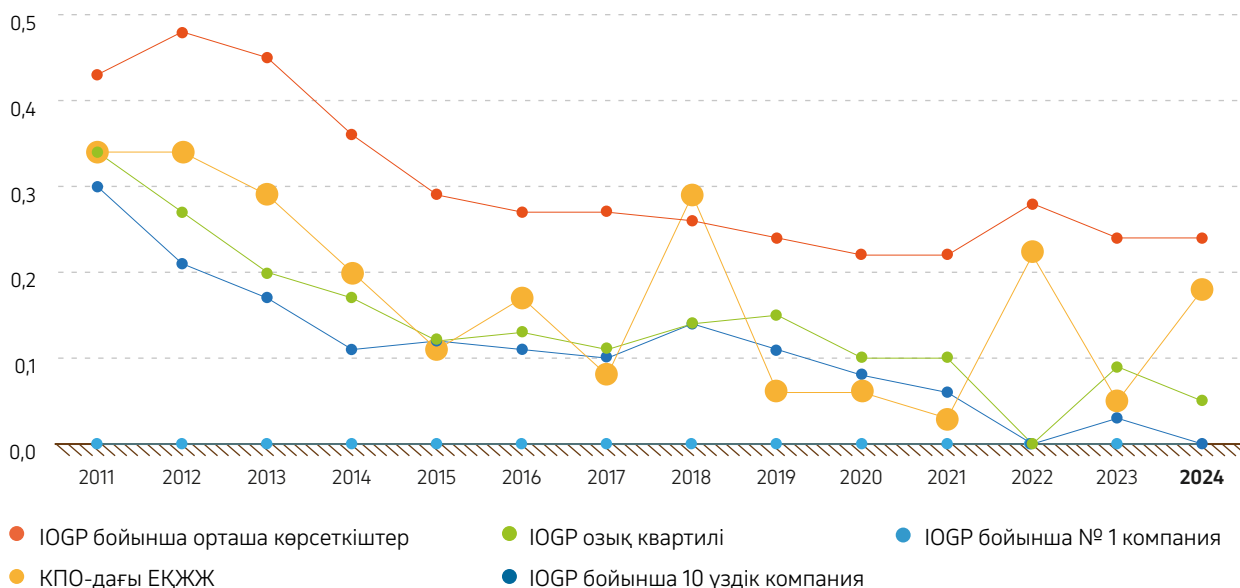
⁶ Ықтимал қауіпті жағдай (ЫҚЖ) – тіркелуге тиіс жарақаттарға, мүлікке, қоршаған ортаға зақымға немесе технологиялық қауіпсіздікке байланысты оқиғаға әкелу ықтималдығы болған кез-келген жоспарланбаған немесе басқарылмайтын оқиға немесе оқиғалар тізбегі, бірақ түрлі жағдайлардың арқасында мұндай оқиғалар орын алмаған.

Саладағы басқа ұйымдармен салыстыру / GRI 3-3 /

Жыл сайын біз қызметіміздің тиімділігінің негізгі көрсеткіштерін (ТНК) Халықаралық мұнай-газ өндірушілер қауымдастығының (бұдан әрі – IOGP) есебінде ұсынылған оператор компаниялардың көрсеткіштерімен салыстырамыз. IOGP қауымдастығы ЕҚ және ҚТ саласындағы тиімділік көрсеткіштерін жыл сайын www.iogp.org сайтында жариялап отырады.

2024 жылы КПО-да еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттардың саны артты (2023 жылы екі жарақат тіркелген болса, 2024 жылы – жеті). Егер 2024 жылғы КПО көрсеткіштерін саланың басқа компанияларымен салыстыратын болсақ, еңбек жарамсыздығына әкелген жарақаттар жиілігі бойынша КПО көрсеткіші IOGP-дің орташа мәнінен жоғары, алайда IOGP құрамындағы үздік 10 компанияның көрсеткіштерінен төмен. (4-сызбаны қараңыз).

Сызба 4. КПО көрсеткіштері мен IOGP көрсеткіштері, 2011–2024 жж.

ЕҚ, ҚТ ЖӘНЕ ҚОҚ ЖАҚСARTY ЖӨНІНДЕГІ 2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ / GRI 2-23, 3-3, 403-7, ТДМ 8.8 /

Жоспардың басты мақсаты – ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ басқару жүйесін оңтайландыру, қауіп-қатерлерді одан әрі бақылау, жұмыскерлердің денсаулығы мен қоршаған ортаға зиян келтірмеу. Бұған «Мақсатты элементтерді» және Компанияның күнделікті өндірістік қызметінен тыс, айтарлықтай пайда алуға және жақсартуларға қол жеткізуге бағытталған

бірқатар іс-шараларды қолдану арқылы қол жеткізіледі.

Аталмыш жоспар мен ТНК бір біріне сәйкес болуы, қойылған міндеттерге қол жеткізу үшін 2024 жылы КПО ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жақсарту бойынша іс-шаралар жоспарын дайындауда құрылымдық тәсілді қолданды.

Кесте 13. ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жақсарту жөніндегі 2024 жылға арналған іс-шаралар жоспары өзара байланысты бағыттардан тұрады:

ДЕҢГЕЙ I (негізгі):	Жарақат алу бойынша нөлдік көрсеткіші және өндірістердің тұтастығын қамтамасыз ету
ДЕҢГЕЙ II (қосалқы):	Персонал денсаулығын сақтау Персонал қауіпсіздік техникасы Объектілердің тұтастығы және өндіріс қауіпсіздігі Жол қауіпсіздігі Қоршаған ортаны қорғау
ДЕҢГЕЙ III (қол жеткізу жолдары):	Стратегия мен мақсатты элементтер

Компания мүдделі тараптармен бірлесіп, жоспарларды іске асыру және қауіпсіздік барьерлерін нығайту бойынша жұмыс істейді. Жоспардың міндеттерін шешу үшін неғұрлым егжей-тегжейлі қосалқы жоспарлар қолданылады.

Келесі параграфтарда біз ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы көшбасшылық дағдыларды дамыту

және мәдениетті нығайту бойынша 2024 жылы орындалған іс-шараларды, сондай-ақ жол қауіпсіздігін жақсарту жөніндегі жоспардың іс-шараларын сипаттаймыз. Қоршаған ортаны қорғау, өндірістің тұтастығы, тәуекелдерді басқару және денсаулықты қорғау туралы ақпарат есептің тиісті тарауларында берілген.

ҚТ САЛАСЫНДАҒЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ

/ GRI 3-3, 2-23, 2-29, 403-5, ТДМ 8.8 /

2024 жылы КПО «Қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет» бағдарламасы аясында кіріспе сессияларды өткізуді жалғастырды. Жоспарланған 10 000 адамның орнына қауіпсіздік мәдениетіне арналған кіріспе сессияларға КПО мен мердігер ұйымдардың 12 609 жұмыскері қатысты.

Шілде айында қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет (ҚКМ) бағдарламасының екінші кезеңі басталды, сертификатталған ҚКМ коучтары «Оқытушыны іс-әрекетте оқыту» сессияларын жүргізді, сондай-ақ жаңа коучтар даярланды. Барлығы 102 коуч оқытылды.

«Қауіпсіздік саласындағы іс-әрекеттегі көшбасшылық және мәдениет» бағдарламасы аясында КПО мен мердігер ұйымдардың басшылық құрамына және өндірістік алаңдағы жұмысшыларға арналған сессиялар басталды. Бұл сессиялар барысында қатысушылар өндірістік учаскелерде жұмысты орындау кезінде қолдануға болатын нақты дағдыларды меңгереді.

- КПО және мердігер ұйымдардың супервайзерлері үшін «Қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет» бағдарламасының екінші кезеңі аясында 135 сессия өтті, бұл сессияларға барлығы 1 479 жұмыскер қатысты.
- Өндірістік алаңдағы жұмыскерлер үшін 75 сессия өткізілді, бұл сессияларға 950 жұмыскер қатысты.

Осы бағдарламаны үйлестіру және іске асыру мақсатында жобаны басқару кеңсесінің жиналыстары ай сайын өткізіліп отырды.

Прогресті талқылау, тәжірибе алмасу, туындайтын мәселелерді шешу, қауіпсіздік саласындағы мақсаттарды келісу және белсенді қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруды үнемі жетілдіру мақсатында коучтарға арналған тұрақты жиналыстар мен екі форум өтті.

«Қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет» бағдарламасының жетекші коучтары іріктеліп, оқытылды. Жетекші коучтар бағдарламаға стратегиялық жетекшілік етуді, тәлімгерлікті, сондай-ақ ҚКМ бағдарламасының жүйелілігі мен тиімділігін бақылауды қамтамасыз етеді.

2024 жылдың қаңтар және тамыз айларында КПО-ның, сондай-ақ КПО компаниясы үшін қатер деңгейі орташа және жоғары жұмыстарды орындайтын мердігер ұйымдардың жоғары басшылығына арналған ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша семинарлар өткізілді.

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәселелері бойынша хабардарлықты арттыру құралдары

/ GRI 2-29, 3-3 /

Компанияның негізгі міндеті – қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету. / GRI 2-23 /

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ қызметтерінің бірлескен жұмысының арқасында 2024 жылы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы коммуникацияны жақсарту жөніндегі барлық жоспарланған іс-шаралар мен науқандар 100% орындалды.

Күн сайын экран бетіне шығатын хабарламалар және өзекті тақырыптар бойынша үнемі шығарылып тұратын «ҚТ бойынша қысқаша ақпарат» арқылы жұмыскерлерді жедел ақпараттандыру және хабардарлығын арттыру бойынша тұрақты жұмыс жүргізілді. Жыл бойы әртүрлі тақырыпта 18 «ҚТ бойынша қысқаша ақпарат» дайындалды, мысалы, сүйенішті пайдалану, ықтимал қауіпті жағдайлар туралы хабарлаудың маңыздылығы, қауіпті жүргізуге жол бермеу және т.б.

2024 жылы 30 сәуірде КПО 2023 жылдың қорытындысы бойынша ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы ең үздік көрсеткіштері үшін КПО бөлімдері мен мердігер ұйымдар жұмыскерлері арасында жыл сайынғы марапаттау рәсімін өткізді.

«КПО өндірістік бөлімдері мен жобалары арасында ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша жылдың үздік көрсеткіші» номинациясы бойынша бас жүлдені Жалпы жобалау және ҚӨК бөлімдер топтары иеленді. Ал «КПО өндірістік емес бөлімдері арасында ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша жылдың үздік көрсеткіші» номинациясы бойынша жеңімпаз Қаржы есебі және есеп беру бөлімі болды. Мердігер ұйымдар арасында өндірістік бөлімдер бойынша үздік көрсеткіштер үшін жеңімпаз атанған – «Ақбарыс» компаниясы, ал өндірістік емес бөлімдер арасында – «Лигабуе» компаниясы болды.

Сонымен қатар, ықтимал қауіптер мен қауіпті іс-әрекет туралы хабарлағаны және араласқаны үшін жеке марапаттардың жеңімпаздарына ақшалай сыйақы берілді. Бұған қоса, қауіпсіздік техникасын жақсартуға ерекше үлес қосқан және негізгі жұмысына қосымша еңбекті қорғау саласындағы түрлі бастамалар мен науқандарды іске асыруға жәрдем көрсеткен жұмыскерлер де көтермелеу ақшалай марапаттарға ие болды.

4 қыркүйектен бастап КПО кеңселері мен өндірістік объектілерінде ауыр жарақаттарға алып келген соңғы оқиғаларды талқылау және олардың қайталануын болдырмау мақсатында «Қауіпсіздік күні» жиналыстары өткізіле бастады. Жиналыстар «Жұмысты бастар алдында» ұранымен ашық диалог форматында өтті. Бұл кез келген жұмысты бастамас бұрын тексеруге, қайта тексеруге және барлық қауіпсіздік шараларының қабылданғанына көз жеткізуге уақыт бөлудің маңыздылығын атап көрсетті. Жиналысқа КПО мен мердігер ұйымдардың 9 000-нан астам жұмыскері қатысты.

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша жыл сайынғы форум көптеген жылдар бойы коммуникациялық процестің ажырамас құралы болып келді. 2024 жылы аталған форум «Қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениеті» бағдарламасымен біріктіріліп, 3 желтоқсанда ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жөніндегі Саммит өтті. Саммитке КПО мен мердігер ұйымдардың жоғары басшылығы, объектілер басшылары, жоба менеджерлері, учаске бастықтары, сондай-ақ ҚКМ бағдарламасының коучтары қатысты.

Іс-шара «Бірге – қауіпсіз» ұранымен өтіп, қауіпсіздік мәдениетін түбегейлі жақсарту тек бірлесіп әрекет еткенде мүмкін болатынына ерекше назар аударылды. Саммит барысында келесі негізгі тақырыптар талқыланды:

- ҚКМ бағдарламасы бойынша сессиялар мен сауалнамалар жүргізу барысында анықталған проблемалық аспектілер;
- мердігер ұйымдармен ҚКМ бағдарламасын іске асыру бойынша тәжірибемен алмасу;
- денсаулыққа төнетін қауіп-қатер факторлары және КПО мен мердігер ұйымдарда салауатты өмір салтын насихаттау;
- жол қозғалысы қауіпсіздігі – реактивті тәсілден проактивті тәсілге көшу.

«SLS OIL» және КПО компанияларының ҚКМ бағдарламасы бойынша жетекші коучтары КПО мен мердігер ұйымдардың жұмыскерлері арасында жүргізілген сессиялар мен анонимді сауалнамалар барысында анықталған бес проблемалық аспект туралы баяндап, қатысушылар көтерген мәселелерді ашық түрде талқылады.

2024 жылғы маусым айында КПО мен мердігер ұйымдардың жоғары басшылығының кездесуі өтті (оған ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қатер

деңгейі жоғары және орташа 73 компания қатысты). Кездесудің мақсаты – көшбасшылық пен қауіпсіздік мәдениеті қағидатын атап көрсету, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы шарттық міндеттемелер мен талаптарды нығайту, сондай-ақ жұмыстарды орындау барысында туындайтын мәселелерді талқылау болды. Келесі маңызды тақырыптар қозғалды:

- Жоғары буын басшылары қауіпсіздік мәдениетін өзгертуге өкілетті және бұл олардың міндеті болып табылады, сондықтан қауіпсіздік саласындағы көшбасшылыққа басымдық беріледі;
- Қазіргі кезде әлемдегі күрделі жағдайлар (соның ішінде инфляция) көптеген компаниялардың қаржылық жағдайына әсер етуде. Алайда, шығындарды азайтуға бағытталған кез келген шешім қауіпсіздікті қамтамасыз ету шараларына (ЖҚК, тұрмыстық жағдайлар және т.б.) әсер етпеуі керек.
- D қосымшасында ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы келісімшартқа қойылатын ең төменгі талаптар көрсетілген және олар қатаң сақталуы тиіс.

Қауіпсіздік мәдениеті деңгейін арттыру мақсатында 2024 жылға арналған ҚТ бойынша жұмыскерлерге жыл сайынғы сыйақы тағайындау үшін міндетті белсенді көрсеткіштер мен міндеттер айқындалды:

- Қауіпсіздік техникасы (ҚТ) бойынша жаңа көрсеткіш – Проактивті іс-әрекет көрсеткіші (ПІК) енгізілді. ҚТ бойынша ПІК мәні кемінде 490 болуы тиіс (ҚТ бойынша ПІК критерийі = Қауіпті әрекеттер бойынша бақылаулар + Қауіпті жағдайлар бойынша бақылаулар + Жұмысты тоқтату құқығын пайдалану + Ықтимал қауіпті оқиғалар / бір миллион адам-сағат \geq 490).
- Жыл соңына дейін жұмыскерлер «Өмірлік маңызды ережелер» бойынша – «Жүк көтеру жұмыстары» және «Қауіпті аймақ» тақырыптарында электрондық оқытудан өтіп, «ҚТ саласындағы көшбасшылық пен мәдениет бағдарламасы» бойынша тренингке қатысулары тиіс болды.

КПО ҚТ саласындағы ПІК бойынша жоспарлы көрсеткішке қол жеткізді (нысаналы көрсеткіш – 490, нақты – 566) және ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша сыйақы электрондық оқытудан уақытында өткен және тренингке қатысқан КПО мен кадр агенттіктерінің жұмыскерлеріне төленді.

Жұмыс учаскелерінде басшылықтың болуы

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша жалпы көрсеткіштерді бақылау, басшылық пен жұмысшылар арасындағы жұмыс алаңындағы өзара әрекеттестікті қамтамасыз ету мақсатында КПО ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша тексерулер жүргізеді: бұл тексерулерге КПО

директорлары/басқарушылары, сондай-ақ мердігер ұйымдардың орта және жоғары буын басшылары қатысады.

2024 жылы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша тексерулерге 0–1 деңгейдегі басшылықтың қатысуының жалпы

саны 203-ті құрады (жоспарланғаны – 84, жоспардың орындалуы – 242%), ал 2–3 деңгейдегі басшылықтың тексерулерге қатысуының жалпы саны 1758-ді құрады (жоспарланғаны – 595, жоспардың орындалуы – 295%).

ЖОЛ ҚАУІПСІЗДІГІ / GRI 3-3, 403-2 /

Жол қозғалысының қауіпсіздігі бойынша тұрақты көрсеткіштерді қамтамасыз ету мақсатында КПО жол қауіпсіздігін (ЖҚ) жақсарту жөніндегі жыл сайынғы іс-шаралар жоспарларын іске асыруды жалғастыруда. 2024 жылы компания жоспардағы іс-шаралардың 95%-н орындады.

2024 жылы ЖҚ бойынша жеткен негізгі жетістіктер/орындалған іс-шаралар:

- ISO 39001: Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесі – 2қадағалау аудитінен сәтті өтуі (ешқандай сәйкессіздіктерсіз);
- Жол қозғалысы қауіпсіздігі бойынша көрсеткіштері төмен 12 мердігер ұйымдағы жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін тексеру;
- КПО мен мердігер ұйымдар персоналына арналған жол қозғалысы қауіпсіздігі саласындағы хабардарлықты арттыру бойынша маусымдық кампаниялар жүргізу;
- Тәжірибе алмасу және жол қозғалысы қауіпсіздігін арттыру бойынша ұсыныстар алу үшін жүргізушілермен шағын форумдар өткізу;
- Қыста көлік жүргізуге байланысты қауіптерге, соның ішінде жолда жануарлармен соқтығысу қаупіне қатысты жүргізушілерге арналған кезектен тыс жиналыс өткізу;
- КПО-ның апаттық әрекет ету және денсаулық сақтау бөлімдерінің қатысуымен апатты ЖКО бойынша оқу-жаттығу жұмыстары;
- Барлық негізгі логистика көлік құралдарына жолаушылар үшін ЖҚЕ туралы ақпаратпен QR-коды бар жапсырмаларды орнату;
- Қосалқы логистика құрамындағы барлық көлік құралдарына «Көлік жүргізуім қауіпсіз бе?» деген жазуы бар жапсырмаларды енгізу;

- «Жасыл», «Сары» және «Қызыл» жүргізуші санаттары бойынша КҚБЖ ұпайларын қайта қарау;
- ROSPA стандарты бойынша сертификатталған қауіпсіз жүргізу бойынша оқыту орталығының сыртқы сарапшыларын тарта отырып, КПО-ның қауіпсіз жүргізу тренингінің сапасын арттыру;
- КПО-ның жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесіне Оператор өкілдері тарапынан шолу жүргізу;
- Көлік қызметкерлері күніне орай ұйымдастырылған іс-шаралар аясында мердігер ұйымдардың қатысуымен іс-шаралар өткізілді, онда жүргізушілер алғашқы медициналық көмек көрсету және өрт сөндіргіштердің көмегімен өртті сөндіру дағдыларын көрсетті.

2024 жылы КПО мен жергілікті мемлекеттік органдар арасында Ақсай қаласында жол-көлік жарақаттануының алдын алу жөніндегі іс-шараларды бірлесіп ұйымдастыруға қатысты меморандумға қол қойылды.

Сондай-ақ, мемлекеттік органдармен және халықпен өзара іс-қимыл шеңберінде КПО ЖҚ жақсарту мақсатында 2024 жылы келесі іс-шараларды өткізді/қатысты:

- Халықаралық балаларды қорғау күніне және халықаралық жол-көлік оқиғалары құрбандарын еске алу күніне арналған байқаулар өткізу және балаларға естелік сыйлықтар табыстау арқылы іс-шаралар ұйымдастыру;
- Ақсай қаласындағы ЖҚҚ тақырыбындағы билбордтарды жаңарту.

«Жас жаяу жүргінші мектебі» атты оқу науқаны аясындағы іс-шара барысында, 1 маусым 2024 ж.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Жұмысқа жарамдылық – бұл кең ұғым, ол жұмыскер мен оның лауазымдық міндеттерін қауіпсіз әрі кәсіби түрде орындау қабілеті арасындағы байланысты сипаттайды. Жұмысқа жарамдылықты анықтауға арналған тексерулердің мақсаты – жұмыскердің белгілі бір міндеттерді орындауына немесе нақты ортада жұмыс істеуіне кедергі келтіруі мүмкін физикалық және психологиялық шектеулерді анықтау.

«Жарамсыз» немесе «шектеулермен жарамды» деп танылған жұмыскерлерге компания өзгертілген еңбек жағдайларын ұсынады немесе оларды балама жұмысқа ауыстырады. Осылайша, жұмыскер ықтимал қауіпті ортаның әсерінен қорғалады, алайда сонымен бірге жұмыс орнын сақтап қалады.

Сондай-ақ, жұмысқа жарамдылықты анықтауға қатысты Қазақстан Республикасының талаптарын құқықтық тұрғыда сақтау да маңызды болып табылады. Бұған жұмыс берушінің медициналық тексеруден өтуді ұйымдастыру және төлеу, еңбек жағдайларына сәйкес жұмыскерлерді санаттарға бөлу, мерзімді медициналық тексеруден уақтылы өтпеген жұмыскерлерді жұмыстан шеттету, жұмыскерлердің денсаулығын жақсарту бойынша шаралар қабылдау, болжамды кәсіптік ауру туралы хабарлау және т.б. жатады.

Дина Мамбешова
Жедел медициналық
жәрдем фельдшері

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Еңбекті қорғау

Біз жұмыс көрсеткіштерді үздіксіз жетілдіруге қол жеткізу үшін еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша мәселелерді шешудің жүйелі тәсілін қолданамыз.

2024

АЛҒАШҚЫ КӨМЕК КӨРСЕТУ КУРСЫН:

1 040

жұмыскер міндетті

152

жұмыскер ерікті түрде өтті

Жұмыскерлерді психологиялық
қолдау бағдарламасы аясында

587

жұмыскер консультациялық
кеңес алды

ӨТКІЗІЛГЕН ШАРАЛАР:

Ауысым алдындағы
медициналық тексерулер саны

176

 мың

30

 мыңнан

астам ҚМГКК-де физикалық
факторлар мен ауа ортасын өлшеу

Мердігер ұйымдардың
медициналық пункттерінде
жүргізілген аудиттер

2

Мердігер ұйымдардың
қоғамдық тамақтану
объектілерінде жүргізілген
тексерістер

28

ЕҢБЕКТІ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚТЫ ҚОРҒАУ

9-сурет. КПО денсаулық сақтау бөлімі қызметінің негізгі қағидаттары

ЖҰМЫСКЕРЛЕРДІҢ ДЕНСАУЛЫҒЫН ҚАУІПТІ ЖӘНЕ ЗИЯНДЫ ӨНДІРІСТІК ФАКТОРЛАРДЫҢ ӘСЕРІНЕН ҚОРҒАУ:

- Денсаулық жағдайын бағалау
 - Ауысым алдындағы медициналық куәландыру
 - Жұмысқа жарамдылық
 - Медициналық бақылау
- Есірткі заттар мен алкоголь
- Қажумен байланысты қауіп-қатерлерді басқару
- Жұмыс орындарының эргономикасы
- Денсаулыққа төнетін қауіп-қатерлерді бақылау (алдын алу)
 - Денсаулыққа төніп тұрған қауіп-қатерлерді бағалау
 - Азық-түлік пен су ресурстарының қауіпсіздігі
 - Әсерді бақылау
- Жұмыс орындарын аттестаттау

МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕККЕ ҚОЛЖЕТІМДІЛІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ:

- Алғашқы медициналық көмек көрсетуге оқыту
- АСД-ларды сатып алу және қондыру
- Тәулік бойы шұғыл медициналық көмек көрсету
- Медициналық сақтандыру
- Ақсай қаласындағы ОАА-сын жаңғырту жобасы

САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫН НАСИХАТТАУ:

- Денсаулықты насихаттау бағдарламасы
 - «Сау жүрек» бағдарламасы және дұрыс тамақтану бағдарламасы
- Жұмыскерлерге психологиялық қолдау көрсету бағдарламасы

Төменде кәсіби денсаулыққа әсер ететін белгілі бір қауіп-қатерлер мен өндірістік факторларды барынша азайту мақсатында қойылған міндеттердің орындалу нәтижелері берілген.

Кесте 14. Денсаулық сақтау саласындағы міндеттеріміз

/ GRI 3-3, 414-2, ТДМ 3.4, 3.5, 3.8, 3.9, 8.8 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалу статусы	2024 жылғы жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ҚОЛЖЕТИМДІЛІГІ			
ҚҚЖ-1 кеңейтілуіне байланысты осы жобадағы мердігер ұйымның медициналық пункттеріне аудит жүргізу	Аяқталды	Аудит жүргізілді, тиісті ұсынымдар мен іс-шаралар ұсынылып, орындалды.	БС медициналық пункттеріне аудит жүргізу
Алғашқы көмек көрсетуге оқытылған тұлғаларға АСД-ны қолдану бойынша қайта нұсқама өткізу	Аяқталды	КПО-да алғашқы көмек көрсетуге оқытылған тұлғалардың жалпы санының 85%-ы АСД-ны пайдалану бойынша қайта нұсқамадан өтті.	
Медициналық сақтандырудың жаңа бағдарламасына көшуді ұйымдастыру, тұрақты коммуникацияны қамтамасыз ету және жұмыстағы іркілістерді барынша азайту	Аяқталды	Көшу сәтті жүзеге асырылды.	Медициналық сақтандыру қызметтерінің сапалы көрсетілуін тұрақты түрде қамтамасыз ету үшін кері байланысты жинау және оны пайдалану
Жұмыскерлер қатарындағы тұлғалардың жеткілікті санын алғашқы көмек көрсетуге оқыту және алғашқы көмек қобдишалары мен АСД-ның жеткілікті санын қамтамасыз ету арқылы алғашқы көмек көрсету деңгейін (1-деңгей) арттыру	Жүзеге асырылуда	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 15 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-269/2020 «Алғашқы көмекті медициналық білімі жоқ, оның ішінде тиісті даярлықтан өткен адамдардың көрсету қағидаларын және алғашқы көмекті көрсету стандартын бекіту туралы» бұйрығы негізінде қауіпті өндірістік объектілерде жұмыс істейтін компанияның барлық жұмыскерлері алғашқы көмек көрсету бойынша оқытуды бастады.	Қауіпті жағдайларда жұмыс істейтін компанияның барлық жұмыскерлерін алғашқы көмек көрсету дағдыларына үйрету
Дәрігерлік медициналық көмекті цифрландыру бойынша бағалау жүргізіп, жоспар дайындау (2-деңгей)	Жүзеге асырылуда	Өтінім КПО АТ бөліміне жолданды.	Дәрігерлік медициналық көмекті цифрландыру бойынша (2-деңгей) бюджет алу
ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ			
Мердігер ұйымдардың санитарлық-тұрмыстық жағдайлар мен ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ салаларындағы аудиттеріне қатысуды жалғастыру.	Жүзеге асырылуда	Санитарлық зертхананың жұмыскерлері 11 аудитке қатысты.	Мердігер ұйымдардың санитарлық-тұрмыстық жағдайлар мен ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ салаларындағы аудиттеріне қатысуды жалғастыру.
Компанияның да, мердігер ұйымдардың да қажумен байланысты қауіп-қатерлерді басқару ережелерін қолдануын қамтамасыз ету үшін сол ережелерді одан әрі енгізуді жалғастыру	Жүзеге асырылуда	Қажумен байланысты қауіп-қатерлерді басқару процедурасын енгізу жұмыстары жалғасты.	Бизнес-серіктестердің жұмыскерлері арасында қауіптер мен оларды бақылау шаралары туралы хабардарлықты арттыру мақсатында инструкторларды оқыту бойынша қосымша семинарлар мен сабақтар өткізу.
<ul style="list-style-type: none"> Легионеллез ауруының қауіпін азайту бойынша жоспардың орындалуын тексеру; Инфрақұрылымды басқару персоналы үшін легионеллез ауруына қатысты хабардарлықты арттыру бойынша қосымша оқыту сабақтарын өткізу 	Аяқталды	Оқыту сабақтары жүргізілді	Легионеллез ауруына қарсы іс-шаралар процедурасын жүзеге асыруды жалғастыру.

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалу статусы	2024 жылғы жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
Жұмыс орындарын аттестаттау шеңберінде анықталған сәйкессіздіктерді жою бойынша іс-шаралар жоспарын іске асыру	Жүзеге асырылуда	Кейбір іс-шаралар орындалды, ал басқалары орындау мерзімінің ұзақтығына байланысты жүзеге асырылу сатысында.	Жұмыс орындарын аттестаттау шеңберінде сәйкессіздіктерді жоюға бағытталған қалған іс-шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру.
<ul style="list-style-type: none"> Жұмыскерлерге және мердігер ұйымдарға таралатын КПО-ның алкогольге қарсы процедураларының түпкілікті нұсқасын дайындау. Осыған байланысты құқықтық және кадрлық аспектілерді бағалау және пысықтау; Мердігер ұйымдардың жұмыскерлерін жолдау тәртібі мен жұмыскерлерге консультациялар жүргізу тәртібін белгілеу. 	Аяқталды	КПО-да алкогольді тұтынуға тыйым салу саясаты әзірленіп, енгізілді.	Алкогольді тұтынуға тыйым салу саясатын енгізуді КПО шеңберінде жалғастыру.
«Сұратым бойынша» радиологиялық тексеру қызметтерін көрсету.	Жүзеге асырылуда	Ұңғымалық СКҚ бойынша радиологиялық зерттеулер ұңғымалық операциялар бөлімінен келіп түскен сұратымдарға сәйкес жүргізілді.	
Қатер факторлары мен санитарлық сәйкестікке негізделген мониторинг жоспары: денсаулыққа зиян келтіруі мүмкін факторларды азайта отырып, санитарлық қатер деңгейі жоғары учаскелерге басымдық беру.	Жүзеге асырылуда	Денсаулыққа зиянды факторлардың тізілімі жаңартылды.	
Денсаулыққа төнетін қауіп-қатерлерді бағалау жұмысын жетілдіру жөніндегі жаңартылған жоспар негізінде алты қауіп-қатерлерді бағалау жұмыстарын жүргізу.	Аяқталды	Денсаулыққа қатысты бес қатерлерді бағалау жұмыстары жүргізілді. Денсаулыққа төніп тұрған қауіп-қатерді бағалау жұмысы ҚКЖ-1 объектісі әлі пайдалануға берілмегендіктен, 2025 жылға ауыстырылды.	Жоспарға сәйкес денсаулыққа төніп тұрған қауіп-қатерлерді бағалау жұмыстарын жүргізу
КПО жобаларына немесе қызметіне тартылған бизнес-серіктестерге (мердігер ұйымдарға) жұмысқа жарамдылықты айқындау талаптарының орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі шараларды іске асыру.	Аяқталды	Жоспар жүзеге асырылды; бизнес-серіктестердің жұмыскерлерінің 99,5%-ында жұмысқа жарамдылығын растайтын жарамды анықтамалар болды.	Тұрақты сәйкестікке іріктеп тексерулер жүргізу
НАСИХАТТАУ			
Сабақтар өткізетін, қатысуға ниет білдірген жаңадан бастаушыларға оқыту жүргізетін жүргізушілерге (фасилитаторларға) қолдау көрсетуді жалғастыру	Жүзеге асырылуда	Жалпы белсенділік төмендегенімен, жүргізушілер сабақ өткізуді жалғастырды.	Қатысуға ниет білдірген жұмыскерлерге оқытуды және жүргізушілерге қолдау көрсетуді жалғастыру.
Жұмыскерлердің психикалық денсаулығына қолдау көрсетудің баламалы жолдарын қарастыру	Жүзеге асырылуда	КПО жұмыскерлеріне арналған қолдау көрсету бағдарламасына өтінім ресімделу сатысында.	Жұмыскерлердің психикалық денсаулығына қолдау көрсетудің баламалы жолдары бойынша ресімделген өтінім шеңберінде жұмысты жалғастыру.
2024 жылға арналған денсаулық сақтауды насихаттау жоспарын іске асыру, соның ішінде: <ul style="list-style-type: none"> Кардиоқауіптердің алдын алу жөніндегі кампания – биометриялық тексеру; Дұрыс тамақтану бағдарламасы – салауатты тамақтану. 	Аяқталды	Биометриялық бағалау да, тамақтану бағдарламасы да үлкен жетістікке жетті.	Биометриялық тексеру бағдарламаларын жалғастыру.

ШҰҒЫЛ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ САПАСЫН АРТТЫРУ

/ GRI 3-3, 403-3 /

Жедел және шұғыл көмек көрсету секторы Қарашығанақ кен орнында және Ақсай қаласындағы кеңселерде тәулік бойы шұғыл медициналық әрекет етуді қамтамасыз етеді. Шұғыл шақыртулардан бөлек, бес медициналық пункттің дәрігерлері мен фельдшерлері амбулаториялық көмек көрсетеді, ауысым алдындағы, рейс алдындағы және рейстен

кейінгі медициналық тексерулер жүргізеді, өнеркәсіптік объектілерде денсаулықты сақтау бойынша түсіндіру іс-шараларын өткізеді, сондай-ақ шұғыл әрекет ету үдерісіне тартылған персоналмен тұрақты түрде оқу-жаттығулар мен практикалық сабақтар ұйымдастырады.

Кесте 15. 2022– 2024 жж. медициналық көмек көрсету нәтижелері

Медициналық көмек көрсету көрсеткіштері	2024 ж.	2023 ж.	2022 ж.
Медициналық пункттерге жүгінген пациенттер саны	1 666	1 814	2 092
Шұғыл шақырулар саны	101	102	121
Медициналық мекемелерге жеткізілген пациенттер саны	53	83	105
Өткізілген практикалық сабақтар мен жаттығулардың саны	372	311	276
Алғашқы көмек көрсетуге оқытылған жұмыскерлер саны	394	364	330
Ауысым алдындағы медициналық куәландыру (жүргізушілер/операторлар/электриктер)	2024 ж.	2023 ж.	2022 ж.
Куәландыру	176 471	178 923	148 594
Еңбекке жарамсыз болып анықталған жағдайлар саны	160	162	191
Кездейсоқ алкотестілеу саны SDG 3.5	4 163	1 105	1 688
Кездейсоқ алкотестілеудің оң нәтижелер саны	0	1	0

Ақсай қаласындағы ОАА шұғыл медициналық көмек көрсету бөлімшесін жаңғырту жобасы

/ GRI 3-3, 203-1, ТДМ 3.8, 9.1, 9.4 /

2020 жылы қаңтарда басталған Ақсай қаласындағы ОАА-ны жаңғыртуға арналған бес жылдық жоба аурухананың шұғыл медициналық көмек пен қарқынды терапия көрсету мүмкіндіктерін айтарлықтай арттыруға ықпал етті. Қол жеткізілген нәтижелердің айқын дәлелі – ОАА-ның негізгі тиімділік көрсеткіштерінің жақсаруы.

2020 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін шұғыл медициналық көмек көрсету және қарқынды терапия саласында қол жеткізілген елеулі жетістіктерді ескере отырып, сондай-ақ БҚО әкімдігі, облыстық денсаулық сақтау басқармасы және Ақсай қаласының орталық аудандық ауруханасының өтініштеріне сәйкес, 2023 жылы жоба уақытша тоқтатылып, күш-жігер мүдделі тараптар үшін аса маңызды болып саналатын акушерлік, гинекология, педиатрия және неонатология салаларындағы қызметтердің сапасын арттыруға бағытталды.

Ақсай қаласының орталық аудандық ауруханасын жаңғырту жобасын бекітілген бюджет аясында және белгіленген мерзімде жүзеге асыру мақсатында жобаны 2024 жылы қайта бастауға дайындық жұмыстары жүргізілуде.

2024 жылдың маусымында жоба акушерлік, педиатрия және неонатология қызметтерінің сапасын арттыруға баса назар аудара отырып, қайта жанданды. Алты ай бойы мердігер ұйым — University Medical Centre (UMC) қорының кәсіби медициналық қызметкерлері Ақсай қаласының орталық аудандық ауруханасында жұмыс істеп, ОАА медицина персоналына жұмыс орнында практикалық оқыту жүргізді, семинарлар мен дәрістер ұйымдастырды. Жоба аясында Ақсай қалалық ОАА-ның негізгі дәрігерлері мен тәжірибелі мамандары Астана қаласындағы медициналық холдингте оқытудан өтті. 2024 жылдың желтоқсанында жоба белгіленген мерзімдер мен жоспарларға сәйкес сәтті аяқталды.

ЖҰМЫСКЕРЛЕРДІҢ АУРУҒА ШАЛДЫҒУЫН БАҚЫЛАУ

/ GRI 403-3, 403-6, ТДМ 3.4, 3.5, 3.8 /

Медициналық сақтандыру

КПО жұмыскерлеріне және олардың отбасыларына Қазақстан Республикасындағы кепілдендірілген тегін медициналық көмек пен міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру шеңберінде қолжетімді медициналық қызметтерге қосымша медициналық қызметтерді қамтитын медициналық сақтандыру ұсынылады.

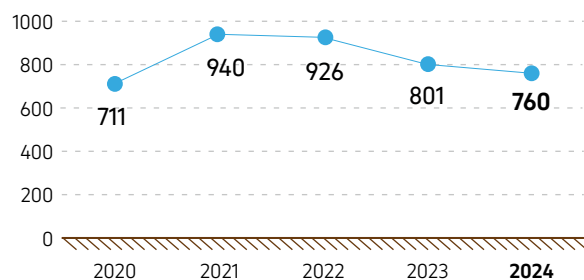
2024 жылы жаңа медициналық сақтандыру бағдарламасы іске қосылды. Бұл бағдарлама екі қызмет көрсетуші арасындағы тұтынушылар үшін бәсекелестік арқылы қызмет көрсету сапасын арттыруға бағытталған. Бастапқы қиындықтарға қарамастан, көшу үдерісі сәтті өтті.

Жаңа бағдарлама басталған сәтте сақтандырылған жұмыскерлер мен олардың отбасы мүшелерінің саны 9 382 адамды құрады.

Уақытша еңбекке жарамсыздық парақтары бойынша болмауды қадағалау / GRI 403-3, 403-10 /

2024 жылы ауруға байланысты жұмыста болмау көрсеткіші COVID-19 пандемиясының шарықтау шегінен кейін төмендей берді.

5-сызба. КПО персоналының уақытша еңбекке жарамсыздық парағын ресімдеуге байланысты жұмыс орнында болмау көрсеткіші, 2020–2023 жж.

Ескерту: КПО-да жұмыс орнында болмау көрсеткішін есептеу үшін келесі әдіс қолданылады:

- Жұмыс орнында болмау көрсеткіші = жұмыс орнында болмау (ауруына байланысты) салдарынан жоғалған күндердің нақты саны x 100 / жұмыскерлердің жалпы саны. Басқа себептер бойынша жұмыс орнында болмаған күндер туралы ақпарат жоқ.
- КПО-да жұмыс орнында болмау көрсеткіші жұмыскерлердің саны негізінде (адам-сағат емес) есептеу әдістемесі қабылданған, өйткені бұл әдістеме реттеуші органдардың талабы болып табылады.

Кәсіптік аурулар / GRI 403-2, 403-3, 403-10 /

Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті қорғау және өндірістік орта жөніндегі 1981 жылғы Конвенцияға 2002 жылғы Хаттамаға (№155) сәйкес, «Кәсіптік ауру» термині еңбек қызметіне байланысты туындайтын зиянды және (немесе) қауіпті факторлардың әсерінен пайда болатын кез келген ауруды қамтиды.

«Кәсіптік ауру» көрсеткіші ұйымдағы денсаулыққа төнетін қауіп-қатерлерді басқару жүйесінің жағдайын айқындайтын негізгі көрсеткіш болып табылады.

Озық тәжірибе қатерлердің алдын алуға және жұмыс орнындағы әл-ауқатты қолдауға бағытталған мәдениетті дамытуды, сондай-ақ қатерлерді бағалау мен басқаруды және денсаулыққа қатысты мәселелерді алдын ала бақылауды қамтиды.

Кәсіптік аурулар деңгейін төмендетудің тағы бір тәсілі – жұмыс орнында денсаулықты сақтау бойынша ағартушылық іс-шараларды жүзеге асыру.

2024 жылы КПО жұмыскерлері арасында кәсіптік ауру жағдайлары тіркелген жоқ.

Жұмысқа жарамдылық

/ GRI 403-2, 403-3, 403-6 /

Жұмысқа жарамдылықты анықтауға арналған тексерулердің мақсаты – жұмыскердің белгілі бір лауазымдық міндеттерді тиімді орындауға физикалық және медициналық тұрғыдан жарамдылығын, сондай-ақ өзіне немесе басқа адамдарға қауіп төндірмей жұмыс істеу мүмкіндігін бағалау.

КПО-да Қазақстан Республикасының тиісті нормативтік-құқықтық талаптарының сақталуы қамтамасыз етіледі, сондай-ақ салалық стандарттар қолданылады (Мұнай және газ өндірушілердің халықаралық қауымдастығы (IOGP) / Қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік мәселелер жөніндегі мұнай-газ өнеркәсібі өкілдерінің халықаралық қауымдастығы (IPIECA)).

2023 жылы келісімшарт иелері үшін бизнес-серіктестердің жұмысқа жарамдылықты айқындауға қатысты заңнамалық талаптарды сақтауын бақылауды күшейту мақсатында тиісті талаптардың сақталуын тексеру жоспары әзірленді. 2024 жылы жоспардың жүзеге асырылуы аяқталды.

Қолданыстағы келісімшарттардың жалпы саны	КПО кен орнындағы осы келісімшарттар бойынша жұмыс істейтін жұмыскерлердің жалпы саны	Жұмысқа жарамдылығын растайтын қолданыстағы анықтамалардың саны	Тексеруге сұратылған жұмысқа жарамдылық туралы анықтамалардың жалпы саны	Тексеруге алынған жұмысқа жарамдылық туралы анықтамалардың жалпы саны
175	15 986	15 909 (99,5%)	1 330	1 326 (99,6%)

ӨНЕРКӘСІПТІК ОБЪЕКТІЛЕРДЕ ӨНДІРІСТІК БАҚЫЛАУ

/ GRI 403-3, ТДМ 3.9, 8.8 /

КПО объектілері мен қондырғыларында өнеркәсіптік гигиена және санитария саласында тұрақты бақылау жүргізіледі. Төменгі кестеде соңғы үш жылда өткізген мониторинг нәтижелері көрсетілген.

Кесте 16. Өндірістік факторларды бақылау, 2020–2024 жж.

Өндірістік факторлар	2024 ж.		2023 ж.		2022 ж.	
	Өлшеулер саны	Сәйкессіздіктер саны	Өлшеулер саны	Сәйкессіздіктер саны	Өлшеулер саны	Сәйкессіздіктер саны
Шу	486	124	492	122	420	91
Діріл	84	29	84	29	75	16
Электромагниттік өрістер	3 988	6	3 964	63	3 968	27
Электростатикалық өрістер	2 505	0	2 419	0	2 342	0
Жарықтандыру	3 726	513	3 581	589	3 045	27
Микроклимат	7 044	668	6 474	790	6 258	575
Жұмыс аймағының ауасы	13 035	0	12 612	0	13 965	0
Барлығы	30 868	1 340	29 626	1 593	30 073	736

Сәйкессіздіктер туралы ақпарат тиісті объект басшылығына жеткізіледі, анықталған сәйкессіздіктерді жою жөніндегі іс-шаралар әзірленеді және олардың орындалу статусы Synergi жүйесі арқылы бақыланады.

САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫН НАСИХАТТАУ / GRI 3-3, 403-6, ТДМ 3.4, 3.8 /

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының күнтізбесінде және жұмыскерлерді қолдау бағдарламасында белгіленген әдеттегі іс-шаралардан бөлек, 2024 жылғы денсаулықты нығайту бағдарламасы биометриялық тексеру бағдарламасы мен тамақтану бағдарламасын қамтыды.

Кесте 17. 2024 жылға арналған денсаулықты нығайту бағдарламалар нәтижелері

Бағдарламаның атауы	Сипаттамасы	Нәтиже
Сау жүрек (биометриялық тексеру)	<p>Бір жыл бұрын іске асырылған жүрек-қан тамырлары ауруларының даму қаупінің алдын алу жөніндегі табысты бағдарламаның жалғасы ретінде 2024 жылы биометриялық зерттеулер жүргізу бағдарламасы жүзеге асырылды.</p> <p>Медициналық бригадалар (дәрігер мен фельдшерлер) КПО-ның әртүрлі объектілеріне барып, жұмыскерлерге жүрек-қан тамырлары ауруларының даму қаупін бағалау мақсатында биометриялық тексеруден (бой, салмақ, артериялық қысым және липидтік профиль) өту және кейіннен кеңес алу мүмкіндігін ұсынды.</p>	<p>Бағдарламаға 775 жұмыскер қатысты (жұмыскерлердің жалпы санының >20%). Қатысушылардың пікірінше, бағдарлама керемет жетістікке жетті.</p>
Дұрыс тамақтану	<p>Дұрыс тамақтану әдеті – салауатты өмір салтының кепілі. Интерактивті оқыту курстарын өткізу үшін Қазақ ұлттық тағамтану академиясының еліміздегі тамақтану саласындағы жетекші сарапшыларының бірі шақырылды.</p> <p>Оқудан кейін КПО жұмыскерлері арасында аспаздық байқау (ең үздік рецепт байқауы) өтті. Рецепттерді академияның сарапшы қазылар алқасы бағалады.</p>	<p>Оқытуға 100-ден астам жұмыскер қатысты.</p> <p>30-дан астам рецепт ұсынылды, сондай-ақ қазылар алқасы тандаған үздік рецепттерден құралған аспаздық кітап (рецепттер жинағы) жарық көрді.</p>
Жұмыскерлерді қолдау бойынша бағдарлама	<p>КПО-да 2020 жылы жұмыскерлерді қолдау бойынша бағдарлама енгізілді. Оның негізгі мақсаты – психикалық денсаулықты қолдау және КПО жұмыскерлеріне зиян келуінің алдын алу. Бағдарламаға соматикалық аурулармен күресу, өз-өзіне зиян келтірудің алдын алу, сондай-ақ мазасыздық, депрессия және үрей шабуылдары сияқты психикалық денсаулыққа әсер ететін факторлар салдарынан суицид қаупін азайту кіреді. Бағдарлама шеңберінде сырттан тартылған білікті психологтармен құпия кеңес алу мүмкіндігі ұсынылады. Кеңестер мультимедиялық құралдар арқылы, бейнебайланыс арқылы немесе тәулік бойы қолжетімді арнайы жедел желі арқылы бетпе-бет форматта өткізіледі. Сонымен қатар, бағдарлама аясында топтық сессиялар мен вебинарлар өткізілуі мүмкін.</p>	<p>2024 жылы түрлі байланыс арналары арқылы жалпы саны 587 жұмыскер көмекке жүгінді.</p>

Жүзу турнирі

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Қарашығанақ кен орнын игеру және пайдалану үшін мамандығы әртүрлі мыңдаған білікті, өз ісіне адал және дарынды мамандар қажет – мұнай-газ инженері мен техниктен бастап, бухгалтер мен логистке дейін.

Біздің қызметкерлер – жетістігіміздің негізі. КПО Қазақстандық кадрларды дамытуға белсенді түрде инвестиция салып келеді. Бұл ретте акционер компаниялардың халықаралық тәжірибесін қолдана отырып, мақсатты оқу бағдарламаларын ұйымдастырып, білім беру мекемелерімен ынтымақтастық орнатады.

Кадр саясаты мен қызметкерлермен еңбек қатынастары Қазақстан Республикасының Еңбек кодексімен, Өнімді бөлу туралы Қорытынды келісімнің ережелерімен, Мердігерлер комитетінің шешімдерімен, Бірлескен басқару туралы келісіммен және ұжымдық шарттармен реттеледі. Бұл құжаттар әділ және ашық еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге бағытталған.

Слушаш Избасарова
КПО Еңбек ресурстары және
қызметтер директоры

/ GRI 3-3, 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Жұмыскерлер

Біз бір-бірімізге сыйластықпен, әділ және ізетпен қараймыз.

Біз әріптестеріміздің түрлі мәдениеті мен жұмыс істейтін қауымдастықтарды қолдаймыз және құрметтейміз.

Біз мәдени-этникалық әртүрлілікті, сондай-ақ әртүрлі сенімдерді, дағдыларды, білімді және тәжірибені бағалаймыз.

2024

КАДРЛАРДАҒЫ ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ ҮЛЕСІН АРТТЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫ:

5

лауазым
ұлттандырылды

2

лауазым қысқартылды

Жұмыскерлердің

95%-ы

ҚР азаматтары

ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ:

54

өтініш қабылданды
және шешілді

ОҚЫТУДАН ӨТКЕН:

КПО жұмыскерлері

3 986

Мердігер ұйым жұмыскерлері

18 165

Халықаралық бағдарламалар
бойынша

179

жұмыскер сертификатталды

ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ ДЕГЕН ҚАМҚОРЛЫҚ

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ САЯСАТЫ / GRI 3-3 /

Табысты бизнес дамуы білікті және дарынды мамандарды тарту мен оларды ұстап қалусыз мүмкін емес.

КПО Қазақстанның мұнай-газ саласында бәсекеге қабілетті еңбек шарттарын ұсына отырып, болашағы зор үміткерлерді тартуға және кадрлардың ауысу деңгейін төмендетуге ықпал етеді. Компанияны жұмыс беруші ретінде тартымды ететін маңызды аспектілердің бірі – өз мойнына алған міндеттемелерді қатаң орындау және қызметкерлердің еңбек құқықтарын сақтау.

КПО теңдік пен инклюзивтілік қағидаларын ұстанады, және нәсіліне, тері түсіне, дініне, жасына, жынысына, жыныстық бағдарына, гендерлік сәйкестігіне, отбасылық жағдайына, мүгедектігіне, этникалық немесе ұлттық тегіне байланысты кез келген кемсітушілік түрін болдырмайды. Мұндай тәсіл Компанияға жоғары білікті мамандардан құралған мықты команда қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Компанияда персоналға қатысты шешімдер қызметкердің біліктілігіне, кәсіби жетістіктеріне, жұмыс нәтижелеріне және іскерлік қасиеттеріне негізделген объективті факторлар бойынша қабылданады. Бұл еңбек қызметінің барлық аспектілеріне қатысты: жұмысқа қабылдау, аттестация, мансаптық өсу, оқыту және дамыту, тәртіптік шаралар, еңбекақы төлеу және еңбек қатынастарын тоқтату.

КПО-да жергілікті қамтуды ұлғайту шетелдік жұмыскерлерді жергілікті кадрлармен алмастыру және жергілікті персоналды кәсіптік оқыту және дамыту арқылы шешіледі. Бұл жұмыстарды білікті, сапалы және халықаралық стандарттарға сәйкес орындауға мүмкіндік береді. Бұл тәсіл шетелдік персоналды ауыстыру барысында өндірістік қызметке мейлінше аз қатер төндіруге және қойылған мақсаттарға сапаның ең жоғары деңгейін қамтамасыз етіп қол жеткізуге ықпал етеді. Ол үшін КПО-да әрбір жұмыскердің жеке қажеттіліктерін ескере отырып жүзеге асырылатын Кадрларды даярлау бойынша жылдық жоспар әзірленеді. Оқу бағдарламаларын іске асыру Компанияға келесі мүмкіндіктер береді:

- ӨБТК-нің 7-қосымшасында келтірілген Қазақстандық жұмыскерлерді даярлауға, қайта даярлауға және біліктілігін арттыруға қатысты талаптарды мұнай-газ өнеркәсібіндегі озық халықаралық тәжірибелерге, сондай-ақ ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ және өнеркәсіптік гигиена талаптарына сәйкес орындайды.

- Кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыруға бағытталған, ұйымды білікті және құзыретті қызметкерлермен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін бағдарламаларды жүзеге асырады.
- Өндірістік мақсаттар мен міндеттерге жету үшін оқыту шараларын өткізеді.
- Компания персоналына ҚР заңнамасының, Компанияның ішкі процедураларының және үздік халықаралық тәжірибелердің талаптарына сәйкес ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша арнайы және міндетті оқытулар өткізеді.

Әралуандылық пен инклюзивтілік

/ GRI 3-3, 405-1 /

Инклюзивті мәдениетті дамыту, әрбір қызметкердің жынысына, жасына, ұлтына және басқа да факторларға қарамастан оның үлесін құрметтеу мен бағалау – КПО компаниясының табысты жұмысы үшін маңызды.

КПО компаниясының ұжымы – көпұлтты. Біздің компанияда Қазақстанның барлық өңірлерінен келген азаматтар еңбек етеді. Қызметкерлердің жалпы санының шамамен 81%-ын Батыс Қазақстан облысының тұрғындары құрайды. Әлемнің түрлі елдерінен келген шетелдік қызметкерлер компания ұжымының шамамен 5%-ын құрайды.

Әйелдер компания қызметкерлерінің жалпы санының 26%-ын құрайды. Компания персоналындағы ер адамдардың басымдығы мұнай-газ секторының ерекшеліктерімен, қауіпті факторлармен байланысты өндірістік алаңдардағы жұмыстардың басым болуымен, сондай-ақ техникалық лауазымдарды дәстүрлі түрде ер адамдардың көбірек иеленуімен түсіндіріледі.

Басшылық жынысына қарамастан барлық қызметкерлер үшін тең мүмкіндіктерді қолдайды. 1–2 санаттағы басқарушы персонал арасында әйелдердің үлесі 18% құрайды. КПО компания басшылығында гендерлік теңдік пен әртүрлілікке ұмтылады.

Жас құрамын талдау нәтижесі көрсеткендей, ең ірі топ – 31 мен 50 жас аралығындағы қызметкерлер (67%). Жаңа идеяларды енгізу үшін жастардың үлесін (9%), сондай-ақ кең тәжірибесі мен даналығы бар аға буын қызметкерлерін (24%) ескеру маңызды. Мұндай жас ерекшеліктері бойынша алуан түрлі құрам жұмыс үдерісінің инновациялық әрі серпінді болуына ықпал етеді.

Біздің ұжымда мүмкіндігі шектеулі қызметкерлер де еңбек етуде. Біз оларға жеке қолдау көрсетеміз, соның ішінде жұмыс кестесінің икемді (гибридті) форматын ұсынып, олардың еңбек жағдайларын барынша қолайлы етуге және компанияның ортақ табысына өз үлесін қосуға мүмкіндік жасауға ұмтыламыз. Мұнай-газ саласында қауіпсіздік – басты басымдықтардың бірі, сондықтан денсаулық жағдайына байланысты кәсіби жарамдылыққа қойылатын талаптар да жоғары. Мүмкіндігі шектеулі әріптестеріміз, негізінен, кеңселік (канцеляриялық) лауазымдарда жұмыс істейді.

Жыл бойы Компанияда жұмыскерлерге басшылыққа және кадрлар бөліміне кері байланыс беруге мүмкіндік беретін әртүрлі іс-шаралар өткізіледі. Оларға басшылық пен қызметкерлер арасындағы жалпы жиналыстар, компания қызметкерлерінің жыл сайынғы пікір сауалнамасы, Ашық есік күні (HR Open Day), сондай-ақ бас директорлармен кофе-брейк форматында өтетін мерзімді кездесулер жатады. Қосымша түрде кері байланыс тікелей басшылармен жеке қарым-қатынас барысында, сондай-ақ тәулік бойы (24/7) қолжетімді «Жедел желі» арқылы жиналады. Жиналған кері байланысты талдағаннан кейін, кадрлар бөлімі ең өзекті сұрақтарға жауаптарды интранет желісінде жариялап, анықталған мәселелер бойынша шешу жолдарын ұсынады.

Жалпы алғанда, КПО инклюзивтілік қағидасын корпоративтік мәдениеттің негізгі аспектілерінің бірі етуге ұмтылады. Компания ұжымда инклюзивті ойлау жүйесін дамытуды жалғастыруда, әрбір қызметкердің қайталанбас дағдылары мен қабілеттеріне ерекше назар аудара отырып. Аталған тақырып Компанияның Мінез-құлық кодексі бойынша қызметкерлерге арналған міндетті жыл сайынғы оқыту барысында да қамтылады.

КПО Әйелдер клубы / ТДМ 5 /

КПО Әйелдер клубы – бұл Компаниядағы әйелдердің білім мен тәжірибе алмасуына, өзара қолдау

көрсетуіне және кәсіби әрі тұлғалық байланыстарын нығайтуға мүмкіндік беретін платформа. Клубтың негізгі миссиясы – **«Women Support Women»** идеясын жылжыту. Біз әрбір әйел өз әлеуетін толық ашып, мансап жолында жоғары нәтижелерге қол жеткізе алатын қауіпсіз әрі қолайлы жұмыс ортасын құруға және қолдауға ұмтыламыз.

ESG-бағытталған компания ретінде, КПО гендерлік теңгерімге ие адами ресурсты дамытуға ұмтылады. Осыған байланысты, КПО Әйелдер клубы мұнай-газ саласындағы әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту идеясын, сондай-ақ олардың басшылық лауазымдарға ілгерілеуін қолдайды.

2019 жылдан бастап, алты жыл ішінде Клуб өз жұмысын жүргізу барысында Компанияда әйел қызметкерлерді түрлі өзекті тақырыптарды талқылауға тартатын бірқатар іс-шаралар өткізді.

2024 жылы КПО Әйелдер клубы үш сессия өткізді. Іс-шараларға қатысу жеке (офлайн) түрде де, онлайн форматта да ұйымдастырылды, бұл өз кезегінде барлық ниет білдірушілерді барынша қамтуға мүмкіндік берді. Клубтың жыл бойындағы кездесулерінде талқыланған тақырыптар менталдық және физикалық денсаулық, қамқорлық пен инклюзивтілік, коучинг пен менторлық, ерлер басым ортада әйелдердің мансаптық өсуі, сондай-ақ әйелдердің корпоративтік құндылықтарды қалыптастыруға қосқан үлесі сияқты мәселелерді қамтыды. Қосымша ретінде, сессияларға басқа ұйымдардан шақырылған спикерлер, соның ішінде ер азаматтар да қатысты. Бұл өз кезегінде тақырыптар мен талқылау атмосферасын барынша әртараптандыруға мүмкіндік берді. Біз мұндай кездесулердің өте пайдалы екеніне сенеміз және олар біздің қызметкер әйелдерге жұмыста да, өмірде де ресурстық әрі тиімді болуға көмектеседі деп есептейміз.

Әйелдер клубында қалыптасқан атмосфера әйелдерге мансап пен отбасылық өмір арасындағы тепе-теңдікті сақтауға, шабыт алуға, жеке даму үшін мотивацияны арттыруға, сондай-ақ қоғамдағы белсенділігін күшейтуге мүмкіндік береді.

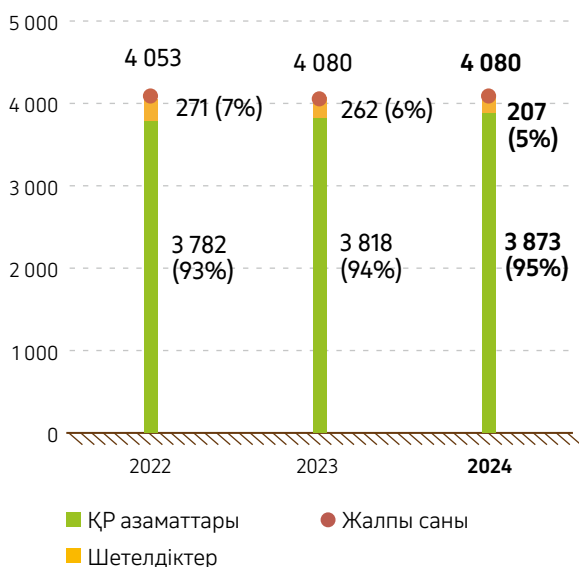

Орал қаласында өткен КПО Әйелдер клубының сессиясында

ПЕРСОНАЛ БОЙЫНША СТАТИСТИКА

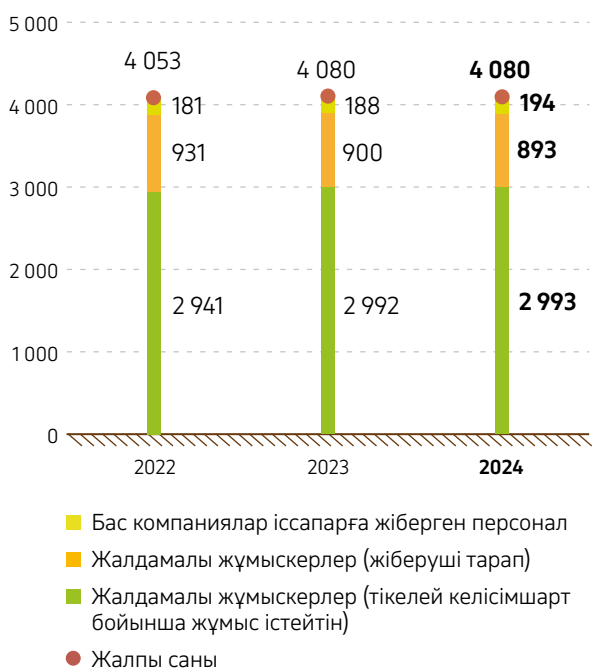
2024 жылдың соңында Компаниядағы персоналдың саны 4 080 адамды құрады, оның 3 873-сі – Қазақстандық азаматтары және 207-і – басқа ел азаматтары.

Сызба 6. КПО-дағы жұмыскерлер саны, 2022–2024 жылдар / GRI 2-7, 405-1(b) /

7-сызбада есеп берілген кезеңнің соңындағы Компаниядағы персоналдың жалпы тізімдік саны мен жұмыскерлердің сандық арақатынасы еңбек қатынастарының ерекшеліктері ескеріліп және жылдарға бөлініп көрсетілген.

Сызба 7. КПО жұмыскерлерінің еңбек шартының түріне қарай жіктелуі, 2022–2024 жылдар / GRI 2-7, 2-8 /

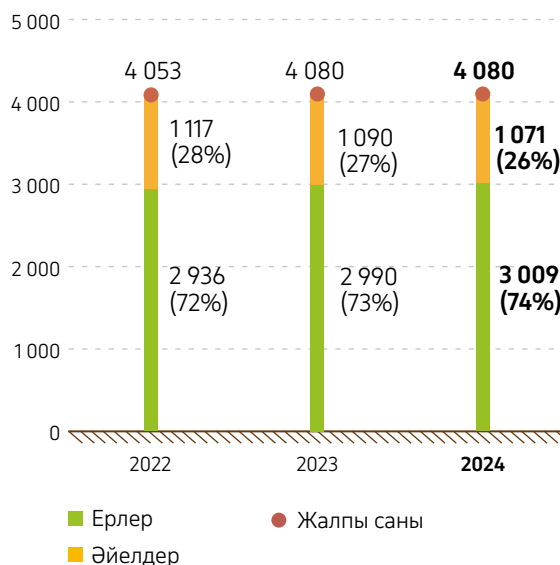
2024 жылдың соңында тұрақты қызметкерлер саны 3 993 адамды құрады, олардың ішінде 1 016 әйел және 2 977 ер адам болды. Уақытша қызметкерлер саны 87 адамды құрады, олардың ішінде 55 әйел және 32 ер адам болды. КПО компаниясында тек толық жұмысбастылық формасы қолданылады.

/ GRI 2-7, 405-1(b) /

8-сызбада жұмыскерлер жынысы бойынша бөлініп көрсетілген. 2024 жылдың соңында Компанияда 3 009 ер адам және 1 071 әйел адам жұмыс істеген.

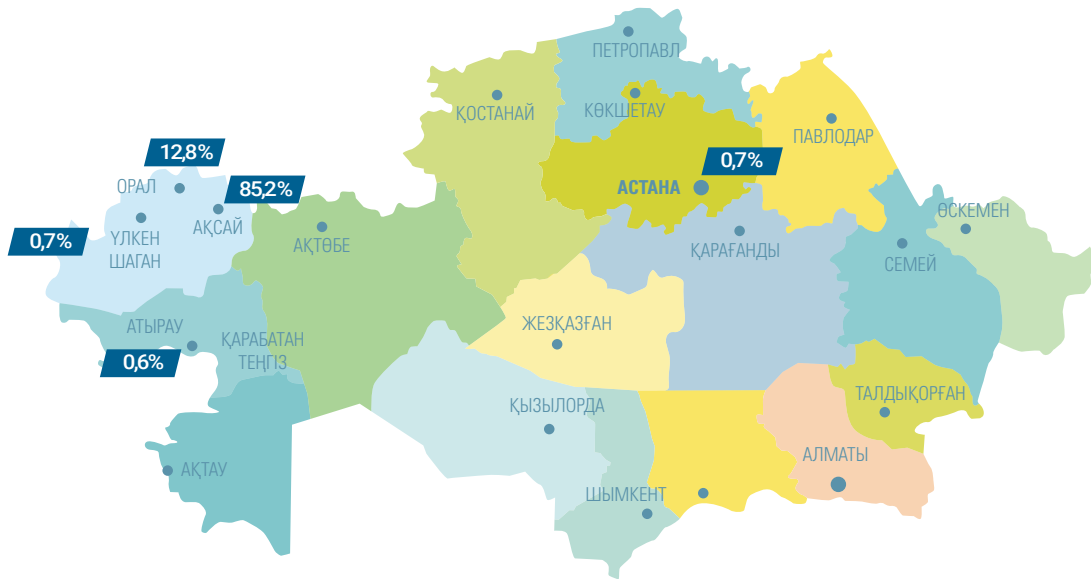
/ GRI 2-7 /

Сызба 8. КПО жұмыскерлерінің жынысына қарай жіктелуі, 2022 – 2024 жылдар / GRI 2-7, 405-1(b) /

Картада Компания персоналының Қазақстан өңірлері бойынша пайыздық үлесі көрсетілген. 2024 жылдың соңында Компанияның Орал қаласында екі кеңсесі болды.

10-сурет. КПО жұмыскерлерінің аймақтар бойынша жіктелуі, 2024 жыл / GRI 2-7, 3-3 /

Кесте 18. 2024 жылы жұмыскерлердің санаты бойынша, жынысы мен жасы бойынша жалпы санына % жіктелуі / GRI 405-1(b) /

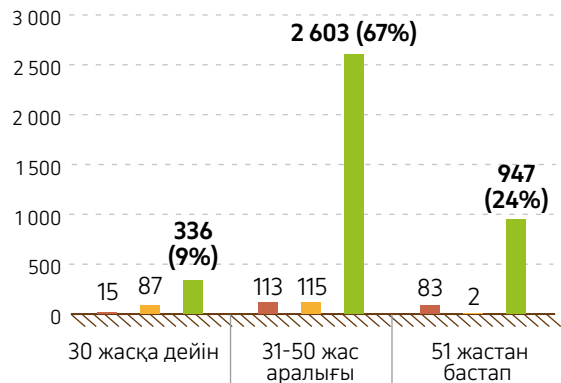
№	Санат атауы	Әрбір санаттағы қызметкерлердің жалпы санына шаққандағы үлесі (%)	Жынысы мен жасы бойынша жіктелуі (%)				
			Ерлер	Әйелдер	30 жасқа дейін	31-50 жас	51 жастан бастап
1	Бірінші жетекшілер және олардың орынбасарлары	0.3	0.25	0.02	0	0.15	0.12
2	Құрылымдық бөлімшелер жетекшілері	20.4	16.7	3.7	0.17	13.8	6.37
3	Мамандар	52.1	30.2	21.8	4.4	39	8.9
4	Білікті жұмыскерлер	27.3	26.5	0.7	3.7	14.3	9.2
			74	26	8	67	25

9-сызбада жалдамалы жұмыскерлердің тұрақтамауы бойынша 2024 жылы деректер келісімшарт түрін ескермей, жас топтары бойынша бөлініп көрсетілген. / GRI 401-1 /

2024 жылы Қазақстан Республикасының заңнамалық нормаларына сәйкес, 63 жасқа толған 22 ер адам және 61 жасқа толған 5 әйел зейнеткерлікке шықты.

2017 жылдан бастап, Компания 2017 жылғы ҚР Еңбек кодексінің (52-бап) және қолданыстағы Ұжымдық шарттың шеңберінде жүзеге асырылатын ерікті еңбек қатынастарын тоқтату бағдарламасының қолданылуын қолдайды. Осы Бағдарлама шарттарына сәйкес, бағдарлама критерийлеріне негізделген ақша компенсациясы қарастырылған. Бағдарлама 58 бен 63 жас аралығындағы ер адамдарға және 56 пен 61 жас аралығындағы әйел адамдарға қатысты қолданылады. Осы Бағдарлама

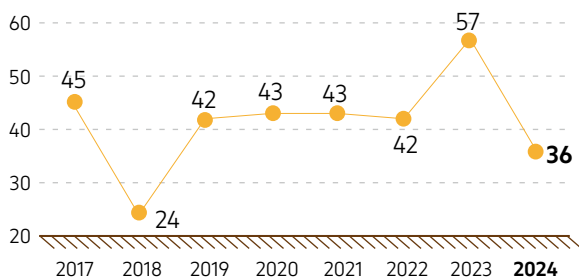
Сызба 9. Кадрлардың тұрақтамауының жас санаты бойынша жіктелуі, 2024 жыл (жалдамалы жұмыскерлер) / GRI 401-1, 405-1(b) /

- Осы санаттағы жұмыстан кеткен жұмыскерлер
- Осы санаттағы жұмысқа қабылданған жұмыскерлер
- Осы санаттағы жұмыскерлердің тізімдік саны

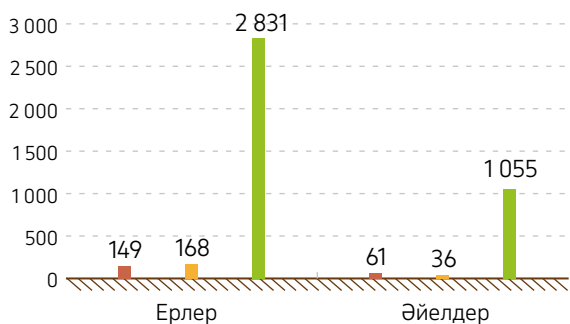
шеңберінде 2024 жылдың соңында бағдарламаға қатысуға ниет білдірген қызметкерлер арасынан басымдықты анықтау жүйесі енгізілді. Ең жоғары басымдықты ұзақ мерзім бойы кен орнында төмен грейдте жұмыс істейтін қызметкерлер алады. Сонымен қатар, қызметкерлердің ауыр аурулары немесе науқас жақын туыстарына күтім жасау сияқты ерекше жағдайлары да ескерілуі мүмкін.

Сызба 10. 2017–2024 жылдары ерікті еңбек қатынастарын тоқтату бағдарламасы бойынша жұмыстан шыққан қызметкерлер саны.
/ GRI 404-2-b /

10-сызбада 2024 жылдың қаңтарынан желтоқсан айына дейін компаниядан кеткендер мен қабылданғандардың саны мен 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жалдамалы жұмыскерлердің жалпы тізімдік санының арақатынасы ерлер мен әйелдерге бөліп көрсетілген. 2024 жылы 2023 жылмен салыстырғанда (5,9%) жаңа қызметкерлер саны жалдамалы қызметкерлердің орташа есептік санының 5,2%-ын құрады. Жұмыстан шыққан жұмыскерлер үлесі 5,4%-ды құрады.

Сызба 11. Кадрлардың келмелі-кетпелігі гендер бойынша жіктелуі, 2021 жыл (жалдамалы жұмыскерлер) / GRI 401-1 /

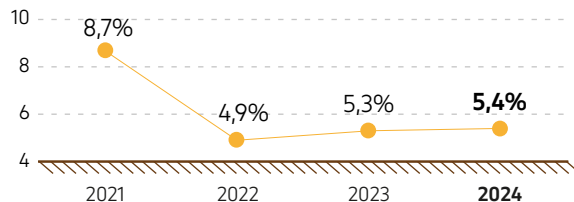
■ Осы санаттағы жұмыстан кеткен жұмыскерлер
■ Осы санаттағы жұмысқа қабылданған жұмыскерлер
■ Осы санаттағы жұмыскерлердің тізімдік саны

2024 жылы қызметкерлердің ауысу көрсеткіші 5,4% болды, ал 2023 жылы – 5,3% (график 12-ге қараңыз).
/ GRI 401-1 /

2022 жылғы деректермен салыстырғанда қызметкерлердің ауысу коэффициентін есептеу формуласы өзгертілді: жалпы ауысу көрсеткішіне

есепті кезеңде өз еркімен жұмыстан шыққандар, зейнеткерлікке шыққандар және тәртіптік жазаға байланысты жұмыстан шығарылғандар кіреді.

Сызба 12. Кадрлардың тұрақтамау көрсеткіші (жалдамалы жұмыскерлер), 2021 – 2024 жылдар
/ GRI 401-1, 3-3 /

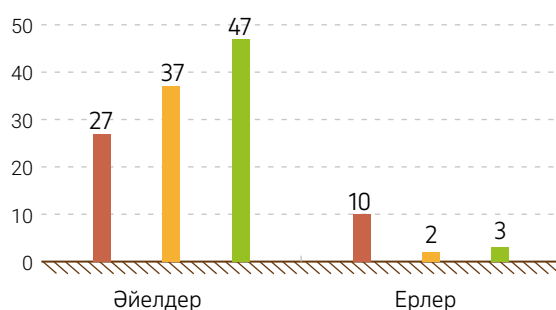
Есептеу формуласы: кадрлар келмелі-кетпелігі = есепті жыл ішінде компаниядан кеткендер саны / сол кезеңдегі жалдамалы персоналдың нақты саны × 100.

КПО өз жұмыскерлерінің жұмыс орнын сақтау құқығын құрметтейді. ҚР Еңбек кодексіне сәйкес әрбір жұмыскер бала үш жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты жалақысы сақталмайтын демалыс алуға құқылы.

2024 жылдың есепті кезеңінде балаға қарау демалысын алып, жұмыс орнына қайтқан қызметкерлердің үлесі 105% құрады, ал қызметкерлерді ұстап қалу деңгейі 71% болды. Қайтып келу коэффициенті жоғары, себебі 2024 жылы бір жылдан астам уақыт баланы күтуге байланысты демалысқа шыққан қызметкерлер жұмысқа қайта оралды. / ТДМ 5.4 /

13-графикте 2024 жылы үш жасқа дейінгі баланы күтуге демалысқа шыққан қызметкерлердің саны мен демалыстан кейін жұмысқа қайтқан қызметкерлердің жынысы бойынша бөлінісі көрсетілген. Сонымен қатар, жүктілік кезеңіндегі әйелдер кен орнынан қалаға ауыстырылып жұмыс істейді.

13-сызба. 2024 жылғы КПО-ның баланы күтуге байланысты демалыс кету мәліметтері (жалдамалы персонал) / GRI 401-3 /

■ Жыл бойы демалыс ресімдеген жұмыскерлердің жалпы саны
■ Бір жыл ішінде жұмысқа оралған жұмыскерлердің жалпы саны
■ Жұмысқа оралған және жұмысын жалғастырған жұмыскерлердің жалпы саны

ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ / ТДМ 8.8 /

Кері байланыс механизмдері

/ GRI 2-16, 2-26, 3-3 /

Компанияда кері байланыстың бірнеше механизмдері бар: Еңбек ресурстары және қызметтер директорына тікелей немесе кәсіподақ арқылы, сондай-ақ анонимдік «Жедел желі» арқылы жүгіну мүмкіндігі бар.

Сонымен қатар, 2024 жылы Еңбек қатынастары және тәртіптік мәселелерді тергеу бөлімінің жұмысы еңбек тәртібінің бұзылуын алдын алу шараларына бағытталды. Атап айтқанда, есепті кезеңде Компания қызметкерлерімен, оның ішінде кен орнындағы, Орал және Ақсай қалаларының офисіндегі персоналмен, сондай-ақ Үлкен Шаған мен Атырау қаласы маңындағы терминалдардағы қызметкерлермен шамамен 31 оқу сессиясы өткізілді. Сонымен қатар, еңбек тәртібін және жұмыс берушінің басқа да актілерін қатаң сақтаудың маңыздылығы туралы жедел хабарламалар жіберу коммуникациясы іске қосылды.

2023 жылы 67 өтініш түссе, 2024 жылы еңбек қатынасы және тәртіптік мәселелерді тергеу бөліміне тікелей 54 өтініш тіркелді, сондай-ақ 13 өтініш «Жедел желі» арқылы келіп, кадрлар бөліміне жолданды. Келіп түскен шағымдар еңбек тәртібінің бұзылуы, жанжалдарды шешу, қорлау, әдепсіз мінез-құлық және лауазымдық өкілеттіктердің асыра пайдаланылуы сияқты мәселелерге қатысты болды. Келіп түскен барлық шағымдар қаралды және шешілді, шағымдардың бір бөлігі сотқа дейінгі тәртіпте және істер келістіру комиссиясында қаралғанға дейін шешімін тапты.

Қызметкерлердің еңбек жетістіктерін бағалауда материалдық емес ынталандыру тұрақты тәжірибе. 2024 жылы ҚР Энергетика Министрлігінің, «KAZENERGY» Ассоциациясының, сондай-ақ БҚО әкімінің және Бөрлі ауданы әкімдігінің марапаттары мен құрмет грамоталарын компанияның 207 қызметкері алды.

Денсаулықты сақтау және спортпен айналысуға қолдау көрсету бағдарламасын жүзеге асыру жалғасуда. Осы аясында кәсіподақтармен бірлесіп сегіз ірі спорттық іс-шара өткізілді: футбол бойынша жарыс, волейбол бойынша турнир, баскетбол бойынша турнир, «Қазақша күрес» бойынша жарыс, үстел теннисі бойынша турнир және жүзу бойынша турнир.

Сондай-ақ, Ақсай қаласындағы кадрлармен жұмыс бөлімінің белсенді қатысуымен екі жұмалық жұмыс ұйымдастырылып, өткізілді.

Кәсіподақ ұйымдарымен жүргізілетін жұмыс

Ұжымдық келіссөздер жүргізу – Компания жұмысының маңызды бір бөлігі. Жұмыскерлердің құқығын қорғау және қолдаудағы негізгі рөлдердің бірін кәсіподақ атқарады. 2024 жылы Еңбек қатынастары бөлімінің негізгі басымдығы 2025–2027 жж. жаңа Ұжымдық Шартты жасасу бойынша келіссөздерді дайындау және өткізу болды. Ағымды жылы келіссөздерге 4 кәсіподақ ұйымы қатысты:

- «Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» компания жұмыскерлерінің жергілікті кәсіподақ ұйымы» ҚБ;
- «КПО Б.В. және мердігер ұйымдар жұмыскерлерінің Қарашығанақ жергілікті кәсіптік одағы» ҚБ
- «Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» компаниясы «TRUST» және мердігерлер компаниялары жұмыскерлерінің жергілікті кәсіподақ ұйымы» ҚБ
- «Бөрлі мұнай-газ секторы жұмыскерлерінің жергілікті кәсіптік одағы» ҚБ

2024 жылдың 2 желтоқсанында 2025–2027 жылдарға арналған жаңа Ұжымдық Шартқа қол қою рәсімі өтті. Шараға КПО компаниясының бас директоры Марко Марсили, сонымен қатар келіссөздер жүргізетін комиссия құрамында мүше болған жұмыскерлер мен жұмыс берушінің өкілдері қатысты. Жаңа шарт тең құқықты диалог пен еңбек процесінің барлық қатысушыларының мүдделерін қорғауға бағытталған маңызды мәселелерді шешуге тараптардың ұмтылысының нәтижесі болды. КПО Ұжымдық шарты кәсіподақтарға мүше ретінде тіркелген не тіркелмегеніне қарамастан, КПО-ға қабылданған барлық қызметкерлерді қамтиды.

/ GRI 2-30 /

Жұмыскерлердің құқығын қорғау және қолдаудағы негізгі рөлдердің бірін кәсіподақ атқарады.

КПО компаниясының 2025-2027 жылдарға арналған жаңа ұжымдық шартына қол қоюы.

ЕҢБЕКАҚЫ ЖӘНЕ ЖЕҢІЛДІКТЕР / GRI 2-19, 2-20, 2-21, ТДМ 8.1, 8.5 /

Кез келген бизнестің жетістікке жетуі көбіне оның жұмыскерлерінің біліктілігіне, дағдылары мен ынтасына байланысты болады, сондықтан КПО кадрлық саясаты кәсіптік ұжымды құру және оны дамыту, сондай-ақ оның ынтасын арттыру арқылы нарықта алған жетекші орынды нығайтуға және стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге, жұмыстың тиімді орындалуын ынталандыруға бағытталған.

Жұмыскердің біліктілігіне, қызметінің күрделілігіне, орындалған жұмысының саны мен сапасына, сондай-ақ еңбек жағдайларына сәйкес жалақы алу құқығын жүзеге асыру мақсатында КПО мынадай құралдарды қолданады:

- жалақыны белгілеудегі әдістемелік тәсілге негізделген еңбекақы төлеу жүйесі;
- ұжымдық құрылымды тиімді басқару, сондай-ақ еңбекақының негізділігін қамтамасыз ету үшін лауазымдарды бағалау жүйесі;
- персоналдың жұмысты орындауы мен дамуын жыл сайынғы бағалау процесі;
- еңбек етуге лайықты жағдай жасауға мүмкіндік беретін ауқымды қосымша жеңілдіктер тізімі.

Жоғарыда аталған барлық құралдарды жүйелендіру және қолдану үшін КПО-ның ұйымдық процестер мен еңбекақы төлеу бөлімі қазақстандық персоналға арналған еңбекақы, жәрдемақылар және жеңілдіктер бойынша КПО саясаты бар. Ұжымдық Шарттың ережелері компания саясатында ескеріледі.

Бұл саясат жыл сайын Басқару жөніндегі бірлескен комитетпен (ББК) мақұлданады⁷. Саясатты мақұлдау кезінде дауыс беру әдісі қолданылмайды. Егер тараптардың кем дегенде біреуі Саясаттың қандай да бір ережесімен келіспейтін болса, құжат мақұлданбайды және одан әрі қайта қарауға қайтарылады.

ӨБТК-нің 7-қосымшасының 5-тармағына сәйкес, аталмыш Саясат қазақстандық мұнай-газ секторының тиісті жалақыларымен, жәрдемақыларымен және жеңілдіктерімен салыстырғанда жергілікті персоналдың жалақысының, жәрдемақылары мен жеңілдіктерінің көлемі шамалас болуын, бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуге бағытталған және жергілікті персоналды тарту, компанияда сақтап қалу және ынталандыру құралы ретінде пайдаланылады.

Еңбекақыны белгілеу процесі КПО-ның ішкі аудиті, сондай-ақ, бас компаниялардың аудиті арқылы бақыланады. 2022 жылы жүргізілген аудит нәтижесі

⁷ ББК құрамы және оның функциялары «Басқару құрылымы және тәсілдері» тарауында сипатталған.

бойынша «Қанағаттарлық» деген қорытынды шығарылды⁸.

Еңбекақы саясатына сәйкес, Қазақстан персоналының негізгі жалақысы тағайындалған жеке грейд бойынша белгіленеді, ол өз кезегінде белгілі бір диапазонға ие. Грейд Компания лауазымдар иерархиясындағы жеке лауазымның және оның деңгейлерінің салыстырмалы маңыздылығын анықтайды. Грейдтер барлық қызметкерлерге, соның ішінде жоғары басшылыққа да тағайындалады.

Кесте 19. Әйелдердің орташа базалық жалақысының ерлердің орташа базалық жалақысына қатынасы жұмыскерлер санаттары бойынша / GRI 405-2 /

Санаты	2024	2023
1. Бірінші жетекшілер:	-	-
2. Құрылымдық бөлімшелер жетекшілері	1,2	1,2
3. Мамандар	0,9	0,9
4. Білікті жұмыскерлер	1,3	1,2

1-санат тек ер адамдармен ұсынылған.

КПО-ның бірінші басшылары (Бас директордың орынбасары мен Үкіметтік мекемелермен өзара іс-қимыл жөніндегі директордан басқа) – акционер-компаниялардан іс-сапармен жіберілген қызметкерлер болып табылады. Олар алатын сыйақыны және басқа да төлемдерді бас компаниялар анықтайды және төлейді. Компания барлық қызметкерлерге, соның ішінде директорларға да, КПО-мен еңбек шартына қол қойған қызметкерлерге еңбекақының тұрақты және ауыспалы бөліктерін белгілеуге бірыңғай тәсілді қолданады. Сонымен қатар, барлық қызметкерлер үшін ортақ грейдтік жалақы құрылымы пайдаланылады, және ол жалақыны айқындаудың негізгі құралы болып табылады. / GRI 2-19, 2-21b /

2024 жылы Компанияға мұнай-газ саласында тәжірибесі жоқ, арнайы техникалық оқыту бағдарламасының түлектерінен жаңа қызметкерлер жұмысқа қабылданды. Кен орнында жұмыс істеу күрделі жағдайларда физикалық күш қолдануды талап ететіндіктен, мұндай оқыту бағдарламаларына көбінесе ер адамдар қатысады. Тәжірибесінің жоқтығын ескере отырып, оларға ұсынылған жалақы қолданыстағы тәжірибелі қызметкерлердің жалақысынан төмен. Сонымен қатар, жыл ішінде зейнет жасына жеткені және ерікті еңбек қатынастарын тоқтату бағдарламасына қатысқаны үшін жоғары жалақы алатын тәжірибелі ер қызметкерлер компаниядан кетті. Нәтижесінде

аталған категориядағы ер қызметкерлердің жалпы орташа жалақысы төмендеді.

Кесте 20. 2020–2024 жылдар аралығындағы ұйымдағы ең жоғары жалақы алатын қызметкердің базалық сыйақысының тікелей келісімшарттағы барлық қызметкерлердің орташа базалық сыйақысына қатынасы / GRI 2-21 /

2024	2023	2022	2021	2020
6,7	6,7	6,8	6,8	6,7

Ескерту: Есепке енгізілген сыйақы түрі – базалық айлықақы. Ақпарат толық жұмыспен қамту эквиваленті мөлшерлемелерін қолдану арқылы дайындалды.

КПО, сонымен қатар, ҚР мұнай-газ нарығындағы еңбекақы төлеу деңгейін назарға алады және жыл сайын салыстырмалы талдау жүргізеді, оның нәтижесінде белгілі бір лауазымдардағы еңбекақы деңгейін түзету қажет екені анықталуы мүмкін.

КПО жыл сайын Willis Towers Watson компаниясы жүргізетін мұнай-газ секторы бойынша жалақы шолуына қатысады. 2024 жылы жүргізілген нарықтық талдау Компания қызметкерлерінің орташа жалақысы Батыс Қазақстан облысы бойынша орташа көрсеткіштерден жоғары екенін көрсетті. 2024 жылы тиімді өндірісті қамтамасыз ету үшін аса маңызды болып саналатын жоғары білікті техникалық персоналды сақтап қалу мақсатында тиісті шаралар қабылданды. КПО-ға жұмысқа алынатын мамандардың ең төмен жалақысы ұжымдық шартта жазылады және жұмыскерлердің жынысына қарамастан тағайындалады.

Жіберуші тараптар (кадрлық агенттіктер) арқылы тартылатын жұмыскерлердің де, КПО жұмыскерлерінің де жалақысы КПО-да қолданылатын бірыңғай еңбекақы төлеу жүйесінің негізінде белгіленеді, бұл жұмыскерлердің ең төменгі жалақы деңгейі бойынша айырмашылық жоқтығын көрсетеді. / GRI 202-1 /

Қолданыстағы процедуралар аясында, КПО өз жұмыскерлерінің еңбекақысын жыл сайын қайта қарап отырады. Бұған жұмыскерлердің айлық базалық еңбекақысын ҚР бойынша жыл басындағы ресми инфляция деңгейінен төмен емес мөлшерде индексстеу, жыл бойы орындаған жұмысының қорытындысы бойынша оң баға алған жұмыскерлерге жыл сайынғы сыйлықақы төлеу, сонымен қатар еңбекақыны жекелей көтеру және қосымша бір жолғы төлемдер төлеу сияқты шаралар кіреді.

2024 жылы қаңтарда алдыңғы жылдағы инфляция деңгейі ескеріліп, еңбекақы жалпы 9,8%-ке өсірілді.

⁸ Аудит процестері туралы қосымша ақпаратты «Менеджмент/Бизнес-процестердің тиімділігін қамтамасыз ету» бөлімінде табуға болады.

Компаниямен еңбек шарты бар барлық қызметкерлерге ақшалай төлемдер мен ақшалай емес жеңілдіктерден тұратын жеңілдіктер пакеті ұсынылады. Жеңілдіктердің басым бөлігі ұжымдық шарт аясында қамтылған. 2024 жылдың желтоқсан айында 2025–2027 жылдар аралығында күшінде болатын жаңа Ұжымдық шартқа қол қойылды. Ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес, КПО келесі төлемдерді жүзеге асырады: Мұнай-газ кешені қызметкерлері күніне арналған сыйақы, жыл соңындағы сыйақы, ӨБТК қол қойылған күнге арналған сыйақы, сондай-ақ денсаулығын қалпына келтіруге арналған материалдық көмек. Бұл төлемдердің мөлшері жұмыскердің жеке грейдіне де байланысты. КПО-да жіберуші тараптар (кадрлық агенттіктер) арқылы жұмыс істейтін жұмыскерлерге қатысты олардың жұмыс берушілерінің ұжымдық шарттары қолданылады. / GRI 2-30, 401-2 /

Ұжымдық шарттың ережелеріне сәйкес, КПО өз қызметкерлеріне қашықтықтан оқу кезінде емтихандар тапсыру үшін жылына 14 күнтізбелік күнге дейін ақылы оқу демалысына шығу құқығын береді. 2024 жылы мұндай құқығын 25 жұмыскер пайдаланды. / GRI 404-1 /

Жұмыс нәтижелерін бағалау, персоналды дамыту және тоқсандық сыйақы төлеу / GRI 2-19, 3-3, 404-3 /

Персоналдың жұмысты орындауын және дамуын бағалау кері байланыс беру құралдарының бірі болып табылады және еңбек өнімділігінің көрсеткіштерін бақылауға, оны жақсартуға бағытталған.

Компаниядағы жұмыстарды орындау және персоналды дамыту процесі тек мамандар мен басшылық лауазымдардағы қазақстандық

қызметкерлерді қамтиды. Өзгеріссіз қалған негізгі талаптардың бірі – Компанияда кемінде алты ай жұмыс өтілінің болуы. 2024 жылы бағалауға жататын барлық қызметкерлер бағалаудан өтті.

Жыл басында тікелей жетекшілер қарамағындағы жұмыскерлерге олардан жұмысты орындау, тәртіп яғни өзін өзі ұстау және ҚТ сақталуы тұрғысынан не күтілетіндегі туралы айтады, сондай-ақ сол жылға қойылған мақсаттарды жеткізеді. Мақсаттар осы мақсатта арнайы әзірленген формада тіркеледі, қызметкерлерге жеткізіледі және олардың орындалуы жыл бойы бақыланады. Қойылған мақсаттар компания міндеттерін орындауға, сондай-ақ жұмыскерлерді біртіндеп дамытуға және олардың өнімділігін арттыруға бағытталған.

Мақсаттары тиімділіктің негізгі көрсеткіштері ретінде белгіленген басшылық лауазымдарды атқаратын жұмыскерлер үшін бағалау процесі екі кезеңге бөлініп жүргізіледі: осы лауазым үшін белгіленген ТНК-ге сәйкес жеткен жетістіктерін бағалау және жұмыскердің жұмысты жеке орындауын бағалау.

ПЖОДБ барысында бірыңғай бағалау шкаласы қолданылады, оған келесі бағалар кіреді: «өте жақсы», «тиімді» және «жақсартуды қажет етеді».

2023 жылдан бастап, жылдық мақсаттарға қол жеткізуді көздемейтін қызмет атқаратын көмекші және техникалық қолдау көрсететін қазақстандық персонал үшін, Компанияның еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау талаптары мен жұмыс берушінің тиісті актілерін сақтау шартымен, жылдық бонус орнына тоқсан сайынғы сыйақы төленеді.

2023 жылдан бастап, ПЖОДБ сыйақысының мөлшері «Жұмыс нәтижелерін бағалау және персоналды дамыту тәртібі» құжатында бекітілген.

Еңбек ресурстары және қызметтер директорының «Ашық есік күні»

ЖЕРГІЛІКТІ ПЕРСОНАЛДЫ ДАМУ / GRI 405-1, 3-3 /

Персоналды дамыту – бұл КПО компаниясында үздіксіз жүзеге асырылатын процесс. Қолданыстағы оқыту және дамыту жүйесі арқылы жұмыскерлердің кәсіби біліктілігінің деңгейі сақталады және одан әрі арттырылады.

Бұл саладағы жұмыс, 2020–2025 жылдарға арналған Жергілікті кадрлар құрамындағы үлесті арттыру бағдарламасына сәйкес, Уәкілетті органмен бірлесе отырып бекітілген бағдарлама аясында жүргізіледі.

2024 жылы шетелдік мамандар атқарып келген бес лауазым қазақстандық кадрлармен алмастырылып, екі лауазым таратылды. 2024 жылдың желтоқсан айындағы мәліметке сәйкес, Компания ұжымының 95%-ын жергілікті жұмыскерлер құрады. Жалпы, 1999–2024 жылдар аралығында 274 шетелдік маман жергілікті қызметкерлермен алмастырылды және шетелдік қызметкерлер атқарған 305 лауазым қысқартылды. 21-кестеде көрсеткіштер санат бойынша бөлініп көрсетілген. / GRI 3-3 /

Кесте 21. КПО-ның кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру көрсеткіштері, жұмыскерлер санаты бойынша көрсетілген / GRI 202-2, 3-3 /

Санаты	Сипаттама	ҚР заңнамасына сәйкес талап	Кадрлардағы жергілікті қамту көрсеткіші			
			2024 ж.	2023 ж.	2022 ж.	2021 ж.
1+2	Бірінші жетекшілер мен олардың орынбасарлары, құрылымдық бөлімше жетекшілері	70%-дан кем емес	86%	86%	86%	85%
3+4	Мамандар/білікті жұмысшылар	90%-дан кем емес	98%	98%	98%	98%

Сонымен қатар, аталмыш бағдарламаның мақсаттарына сәйкес КПО Батыс Қазақстан облысында тіркелген мердігер ұйымдардағы жергілікті қамту статистикасын қосымша қадағалап отырады. 2024 жылы 30-дан астам компания КПО-ға кадрлар құрамындағы жергілікті қамту бойынша ақпаратты тоқсан сайын, жарты жылдық

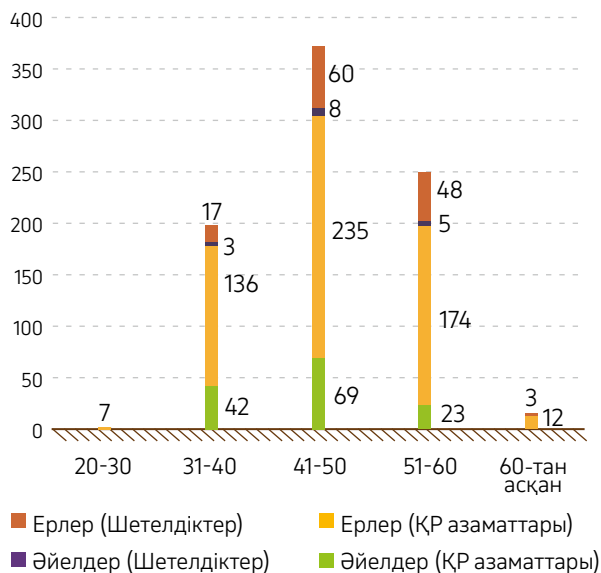
және жылдық негізде ұсынды. Бұл ұйымдардағы жергілікті қамту көрсеткіштері келесідей болды: «Бірінші жетекшілер мен олардың орынбасарлары, құрылымдық бөлімше жетекшілері» санатында – 82%, ал «мамандар / білікті жұмысшылар» санатында – 98%.

OPITO стандарты бойынша өндіру операторлары мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі техниктерді кәсіби даярлау бағдарламасы

14-графикте Қазақстан Республикасының азаматтары мен шетелдіктер арасындағы жоғары және орта буын басшыларының жалпы саны жынысы мен жасы бойынша көрсетілген. Мұнда КПО-ның бүкіл ұйымдық құрылымы, оның ішінде уақытша жобалар да қамтылған.

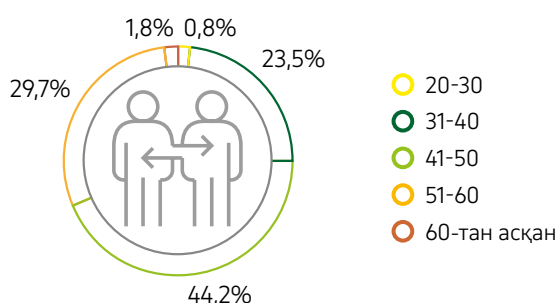
Сызба 14. 2024 жылғы деректер бойынша, Қазақстан Республикасының азаматтары мен шетелдіктер арасындағы жоғары және орта буын басшыларының саны жасы мен жынысы бойынша келесідей бөлінді / GRI 405-1(а), ТДМ 5.5.2 (C050502) /

2024 ж. жынысы бойынша жоғары және орта буын басшыларының пайызы

2024 ж. жасы бойынша жоғары және орта буын басшыларының үлесі (пайызбен)

Жедел дамыту бағдарламасы

/ GRI 404-2 /

Еңбек ресурстарын үздіксіз жоспарлау және кадрлар құрамындағы жергілікті қамтуды арттыру мақсатында КПО жеделдетілген кадрлық резервті дамыту бағдарламасын іске асыруда.

Сондай-ақ, бұл бағдарлама кадрлық резервті құрудың ажырамас бөлігі болып, еңбек ресурстарын жоспарлаудың үздіксіздігіне және кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру бағдарламасының орындалуына және кадрлар сабақтастығын жоспарлау бағдарламасын жүзеге асыру шеңберінде кепілдік береді.

Аталған үдеріс кадрлық резервті жоспарлау, дарынды қызметкерлерді іріктеу, олардың күшті жақтары мен дамыту қажет салаларын бағалау, жеке даму жоспарларын жүзеге асыру және соның нәтижесінде жоспарланған лауазымдарға тағайындау кезеңдерінен тұрады.

Бағдарламаның алғашқы үш легі 2009–2020 жылдар аралығында өткізілді. 2021 жылдың екінші жартысында КПО 2021–2024 жылдарға арналған кадрлық резервті жеделдетілген дамыту бағдарламасының төртінші легін іске қосты. Кадрлар құрамындағы жергілікті қамтуды арттыру

жоспарына сүйене отырып, бөлім басшылары іріктеу кезеңдеріне қатысу үшін жоғары әлеуетке ие қызметкерлердің кандидатураларын ұсынды.

79 үміткердің 52-сі кадр резервін жедел дамыту бағдарламасының төртінші легіне сәтті өтті. 2022–2024 жылдар аралығында бағдарлама қатысушыларын оқыту және дамыту үдерісі Жеке даму жоспарларына сәйкес жүзеге асырылды.

Бағдарламаның төртінші легі аясында жаңа құралдарды меңгеру және алынған білімді жұмыс орнында сәтті қолдану мақсатында бірқатар іс-шаралар мен көшбасшылық форумдар өткізілді. Сондай-ақ, аталған кезеңде бағдарлама қатысушылары басқарушылық құзыреттерін дамыту мақсатында ішкі коучтар тобымен тығыз жұмыс жүргізіп, жеке коучинг сессиялары форматында коучи (клиент) ретінде қатысып отырды.

Төртінші ағынның соңына қарай қатысушылардың 51%-ы жоспарланған лауазымдарға орналасты. 2024 жылдың желтоқсан айында кадрлық резервті дамыту және іссапармен жіберілген персоналды басқару бөлімі 2025–2027 жылдарға арналған қазақстандық қызметкерлерге бағытталған кадрлық резервті жеделдетілген дамыту бағдарламасының бесінші легінің басталғанын жариялады. Бесінші ағын кадрлардың сабақтастығын жоспарлау бағдарламасымен тікелей байланысты болады.

Біліктілікті басқару жүйесі / GRI 3-3 /

КПО компаниясында біліктілікті басқару жүйесі қызметкерлердің біліктілік деңгейін анықтаудың ең тиімді әдістерінің бірі ретінде қолданылады.

Бұл жүйе қауіпті өндірістік нысандарда жұмыс істейтін техникалық жұмыскерлердің біліктілігінің қажетті деңгейіне қол жеткізуге, қолдауға бағытталған, сондай-ақ біліктіліктің жеткіліксіз деңгейіне байланысты орын алатын өндірістегі оқиғалар мен жазатайым оқиғаларды барынша азайту және олардың алдын-алу мақсатында енгізілді. Бұл жүйе біліктілікті бағалау нәтижелерінің негізінде жұмыскерлерді одан әрі оқыту құралдарын дайындауға мүмкіндік беріп, осылайша компания жұмыскерлері арасында қауіпсіздік техникасы мәдениетін арттыра отырып, қаражаттың мақсатқа сәйкес жұмсалыуын қамтамасыз етеді.

Біліктілікті басқару жүйесінің саясаты бойынша КПО нысандарында немесе КПО жабдықтарымен жұмыс істейтін, келісімшартының қауіпі жоғары немесе орта деңгейдегі әрбір мердігер ұйым өзінің біліктілікті басқару жүйесін әзірлеуге және өз жұмысы барысында қолдануға тиіс. Қауіп деңгейі жоғары жұмыстарды орындауға және бақылауға жауапты мердігер ұйымдардың жұмыскерлері жұмыстарды өз жауапкершілігінің деңгейіне сәйкес техникалық сауатты, қауіпсіз орындауға қажетті білімі мен дағдыларын көрсете алуға тиіс. 2019 жылдан бастап мұндай жүйені енгізуге қойылатын негізгі талаптар мен кезеңдер КПО-ның мердігерлеріндегі ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ салалары бойынша аудиттер өткізілген кезде анықталып, белгіленеді.

КПО-ның біліктілікті басқару жүйесі 2013 жылы ОРІТО ұйымы аккредитациясынан өтті. Үш жылда бір рет Компания осы жүйе бойынша ОРІТО ұйымының аккредитациясынан өтеді. Бұл аккредитацияның шарттарына сәйкес, Компанияда ОРІТО ұйымының сарапшыларының қатысуымен жүйенің жыл сайынғы қадағалау аудиті өткізіледі. 2023 жылдың қараша айында КПО біліктілікті басқару жүйесі аккредитациясының сәйкестігін 2024 жылдың қараша айына дейін растады. ОРІТО аккредитациясының шеңбері келесілерді қамтиды:

- Кәсіби-бағытталған алты мамандық: өндіру операторлары, техник-электриктер, БӨАМА техниктері, техник-механиктер, шеберлер мен (өндірістегі) топ жетекшілері.
- Кен орнының алты өндірістік нысаны және бөлімшесі: ҚӨК, ГҚДҚ-3, ГҚДҚ-2, Эко орталық, Орталық техникалық қызмет көрсету бөлімі (ЦТО) және Ұңғымаларды пайдалану және өндіру бөлімі.

2024 жылы техникалық біліктілікке ие 921 жұмыскер бастапқы бағалаудан өтіп, біліктілікті растау сертификаттарын алды. Нәтижесінде КПО техникалық жұмыскерлердің біліктілігі стандарттарының талаптарына сәйкестік бойынша 77%-дық көрсеткішке қол жеткізді.

2022–2024 жж. құзыреттілік жүйесін кеңейту жоспарына сәйкес, 2018 жылы басталған Өнеркәсіптегі топ басшыларының құзыреттілігін қамтамасыз ету бағдарламасы 2022 жылдың төртінші тоқсанында аяқталды (ҚӨК, ГҚДҚ-3, ГҚДҚ2, ОТКҚ бөлімі, ҰПЖӨ бөлімі, Эко орталық, Химиялық зертхана және Кен орны объектілерін модификациялау бөлімі). Сондай-ақ, 2023 жылы Орталық Техникалық Қызмет бөлімінің барлық инженерлері мен жетекші инженерлері үшін бастапқы бағалау аяқталды.

Құзыреттілікті бағалау процесі 220-дан астам топ басшылары және инженерлер үшін бекітілген 36 стандарт бойынша жүргізіледі. Нәтижелері шынайы және анық болуы үшін учаскок бастықтары техникалық сарапшылар рөлін атқарады. Топ басшыларының, инженерлік құрамның және жұмысшы мамандықтардың құзыреттілігін бағалау туралы егжей-тегжейлі ақпарат, өндірістік директоратқа және кен орнының басшылығына ай сайын ұсынылады.

КПО 365 стратегиясына сәйкес, 2024 жылы жобаны іске асыру бойынша жұмыс басталды: «Құзыреттілікті бағалауды цифрландыру» – техникалық қызметкерлердің білімін бағалау үшін корпоративтік LMS жүйесін қолдану процесі іске қосылды. Сондай-ақ, енгізу процесінде – КПО қызметкерлерінің құзыреттілігін планшеттер (Ех-Планшет) арқылы бағалау жүргізілуде. «MOBILE ASSESSMENT» мобильді қосымшасының бірегейлігі – ол біздің қолданыстағы CMS жүйемізбен толық үйлесімді жұмыс істейді. Персонал құзыреттілігін Ех-ПЛАНШЕТ (MOBILE ASSESSMENT) көмегімен бағалау, бағалау уақытын айтарлықтай қысқартады, шығындарды оңтайландырады, есеп беруді жеңілдетеді және т.б.

Қызметкерлер резервін дамыту және іс-сапардағы персоналды әкімшілеу бөліміндегі құзыреттіліктерді басқару жүйесі шеңберінде персоналдың техникалық және мінез-құлықтық бағалау жүйесі жұмыс істейді. 2024 жылы 268-ден астам техникалық және мінез-құлықтық құзыреттілік бағалаулары жүргізілді, нәтижесінде қызметкерлерге және олардың басшыларына 104 жеке кері байланыс сессиясы ұсынылды. Техникалық құзыреттіліктер белгілі бір лауазымдарда талап етілетін нақты білімдер мен дағдыларды сипаттайды. 360 градус әдісі арқылы бағалау жеке тұлғаның және

басқарушылық құзыреттіліктерін сипаттайды, олар күшті жақтары мен даму аясын анықтауға көмектеседі.

Бағалау нәтижелері негізінде кері байланыс сессиялары өткізіліп, жеке даму жоспарлары әзірленеді. 2024 жылы SAP жүйесі арқылы қызметкерлер үшін 291 жеке даму жоспары жасалды.

ОҚЫТУ ЖӘНЕ КӘСІБИ ДАЙЫНДЫҚ / ТДМ 4 /

Персоналды оқыту / GRI 404-2 /

КПО әр жылдың өзінде негізгі міндеттерді шешуге бағытталған әртүрлі оқу бағдарламаларын ұсынады.

- **Қызметкерлердің жеке құзыреттіліктерін дамыту**, лауазымдық міндеттерді орындау және өндірістік міндеттерге қол жеткізу, сонымен қатар қызметкерлердің мансаптық дамуы.
- ҚР заңнамасына және Компания ережелеріне сәйкес қауіпті өндірістік объектілерде жұмыс атқару үшін міндетті білімдер мен дағдыларды игеру.

2024 жылы Компанияның жергілікті қызметкерлерінің 98%-ы біліктілігін арттыру бағдарламаларына қатысты, оларға кәсіби даярлықтан, қайта даярлықтан өту және онлайн семинарлар мен конференцияларға қатысу жатады.

Бұдан басқа, 2024 жылы КПО өз қызметкерлерін арнайы халықаралық бағдарламалар (22-кестеде көрсетілген), тіл үйрету курстары, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша кәсіптік және міндетті курстар бойынша оқытуын жалғастырды.

Кесте 22. 2021–2024 жылдары халықаралық сертификатталған бағдарламалар шеңберінде оқытылған КПО жұмыскерлерінің саны / GRI 404-2 /

Бағдарламаның атауы	2021	2022	2023	2024
Газ, мұнай мен су бөлінген жағдайда ұңғыманы басқару/ұңғыманың қысымын қадағалау (IWCF)	61	46	59	22
Бұзбай сынау бойынша сертификаттау (NDT)	13	20	50	30
CIPS институтының (сатып алу және жеткізу саласындағы лицензияланған институт) халықаралық дипломы	13	19	19	43
ORITO стандарты бойынша төтенше жағдайда әрекет ету бойынша MEMIR курсы	17	17	11	8
Денсаулық сақтау, қоршаған ортаны қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы халықаралық сертификат (NEBOSH)	9		12	17
Сертификатталған ішкі аудитор (CIA)			4	2
Халықаралық қаржылық есептілік бойынша ACCA сертификаты бойынша оқыту	2		3	1
Іскерлік әкімшілік ету магистрі (MBA)	1	1	6	4
API (Америкалық мұнай институты) техникалық стандарттары бойынша сертификаттау	10	9	8	12
Жобаны кәсіби басқару бойынша сертификаттау (PMP) ®	1		13	
Экологиялық менеджмент саласындағы IEMA халықаралық сертификаты	1	1		2
ASME стандарттары сай зауыт инспекторы		23	17	17
Ұйымда және бизнесте коучинг (ICF)			12	8
Жұмыстарды қауіпсіз ұйымдастыру бойынша халықаралық сертификат (IOSH)				10
Халықаралық сатып алулар бойынша сертификатталған маман (CIPP)				3
Сертификатталған оқыту бағдарламаларынан өткен қызметкерлердің жалпы саны	128	136	214	179

Оқыту бойынша статистика

/ GRI 404-1, 403-5 /

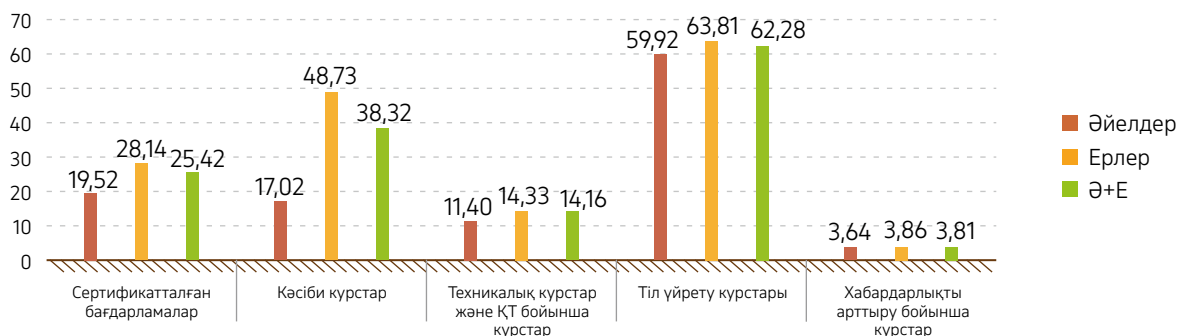
КПО жыл сайын өз персоналын, сонымен қатар мердігер ұйымдардың жұмыскерлерін де қауіпсіздік техникасы бойынша міндетті оқытудан өткізеді.

2024 ж. 631 691 адам-сағат оқыту өткізілді (2023 ж. – 649 922 адам-сағат), оның 457 549 адам-сағаты КПО қызметкерлеріне берілді (2023 ж. – 388 487 адам-сағат), соның ішінде киберқауіпсіздік пен азаматтық

қорғаныс тақырыптарына арналған жалпы білім беру курстары. Оқытудың қалған 174 142 адам-сағаты мердігер ұйымдардың қызметкерлері үшін ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша міндетті оқыту өткізуге жұмсалды (2023 жылы – 261 436 адам-сағат).

2024 жылы барлығы 22 151 адам оқытылды, оның ішінде 3 986 жұмыскер – КПО жұмыскерлері, ал 18 165 жұмыскер – мердігерлік ұйымдардың персоналы. Компаниядағы оқытулардың сағаттарының орташа саны 14-кестеде келтірілген.

Сызба 15. Оқуды өтуге тағайындалған КПО жұмыскерлерінің 2024 жылы бір курсқа жұмсаған орташа сағат саны мен оның оқыту түрлері және олардың жынысы бойынша жіктелуі / GRI 404-1, ТДМ 5.1 /

Компания жұмыскерлері үшін 2024 жылы ұйымдастырылған оқыту 23-кестеде санат бойынша бөлініп келтірілген.

Кесте 23. 2022–2024 жылдары оқытылған қызметкерлердің әр санат бойынша саны / GRI 404-1 /

Санаты	2024		2023		2022	
	Адам саны	1 жұмыскерге берілетін сағат	Адам саны	1 жұмыскерге берілетін сағат	Адам саны	1 жұмыскерге берілетін сағат
1. Бірінші жетекшілер және олардың орынбасарлары	11	17,51	11	13,89	0	0
2. Құрылымдық бөлімшелер жетекшілері	844	74,02	834	57,81	631	50,68
3. Мамандар	2 075	71,38	2 104	56,32	1 542	59,02
4. Білікті жұмыскерлер	1 166	211,64	1 236	179,31	1 113	154,48

КПО СТИПЕНДИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ ЖӘНЕ УНИВЕРСИТЕТТЕРМЕН СЕРІКТЕСТІК / ТДМ 4.3, GRI 404-2 /

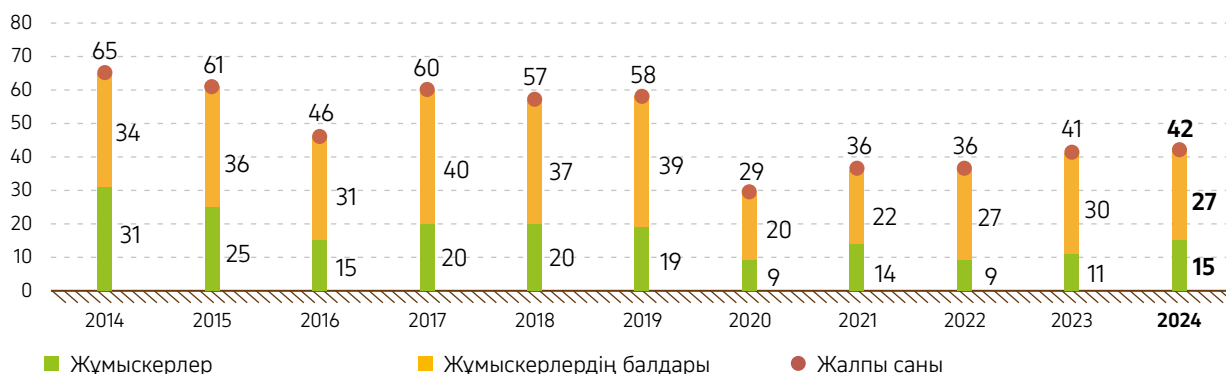
КПО қызметкерлерінің біліктілігін арттыруға және университеттермен ынтымақтастықты дамыту арқылы жаңа таланттарды тартуға ұмтылады.

Қазақстандық жұмыскерлер мен олардың балаларына арналған КПО стипендиялық бағдарламасы жұмыскерлерге өз біліктілігін арттыруға және қосымша кәсіптік білім алуға

ынталандыратын елеулі құралдардың бірі болып табылады.

2024 жылы жоғарыда аталған бағдарламалар шеңберінде Компанияның 15 қызметкеріне және қызметкерлердің 27 баласына жалпы сомасы 42 млн теңгені құрайтын (87 500 АҚШ доллары) қаржы бөлінді.

Сызба 16. КПО стипендиялық бағдарламасына қатысу динамикасы, 2014–2024 жылдар

Ескерту: 2020–2021 жылдардағы стипендиялық бағдарламаға қатысушылар санының азаюы COVID-19 шектеулерге байланысты.

КПО-ның Қазақстандық ЖОО-мен серіктестігі

КПО Қазақстанның 34 оқу орнымен ынтымақтасады және Республиканың мұнай-газ саласына кәсіби кадрлар дайындауда маңызды рөл атқарады.

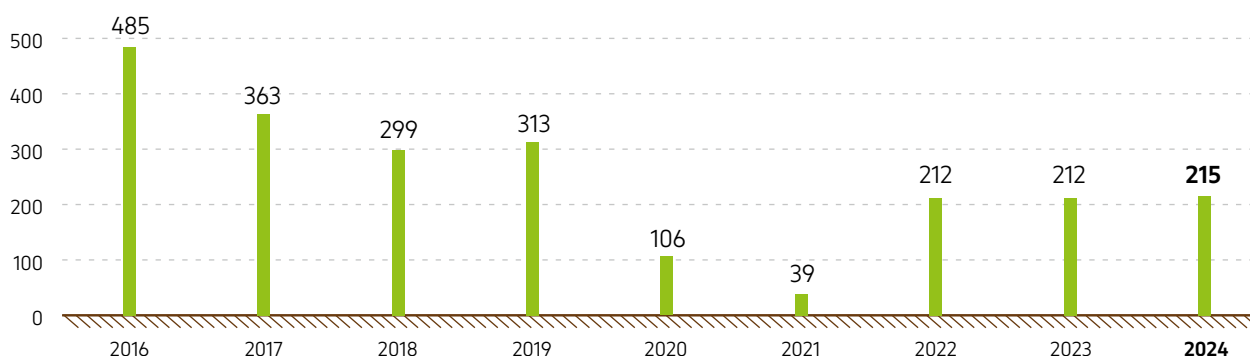
Халықаралық компанияда тағылымдамадан өту студенттерге нақты жағдайларда жұмыс істеуге және бизнесті халықаралық деңгейде жүргізу тәжірибесімен танысуға мүмкіндік береді. Компаниядағы теориялық дайындықты тәжірибелік жұмыс пен үйлестіре отырып, студенттер кәсіби қызмет үшін қажетті құзыреттіліктерге ие болады

және мансабына жақсы дайындалады. Тәжірибе студенттерге болашақ мансабы туралы негізделген шешімдер қабылдауға да мүмкіндік береді.

КПО-ның университеттермен серіктестігі екіжақты келісімдер негізіндегі студенттік тәжірибе бағдарламасы арқылы іске асырылады.

2024 жылы 22 оқу орнынан келген 215 студент 44 мамандық бойынша КПО-ның әртүрлі бөлімдерінде өндірістік және диплом алдындағы практикасын өтті. 2014–2024 жж. аралығында студенттік тәжірибесін табысты аяқтағандардың ішінен 242 адам жұмысқа орналастырылды.

Сызба 17. 2016–2024 жылдар аралығында КПО-да студенттік практикадан өткен студенттер саны. / GRI 2-8 /

«КАЗЭНЕРДЖИ» Ассоциациясы аясындағы білім беру гранттары

КПО ӨБТК шарттарына сәйкес жыл сайын 500 000 АҚШ долларын бөледі. «PSA» ЖШС, «НКОК Н.В.», «КПО Б.В.» және «KAZENERGY» қауымдастығы арасында 2015 жылдың 29 қыркүйегінде қол қойылған ынтымақтастық туралы меморандум аясында білім беру гранттарына жыл сайын 500 мың АҚШ долларын бөліп отырады.

Әр оқу жылында КПО оқуын қаржыландыруға кандидаттарды таңдау комиссиясының шешіміне сәйкес, Қазақстан Республикасының тиісті оқу орындарымен келісімдер жасасады және конкурстық іріктеуден өткен студенттердің оқуын төлейді.

2024 жылы КПО Қазақстан Республикасының әртүрлі университеттерінің 137 студентіне арналған оқу келісімдерін жасады.

Жоғары оқу орындарының түлектерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы / GRI 404-2, ТДМ 4.3, 4.4 /

«Қазіргі жұмысшыларды даярлау және жабдықты пайдалану техниктерін оқыту бағдарламасының» негізгі мақсаты – еңбек ресурстарына деген негізгі қажеттіліктерді қанағаттандыру, бұл ретте қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ететін білікті мамандарды тарту арқылы негізгі бөлімшелердің және маңызды жұмыс функцияларының қауіпсіз жұмысын қамтамасыз ету.

КПО-да 2008 жылдан бері қолданыстағы қазба операторлары мен жабдықты пайдалану техниктерін даярлау бағдарламасы, мұнай-газ өнеркәсібінің Оффшорлық компаниялар ұйымының (ОРИТО) халықаралық стандартына негізделген. Бұл бағдарлама КПО-ның кадрлық резервінің маңызды компоненті болып табылады және өндірістік операциялардың табысты жүруін қамтамасыз ету үшін қажет.

Іріктеуден табысты өткен кандидаттар халықаралық деңгейде танылған даярлықтан өтеді, оған теориялық және практикалық оқу құралдары кіреді. Бағдарламаны табысты аяқтаған стажерлер өндірістік бөлімдерде техник лауазымына орналасып, мықты техникалық және кәсіби даярлық алып, мансабын бастайды.

Оқыту бағдарламаларының бір артықшылығы – оқу блоктік-модульдік форматта жүзеге асырылатын әдіснамаға сәйкес ұйымдастырылған. Мұндай тәсіл жұмыс орнындағы өндірістік мәселелерді шеше білуге бағытталған құзыреттер жиынтығын дамытуға мүмкіндік береді.

Осы есептің жариялануына қарай, қазба операторлары мен жабдықты пайдалану техниктерін даярлау бағдарламасы 17 жылдан бері табысты жүзеге асырылып келеді. 584-тен астам қазба операторлары мен техник-механиктер осы бағдарлама бойынша оқып, қазіргі уақытта Компанияның өндірістік нысандарында тиімді жұмыс істеуде.

2024 жылы 2022–2023 жылдардағы жиыннан 38 стажер қазба және техникалық қызмет көрсету бөліміне қабылданды.

2024 жылдың тамызында 2023 жылғы жиыннан 47 студент «техник-механик» және «қазба операторы» мамандықтары бойынша теориялық білім алуды аяқтап, КПО-ның өндіру және техникалық қызмет көрсету бөліміне тәжірибелік тағылымдамаға жіберілді.

2024 жылдың 30 қыркүйегінде КПО «қазба операторы» және «электр техниктері мен БӨАМА техниктері» мамандықтары бойынша осы бағдарламаға студенттердің келесі тобын іріктеуді аяқтады. Іріктеу нәтижесінде ҚР жоғары және орта арнаулы оқу орындарының жаңа түлектері болып табылатын 47 адам 10-12 айға созылатын теориялық оқу бөліміне қабылданды. Осыдан кейін тыңдаушылар өндірістік нысандарда жұмыс орнында оқуға жіберіледі.

ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Компания активтерінің қорғалу деңгейінің қатерлерін азайту төменде көрсетілген нақты қойылған міндеттерді, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді жоспарларды іске асыру арқылы жүзеге асырылады.

24-кесте. Қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі міндеттеріміз / GRI 3-3 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
Құбырларға заңсыз қосылуларға жол бермеу мақсатында экспорттық құбыржолдарда таратылған оптикалық сенсорлар жүйесінің жабдықтарын жоспарлы түрде жаңартуды жалғастыру.	Орындалды	Жабдық сатып алынды.	Құбырларға заңсыз қосылуларға жол бермеу мақсатында экспорттық құбыржолдарда таратылған оптикалық сенсорлар жүйесінің жабдықтарын жоспарлы түрде жаңартуды жалғастыру.
Күзет қызметкерлерінің қауіпсіздік және адам құқықтарының ерікті қағидалары (ҚЖАҚЕК) бойынша білімдерін жаңартуды жалғастыру және жаңадан қабылданатын қызметкерлерді оқыту	Орындалды	2024 жылдың соңында күзет ұйымдары қызметкерлерінің 100%-ы аталмыш оқудан өтіп шықты. / GRI 410-1 / Қауіпсіздікті қамтамасыз ету келісімшарттарының 100%-ы ҚЖАҚЕК оқыту туралы ережелерінен тұрады.	Күзет қызметкерлерінің қауіпсіздік және адам құқықтарының ерікті қағидалары (ҚЖАҚЕК) бойынша білімдерін жаңартуды жалғастыру және жаңадан қабылданатын қызметкерлерді оқыту
Мониторинг арқылы КПО директораттарымен/бөлімдерімен өзара әрекеттесіп, ҚБЖ (қауіпсіздікті басқару жүйесі) жобасын іске асыруды жалғастыру.	Орындалуда	РЕД бөлімінің қолдауымен ҚБЖ-preFEED құжаттама пакеті шығарылды.	PreFEED негізінде ҚБЖ жобасын іске асыру үшін жобалау, сатып алу және құрылыс жұмыстарына тендер өткізу.
<ul style="list-style-type: none"> Үлкен Шаған МАС объектісінде ҚБЖ салуға және материалдар сатып алуға тендер өткізу. Пилот қалашығындағы ҚБЖ жоспарлау жұмыстарын аяқтау. Жобаға оң сараптамалық қорытынды алу. 	Орындалуда	<p>Үлкен Шаған МАС объектісінде ҚБЖ құрылысына тендерді бастау.</p> <p>Пилот қалашығындағы ҚБЖ жобалары.</p>	<p>Үлкен Шаған МАС объектісінде ҚБЖ құрылысына тендерді аяқтау.</p> <p>Пилот қалашығындағы ҚБЖ жоспарлау жұмыстарын аяқтау.</p>
Кіріп-шығуды бақылау мен есептілік секторының бизнес процестерін цифрландыру жұмыстарын және тауарлық-материалдық құндылықтарды сыртқа шығаруды есепке алуды цифрландыру жұмыстарын жалғастыру.	Орындалуда	<p>ЭЦҚ (PAS жүйесінде) пайдалана отырып, КПО қызметкерлері мен келушілердің жеке бейджге өтінім беру процесін автоматтандыру.</p> <p>Келу туралы автоматты хабарлама жібере отырып, келушілерді тіркеудің электрондық жүйесін енгізу.</p>	<p>ЭЦҚ пайдалана отырып, БС қызметкерлерінің жеке бейждер алуға өтінім беру процесін автоматтандыру.</p> <p>АТТ бөлімінде ТМҚ әкетуді есепке алуды цифрландыру бойынша пилоттық жобаны іске асыру.</p>

Қауіпсіздікті қамтамасыз ету және өндірістік қатынастар бөлімі 2024 жылдың қорытындысы бойынша қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласында 1671 бұзушылықты тіркеді, оның 86%-ы күкіртсутекке байланысты апат болған жағдайда адамдарды қорғау стратегиясына қатысты болса, қалғандары тауарлық-материалдық құндылықтарды тасымалдау ережелеріне, КПО-да алкогольдік, есірткілік, психотроптық және уытқұмарлық заттарды (олардың баламаларын) қолдануға тиым салу туралы ережесіне және кен орны периметрі шекарасын бұзуға байланысты. Бұзушылықтардың біраз бөлігі күкіртсутектен қорғау стратегиясын сақтамайтын тұлғаларды кен орнына кіргізу бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстың нәтижесінде анықталды.

Құқық қорғау органдарына жіберілген 15 өтінішті қоса алғанда, 32 ішкі қызметтік тергеу жүргізілді.

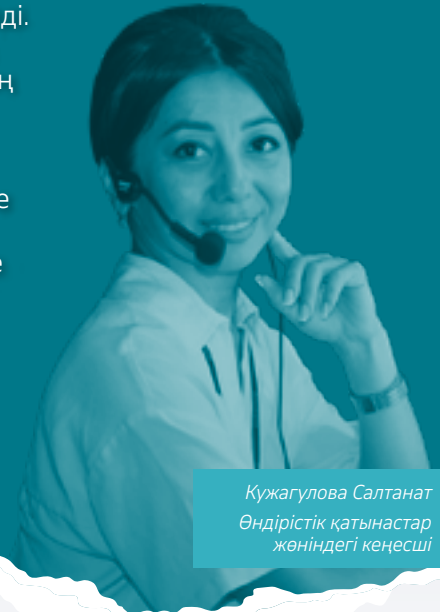
2024 жылы Компания жалпы құны 220 млн. астам теңгені құрайтын КПО мен мердігер ұйымдардың активтерін рұқсатсыз шығару/тасымалдау фактілерін анықтап, алдын алды.

«Sintela» қауіпсіздік жүйесінің жаңа бағдарламалық жасақтамасын таратылған оптикалық сенсорлар жүйесіне енгізу жалпы бақылау сапасын едәуір жақсартты, соның ішінде қатерлерді нақты тану және патрульдеу сапасының жақсаруы.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Қарашығанақ кен орнындағы өндірістік міндеттері мен одан әрі кеңейту жобаларын іске асыру жөніндегі жұмыстар негізінен мердігер ұйымдардың, біздің негізгі бизнес серіктестеріміздің көмегімен жүзеге асырылады. Қарашығанақ жобасында орта есеппен мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың 20 мыңнан астам қызметкері еңбек етеді. Осыған орай, алға қойылған міндеттер мен өндірістік көрсеткіштердің сәтті орындалуы КПО-да, мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың ұжымдарында еңбек қатынастарының қаншалықты үйлесімді құрылғанына байланысты.

КПО өз қызметкерлері үшін лайықты еңбек жағдайларын жасауға және қолдауға, сондай-ақ Конституция және БҰҰ-ның Адам құқықтары жөніндегі конвенциясы бойынша адам құқықтарын сақтау шеңберінде мердігер ұйымдар персоналының еңбек жағдайларының деңгейін бақылауға ұмтылады.

Кужагулова Салтанат
Өндірістік қатынастар
жөніндегі кеңесші

/ GRI 3-3, 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Хабарлау және өзара әрекеттесу

Бизнес серіктестермен қарым-қатынасымызда көтерілетін мәселелерге көңіл бөлуге және оларға бар жауапкершілікпен жауап беруге тырысамыз.

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Жергілікті қауымдастықтар

Біз бизнес серіктестермен тиімді, нәтижелі және сенімді қарым-қатынас құрамыз.

2024

ӨТКІЗІЛГЕН ШАРАЛАР:

Мердігер ұйымдардың объектілеріндегі тексерістер

1 788

7

аудит

Үшжақты аудандық комиссияның

14

отырысы

58

ұжымдық шарт жасау

184

өтініш қабылданды және шешілді

58

ұйымда тұру және еңбек ету жағдайлары жақсартылды

ӨНДІРІСТІК ҚАТЫНАСТЫР

/ GRI 2-8, 2-24, 2-25, 2-26, 407-1, 409-1, 414-2, ТДМ 8.5, 8.7, 8.8 /

Мердігер және қосалқы мердігер ұйымдар қызметкерлерінің құқықтарының бұзылуына жол бермеу мақсатында еңбек ұжымдарындағы жағдайға әсер ететін ықтимал факторларды, сондай-ақ әлеуметтік-тұрмыстық сипаттағы бұзушылыққа, қызметкерлердің заңды құқықтарына қысым жасауға ықпал еткен себептер мен жағдайларды анықтауға және түзетуге бағытталған тұрақты түрде мониторинг пен талдау жүргізіледі. Мердігер және қосалқы мердігер ұйымдарда қолайлы әлеуметтік-тұрмыстық жағдайдың болмауы және құқықтық нормалардың сақталмауы мұндай қауіптің алғышарты болуы мүмкін. 2024 жылы орта есеппен 169 мердігер ұйымнан 20 мың қызметкер Қарашығанақ кен орнында қызмет етті; бұл ретте 54 ұйым өндірістік қатынастар бөлімінің «Өндірістік қатынастар туралы ережесінің» 7.3 тармағының критерийлері бойынша бақылауға алынды. Жыл ішінде мердігер ұйымдардағы қызметкерлер саны ҚМГКК-дегі бірқатар жобалардың басталуына және аяқталуына байланысты 17-ден 23 мың арасында болды. / GRI 2-8, 414-2 a /

Мердігер және қосалқы мердігер ұйымдарда қызметкерлер құқықтарының бұзылуын тексеру барысында КПО өтініштерді кешенді және жедел қарауды, сондай-ақ мәселелерді уақтылы шешуді қамтамасыз етуге ұмтылады. Қарау барысында барлық тараптардың пікірлері ескеріледі және талданады, ҚР заңнамасына, КПО-ның өндірістік қатынастар туралы ережелері мен келісімшарттық міндеттемелеріне және әлеуметтік қамсыздандыру бойынша міндеттемелер алу туралы декларацияға сәйкес қызметкерлердің еңбек құқықтарын қорғау және қалпына келтіру үшін қолдан келген шаралар қабылданады, соның ішінде:

- Мердігер ұйымдар ұсынатын әлеуметтік-тұрмыстық жағдайды тұрақты бақылау, жалақының уақтылы және толық төленуін, ЖҚК-мен қамтуды, тамақпен қамтамасыз етуді және т.б. қадағалау;
- Тиісті тақырыптар бойынша форумдар мен конференциялар ұйымдастыру, (әлеуметтік әлауқатты қамтамасыз ету, өндірістік қатынастар саласындағы мәселелерді талқылау, тәжірибе алмасу және т. б.);
- Даулы мәселелерді шешу үшін еңбекті қорғаудағы құзыретті органдармен өзара әрекет ету және оларды жұмылдыру, сондай-ақ ақпараттық-ағарту шараларын ұйымдастыру;
- Барлық міндетті төлемдерден кейінгі сағатына 830 теңге мөлшердегі ең аз деген еңбекақыны

қызмет көрсету келісімшартына енгізуді жалғастыру. Іске асыру қызмет көрсету бойынша жаңа келісімшарттар жасау кезінде жүзеге асырылады;

- Мердігер ұйымдардағы жалақы деңгейін бақылау және талдау;
- Білікті персоналдың келісімшарт мерзімі аяқталатын қазіргі мердігер ұйымнан жаңа мердігер ұйымға өтуі/ауысуы. Бұл жалпыға мәлім тәжірибе аймақтағы жұмыспен қамту деңгейін сақтауға және қызмет көрсету келісімшарты бұзылған кезде тұрақты әлеуметтік ортаны сақтауға көмектеседі.

2024 жылы орта есеппен 169 мердігер ұйымнан 20 мың қызметкер Қарашығанақ кен орнында қызмет етті; бұл ретте 54 ұйым өндірістік қатынастар бөлімінің бөлімінің бақылауына алынды

Мердігер ұйымдардың ұжымдарында тұрақты әлеуметтік жағдайды қамтамасыз ету шеңберінде КПО ай сайын 60 мың теңге мөлшерінде (салықты шегергеннен кейін) бірыңғай жалақы үстемеақысын төлеуді жалғастыруда. 2024 жылдың соңында осы бағдарламаны енгізу нәтижесінде мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың 15 мыңнан астам қызметкерінің материалдық жағдайы жақсарды. Бұл тәсілдің мақсаты барлық бенефициарлармен бірдей қарым-қатынаста болу, бұл ретте жалақысы төмен қызметкерлер санатына айтарлықтай көңіл бөлінеді.

2024 жылы жүргізілген мониторинг бойынша 43 мердігер ұйым оң нәтиже көрсетті. Олар 2024 жылы жалақыны 2023 жылғы инфляция деңгейіне сәйкес индекстеді.

2024 жылы өндірістік қатынастар секторының қызметкерлері тұрақты түрде 1788-ден астам жұмыс алаңдары мен ықшамды тұру орындарын аралады, оның ішінде келісімшарт иелерімен бірлесіп 7 аудит және өндірістік қатынастар бойынша 6 қызметтік тергеу жүргізді. Ішкі тексерулердің нәтижелері тиісті мемлекеттік және құқық қорғау органдарына шаралар қабылдау үшін жіберілді.

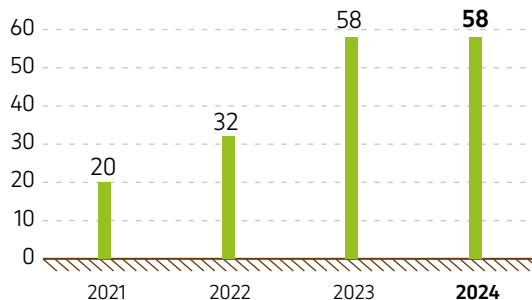
2024 жылы жүргізілген мониторинг бойынша 43 мердігер ұйым оң нәтиже көрсетті. Олар 2024 жылы жалақыны 2023 жылғы инфляция деңгейіне сәйкес индекстеді.

2024 жыл ішінде мердігер және қосалқы мердігер ұйымдарда анықталған қауіп-қатерлерді қарастыру мақсатында аудандық және облыстық үшжақты комиссиялардың 14 отырысы өткізілді. Мониторинг аясында КПО мердігер ұйымдардағы ұжымдық шарттар санына есеп жүргізеді, бұл жұмыскерлердің бірлестіктер мен ұжымдық келіссөздер жасау бостандығы құқықтарының сақталуының көрсеткіші.

2024 жылы КПО-ның мердігер ұйымдарында 58 қолданыстағы ұжымдық шарт болған. / GRI 407-1 /

2024 жылы мердігер ұйымдар жұмыскерлері тарапынан түрлі мәселелер бойынша барлығы 184 шағым/өтініш түсіп, жабылды. Сұрақтардың 88 пайызы еңбекақы және сыйақы бойынша (өтініш санының өсуі 60 мың теңгелік бірыңғай үстемеақы енгізуге байланысты), 7 пайызы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ ережелерін сақтау аспектілеріне және 5 пайызы әлеуметтік-тұрмыстық жағдайды қамтамасыз етуге байланысты болды. / GRI 2-25, 2-26 /

18-сызба. КПО мердігер ұйымдарындағы ұжымдық шарттардың өсу үрдісі, 2021–2024 жылдар.

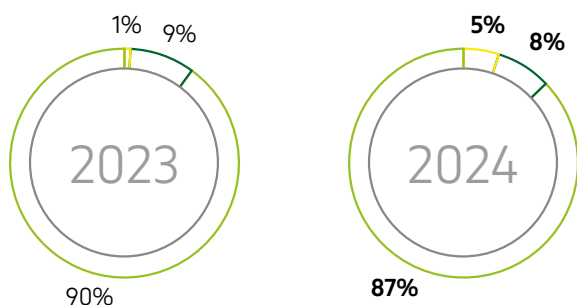

Өндірістік қатынастар секторы жазбаша өтініштерден басқа күнделікті орта есеппен 10 қоңырауға жауап беріп, мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың жұмыскерлерімен кездесулер өткізеді. Мердігер ұйымдар қызметкерлерінің өтініштері мен шағымдарының 90%-ы КПО ҚҚЖӨҚ бөліміне тікелей жолданады.

Мониторинг, аудит және 41 мердігер ұйымнан келіп түскен өтініштерді қарау қорытындылары бойынша тұрмыс сапасы мен еңбек жағдайларын жақсарту шаралары іске асырылды. Бұл еңбек ұжымдарында тұрақты моральдық және психологиялық ахуалды сақтауға оң әсерін тигізді. Нақты және ықтимал кері әлеуметтік салдарларды бағалау нәтижелері бойынша жеткізушілермен қарым-қатынасты тоқтату жағдайлары тіркелмеген. / GRI 414-2 /

19-сызба. КПО мердігер ұйымдарының өтініштері, 2023–2024 жылдар.

- Еңбекақы бойынша өтініштер
- ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ аспектілерін қамтамасыз етуге байланысты өтініштер
- Әлеуметтік-тұрмыстық жағдайды қамтамасыз етуге байланысты өтініштер

Жұмыскерлер құқықтарына қысым жасаудың/бұзудың алдын алу үшін мәлімделген еңбек жағдайларына сәйкестік мониторингі, сондай-ақ әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды қамтамасыз ету жүзеге асырылып жатыр. Аталған жұмыс барысында кешенді тәсіл қолданылады: әрбір өтініш егжей-тегжейлі талданады және өтініштің және/немесе шағымның шынайылығы мен мазмұнын жан-жақты зерттеу үшін ақпараттың толықтығын қамтамасыз ету арқылы қаралады.

2023 жылдан бастап КПО өндірістік қатынастар бойынша жыл сайынғы форум өткізу тәжірибесін енгізді. Бұл форумның міндеті – өзара әрекеттесу парадигмасын өзгерту, өңірдегі оңтайлы әлеуметтік ахуалды және мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың ұжымдарындағы моральдық-психологиялық ахуалды қолдауға бағытталған шараларды әзірлеу және бейімдеу. Сондай-ақ, 2024 жылы өндірістік қатынастар секторы бизнес серіктестердің өндірістік қатынастары жөніндегі

өкілдерінің қатысуымен сессиялар өткізді. Сессиялар өндірістік қатынастар саласындағы ықтимал қатерлерді анықтауға және қатерлер көрсеткіштерін төмендетудің өзара тиімді жолдарын іздеуге, сондай-ақ тәжірибе алмасуға бағытталды. (форум мен сессияның суреттері қоса беріледі)

Қақтығыстардың өршу деңгейі айтарлықтай төмендеді: есептік кезеңде ереуілге дейінгі бір қақтығыс жағдайы (2023 жылы жеті жағдай) тіркелді, ол шиеленістің өршуіне жол бермей, уақтылы тоқтатылды. Уақтылы әрекет ету жаппай наразылықтың алдын алуға мүмкіндік берді.

КПО-ның өндірістік қатынастар секторы күштерімен әлеуметтік-тұрмыстық ахуалдың деңгейіне жүргізілетін мерзімді талдаулардың нәтижесінде жаппай наразылықтардың негізгі себептері, атап айтқанда, жұмыскерлердің алатын жалақыларына көңілі толмайтыны, басшылықтан кері байланыстың жоқтығы анықталды.

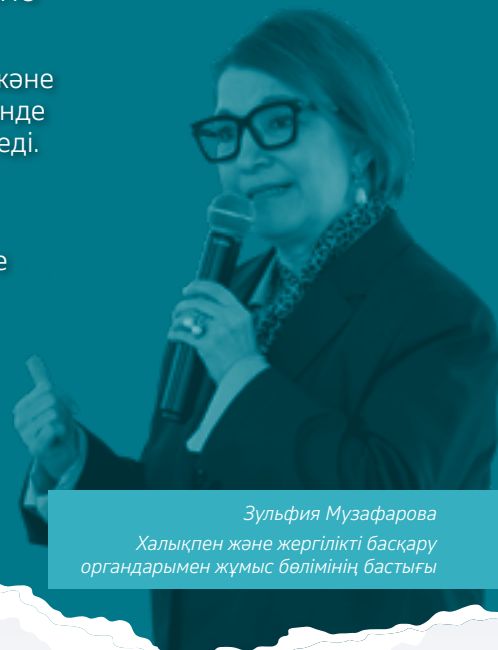
2024 жылы КПО ұйымдастырған «IR форумы»

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Жергілікті жағдайларды жақсырақ түсіну және олардың қажеттіліктерін ескеру мақсатында жергілікті қауымдастықтармен ынтымақтасу – КПО тұрақты даму кодексі қағидаттарында көрсетілген.

Көршілік қарым-қатынасты қолдап, жергілікті билік органдарымен және халықпен сындарлы диалог құру компанияға Батыс Қазақстан өңірінде өндірістік қызметін жүргізуге қоғамдық келісімді сақтауға көмектеседі.

Құрылыс жобаларын жүзеге асыру барысында КПО-ның Бөрлі ауданының жергілікті халқымен өзара әрекеттесуі Қарашығанақ кен орнындағы қызметіне байланысты туындайтын әлеуметтік және экологиялық қауіп-қатерлерді азайтуға ықпал етеді.

Зульфия Музафарова
Халықпен және жергілікті басқару
органдарымен жұмыс бөлімінің бастығы

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА: Жергілікті қауымдастықтар

Біз өз қызметімізді жүзеге асыратын аумақтағы аудан тұрғындарының жалпы әл-ауқатын жақсартуға тікелей немесе жанама үлесімізді арттыра отырып, тату көршілік қарым-қатынасты құрудамыз.

Біз билік өкілдерімен, акционерлермен, бизнес серіктестермен және жұмыс орнымыздағы жергілікті қоғаммен тиімді, нәтижелі, бірлескен және сенімді қарым-қатынас құрамыз.

Біз бизнес құпиялығы талаптарын сақтай отырып, ашық, адал, турашыл болуға ұмтыламыз.

2024

Консультативтік кеңестердің

12

отырысы өткізілді

29

өтініш қабылданды және шешілді

Зейнеткерлерге шипажайда демалуға

177

жолдама берілді

2024 жылғы қарашада Шелл-Қазақстан мен Эни компаниялары, КПО мен Орталық Азияның Еуразия Қоры арасында «Батыс АгроХаб» жобасын жүзеге асыруға бастау болған өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАР / GRI 3-3, 413-1, OG12 /

КПО өндірістік қызметін жүргізу нәтижесіндегі жергілікті халыққа және өңірге теріс әсердің алдын алуды немесе мүлдем азайтуды көздейді. Компания жергілікті тұрғындармен тұрақты өзара әрекеттесу арқылы өз қызметінің жергілікті қауымдастықтарға барынша пайдалы болуын қамтамасыз етуге және олардың әл-ауқаты мен өсуі үшін жағдайлар жасау үшін жұмыс жүргізіп келеді.

Жергілікті халықпен қарым-қатынас бойынша қойылған міндеттер (25-кестеде берілген) негізінен Бөрлі ауданына қарасты үш ауылдық округте – Қарашығанақ кен орнының айналасындағы Приурал, Жарсуат және Успен ауылдарында, сонымен қатар Ақсай қаласында тұратын жергілікті халықты қолдауға бағытталған.

25-кесте. Жергілікті халықпен өзара қарым-қатынас саласында қойылған міндеттер / GRI 3-3, ТДМ 4, 8, 10, 16 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
Мақұлданған бюджетке сәйкес 2024 жылға ауылдық округтерді дамытуға жәрдемдесу бағдарламаларын орындау.	Орындалды	Зейнеткерлерге «Ақжайық» шипажайында демалыс ұйымдастырылды. Ауыл түлектеріне арналған стипендиялық бағдарлама сәтті жүзеге асырылуда.	Мақұлданған бюджетке сәйкес 2025 жылға ауылдық округтерді дамытуға жәрдемдесу бағдарламасын орындау.
Дамытудың әлеуметтік және экологиялық аспектілері бойынша үш ауылдық округте 10 консультативтік кеңес отырысын өткізу	Орындалды	Үш ауылдық округте барлығы 12 консультативтік кеңес отырысы өткізілді. Консультативтік кеңестер отырысынан тыс кезде де ауылдық округтердің тұрғындарымен оларды қызықтырған сұрақтарға жауап беру үшін кездесулер өткізілді.	Дамытудың әлеуметтік және экологиялық аспектілері бойынша үш ауылдық округте 10 консультативтік кеңес отырысын өткізу
Халықтың шағымдары мен өтініштерін уақтылы қарау және жабу	Орындалды	Барлық келіп түскен шағымдар уақтылы қаралып жабылды	Халықтың шағымдары мен өтініштерін уақтылы қарау және жабу

Әлеуметтік жауапкершілік бастамаларын жүзеге асыру үшін КПО халықаралық қаржы корпорациясының тиімділік стандарттарына негізделген саясаттарды, стандарттарды және процедураларды қолданады. / GRI 2-23-a-i /

Әлеуметтік және инфрақұрылымдық көмек мәселелері бойынша жергілікті халықпен барынша тиімді диалог жүргізу мақсатында КПО компания қызметкерлері мен ауылдық округ өкілдерінен құралған Консультативтік кеңестер отырысы түрінде кездесулер мен кеңестер өткізеді.

2024 ж. Приурал, Жарсуат және Успен ауылдық округтерінде Консультативтік кеңестің 12 отырысы өткізілді. Кездесулер барысында жергілікті тұрғындар КПО-ның 2024 жылға арналған жергілікті қауымдастықтарды дамытуға көмек көрсету бағдарламасы туралы, компанияның стипендиялық бағдарламасы бойынша Орал қ. университеттері мен колледждерінде білім алып жүрген ауылдық студенттердің жетістіктері жөнінде, сондай-ақ кен орнындағы экологиялық мониторинг туралы ақпарат алды.

2024 жылы Батыс Қазақстан облысының университеттері мен колледждерін Приурал, Успен

және Қарашығанақ ауылдарының жеті тұрғыны аяқтап, «Жалпы білім беретін мектеп мұғалімі» және «Мейіргер ісі» мамандықтары бойынша диплом алды. Түлектердің көпшілігі Бөрлі ауданының ауылдық елді мекендері мен Ақсай қаласындағы жергілікті мектептер мен медициналық мекемелерге жұмыс істеуге оралды. Түлектер аз қамтылған отбасылардан шыққан жастарға жоғары білім алуға мүмкіндік беретін КПО стипендиялық бағдарламасына оң бағасын берді.

2024 жылы Приурал және Жарсуат ауылдарынан шыққан сегіз студенттен құралған жаңа топ Батыс Қазақстан облысының университеттері мен колледждеріне оқуға түсті. Олар медициналық колледждерде «Стоматология» мамандығы бойынша білім алып, сондай-ақ облыс жоғары оқу орындарында тарих, география және математика пәндерін оқитын болады. Оқу аяқталғаннан кейін олар педагог және медициналық маман ретінде жұмыс істеу үшін Бөрлі ауданына оралуды жоспарлап отыр.

Жергілікті халықты дамытуға жәрдемдесу бағдарламалары аясында КПО Бөрлі ауданы зейнеткерлеріне «Ақжайық» шипажайында демалуға 177 жолдама берді.

КӨКТЕМГІ СУ ТАСҚЫНЫ КЕЗІНДЕ КӨРСЕТІЛГЕН ҚОЛДАУ

2024 жылдың 1 сәуірінде Батыс Қазақстан облысының жергілікті билік органдары Тасқала, Ақжайық, Бөрлі аудандарында және Орал қаласында көктемгі су тасқынына байланысты төтенше жағдай режимін жариялады.

Қазақстанның әлеуметтік жауапты корпоративті азаматы ретінде КПО компаниясы көмекке мұқтаж барлық адамдарға барынша қолдау көрсетуді қамтамасыз ету үшін БҚО атқарушы билік органдарымен мен облыстың басқа мүдделі тараптарымен тығыз ынтымақтастықта жұмыс істеді.

2024 жылдың наурыз-сәуір айлары аралығында КПО бизнес-серіктестермен және жергілікті мемлекеттік органдармен бірлесіп, халықтың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында су тасқынына қарсы түрлі іс-шараларды жүргізу үшін 125-тен астам арнайы техниканы жұмылдырды. Компания Орал қаласы мен жоғарыда аталған аудандарда су тасқынының алдын алу жөніндегі іс-шараларды күшейту үшін тиегіштер, экскаваторлар мен бульдозерлер жіберді.

Бөрлі ауданының Ақсай, Кеңтүбек, Жарсуат, Бөрлі, Облавка, Бумакөл және Қанай ауылдарында уақытша дамбалалар салуға КПО-ның қосқан үлесі су басудың алдын алуда және аталған елді мекендердің қауіпсіздігін қамтамасыз етуде шешуші рөл атқарды.

КПО-ның жергілікті халықпен байланыс топтарының тұрғындармен келіссөздер жүргізу барысында өзара әрекеттесуінің және Компанияның Қарашығанақ кен орнын Қарашығанақ ауылымен жалғайтын автожолды жөндеуге, соның ішінде 2023 жылы аяқталған екі су жүргізу құбырын орнатуға көрсеткен қолдауының арқасында 2024 жылғы көктемгі су тасқынынан Қарашығанақ кенті зардап шекпеді. Көрсетілген көмек үшін КПО компаниясы жергілікті басқару органдарынан алғыс хат алды.

Сонымен қатар, КПО Батыс Қазақстан облысында су тасқынынан зардап шеккен отбасыларға тұрғын үй сатып алу үшін «Ақжайық» жеке қорына 64 млн АҚШ долларын аударып, қаржылай көмек көрсетті.

ШАҒЫМДАР МЕН ӨТІНІШТЕРДІ ҚАРАУ / GRI 2-16, 2-25, 2-26, 413-1, ТДМ 16.10 /

2024 жылы тұрғындардың ұсыныстары мен шағымдарын қарастыру бойынша КПО процедурасына сәйкес Қарашығанақ кен орнының маңында тұратын жергілікті тұрғындардан 29 шағым мен өтініш түсті. Оның ішінде газдың иісіне 3 шағым, қалған 26-сы кен орнына жақын орналасқан елді мекендердің тұрғындарынан түрлі сұратымдар мен ұсыныстар. Тұрғындар халықтың әлеуметтік тұрғыдан қорғалмаған топтарын қолдауға бағытталған компанияның әлеуметтік бастамаларына қызығушылық танытты.

Газ иісіне қатысты шағымдар бойынша өндірістік экологиялық бақылау тобы тексеріс жүргізді. Жүргізілген тексеріс нәтижесінде жабдықта ақаулар, ағып кетулер/шығарындылар немесе ШРК-дан асып кету фактілері анықталған жоқ. Келіп түскен шағымдар бойынша тұрғындарға кері байланыс берілді.

КПО-ның Жарсуат ауылдық округінің жергілікті атқарушы органдарымен өзара әрекеттесуі және су тасқынына қарсы шараларды талқылау

БҰРЫНҒЫ БЕРЕЗОВ ЖӘНЕ БЕСТАУ АУЫЛДАРЫНДАҒЫ ҒИМАРАТТАРДЫ БҰЗУ ЖОБАСЫ

2024 жылы КПО компаниясы бұрынғы Березов және Бестау ауылдарындағы ғимараттарды бұзу жобасын іске асыруға кірісті, олардың тұрғындары 2017 жылдың соңында Ақсай қаласы мен Бөрлі ауданының Аралтал шағын ауданына қоныс аударды. 2022–2023 жылдары әзірленген жұмыс жобасына сәйкес, қоныс аударған ауылдар аумағындағы барлық құрылыс қоқыстары Ақсай қаласында орналасқан арнайы қалдықтар полигонына шығарылуы тиіс. Алайда, аталған жұмыс жобасы

бойынша экологиялық қорытынды қалдықтарды утильдеу және орналастыру бөліміне өзгерістер енгізу үшін алынып тасталды. 2024 жылдың қазан айында шығарылған жаңа экологиялық қорытынды тұрмыстық және құрылыс қалдықтарын утильдеу мен қайта өңдеуге байланысты қосымша жұмыс көлемін қамтиды. Бұзу жобасы бойынша жұмыстарды аяқтау 2025 жылдың жазғы кезеңіне жоспарланып отыр.

ЖАҢА ӘЛЕУМЕТТІК ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБА – «БАТЫС АГРОХАБ»

2024 жылы «Эни» және «Шелл-Қазақстан» консорциумы – КПО серіктес компаниялары – Батыс Қазақстан облысының Бөрлі ауданында агробизнесі дамытуға бағытталған үш жылдық әлеуметтік инвестициялық жобаға қаржылай қолдау көрсетті, онда олар бірлесіп Қарашығанақ мұнай-газ конденсаты кен орнын игеруде.

Жоба «Батыс АгроХаб» атауын алып, ауыл шаруашылығын дамыту және өңірдегі экономикалық өсуге жәрдемдесу мақсатында Бөрлі ауданының жергілікті фермерлерін қолдауға бағытталған. Жобаны Орталық Азияның Еуразия қоры жергілікті қоғамдастық қорымен бірлесіп жүзеге асырады. КПО жобаға әкімшілік және логистикалық қолдау көрсетуде. 2024 жылы қарашада Шелл-Қазақстан

мен Эни компаниялары, КПО мен Орталық Азияның Еуразия Қоры арасында жобаны жүзеге асыруға бастау болған өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.

2024 жылы 24-25 желтоқсанда Ақсай қаласында «Батыс АгроХаб» жобасы бойынша оқыту іс-шарасы өтті, оған Бөрлі ауданының әртүрлі елді мекендерінің 36 өкілі қатысты. Оқыту барысында қатысушылар көкөніс дақылдарын өсіру технологияларымен танысты, сондай-ақ грант алуға өтінімдер дайындау бойынша ұсыныстар алды. Оқу қорытындысы бойынша 34 қатысушы курсты сәтті аяқтап, сертификаттар алды. Бұл сертификаттар оларға гранттар алу конкурсына қатысу құқығын береді.

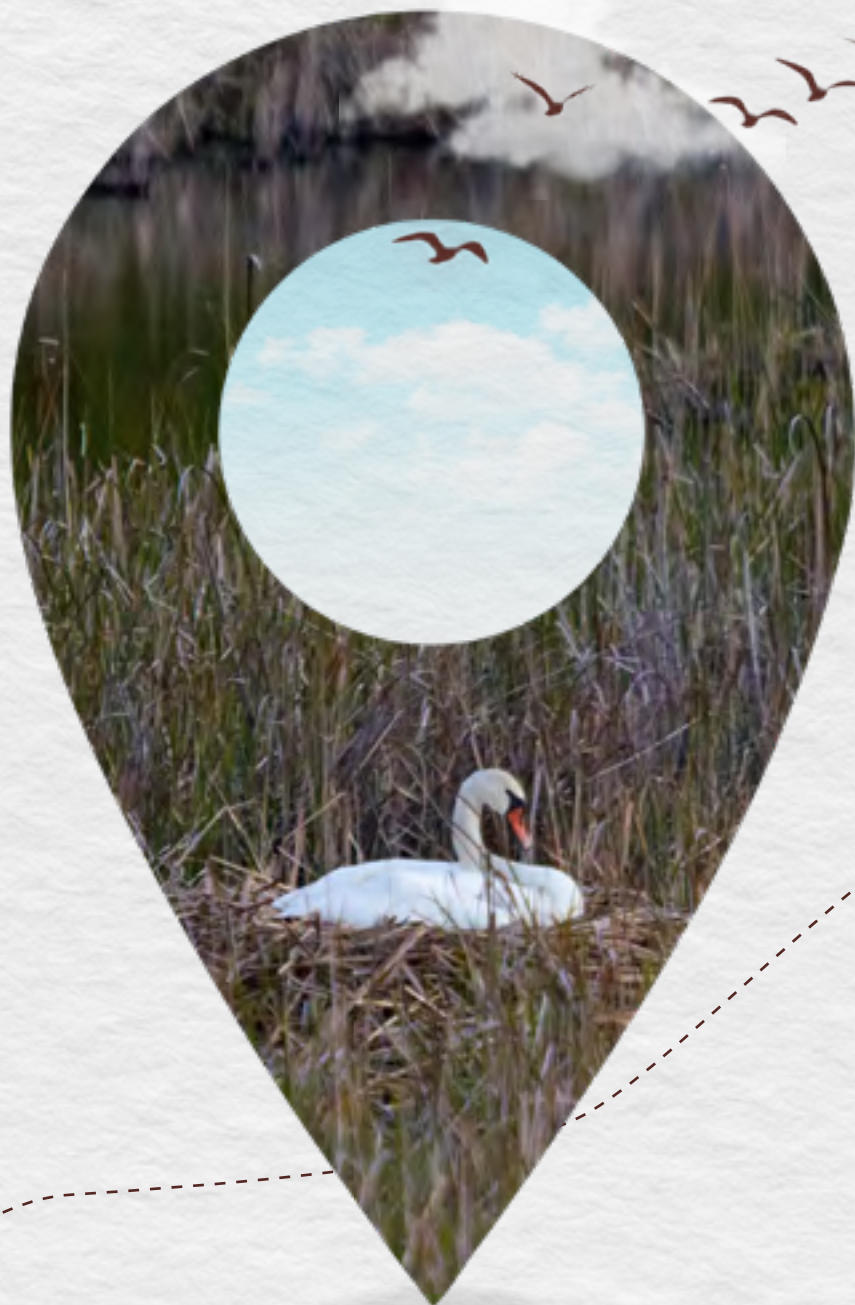
ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР / GRI 2-29, ТДМ 16.10 /

2024 жылы Бөрлі аудан әкімшілігі мен КПО бірлесе «ҚБК қатты өндірістік қалдықтарды көму полигоны, құрылыс жұмыстарының екінші кезеңі. БҚО, ҚМГКК» жобасының ықтимал әсерлері туралы есеп жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізді. Қоғамдық тыңдауларға мүдделі мемлекеттік органдардың, жергілікті қоғамдастықтың, КПО компаниясының және жобалаушы ұйым – «НИПИнефтегаз» АҚ өкілдері қатысты.

Қоғамдық тыңдаулар барысында КПО және «НИПИнефтегаз» АҚ өкілдері қатысушыларды жоспарланып отырған жұмыстардың түрлері, полигонның құрылысы мен пайдаланылуы барысында қоршаған ортаға ықтимал әсерлері және бұл әсерлерді азайту шаралары туралы хабардар етті.

Қоғамдық тыңдаулар барысында қатысушылар жобаны аяқтау мерзімі туралы, сондай-ақ полигонның қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына ықтимал әсеріне қатысты сұрақтар қойды. КПО және «НИПИнефтегаз» АҚ өкілдері қойылған барлық сұрақтарға толық жауап берді.

Қоғамдық тыңдаулар өтті деп танылды. Кейінірек қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган КПО-ға «ҚБК қатты өндірістік қалдықтарды көму полигоны, құрылыс жұмыстарының екінші кезеңі. БҚО, ҚМГКК» жобасы бойынша ықтимал әсерлер туралы есеп жобасы экологиялық заңнамаға сәйкес келеді деген қорытынды берді.

*Мер уақытша
пана емес,
бұл – ортақ
үйіміз*

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЫҚПАЛ

- 96** Климаттың өзгеруі және энергетикалық бетбұрыс
- 97** ҚОҚ саласындағы басқару тәсілдері
- 106** Атмосфераға тасталатын шығарындылар
- 111** Энергия тиімділігі
- 115** Су қорларын тұтыну және су тарту
- 122** Қалдықтарды басқару
- 127** Биотүрлілікті сақтау

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:

Қоршаған ортаны қорғау

Біз жұмыс көрсеткіштерді үздіксіз жетілдіруге қол жеткізу үшін қоршаған ортаны қорғау бойынша мәселелерді шешудің жүйелі тәсілін қолданамыз.

Осы мақсатта біз мұндай мәселелерді қызметтің маңызды түрлері ретінде қарастыра отырып, стандарттарды белгілеп, үздіксіз жетілдіруге бағытталған мақсаттарды қойып, шараларды қолданамыз, сонымен қатар бағалау жүргізіп, жұмыс нәтижелері туралы сыртқы тараптарға есеп береміз.

Біз қызметіміздің қоршаған ортаға әсерін азайту жолдарын үнемі іздеудеміз.

2024

ҚМГКК жобасы аясында
ҚОҚ саласына бағытталған
инвестициялардың көлемі

2,9

млрд теңгені құрады

ПГ меншікті шығарындылар
көрсеткіші көмірсутек
шикізатының мың тоннасына
шаққандағы ПГ

66

тоннасын құрады

Газды кәдеге жарату көрсеткіші

99,95%

ҚМГКК аумағында биотүрлілікті
сақтау бойынша жоспар

14 жыл

бойы орындалып келеді

58 124

тонна қалдық түзілді

36 562

тонна қалдық өңделді

Тұтынылған судың жалпы көлемі

373 609

м³

Қайта пайдаланылған сулық көлемі

32 234

м³

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Климаттық күн тәртібі қазіргі заманның негізгі сын-шараларының біріне айналып, бизнестен жауапкершілікпен қарастыруды талап етеді. КПО үшін климаттың өзгеруі, тұрақты даму және ESG-принциптерін сақтау мәселелері ерекше маңызға ие. Көміртегі бейтараптылыққа қол жеткізуге деген берік шешімділігіміз – бұл қоршаған ортаға әсерін азайту, бизнестің ұзақ мерзімді тұрақтылығын қамтамасыз ету және климатты қорғуға қатысқан жаһандық күш-жігерге үлес қосу үшін басталған іс-қимыл.

2023 жылы Қазақстан Республикасының 2060 жылға дейінгі көміртегі бейтараптылыққа қол жеткізу Ұлттық Стратегиясы қабылдануы маңызды кезең болды. Бұл стратегия экономиканы декарбонизациялау үшін нақты бағыттар мен тетіктерді белгілейді. КПО бұл стратегияның мақсаттарын корпоративтік процестер мен стратегиялық жоспарлауға қоғам мен табиғат алдындағы жауапкершілікті басшылыққа ала отырып, белсенді түрде енгізуде.

Руслан Муканғалиев
Қоршаған ортаны қорғау
жөніндегі басқарушы

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ БЕТБҰРЫС

КПО-ның «Жасыл стратегиясы» КПО 365 стратегиясының мақсаттарымен және КПО-ның экологиялық концепциясының принциптерімен толық үйлесімді.

КПО Жасыл стратегиясы бес (5) негізгі бағыттарды қамтиды: парниктік газдар (ПГ) эмиссияларының көлемін азайту, энергетикалық стратегия, офсеттік стратегия, қалдықтар мен су ресурстарын басқару.

• Парниктік газдар эмиссияларын азайту

КПО 2024 жылы ПГ шығарындыларын азайту бойынша шараларды іске асыруға бағытталған инженерлік және техника-экономикалық зерттеулер жүргізді. Қайта жаңартылатын энергия көздерін пайдалану бойынша шаралар зерттелді және жел энергиясын өлшеу жұмыстары аяқталды. Сонымен қатар, бар газ турбиналық генераторларда (ГТГ) қалдық жылууды қайта пайдалану концепциясын таңдау және ҚГЗ шеңберінде жаңа ГТГ-ға кәдеге жарату қазандар орнату бойынша жұмыстар басталды. Сонымен қатар, компанияда энергия тиімділігін арттыру бойынша іс-шараларды анықтау және іске асыру жұмыстары жалғасуда.

Компания метан шығарындыларын азайту мақсатында өз тәжірибесін үнемі жетілдіруде және инновациялық технологияларды енгізуде. Шығарындыларды азайтуға деген міндеттеме бизнес-жоспарлауға, өндірістік процестерге және есептілікке толық интеграцияланған. 2024 жылдың ақпанында КПО OGMP 2.0 бастамасына қосылып, БҰҰ қоршаған орта бағдарламасымен үйлесімді метан шығарындыларын көпжылдық азайту жоспарын әзірледі. Бұл бастама компанияларға метан шығарындыларын мониторингілеуге және оларды азайту бойынша шараларды басымдықтарға бөлуге мүмкіндік береді. 2029 жылға дейін метанның жылдық

шығарындыларының максималды көлемі мың тонна өндірілген көмірсутекке 0,05 тонна деңгейінде белгіленді.

• Энергетикалық стратегия

Энергетикалық стратегияның негізгі мақсаты парниктік газдар эмиссияларын азайту қажеттілігін, белгіленген нормативтерге сәйкестігін және ең үздік қолжетімді технологияларды енгізуді ескере отырып, КПО-ның ағымдағы және болашақ талаптарына, сондай-ақ Өнімді бөлу туралы түпкілікті келісіміне (ӨБТК) сәйкес экспорттық міндеттемелерге жауап беретін тұрақты электрмен жабдықтауды қамтамасыз ету. КПО энергетикалық стратегиясы көлеміне кіретін жобалар бойынша түпкілікті шешімдер қабылдау үшін қарқынды жұмыстар жалғасуда.

• Офсеттік стратегия

Көміртекті офсеттік жобалар орта және ұзақ мерзімді перспективада көміртексіздендіру процесінде маңызды рөл атқарады, өйткені басқа шешімдер қарқын алуда. КПО офсеттік стратегиясы арқылы ПГ эмиссиясы квоталарының тапшылығын толықтыруды жоспарлап отыр, бұл инженерлік шешімдер арқылы шығарындыларды азайту жобаларына қосымша ретінде жүзеге асырылады. 2023-24 жылдары Батыс Қазақстан облысында офсеттік жобаларды жүзеге асыру мүмкіндіктеріне баға берілді және тұрақты ауыл шаруашылығы саласындағы ықтимал мүмкіндіктер анықталды, мысалы, жайылымдарды жақсартылған басқару және ауыл шаруашылығында топырақты нөлдік өңдеу әдістерін қолдану.

• Су ресурстарын басқару

Су қауіпсіздігінің жаһандық және жергілікті қауіп-қатерлерін ескере отырып, КПО өндірістік объектілердің техникалық қажеттіліктері үшін

тазартылған ағынды суды қайта пайдалануды көбейту, суды үнемдейтін және цифрлық технологияларды енгізу арқылы су ресурстарын пайдаланудың тиімділігін арттыруды мақсат етіп отыр. Ақсай қаласындағы кәріз және тазарту құрылыстарын (КТҚ) жаңғырту жобасы техникалық судың ірі баламалы ұзақ мерзімді орнықты көздерінің бірі ретінде бағаланады. Жоба тұжырымдаманы таңдау кезеңін өткізді және қазіргі уақытта жобаны әрі қарай жүзеге асыру жергілікті билік органдарының шешіміне байланысты.

• Қалдықтарды басқару

2024 жылы компанияның қолданыстағы қалдықтарды өңдеу қондырғыларын модернизациялауға баламалар іздеуге, қалдықтардың түзілуін азайтуға, оларды қайта өңдеу және қайта пайдалану үлесін арттыруға бағытталған бірқатар зерттеулер жүргізілді, бұл үшін үздіксіз технологиялар мен тұрақты қалдықтарды басқару әдістері енгізілді. Бұл шаралар 2025 жылы жалғастырылады.

ҚОҚ САЛАСЫНДАҒЫ БАСҚАРУ ТӘСІЛДЕРІ

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ / GRI 2-23, 2-24, 3-1, 3-3 /

КПО компаниясы қоршаған ортаға әсерді басқаруда [ISO 14001:2015](#), [ISO 45001:2018](#) және [ISO 50001:2018](#) халықаралық стандарттары бойынша сертифицирталған ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы біріктірілген менеджмент жүйесін, сондай-ақ осы саладағы көрсеткіштерді тұрақты жақсартуға бағытталған ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы саясатын қолданады.

2024 жылы КПО ISO 14001 бойынша бақылау аудитінен сәтті өтіп, стандарт талаптарына сәйкестігін растады.

КПО-ның еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясатының негізгі экологиялық міндеттемелері мынадай маңызды мақсаттарды қамтиды:

- қоршаған орта ластануының алдын алу,
- парниктік газ шығарындыларын азайту,
- биотүрлілікті және экожүйені сақтау,
- табиғи ресурстарды қорғау,
- ҚОҚ саласындағы көрсеткіштерді үздіксіз жақсарту.

2023 жылы КПО-ның Экологиялық тұжырымдамасы әзірленді, ол Компанияның 2037 жылға дейінгі экологиялық мақсаттарға қол жеткізудегі стратегиялық көзқарасы болып табылады және Компанияның қоршаған ортаға әсерін азайту жөніндегі қызметін айқындайды.

Белгіленген мерзімдерде қойылған экологиялық мақсаттарға қол жеткізу үшін КПО Экологиялық Жұмыс Бағдарламасы әзірленді, ол қоршаған ортаға әсерді барынша азайтуды және Компанияның тұрақты дамуын қалыптастыруды одан әрі қамтамасыз етудің іс-шаралары мен нақты міндеттерін айқындайды.

Экологиялық басқарудың тиімді жүйесін қолдау шеңберінде және Экологиялық кодекстің талаптарына сәйкес келу мақсатында КПО ҚОҚ

саласындағы процедураларды уақтылы қайта қарайды.

Халықаралық ISO 14001:2015 стандартының талаптарына сәйкес КПО экологиялық аспектілерді анықтау және экологиялық тәуекелдерді бағалау процестерін жетілдіру бойынша жұмыстарды жалғастыруда.

Экологиялық аспектілерді басқарудың электрондық жүйесі

Экологиялық аспектілерді басқару үшін КПО [EnvAR](#) экологиялық аспектілер тізілімін басқарудың әзірленген электрондық жүйесін пайдаланады.

Компания бөлімшелерінің экологиялық аспектілерінің тізілімдері ағымдағы жағдайдың өзгеруін ескере отырып, жыл сайын қайта қаралып, жаңартылады. Компания бөлімшелерінің тізілімдері негізінде неғұрлым маңызды экологиялық аспектілердің жиынтық тізілімі қалыптастырылып, олар бойынша қауіп-қатерді азайту және экологиялық жағдайды жақсарту үшін қосымша іс-шаралар / бақылау шаралары әзірленеді. 2024 жылы КПО-ның маңызды экологиялық аспектілерінің жиынтық тізіліміне келесі аспектілер енгізілді:

- 1) атмосфераға ластаушы заттар мен парниктік газдар шығарындылары,
- 2) Қалдықтардың түзілуі және қалдықтарды басқару,
- 3) Қалдықтарды рұқсатсыз орналастыруды анықтау,
- 4) Шаруашылық-тұрмыстық сарқынды суларды тазарту және ағызу,
- 5) Өндірістік сарқынды сулардың түзілуі және су бұру,
- 6) Төгілу/ағып шығу (көмірсутектер және/немесе химиялық заттар).
- 7) Су ресурстарын пайдалану.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ СӘЙКЕСТІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

КПО өз қызметін Қазақстан Республикасының (ҚР) экологиялық заңнамасына сәйкес жүзеге асырады. Компания ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінен ластаушы заттардың шығарындыларына, төгінділеріне нормативтерді, қалдықтарды жинақтау және көму лимиттерін белгілейтін қоршаған ортаға әсер етуге экологиялық рұқсатын жыл сайын алады.

2024 жылы жүргізілген кезектен тыс тексеру нәтижесінде қоршаған ортаны қорғау (ҚОҚ) саласында 2022 және 2023 жылдардағы оқиғаларға байланысты жалпы сомасы 908,62 млн теңге екі әкімшілік айыппұл салынды. 2024 жылы Компания: заттай ластаушы заттардың шығарындылары нормативтерін асыру фактісі бойынша 849,34 млн теңге мөлшеріндегі әкімшілік жаза туралы қаулыны және Заттай ластаушы заттардың шығарындылары нормативтерін асыру фактісі бойынша 59,28 млн теңге мөлшеріндегі әкімшілік жаза туралы қаулыны сот тәртібінде шағымдайды. Қазіргі уақытта Компания ластаушы заттар шығарындыларының нормативтерін асырғаны үшін 50 млн теңге көлеміндегі әкімшілік айыппұл салу туралы шешімге сот тәртібімен шағымдануды жалғастыруда.

/ GRI 2-27 /

Экологиялық кодекстің талаптарын енгізу

2024 жылы Қазақстан Республикасының ЭК талаптары шеңберінде ҚМГКК объектілері үшін 2025 жылға арналған Экологиялық әсер рұқсаты алынды. 2024 жылы ҚР Экологиялық Кодексінің талаптарын енгізу жоспары 94%-ға орындалды.

2024 жылы Шетелдік инвесторлар кеңесінің, ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің (ЭТРМ), Энергетика министрлігінің, «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасының және «KAZENERGY» Ассоциациясының жұмыс топтары құрамында Компания 147 отырысқа қатысып, ҚОҚ саласындағы ҚР 74 нормативтік құқықтық акті жобасына түсініктемелер мен ұсыныстар ұсынды. Нәтижесінде тиісті нормативтік құқықтық актілерге мынадай өзгерістер енгізілді:

1. ҚР ЭК 2024 жылғы 8 шілдедегі №121-VIII ҚР Заңына сәйкес. Қаржылық қамтамасыз етуді ұсыну мерзімі 5 жылға ұзартылды, яғни қолданыстағы нысандар пайдаланудан кейінгі жою міндеттемелерін орындауды қаржылық қамтамасыз етуді 2029 жылғы 1 шілдеден бастап ұсынуы тиіс. Қазан айында ҚР Экологиялық кодексіне сәйкес қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін айқындау әдістемесіне өзгерістер енгізілді.
2. 2024 жылы 29 маусымда ҚР Энергетика министрінің бұйрығымен Шикі газды өңдеу жөніндегі даму бағдарламасын (ШГӨДБ) қарау

бойынша Жұмыс тобының құрамы және оның Ережесі бекітіліп, келісу үдерісі жүйелендірілді.

3. Қоршаған ортаға кешенді рұқсатқа (ҚОҚР) біртіндеп көшу процесін қамтамасыз ету және экологиялық рұқсаттардың күшін уақытша тоқтата тұруға байланысты мәселелерді шешу үшін жұмыс тобы құрылды. Ластаушы заттарды шығару және төгу бойынша технологиялық нормативтер жобаларын әзірлеу жөніндегі бұйрықтар жобалары басқа мемлекеттік органдармен және сыбайлас жемқорлыққа қарсы сараптамамен келісілді. Қараша айында KAZENERGY операторлар және ҚР ЭТРМ-мен бірлесіп дөңгелек үстел өткізді. Оның қорытындысы бойынша «НИТ» АҚ мен ҚР ЭТРМ Экологиялық реттеу және бақылау комитетіне ҚОҚР-ды сапалы алу үшін «е-лицензиялау» жүйесіндегі техникалық олқылықтарды жою бойынша жұмыс жүргізу ұсынылды.
4. ҚР ЭТРМ Мәжіліс депутаттарының бастамасымен ұсынылған Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне өзгерістер енгізу туралы түзетулерден — атап айтқанда, 1 және 2 санаттағы Операторлар үшін қоршаған ортаға келтірілген экологиялық залалды өтеу мақсатында жанама әдіспен залал мөлшерін есептеуді қайтару туралы ұсыныстан — бас тарту мәселесінде бизнестің ұстанымын қолдады.
5. 2025 жылғы сәуірде Мемлекет басшысы су үнемдеудің жаңа тетіктерін енгізуге және су объектілерін қорғауға, су ресурстарын басқару тәсілдеріне олардың қорғалу басымдығына назар аударатырып, сондай-ақ судың зиянды әсерінің алдын алу мен жою бойынша іс-шараларға, соның ішінде су тасқынына қарсы шараларға және су қорын пайдалану мен қорғау саласындағы мемлекеттік реттеу мен бақылауды күшейтуге бағытталған Қазақстан Республикасының жаңа Су кодексіне қол қойды.
6. ҚР жаңа салық кодексі жобасын талқылау. Аталған заң жобасы шеңберінде келесі түзетулер ұсынылды: кешенді экологиялық рұқсаттың (КЭР) қайтарып алынуы немесе тоқтатылуы жағдайында төлемдер мен өсімпұлдардың кері (ретроспективті) есептелуін алып тастау, сондай-ақ құрылыс-монтаж жұмыстары мен рекультивация және (немесе) жою жұмыстары кезінде туындайтын эмиссияларға жоғарылатылған коэффициенттердің (2, 4, 8) қолданылмауы. Сондай-ақ, ЛЗ тізіміне кейбір толықтырулар ұсынылды.

ҚОҚ бойынша қоғамдық тыңдаулар

/ GRI 2-29 /

2024 жылы Компания 2025 жылға арналған ҚМГКК аумағында орналасқан КПО объектілеріне әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін өтінім

материалдары бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізді. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес, қоғамдық тыңдаулар 2024 жылғы 15-18 қазанда ашық жиналыс түрінде Бөрлі ауданының 4 ауылдық өңірлерінде өтті (Успен, Приурал, Жарсуат және Пугачев). Қоғамның қарауына 84 құрылыс жобалар, 3 эмиссиялар нормативтерінің жобалары, қалдықтарды басқару бағдарламасы, өндірістік бақылау бағдарламасы және қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары ұсынылды.

Жоспарланған қоғамдық тыңдаулар туралы ақпарат мүдделі мемлекеттік органдар мен жұртшылықтың өкілдеріне бірыңғай экологиялық порталда, мерзімді баспасөз басылымында (газет), телеарнада және әкімшілік-аумақтық бірліктердің жергілікті атқарушы органдарының хабарландыру тақталарында орналастыру арқылы жеткізілді.

2024 жылы қоғамдық тыңдауларда талқылауға шығарылған барлық жобаларды мүдделі мемлекеттік органдар мен жұртшылық мақұлдады. Қоғамдық тыңдаулардың нәтижелері қоғамдық тыңдаулардың хаттамаларында көрсетілген. Қоғамдық тыңдауларда ұсынылған құжаттар пакеті және талқылау қорытындылары <https://ecportal.kz/> веб-сайтына жүктелген.

2024 жылы қоғамдық тыңдауларда талқылауға шығарылған барлық жобаларды мүдделі мемлекеттік органдар мен жұртшылық мақұлдады.

Жеткізушілерді экологиялық тұрғыдан бағалау / GRI 308-1, 308-2 /

Қазақстан Республикасы Экологиялық Кодексіне сәйкес КПО ҚМГКМ объектілерінің және ҚӨК – Үлкен Шаған – Атырау экспорттық конденсат құбырының операторы ретінде экологиялық рұқсат алуға міндетті, сондай-ақ бұл міндет КПО объектілерінің аумағында жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету үшін тартылатын мердігер ұйымдарға да қатысты. Мердігер ұйымдар осындай Экологиялық рұқсаттың шарттарын сақтауға міндетті, сондай-ақ оларды сақтамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауапты болады.

Осының негізінде, 2021 жылдан бастап Компанияда жеткізушілермен өзара әрекеттесуді жетілдіру бойынша жоспарлы жұмыс жүргізілуде. 2021–

2022 жылдар аралығында мердігер ұйымдарды бақылау жүйесі енгізілді және де бұл жүйе 2023–2024 жылдары одан әрі дамытылды.

2023 жылы келісімшарттың «Д»-қосымшасында көрсетілген ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы Компанияның талаптары қайта қаралды. Бұл қолданыстағы келісімшарттарға толықтыруларды енгізуді бастауға мүмкіндік берді, олар бойынша бірқатар жеткізушілер КПО объектілерінің аумағында пайда болатын қалдықтарды жеке басқаруға тиіс. Кейіннен КПО объектілерінде жұмыстарды орындайтын барлық жеткізушілер жұмыс орындарында қалдықтарды қауіпсіз жинауды жүзеге асыруға міндетті, ал қалдықтарды одан әрі жинау мен тасымалдауды мамандандырылған мердігер ұйымды тарта отырып, КПО жүзеге асыратын болады.

2023 жылы КПО мердігер ұйымдардың КПО Экологиялық рұқсаты шарттарын сақтауын тексеру үшін КПО Қоршаған ортаны қорғау басқармасының күштерімен мердігер ұйымдарға мақсатты аудит жүргізуді енгізді. Жүргізілген аудит нәтижелері бойынша стационарлық шығарындылар көздерінің отынды тұтынуын есепке алу жүйесі және мердігерлердегі қалдықтардың қозғалысын есепке алу жүйесі жақсартылды. 2024 жылы осы аудиттердің шеңберінде жұмыстарды орындау кезінде ішкі экологиялық бақылау жүйесі немесе операциялық экологиялық бақылау тексеруге жатады.

Экологиялық хабардарлықты арттыру, экологиялық менеджмент жүйесін жақсарту және келісімшарттардың «Д»-қосымшасы талаптарын орындау шеңберінде 2023 жылғы 22 желтоқсанда Компания мердігер ұйымдардың экологтары үшін жаңа Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің талаптарымен танысу бойынша семинар өткізді, оған 57 мердігер ұйымның өкілдері қатысты. Бұл семинар қатысушыларға Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің талаптарымен егжей-тегжейлі танысып, қоршаған ортаны қорғау саласындағы оператор мен мердігер ұйымдар жауапкершілігін жақсырақ түсінуге мүмкіндік берді.

2024 жылы Компания КПО нысандары аумағында шарт бойынша бизнес-серіктестер қызмет көрсеткен кезде пайда болатын қалдықтарды басқару жүйесін жаңғыртуға бағытталған рәсімдік және ұйымдастырушылық іс-шараларды іске асырды. Бұл жүйе Экологиялық кодекс талаптарына сәйкестікті қамтамасыз ету, сондай-ақ қалдықтарды басқару саласындағы ашықтық пен тиімділікті арттыру мақсатында барлық қалдықтарды қалдықтарды басқару жөніндегі бірыңғай мамандандырылған ұйым арқылы орталықтандырылған түрде жинауды көздейді.

2024 ЖЫЛҒЫ ҚОҚ БОЙЫНША ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

/ GRI 3-3, ТДМ 9.4 /

Экологияға қатысты алға қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін КПО жыл сайын Қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспарын (әрі қарай ҚОҚШЖ) әзірлейді. ҚОҚШЖ айқындалған шаралар экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге, ҚОҚ саласындағы әдістер мен технологияларды жетілдіруге, табиғат қорларын тиімді пайдалануға және ISO 14001 мен ISO 50001 халықаралық

стандарттарына сәйкестік деңгейін сақтап тұруға бағытталған.

2024 жылы КПО өндірістік қызметін берілген экологиялық рұқсаттардың шарттары негізінде жүргізді. Алынған рұқсаттардың әрқайсысына бөлек ҚОҚШЖ әзірленді.

Кесте 26. КПО-ның 2024 жылғы қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспарлары және берілген экологиялық рұқсаттары

№	2024 жылғы ҚОҚ бойынша іс-шаралар жоспарлары	2024 жылға алынған рұқсаттар	Рұқсатты беретін орган
1	КПО-ның 2024 жылға арналған ҚМГКК үшін ҚОҚ бойынша іс-шаралар жоспары	Қоршаған ортаға әсер ету рұқсаттары (жарамдылық мерзімі 2022 жылғы 1 қаңтардан 31 желтоқсанға дейін)	Экологиялық реттеу және бақылау комитеті Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғат ресурстарының министрлігі
2	ҚӨК-Үлкен Шаған-Атырау (БҚО) экспорттық конденсат құбыр желісіне арналған КПО-ның 2024–2030 ж. ж. ҚОҚШЖ	2020 жылы қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсаттар (жарамдылық мерзімі 2024 жылғы 1 қаңтардан 2030 жылғы 31 желтоқсанға дейін): 1. Атмосфераға тасталатын ластаушы заттар шығарындыларының мониторингі 2. Тұрмыстық сарқынды сулармен бірге жерасты қабаттарға төгілетін ластаушы заттар шығарындылары;	БҚО әкімдігі, Батыс Қазақстан облысы бойынша табиғи ресурстар мен табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы
3	КПО-ның 2024–2030 ж. ҚОҚШЖ (Атырау облысы)	Қоршаған ортаға әсер ету рұқсаттары (жарамдылық мерзімі 2024 жылғы 1 қаңтардан 2030 жылғы 31 желтоқсанға дейін):	Атырау облысының әкімдігі, Атырау облысы бойынша табиғи ресурстар мен табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы

2024 жылы ҚМГКК үшін ҚОҚ бойынша іс-шараларды орындауға жұмсалған жалпы нақты шығындар жоспарланған 2,6 млрд. теңгемен салыстырғанда 111% құрайтын 2,9 млрд. теңгеге тең болды.

КПО-ның ҚОҚ бойынша 2024 жылға арналған іс-шаралар жоспарын іске асыру бөлімдер бойынша 27-кестеде келтірілген.

Кесте 27. 2024 жылғы ҚОҚ бойынша іс-шаралар жоспарын орындау, % / GRI 3-3 /

№	ҚОҚ шаралар жоспарының бөлімдері	Процентте көрсетілген 2022 жылғы КПО іс-шараларының орындалуы:		
		ҚМГКК	ҚӨК-Үлкен Шаған-Атырау экспорттық құбыр желісінде (ЗКО)	ҚӨК-Үлкен Шаған-Атырау экспорттық құбыр желісінде (АО)
1	Әуе бассейнін қорғау	168%	100%	100%
2	Су қорларын қорғау және ұтымды пайдалану	116%	* ШҚ	* ШҚ
3	Жер қорларын қорғау	100%	* ШҚ	* ШҚ
4	Флора мен фаунаны қорғау	100%	* ШҚ	100%
5	Өндіріс және тұтыну қалдықтарын өңдеу	152%	* ШҚ	* ШҚ
6	Басқару жүйелері мен озық технологияларды енгізу	100%	* ШҚ	* ШҚ
7	ҚОҚ саласындағы ғылыми-зерттеу және жобалау-ізвестіру жұмыстары	* ШҚ	100%	100%
8	Экологиялық ағарту және насихаттау	* ШҚ	100%	100%
БАРЛЫҒЫ:		2,9 млрд теңге (6 286 170 млн АҚШ доллары)	5,3 млн теңге (12 626 АҚШ доллары)	16,2 млн теңге (35 363 АҚШ доллары)

* ШҚ – шаралар қарастырылмаған.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды іске асырудың экологиялық әсері 28-кестеде келтірілген.

Кесте 28. 2024 жылы эмиссиялар мен қалдықтарды азайту жөніндегі іс-шараларды іске асырудың экологиялық әсері / GRI 3-3 /

Атмосфераға тасталатын шығарындылар	2024 жылы озық технологияларды енгізумен байланысты іс-шараларды орындау нәтижесінде атмосфералық ауаға ЛЗ нақты шығарындылардың төмендеуі 6 034 тоннаны құрады. <ul style="list-style-type: none"> • Ұңғымаларды игеру кезінде газдың жоғары көлемді үлесі бар өнімді айдау үшін жер үсті сорғысын пайдалану шығарындылардың 5 364 тоннаға азаюына әкелді. • Қабатқа әсер ету үшін көмірсутек негізіндегі сұйықтықтарды (Lamix Дизель жанармайы) пайдалану атмосфераға тасталатын ЛЗ көлемін 670 тоннаға азайтуға мүмкіндік берді.
Су тұтыну	<ul style="list-style-type: none"> • 2024 жылы тазартылған ағынды суларды, соның ішінде жаңбыр мен еріген суларды екінші қайтара пайдалану көлемі 32 234 м³ құрады, бұл жер үсті көздерінен техникалық қажеттіліктерге алынатын таза су көлемінің азаюына әкелді. Тазартылған ағынды суларды екінші қайтара пайдалану ҚМГКК техникалық қажеттіліктері, шаңды басу және бұрғылау ерітінділерін дайындау үшін жүргізілді.
Қалдықтарды басқару	<ul style="list-style-type: none"> • 2024 жылы ҚТҚ сұрыпталғаннан кейін алынған қалдықтарды (тастандыларды), медициналық қалдықтарды, тұнба алаңдарынан сусыздандырылған тұнбаны қоса алғанда, жоғары температурада жағу әдісімен қайта қолдануға жарамсыз өндіріс және тұтыну қалдықтарының 561,293 тоннасы жойылды. Бұл көмілген қалдықтарды 88 тоннаға азайтуға мүмкіндік берді. • Қалдықтарды бөлу қондырғысында коммуналдық қалдықтарды сұрыптау нәтижесінде кейіннен мамандандырылған кәсіпорындарға қайта өңдеуге және (немесе) қайта пайдалануға беру үшін 134,567 тонна пайдалы компоненттер (макулатура, пластик, шыны және металл сынықтары) алынды. Бұл коммуналды қалдықтарды 15,5% азайтуға мүмкіндік берді. Сұйық қалдықтарды қайта өңдеу көлемі 10 888,42 тоннаны құрады. Бұл СҚТҚ-да қайта өңдеу нәтижесінде қалдықтар көлемін 95%-ға дейін қысқартуға мүмкіндік берді. 16 132,53 тонна мұнай негізіндегі бұрғылау шламдары мен өзге де өндірістік қалдықтарды қайта өңдеу барысында 1 641,5 тонна базалық май (ҚТТҚ қайта өңделген қалдықтардың жалпы массасының 10,2%-ы) бөлініп алынып, қалпына келтірілді.
Топырақты қалпына келтіру / GRI 304-3, ТДМ 6.6, 15.1, 15.5 /	2024 жылы 55,4 га алаңда құрылыс жұмыстары аяқталғаннан кейін топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстары жүргізілді.

ҚОРШАҒАН ОРТА МОНИТОРИНГІ / GRI 3-3, 413-1, ТДМ 3.9 /

КПО өндірістік қызметтің барлық аспектілерін қамтитын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі бірқатар бағдарламаларды жүзеге асырады. Негізгі бағдарламалардың бірі төменде көрсетілген міндеттерді орындау үшін ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес әзірленген «Өндірістік экологиялық бақылау» бағдарламасы (ӨЭБ) болып табылады:

- кәсіпорынның эмиссиялары мен өндірістік қызметінің қоршаған ортаға әсері туралы сенімді мәліметтер алу;
- күтпеген оқыс жағдайларға қатысты жедел алдын ала әрекет ету;
- қоршаған орта мен адам денсаулығына әсерді азайту;
- мүдделі тараптарға (жергілікті тұрғындар, мемлекеттік бақылаушы органдар, серіктес компаниялар) кәсіпорынның экологиялық қызметі мен жергілікті тұрғындардың денсаулығына төнуі мүмкін қауіп-қатер туралы хабарлау.

ӨЭБ бағдарламасы шеңберінде қоршаған ортаға шығарылатын эмиссияларға, яғни шығарындыларға, ағынды сулардың төгінділерінен, қалдықтарды қайта өңдеуге, жинақтауға және көмуге, сондай-ақ

атмосфералық ауа, жер үсті және жер асты сулары, топырақ сияқты қоршаған орта компоненттерінің сапасына бақылау жүргізіледі.

2024 жылы ӨЭБ бағдарламасы шеңберіндегі қоршаған орта компоненттерінің жай-күйін бақылау аясында анықталатын көрсеткіштердің концентрациясы алдыңғы жылдардағы бақылау деңгейімен бірдей болғанын көрсетті. ҚМГКК қызметінің қоршаған ортаға теріс әсері анықталған жоқ.

КПО тұрақты негізде кен орнының аумағында қалдықтарды орналастыру объектілеріндегі қоршаған орта жай-күйіне өндірістік экологиялық бақылауды жүргізеді. 2024 жылы Экоорталықтың қатты өнеркәсіптік қалдықтарды көму полигонында, бұрғылаудың сұйық қалдықтарын уақытша сақтауға арналған алаңда, сондай-ақ 35А және 35В ұяшықтарында жер асты сулары мен топырақты бақылау нәтижелері бойынша қоршаған орта компоненттеріне тікелей теріс әсер анықталмады. Қалдықтардың қозғалысын сандық бақылау көму көлемін, сондай-ақ қалдықтардың жинақталу көлемі мен уақытын есепке алу мақсатында жүзеге асырылады.

Ауа сапасының мониторингі аккредиттелген зертхана арқылы сынамаларды іріктеу және талдау негізінде, сондай-ақ 18 стационарлық автоматты ЭМС көмегімен жүзеге асырылады. Атмосфералық ауаның сапасын бағалау үшін санитарлық-гигиеналық нормативтер, яғни шекті рұқсат етілген концентрациялар (ШРК) қолданылады. Атмосфералық ауаның ластану деңгейін анықтау үшін бақыланатын компоненттердің тіркелген концентрациясы ШРК-мен салыстырылады және үлес түрінде көрсетіледі.

2024 жылы ӨЭБ бағдарламасын жүзеге асыру барысында зертхана көмегімен 100 мыңнан астам сынама алынып, 115 мыңға жуық зертханалық талдау және 28 мыңға жуық өлшеу жүргізілді.

Компания кен орнының аумағында, СҚА шекарасында және Қарашығанақ кен орнына жақын орналасқан елді мекендерде атмосфералық ауаны қорғауға ерекше назар аударады.

Санитариялық-қорғау аймағы

/ ТДМ 11.4, 15.2 /

Қазіргі есептік санитариялық-қорғау аймағы (СҚА) ҚМГКК аумағында 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданылады. КПО 2018 жылы бастаған ауаны экологиялық мониторинг станцияларын көшіруді 2021 жылы сәтті аяқтады. Станцияларды көшіру ауаның үздіксіз мониторингінің дұрыс көрсеткіштерін және Қазақстан Республикасының заңнамалық талаптарын сақтауды қамтамасыз ету үшін санитариялық-қорғау аймағы көлемінің өзгеруіне байланысты болды. 2023 жылдың аяғындағы СҚА көрсетілген ҚМГКК сызбасын КПО веб-сайтында [Тұрақты даму/Қоршаған ортаны қорғау/Санитариялық-қорғау аймағы](#) бөлімінде көруге болады.

2024 жылы КПО «ҚМГКК есептік санитариялық-қорғау аймағын ұйымдастыру және абаттандыру» жобасының «ҚМГКК есептік СҚА көгалдандырудың бірінші кезеңі және оның шекараларын белгілеу» 3-кезеңін іске асыруды жалғастырды. Жобаның мақсаты – өсіп жатқан екпе ағаштарына күтім жасау және жаңа ағаштарды отырғызу, сондай-ақ СҚА шекарасында ақпараттық белгілерді орнату.

Тарихи-мәдени мұра объектілерін ықтимал теріс әсерден қорғау мақсатында жоба сондай-ақ тарих және мәдениет ескерткіштерінің қорғау аймақтарының шекараларында тиісті белгілерді орнатуды көздейді. Бұған дейін, 2019 жылы КПО осы тақырып бойынша ауқымды археологиялық зерттеулер ұйымдастырған болатын (толығырақ ақпарат [КПО-ның 2019 жылғы тұрақты даму есебінде](#) берілген, 85-88 беттер). / ТДМ 11.4 /

2024 жылы санитарлық-қорғау аймағының (СҚА) шекаралары жергілікті жерге шығарылды. Жобаға сәйкес ақпараттық бағыттаушы бағандардың жалпы саны 62 бірлікті құрады. 2023 жылы 42 бағыттаушы баған мен 8 бағыттаушы тақта орнатылды. Қалған 20 ақпараттық бағанды орнату жұмыстары жобаны іске асыру кезеңінде (2025–2028 жылдар аралығында) аяқталады деп жоспарлануда. 2024 жылы жұмыс орындалған жоқ, ал 2025 жылға арналған тарихи-мәдени мұра объектілеріне белгілер орнату бойынша бюджет PSA уәкілетті органы тарапынан әзірге бекітілген жоқ.

2024 жылы ҚМГКК есептік СҚА ұйымдастыру және жайластыру жобасына түзету енгізілді. Бұл ҚМГКК есептік СҚА аумағындағы жер пайдалану жағдайының өзгеруіне және жаңа объектінің (Ақсай ТНК – Қоншыбай сорғы) құрылысын жоспарлауға байланысты жүзеге асырылды. 2025–2028 жылдар аралығында жоспарланған орман жолақтарының орналасу орындарына түзету енгізіліп, оларды мемлекеттік қордағы жерлерге қайта орналастыру жұмыстары жүргізіледі.

Кесте 29. 2025–2028 жылдар аралығындағы негізгі өндірістік-технологиялық көрсеткіштер

Жұмыстар түрі	Орман жолақтарын қайта жаңарту	Жаңа құрылыс	ЖАЛПЫ:
2021 жылғы жоба бойынша орман жолағының жалпы аумағы, га	97,2	151,9	249,1
Жүзеге асыру аумағы, 2023г-2024 жылдар	36,5	0	36,5
2024 жылдан кейін жүзеге асыруға қалатыны, га	60,7	151,9	212,6
2025 жылғы ҚОҚШЖ жоспарланған	16,2	9,6	25,8
2026 жылғы ҚОҚШЖ жоспарланған	26,4	20,4	46,8
2027–2028 жж жобаланатын көлем	18,1	121,9	140,0
2025–2028 жж мерзімінің орман жолағының жалпы аумағы, га	60,7	151,9	212,6

СҚА шекарасын абаттандыру және көгалдандыру объектілерін орналастырудың жиынтық схемалары мүдделі тараптармен келісіледі.

Барлық жоба кезеңінде көгалдандыру шеңберінде жоспарланған учаскелердің жалпы ауданы 249,1 га құрайды, оның 151,9 га – жаңа орман алқаптарын құру алаңы, 97,2 га – қолданыстағы екпелерді жаңарту жұмыстарын жүргізу алаңы.

Бүкіл жобаны іске асырудың жалпы мерзімі 2023 жылдың көктемінен бастап 2028 жылға дейінгі кезеңді қамтиды:

- 2022 ж. – ізденіс жұмыстары, далалық жұмыстар, жобаның жұмыс құжаттамасын әзірлеу.
- 2023 ж. – СҚА шекараларын белгілеу.
- 2024 ж. – ТММ ескерткіштерінің қорғау аймақтарының шекараларында ақпараттық белгілерді орнату.
- 2023–2026 жж. – орман алқаптарын жаңарту.
- 2025–2028 жж. – жаңа орман алқаптарын егу.

Жобаны іске асыру барысында күрделі объектілерді салу көзделмеген. Жұмыстар мердігер ұйымның күшімен жүргізіліп жатыр. «2023–2028 жылдарға арналған ҚМГКК есептік СҚА аумағын ұйымдастыру мен абаттандырудың негізгі жобалық шешімдері» сызбасы КПО вебсайтының [Тұрақты даму/Қоршаған ортаны қорғау/санитарлық-қорғау аймағы](#) бөлімінде көруге болады. СҚА шекарасын абаттандыру және

көгалдандыру объектілерін орналастырудың жиынтық схемалары мүдделі тараптармен, шаруашылық ұйымдармен және ауыл шаруашылығы өндірушілерімен келісілген.

Атмосфералық ауа сапасына автоматты ЭМС арқылы мониторингтеу / GRI 413-1 /

ҚМГКК және СҚА периметрі бойынша атмосфералық ауа мониторингінің бірыңғай автоматты жүйесіне біріктірілген 18 автоматты жылжымайтын экологиялық мониторинг станциялары (ЭМС 001 – 018) орнатылды.

18 ЭМС ішінен төртеуі кен орнының аумағында және СҚА шегінде орналасқан. 2023 жылдың соңындағы жағдай бойынша есептік СҚА шекарасында 13 ЭМС орналасқан: 006-018; ЭМС 005 Ақсай қаласының маңында орналасқан.

2024 жылы ҚМГКК аумағындағы СҚА шегінде орналасқан ЭМС станцияларымен тіркелген бақыланатын компоненттердің орташа жылдық шоғырлануы 30-кестеде келтірілген. Бұл кестеде «Нақты жылдық орташа шоғырлану» бағанасы әрбір ЭМС-ке бақыланатын ауа компоненттерінің орташа шоғырлануының максималды және минималды мәндерін көрсетеді.

Кесте 30. 2024 жылы ЭМС тіркеген бақыланатын компоненттердің шоғырлануының орташа жылдық мәндері

Бақыланатын компоненттер	Нақты жылдық орташа шоғырлану, мг/м ³	ШРК б.м. ⁹ , мг/м ³	ШРК-ның артуы, б.м.*
H ₂ S	0-ден 0,002-ге дейін	0,008	жоқ
SO ₂	0,001-ден 0,010-ға дейін	0,5	жоқ
NO ₂	0,001-ден 0,010-ға дейін	0,2	жоқ
CO	0,1-ден 0,4-ке дейін	5,0	жоқ

* СҚА шекарасында ауа сапасының өлшемшарты болып ШРК б.м. қолданылады. ЭМС станциялары ШРК б.м. көрсеткіші артқан кезде белгі беруге бейімделген.

Барлық ЭМС станциялары төрт негізгі ластаушылар (H₂S, SO₂, NO₂, CO) бойынша үздіксіз, яғни тәулігіне 24 сағат бойы, өлшеу жүргізеді.

ЭМС станцияларынан СҚА шекараларында алынған деректер бойынша 2024 жылы бақыланатын компоненттердің нақты орташа тәуліктік, орташа айлық, орташа тоқсандық және орташа жылдық шоғырлану көрсеткіштері белгіленген санитариялық-гигиеналық стандарттардан аспады.

Бұл ретте, жыл ішінде күкіртсутек бойынша 20 минуттық асып кетудің 8 жағдайы тіркелді.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 184-бабы 2-тармағының 8-тармақшасында көзделген талаптарға сәйкес, Компания БҚО Экология департаментіне ЭМС-013 б ЭМС-009 және ЭМС-006 станцияларында тіркелген асып кету фактілері туралы хабарлама жіберді.

Айта кету керек, ЭМС – 009, 007 және 006 бекеттерінде тіркелген шекті рұқсат етілген мөлшерден асып кетулер мен КПО өндірістік нысандарының қызметі арасында байланыс анықталған жоқ. Асып кетулер тіркелген кезде КПО-ның барлық объектілері штаттық режимде жұмыс

⁹ ШРК б.м. – елді мекендердің ауасындағы химиялық заттардың рұқсат етілген ең жоғары шекті концентрациясы, мг/м³. 20-30 минут бойында тыныс алу кезінде бұл концентрация адам ағзасында рефлекторлық реакцияларды тудырмауға тиіс (демді ұстап тұру, көздің шырышты қабығының, жоғарғы тыныс алу жолдарының тітіркенуі және т.б.)

істеді, КПО ұңғымаларында алауды жағу/тазарту жұмыстары жүргізілмеді. Технологиялық жабдықтың жұмысындағы ақаулар, ағып кетулер немесе рұқсат етілмеген шығарындылар, технологиялық процестің апаттық немесе жоспарлы тоқтауы тіркелген жоқ.

КПО объектілері арасында H_2S газының тікелей көздері анықталған жоқ. 27 тамызда ЭМС-013 бекетімен тіркелген үш 20 минуттық асып кету жағдайы болжам бойынша ҚИАС №508 құбыры арқылы газдың ағуымен байланысты болуы мүмкін.

Кесте 31. 2024 жылы ҚМГКК СҚА шекарасында ЭМС тіркелген ШРКбм., асып кету жағдайлары

ЭМС №	Бақыланатын компоненттер	ШРК б.м. мг/м ³	Арту жағдайларының саны	ШРК б.м. артуының жиілігі
СЭМ-006	H_2S	0,008	4	1,75
СЭМ-009	H_2S	0,008	1	1,25
СЭМ-013	H_2S	0,008	3	1,25-тен 7,25-ке дейін

Сонымен қатар, Ақсай қаласына кіреберісте орналасқан ЭМС-005 бекетінде бір рет сутегі сульфиді (H_2S) бойынша ШРК б.м. 1,625 есеге асу жағдайы тіркелді.

ШРК мәнінің асып кетуі тіркелген күні ҚМГКК аумағына іргелес орналасқан елді мекендердің тұрғындарынан газ иісіне шағымдар түскен жоқ.

КПО-ның барлық 18 автоматты ЭМС-тен алынатын атмосфералық ауаның сапасы туралы деректер «Экомонитор» порталы арқылы Батыс Қазақстан облысы бойынша Экология департаментіне онлайн режимінде жіберіледі.

Қарашығанақ кен орнының СҚА шекарасындағы атмосфералық ауаның мониторингі

Автоматты ЭМС көмегімен атмосфералық ауа сапасына үздіксіз бақылау жүргізумен қатар, мердігерлік аккредиттелген зертхана арқылы ҚМГКК СҚА шекарасындағы 8 нүктеде (8 румба) атмосфералық ауа сынамаларын іріктеу жүргізіледі. СҚА шекарасында сынамаларды іріктеу

мониторингтің маршруттық бекеттерінде¹⁰ күн сайын мынадай кезеңділікпен жүргізіледі:

- С, Ш, О сынамаларды іріктеу нүктелерінде – тәулігіне 3-4 рет;
- СШ, ОШ, ОБ, СБ сынамаларды іріктеу нүктелерінде – тәулігіне 1 рет.

2024 жылы атмосфералық ауаның 44 мыңға жуық сынамасы алынып, ЭМС станцияларымен өлшенетін құрамдас бөліктердің бар-жоғына талданды: күкіртсутек (H_2S), күкірт диоксиді (SO_2), азот диоксиді (NO_2), көміртегі оксиді (CO). Сонымен қатар, ауа сынамаларында метан (CH_4) және метилмеркаптан (CH_3SH) талданады.

2024 жылы ауа мониторингінің нәтижелері бойынша ҚМГКК СҚА шекарасындағы 8 маршруттық мониторинг бекеттерінде атмосфералық ауадағы бақыланатын компоненттердің ШРК-ның асып кетуі тіркелген жоқ.

2024 жылы СҚА шекарасының атмосфералық ауасында бақыланатын орташа жылдық шоғырлану төмендегі кестеде келтірілген. «Нақты жылдық орташа шоғырлану» бағанасы 8 нүкте бойынша бақыланатын ауа компоненттерінің орташа шоғырлануының максималды және минималды мәндерін көрсетеді.

2024 жылы ҚМГКК СҚА шекарасындағы мониторингтің маршруттық бекеттерінде атмосфералық ауада бақыланатын компоненттер шоғырлануының жылдық орташа мәні

Бақыланатын компоненттер	Нақты жылдық орташа шоғырлану, мг/м ³	ШРК б.м., мг/м ³	ШРК-дан асып кету
H_2S	0,002-0,002	0,008	жоқ
SO_2	0,003 – 0,004	0,5	жоқ
NO_2	0,025	0,2	жоқ
CO	0,438 – 0,450	5,0	жоқ
CH_3SH	анықталмады	0,006	жоқ
CH_4	1,104-тен 1,124-ке дейін	50*	жоқ

* әсер етудің белгіленген болжамдағы қауіпсіз деңгейі (ӘБКД). Метан үшін РШШ орнатылмаған.

¹⁰ Маршруттық бекет тасымалды жабдықтың көмегімен жүргізілетін бақылаулар кезінде аймақтың белгіленген нүктесінде ауа сынамаларын тұрақты іріктеуге арналған.

Қарашығанақ кен орнына жақын орналасқан ауылдардың атмосфералық ауа сапасын бақылау / GRI 413-1 /

Кен орнының периметрі бойынша орналасқан алты ауылда: Жарсуат, Жаңаталап, Димитрово, Қарашығанақ, Приуральное, Успен атты алты ауылда және Ақсай қаласында атмосфералық ауаны бақылаудың стационарлық бекеттері орнатылды. Ауа сынамаларын алуды аталған ауылдардың тұрғындары болып табылатын мердігерлік зертхананың штаттық қызметкерлері тәулігіне 4 рет (МЕМСТ талаптарына сәйкес сағат 01:00-де, 07:00-де, 13:00-де және 19:00-де) жүзеге асырады. 2024 жылы стационарлық бекеттерде атмосфералық ауаның 52 мыңға жуық сынамасы іріктеліп, талданды.

МЕМСТ талаптарына және басшылық құжаттарға сәйкес Ақсай қаласының зертханасында іріктелген ауа сынамаларының бес негізгі компонентіне химиялық талдау жүргізіледі: күкіртсутек (H_2S), күкірт диоксиді (SO_2), азот диоксиді (NO_2), көміртегі тотығы/көміртегі тотығы (CO) және метилмеркаптан (CH_3SH). Одан басқа, ауа құрамындағы ұшқыш органикалық байланыстардың: бензол (C_6H_6), толуол (C_7H_8), ксилол (C_8H_{10}) құрамына 10 күнде 1 рет бақылау жүргізіледі.

Атмосфералық ауаның мониторингі бойынша ай сайынғы нәтижелер ауылдарға ақпараттық тақталарда орналастыру үшін жіберіледі, сондай-ақ

ай сайын [КПО вебсайты](#) және жергілікті бұқаралық ақпарат құралдарында – «Бурлинские вести», «Бөрлі жаршысы», «Будни Аксая» газеттерінде жарияланады. Стационарлық бекеттерде газдың иісін сезген кезде тұрғындардан шағымдар түскен жағдайда ауа сынамаларын жоспардан тыс іріктеу жүргізіледі.

2024 жылы елді мекендердің атмосфералық ауасында бақыланатын көрсеткіштердің орташа тәуліктік ШРК мәнінің бірде-бір асып кетуі тіркелген жоқ.

2024 жылы Қарашығанақ кен орнына іргелес орналасқан елді мекендер мен Ақсай қаласының тұрғындарынан газ иісіне қатысты 3 шағым түсті. Аталған елді мекендерде атмосфералық ауадан жоспардан тыс сынамалар алынды, олардың талдау нәтижелері бақылауға алынған компоненттердің ШРКб.м. аспағанын көрсетті. Газ иісіне қатысты әрбір шағым бойынша шағым берушілерге кері байланыс берілді.

Жеті елді мекендегі атмосфералық ауасында бақыланатын компоненттердің 2024 жылғы орташа шоғырлануы 32-кестеде келтірілген. «Нақты жылдық орташа шоғырлану» бағанасы бақыланатын ауа компоненттерінің орташа шоғырлануының максималды және минималды мәндерін көрсетеді. Елді мекендердегі ауа сапасын бағалау критерийі ретінде ШРК т.о. көрсеткіші қолданылады.

Кесте 32. ҚМГКК кен орнына жақын орналасқан елді мекендердің атмосфералық ауасындағы бақыланатын компоненттер шоғырлануының 2024 жылғы орташа жылдық мәндері / GRI 413-1 /

Бақыланатын компоненттер	Нақты жылдық орташа шоғырлану, мг/м ³	Тәуліктік орташа ШРК т.о. ¹¹ , мг/м ³	ШРК т.о. артуы
H_2S	0,001-0,002	0,008**	жоқ
SO_2	0,003 – 0,004	0,05	жоқ
NO_2	0,021-ден 0,026-ға дейін	0,04	жоқ
CO	0,424 – 0,445	3,0	жоқ
C_6H_6	0,163-тен 1,171-ге дейін	0,3**	жоқ
C_7H_8	МАШ-тан төмен *	0,6**	жоқ
C_8H_{10}	МАШ-тан төмен *	0,2**	жоқ
CH_3SH	анықталмады	0,006**	жоқ

* Тіркелген мәндер минималды анықтау шегінен (МАШ) төмен. Бақыланатын компоненттер үшін МАШ келесідей: C_7H_8 – 0,14 мг/м³; C_8H_{10} – 0,14 мг/м³.

** ШРК б.м. Күкірт сутегі және метилмеркаптан үшін ШРК т.о. мөлшері бекітілмеген, сол себепті салыстыру үшін РШШ б.м. қолданылады; сондай-ақ РШШ б.м. атмосфералық ауа құрамындағы бензол, толуол және ксилол шоғырлану деңгейін бағалау үшін қолданылады, себебі осы компоненттер үшін сынамаларды іріктеу және талдау жиілігі – 10 күнде 1 рет.

¹¹ ШРК т.о. – елді мекендердің ауасындағы химиялық заттың орташа тәуліктік шекті рұқсат етілген концентрациясы, мг/м³. Бұл концентрация адамға белгісіз ұзақ уақыт бойында (жылдар) тыныс алу кезінде тікелей немесе жанама зиянды әсер етпеуі керек.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Ауаның ластануы адам денсаулығына, азық-түлік қауіпсіздігіне әсер етеді, экономикалық дамуды қиындатады, биоәртүрліліктің төмендеуіне әкеледі, климаттың өзгеруіне ықпал етеді және өмірге маңызды қоршаған ортаның жағдайын нашарлатады. БҰҰ-да ауаның ластануы адам денсаулығы мен жер шарына негізгі қауіптердің бірі ретінде танылды.

КПО өнеркәсіптік кешенін пайдалану сөзсіз атмосфераға ластаушы заттардың бөлінуімен байланысты. Ластаушы заттар технологиялық циклдің барлық кезеңдерінде түзіледі: газ және конденсатты өндіру, дайындау, сақтау, тасымалдау. Шығарындыларды азайту, қалдықтарды жою және жаңа технологияларды қолдану компанияның күн тәртібіндегі ең маңызды мәселелер болып қала береді. КПО-ның бұл тұстағы мақсаты – өзінің қызметінен туындаған теріс әсерді барынша азайту.

Айдар Гизатов
Атмосфералық ауаны қорғау және парниктік газдар эмиссиялары секторының бастығы

АТМОСФЕРАҒА ТАСТАЛАТЫН ШЫҒАРЫНДЫЛАР

КПО компаниясы атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын қоршаған ортаға әсер ету рұқсатында белгіленген нормативтер негізінде басқарады.

Нормативтерге сәйкестігін бақылау үшін компанияда өнеркәсіптік шығарындыларға мониторинг жүргізіледі. КПО объектілерінде шығарындылар атмосфераға негізінен шикі газды және ПФҚ-ны

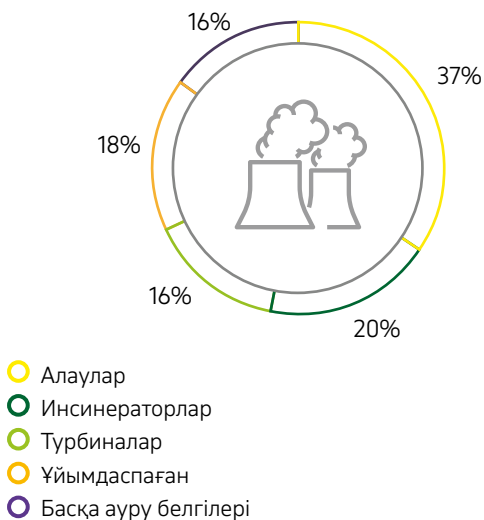
алауларда жағудан, турбиналарда, пештер мен қазандықтарда отын газын жағудан, дизель-генераторларда дизель отынын жағудан түседі. Жанудың негізгі өнімдері: күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот оксидтері.

Компаниядағы парникті газдардың (ПГ) тікелей шығарындылары қолданыстағы ұлттық квоталар сауда жүйесі аясында реттеледі.

Кесте 33. Шығарындыларды басқару саласындағы міндеттеріміз / GRI 3-3 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
Шығатын газдарды тазарту қондырғыларын жүзеге асыру бойынша қосымша мүмкіндіктерді зерделеу.	50% орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Баламалы жұмыс режимдері (жұмыс қысымының өзгерістері) далалық жағдайда сыналды, алайда олар SO₂ шығарындыларын азайту тұрғысынан ешқандай жақсартулар бермеді. КПО жүргізген ішкі зерттеу аяқталды, оның нәтижелері өте ұсақ дисульфид тұманының бар екенін көрсетті, бұл SO₂ шығарындыларын азайту үшін жаңа технологияны және/немесе инновациялық жабдықты қолдануды талап етеді. КПО жүргізген ішкі зерттеуді растау / тексеру мақсатында тәуелсіз сараптамалық тексеру жүргізу. Түгін газдарын десульфурациялаудың жаңа технологиясын зерттеу жұмыстары жалғасуда. 	<ul style="list-style-type: none"> Қолданыстағы бөлу жүйесіне үшінші тарап тарапынан тексеру жүргізу. Жанған газ ағынынан (жанудан кейінгі газ) SO₂-ні жою технологияларын ішкі және сыртқы зерттеуді бастау. SO₂ шығарындыларын қысқарту бойынша техникалық-экономикалық негіздеме әзірлеу.

Сызба 20. Атмосфераны негізгі ластау көздері бойынша 2024 жылғы КПО ластаушы заттар шығарындыларының жіктелуі

2023 жылмен салыстырғанда 2024 жылғы атмосфераға тасталатын шығарындылардың жалпы көлемі 8%-ға ұлғайып, 6 198 мың тоннаны құрады. 2024 жылы шығарындылар көлемінің ұлғаюы 2023 жылмен салыстырғанда конденсат өндіру көлемінің 1%-ға және газ өндіру көлемінің 7%-ға артуымен, сондай-ақ ҚКЖ-1А нысандарының пайдалануға берілуімен байланысты. 34-кестеде 2022–2024 жж. рұқсат етілген және нақты шығарындылар бойынша ақпарат.

Компаниядағы парникті газдардың (ПГ) тікелей шығарындылары қолданыстағы ұлттық квоталар сауда жүйесі аясында реттеледі.

Кесте 34. 2022–2024 жылдарға арналған шығарындылардың рұқсат етілген және нақты көлемі / GRI 305-7, ТДМ 3.9, 12.4 /

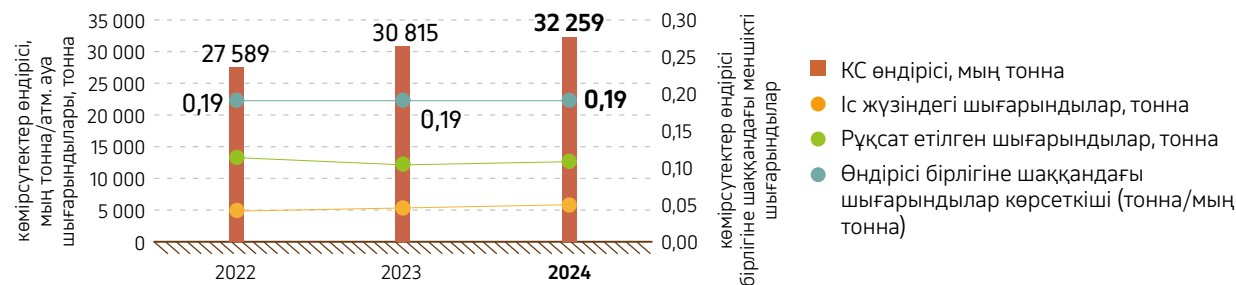
Лақтаушы заттар шығарындыларының жылдық көлемі, тоннамен:	2024	2023	2022
Эмиссияларға рұқсат бойынша:	12 602	11 346	12 005
Нақты, оның ішінде:	6 198	5 765	5 236
Азот оксидтері (NO)	1 505	1 362	1 182
Күкірт диоксиді (SO ₂)	2 294	2 251	2 143
Көміртегі диоксиді (CO ₂)	1 235	1 159	1 142
Ұшпа органикалық қоспалар	539	513	534
Күкіртсутек (H ₂ S)	3	3	3
Қатты бөлшектер	578	441	198
Басқалары	45	36	34

Ескерту: Шығарындылар көлемі туралы деректер «2-ТП ауа» статистикалық есептер деректеріне сәйкес берілген.

КПО-да лақтаушы заттардың шығарындыларын есептеу рұқсат етілген шығарындылар нормативтерінің жобасында айқындалған және ҚР-да қолдануға ұсынылған әдістемелер бойынша жүзеге асырылады.

2024 жылы өндірілген өнім бірлігіне шаққандағы меншікті шығарындылар көлемі, 2023 жылы сияқты өндірілген мың тонна көмірсутектің (КС) 0,19 тоннасын құрады.

Сызба 21. 2022–2024 жылдардағы көмірсутек өндірісі және лақтаушы заттар шығарындыларының көлемі

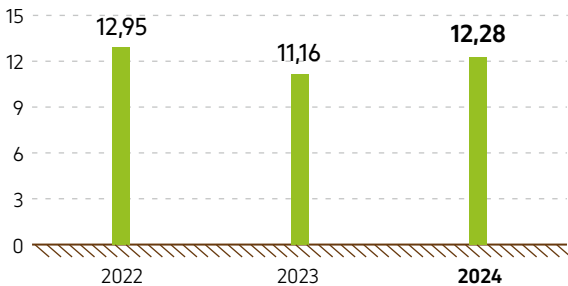
ГАЗДЫ АЛАУ ҚОНДЫРҒЫЛАРЫНДА ЖАҒУ

/ OG6, ТДМ 3.9, 7.3, 8.4, 12.2, 12.4, 12.5 /

2024 жылы газды алауларда жағудың жалпы көлемі өндiрген жалпы газ көлемiнiң 0,05% (2023 жылы 0,05%) немесе өндiрiлген көмiрсүтек шикiзатының мыңдаған тоннасына шаққанда 0,34 тоннаны құрады. Жағу нәтижесiндегi шығарындылардың мұндай азғантай азаюы, 2023 жылғы IOGP есебiнде көрсетiлгендей, әрбiр мың тоннаға 8,77 тоннадан келген әлемдiк орташа өнеркәсiптiк көрсеткiшпен және әрбiр мың тоннаға 2,23 тоннадан келген орташа еуропалық көрсеткiшпен салыстырғандағы өте жоғары өндiрiстiк көрсеткiштердiң белгiсi болып табылады. Бұл мұнай және газ өндiру жөнiндегi әлемдiк және еуропа кәсiпорындарының арасында осы көрсеткiш бойынша КПО-ның өте жоғары деңгейiн растап, Қарашығанақты газды кәдеге жарату көрсеткiшi бойынша Қазақстандағы жетекшi мұнай-газ конденсатты кен орындарының қатарына шығарады.

2024 жылы газды жағу көлемiнiң 2023 жылмен салыстырғанда аздап артуы №5 қабатқа газды керi айдау компрессорының турбинасын iске қосу және реттеу жұмыстарының, сондай-ақ ҚКЖ-1А нысанындағы жоғары қысымды алаудың пайдалануға берiлуiнiң нәтижесiнде орын алды.

Сызба 22. 2022–2024 жылдары алауда жағылған iлеспе газ көлемi, млн. м³

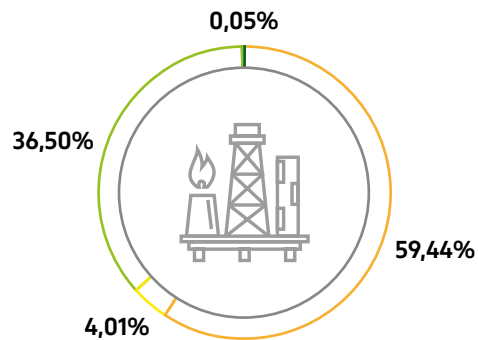
Газды кәдеге жарату

/ OG6, ТДМ 3.9, 7.3, 8.4, 12.2, 12.4, 12.5 /

Заңнама талаптарына сәйкес КПО шикi газды қайта өңдеудi дамыту бағдарламаларын әзiрлеп, бақылаушы органдарында бекiтедi.

2024 жылғы КПО-ның газды кәдеге жарату көрсеткiшi 99,95% (ал 2023 жылы – 99,95%) құрады. Бұл ретте, 2024 жылға iлеспе газды өңдеудi дамыту бағдарламасы шеңберiнде ҚР уәкiлеттi органымен бекiтiлген мақсатты көрсеткiш 99,85% құрайды.

Сызба 23. 2024 жылғы газды кәдеге жарату және жағу.

- Газды қабатқа керi айдау
- Отын газы
- Орынбор ГӨЗ-на жеткiзiлген
- Алауда жағылған

ПАРНИКТІК ГАЗДАР

Парниктік газдардың тікелей шығарындылары

/ GRI 305-1, 305-7, ТДМ 3.9, 12.4, 13.1, 13.2 /

Компаниядағы парниктік газдардың (ПГ) тікелей шығарындылары қолданыстағы ұлттық квоталар сауда жүйесі аясында реттеледі. КПО шығарындылардың меншікті коэффициенттері (бенчмарк) негізінде 2024 жылға арналған көлемі 2 294 107 тонна болатын парниктік газдар (CO₂) шығарындыларына квота алды. 2024 жылы жалпы нақты шығарындылар CO₂ көлемі 2 118 011 тонна немесе алынған квотадағы көрсеткіштің 92.3% құрады. 2024 жылғы қаңтарда Компанияның шотына 2023 жылдан қалған 788 530 CO₂ тонна көлеміндегі квотасы көшірілді.

ПГ шығарындыларының деңгейін берілген квотаға сәйкестігін бақылау мақсатында, КПО көміртек диоксиді (CO₂) және метан (CH₄) бойынша ПГ шығарындыларын тоқсан сайынғы бағалауын жүргізеді. Шығарындыларды бағалау кәсіпорын қызметі туралы деректер (отын шығыны және отынның құрамы бойынша зертханалық мәліметтер) негізінде есептік әдіспен, Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 17 қаңтардағы №9 бұйрығымен бекітілген «Парниктік газдардың шығарындылары мен сіңірілуін есептеу әдістемелеріне» сәйкес жүргізілді.

ПГ тікелей шығарындыларын есептеу үшін пайдаланылатын коэффициенттер аттестатталған КПО химиялық зертханасының зертханалық деректері бойынша тоқсанына бір рет кезеңділікпен есептеледі.

Парниктік газдар шығарындыларын көміртегі диоксиді эквивалентіне (CO₂-эквивалентіне) айналдыру үшін 2022 жылы 17 қарашада 6/CP.27 Тараптар Конференциясының Шешімінің 4-тармағына сәйкес жаһандық жылыну потенциалдарының мәндері пайдаланылды.

Жыл аяқталғаннан кейін Есепті кезеңдегі түгендеу туралы есеп форматындағы мониторинг нәтижелерін тәуелсіз аккредиттелген ұйым растайды.

2024 жылғы ПГ шығарындыларын түгендеу туралы расталған есебіне сәйкес ПГ шығарындыларының жалпы көлемі CO₂ эквивалентінде 2 139 054 тоннаны құрады, оның ішінде CO₂ үлесіне қатысты 2 118 011 тонна CO₂ экв. (99%), CH₄ үлесіне – 12 133 тонна CO₂-экв. (0.6%), ал N₂O үлесіне – 8 910 тонна CO₂-экв. (0,4%).

ПГ шығарындыларының түзілу динамикасы туралы ақпарат 35-кестеде берілген. 2024 жылы парниктік газдардың жалпы шығарындыларының 2023 жылмен салыстырғанда 6%-ға аздап артуы газды кері айдаудың 5-ші компрессоры мен жоғары қысымды алаудың пайдалануға берілуімен байланысты.

Кесте 35. КПО өндірістік қызметінің салдарынан ПГ шығарындыларының түзілу динамикасы, 2022–2024 жж. / ТДМ 13.2.2 (C130202) /

Стационарлық және ұйымдаспаған көздерден бөлінген парниктік газдардың жалпы көлемі, CO ₂ эквивалентіндегі тоннамен:					
Отынды тұрақты көздерде жағудан	Отынды алаулар мен инсинераторларда жағудан	Ұйымдастырылмаған метан шығарындылар	2024 жылғы ПГ жалпы шығарындылары	2023 жылғы ПГ жалпы шығарындылары	2022 жылғы ПГ жалпы шығарындылары
1 980 948	149 145	8 961	2 139 054	2 012 982	1 851 066

Жылжымалы көздерден шыққан парниктік газдардың жалпы көлемі, CO ₂ эквивалентінде, тоннамен:			
Жылжымалы көздерден шыққан дизель және бензинді жағу	2024 жылғы ПГ жалпы шығарындылары	2023 жылғы ПГ жалпы шығарындылары	2022 жылғы ПГ жалпы шығарындылары
	1 683	1 680	1 750

Ұйымдастырылмаған көздерінен ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі

Ұйымдастырылмаған көздерден парниктік газдар шығарындыларын есепке алу үшін, КПО тиімді мониторинг мақсатында әзірленген және 2020 жылы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрілігі бекіткен өз әдістемесін пайдаланады. Бұл әдістеме КПО өндірістік

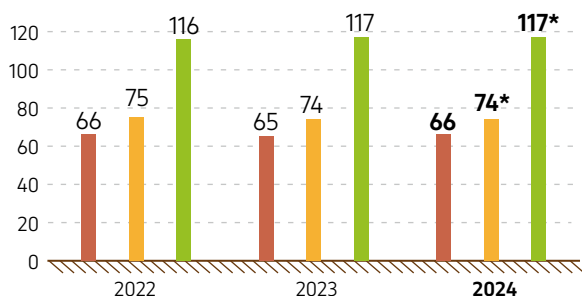
объектілеріндегі жасырын көздерден метан шығарындылары туралы сенімдірек деректерді алуға және есептеулердегі белгісіздікті айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берді. Бұл әдістеме парниктік газдар шығарындыларын жыл сайынғы түгендеу үшін қолданылады.

2-ші қамту бойынша ПГ шығарындыларын есептеу кен орнында сатып алынған электр энергиясы бойынша ғана жүргізілді.

Парниктік газдардың меншікті шығарындылары / GRI 305-4, ТДМ 13.1 /

2024 жылы КПО бойынша ПГ меншікті шығарындылар көрсеткіші өндірілген КСШ әрбір мың тоннасына шаққандағы 66 тонна CO₂ құрады. 21-кестеде КПО ПГ меншікті шығарындылар динамикасы Халықаралық мұнай мен газ өндірушілер қауымдастығымен берілген меншікті шығарындылар көрсеткіштері салыстырылған. КПО ПГ нақты меншікті шығарындылар деңгейі еуропалық көрсеткіштер деңгейінен 11%-ке, ал халықаралық көрсеткіштер деңгейінен 44%-ке төмен болды.

Сызба 24. Көмірсутек шикізаты өндірісінің бірлігіне шаққандағы ПГ меншікті шығарындыларының динамикасы, 2022–2024 жж.

- КПО мәліметтері – CO₂ тоннасы / КСШ өндірудің мың тоннасы
- МАПНГ мәліметтері – CO₂ тоннасы / КСШ өндірудің мың тоннасы (халықаралық көрсеткіштер)
- МАПНГ мәліметтері – CO₂ тоннасы / КСШ өндірудің мың тоннасы (еуропалық көрсеткіштер)

Парниктік газдардың жанама шығарындылары / GRI 305-2 /

2024 жылы импорттық электр энергиясын тұтыну нәтижесінде пайда болатын ҚМГКК-дегі парниктік газдардың жанама шығарындыларының елеусіз бөлігін (0,1%) құрайды, өйткені Компанияның негізгі мақсаты кен орнының барлық өндірістік кешенін және жақын маңдағы елді мекендерді өз электр энергиясымен қамтамасыз ету болып табылатын газ турбиналы электр станциясы бар.

Бұл шығарындылар есепке алынбайды және Қазақстан Республикасының ПГ шығарындыларының ішкі квота жүйесі шеңберінде есептілікке енгізілмейді. Олар туралы ақпарат тек құрушы компаниялардың есептерінде ұсынылады. 2024 жылы КПО-да ПГ жанама шығарындыларының көлемі 946 тонна CO₂ құрады.

* Деректер көзі ретінде Халықаралық мұнай мен газ өндірушілер қауымдастығының (IOGP) жыл сайынғы «Экологиялық нәтижелілік көрсеткіштері бойынша 2023 жылғы деректер» есептері алынды. 2024 ж. салыстыру үшін 2023 жылғы ақпарат қолданылды, себебі осы басылымды шығару кезінде IOGP 2024 жылғы есебі әлі дайын болмаған.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

КПО отын-энергетикалық ресурстарды (ОЭР) жеткізуші және тұтынушы бола отырып, Қазақстан Республикасындағы жетекші мұнай-газ компанияларының қатарына кіреді және отын-энергетикалық ресурстарды ұтымды пайдалану және компанияның энергия тиімділігін арттыру қажеттілігін мойындайды.

Қазақстанда энергияны үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саласындағы көміртекті реттеу мен талаптарды күшейту саясаты КПО үшін елеулі сын-қатерлер көрсетеді. Парниктік газдардың негізгі эмитенттерінің бірі және сонымен бірге еліміздегі отын-энергетикалық ресурстарды тұтынушы ретінде Компания жаңа стандарттар мен нормаларға бейімделу қажеттілігіне тап болды.

КПО акционерлермен, мемлекетпен, өкілетті орган «PSA» ЖШС-мен және басқа да мүдделі тараптармен кен орнының болашақ даму стратегиясын бірлесіп айқындау және қолданыстағы жағдайларда өзін-өзі ақтамайтын, бірақ ұзақ мерзімді перспективада құндылығы бар технологияларға инвестициялар үшін қолайлы жағдайлар жасау үшін диалог жүргізілуде.

Айгуль Киреева
Тұрақты даму бөлімінің бастығы

ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ

КПО болашақ ұрпақтардың өмір сүруіне қолайлы жағдайларды сақтау және энергия сыйымдылығын төмендету мен Қазақстан Республикасының экономикасын көміртексіздендіру жөніндегі мақсаттарына қол жеткізуге өз үлесін қосу үшін жауапкершілікті өзіне алады. Төмен көміртекті технологияларға көшуді жүзеге асыра отырып, энергетикалық ресурстарды өндіруді қамтамасыз ету алдымызда тұрған күрделі міндеттердің бірі болып табылады. Біздің басым бағыттарымыз бен міндеттеріміз – энергия тиімділігі саласындағы

жұмысты әрі қарай жалғастыру және оны бағалау, соның ішінде қолжетімді ең озық технологияларды қолдану, жедел іске асырылатын жобаларды, энергия үнемдейтін жабдықтар мен экологиялық таза материалдарды енгізу.

Энергия тиімділігі мен компанияның әсері бойынша қауіп-қатерді азайту мақсатында бірқатар міндеттер белгіленді, оларды іске асыру нәтижелері төменде келтірілген.

Кесте 36. Энергия тиімділігі саласындағы міндеттер / GRI 3-3 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
Энергия менеджменті жүйесінің ISO 50001:2018 стандарты талаптарына сәйкестігін тексеру бойынша аудит өткізу	Орындалды	2024 жылдың тамызында ISO 50001:2018 стандарты талаптарына сәйкестікті тексеру бойынша аудит сәтті өткізілді. Аудит нәтижелері бойынша Компанияда бір де бір сәйкессіздік анықталған жоқ.	Энергия менеджменті жүйесінің ISO 50001:2018 стандарты талаптарына сәйкестігін тексеру бойынша екінші аудит өткізу
Компанияда жүргізілетін жыл сайынғы энергетикалық талдауды өткізу және энергия сыйымдылығына айтарлықтай әсер ететін жабдықтар/процестердің энергия тиімділігі көрсеткіштеріне мониторингті жалғастыру.	Орындалды	Компанияның 2024 жылғы энергетикалық талдауды жүргізілді. Компанияның энергия тиімділігі индикаторларының жүйелі мониторингі тоқсан сайынғы негізде жүзеге асырылады.	Жыл сайынғы энергетикалық талдауды өткізу және энергия сыйымдылығына айтарлықтай әсер ететін жабдықтар/процестердің энергия тиімділігі көрсеткіштеріне мониторингті жалғастыру.
2024 жылға жоспарланған іс-шараларды орындау бойынша жұмыстарды жалғастыру.	Орындалды	2024 жылға жоспарланған іс-шаралар ішінара жүзеге асырылды	Жоспарланған іс-шараларды жүзеге асыру және КПО-ның Жасыл стратегиясы шеңберінде энергия тиімділігін арттыру үшін жаңа мүмкіндіктерді талдауды және іздеуді жалғастыру

2025 жылға жаңа тапсырмалар

Кәсіпорынның қазіргі энергия тұтыну деңгейін бағалау мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес міндетті энергетикалық аудит жүргізу.

Энергия тиімділігін арттыру мүмкіндіктерін жедел анықтау және іске асыру, процестерді оңтайландыру мен орталықтандырылған үйлестіру мақсатында КПО мен акционер-компаниялардың сарапшыларынан тұратын Энергия тиімділігі жөніндегі Жұмыс тобын құру.

ЭНЕРГИЯНЫ ТҰТЫНУ

Энергия тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шаралар шеңберінде КПО жыл сайын энергетикалық талдау және энергия тиімділігіне мониторинг жүргізеді. Талдау нәтижелері бойынша, 2024 жылы КПО-ның энергия сыйымдылығы 2023 жылмен салыстырғанда 1%-дан аз мөлшерге артты. Бұл өсім 2024 жылы газды кері айдаудың 5-ші

компрессорының пайдалануға берілуімен байланысты.

2024 жылы энергия ресурстарын жалпы тұтыну мөлшері 2023 жылғы 1 189 548 шартты отын тоннасымен салыстырғанда 1 252 863 шартты отын тоннаны құрады. 37-кестеде энергия түрлері бойынша энергияны тұтыну көлемдері берілген.

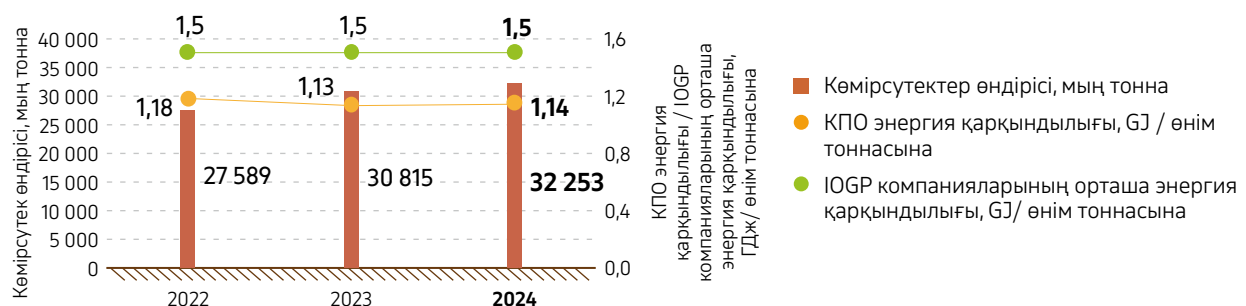
Кесте 37. 2022–2024 жылдары КПО-ның энергия ресурстарын тұтыну мөлшері / GRI 302-1 /

Энергия түрі	Өлшем бірлігі	Энергияны тұтыну, физикалық өлшем бірліктері			Энергияны тұтыну, шартты отын тоннасы			Энергия тұтыну, ГДж		
		2024	2023	2022	2024	2023	2022	2024	2023	2022
Отын газы	мың м ³	1 013 782	962 528	897 582	1 248 979	1 185 834	1 105 821	36 607 575	34 756 795	32 411 614
Электр энергиясы (сатып алынған)	МВт*сағ	5 881	5 867	7 229	723	722	889	21 203	21 162	26 057
Дизель жанармайы	м ³	716	700	760	903	883	958	26 453	25 881	28 079
Бензин	м ³	228	233	233	251	257	258	7 359	7 533	7 562
Жылу (жалға алынған кеңселерде)	Гкал	14 032	12 948	9 448	2 007	1 852	1 351	58 815	54 282	39 598
БАРЛЫҒЫ					1 252 863	1 189 548	1 109 277	36 721 405	34 865 652	32 512 909

КПО-ның 2024 жылғы энергияны жұмсау көрсеткіші бір тонна көмірсутекке шаққанда 1,14 ГДж құрады, бұл Халықаралық мұнай және газ өндірушілер қауымдастығына¹² (1,5) есептерін берген компаниялардың энергияны жұмсау орта көрсеткіштерінен төмен. Осы салыстырмалы талдаудың нәтижелері энергияны айтарлықтай пайдаланатын салаларды және Компанияның

энергетикалық сипаттамаларын жақсартуға бағытталған мүмкіндіктерді анықтау үшін, сондай-ақ энергетикалық саясатты айқындау және Компанияның энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділікті арттыру жөніндегі мақсаттарын, міндеттері мен іс-шараларын белгілеу үшін негіз болып табылады. / GRI 3-3 /

25-кесте Энергияны жұмсау динамикасы, 2022–2024 жылдар / GRI 302-3 /

¹² Источник данных: Ежегодные отчеты организации «Международная ассоциация производителей нефти и газа» – «Показатели экологической результативности – данные за 2023 г.». Для сравнения в 2024 г. используются данные за 2023 г., поскольку Отчет IOGP за 2024 г. не был выпущен на момент подготовки данного издания.

ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ / GRI 3-3 /

ISO бойынша сертификаттау КПО-ның заңнамалық талаптар мен халықаралық стандарттарға сәйкес болу үшін қажетті шараларды қабылдайтын Қазақстан Республикасының сенімді серіктесі ретінде іскерлік беделін одан әрі нығайтуға себептес болады.

2024 жылдың тамызында КПО-да ISO 50001:2018 стандарты талаптарына сәйкестікті тексеру бойынша аудит сәтті өткізілді. Аудит нәтижесінде КПО-ның энергетикалық менеджмент жүйесінің тиісті халықаралық стандарттарға сәйкестігі расталды.

ISO 50001:2018 стандартының талаптарына сәйкес, КПО-да Энергетикалық саясат әзірленіп, ол еңбек қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясатпен біріктірілді. Бұл саясат энергия тиімділігі бойынша мақсаттар мен міндеттерді айқындау және талдау кезінде басшылыққа алынатын қағидаттар ретінде қолданылады. КПО-ның еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау (ЕҚ, ӨТ

және ҚОҚ) саласындағы интеграцияланған саясаты кен орнын дамытудың ұзақ мерзімді жоспарының ажырамас бөлігі болып табылады және Компанияның стратегиялық мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге ықпал етеді. / GRI 2-23 /

КПО компаниясы жеке экологиялық тазалық, жасыл ойлау және саналы тұтыну трендтерін қолдайды. Экологиялық және энергетикалық менеджмент жүйелерінің талаптарын барынша тиімді қолдануды қамтамасыз ету мақсатында Компания «Жасыл кеңсе» тұжырымдамасын енгізді және қолданады.

КПО-ның «Жасыл ережелері» экологиялық хабардарлықты арттыруға, жұмыскерлерді өзгерістерге итермелеуге және Компания қызметінің қоршаған ортаға жеке әсері мен ықпалын азайту жөніндегі іс-қимылдарға ынталандыруға арналған. Бұл ережелер барлық КПО, мердігер ұйымдардың персоналы және келушілерге қоршаған ортаны жақсартуға қалай үлес қосу керектігі туралы түсінікті және оңай нұсқауларды қамтиды.

ЭНЕРГИЯНЫ САҚТАУ ШАРАЛАРЫ

2024 жылы Компания Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жоспарына сәйкес жоспарланған іс-шараларды іске асыруды жалғастырды. Әр бес жыл сайын жүргізілетін энергетикалық аудит 2025 жылға жоспарланған. Энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділікті арттыру жоспарына сәйкес 2024 жылы келесі шаралар жүзеге асырылды:

- Өндірістік және қосалқы объектілерде шамдарды жарық диодты шамдарға алмастыру жұмыстары жалғасты. 2024 жылы Компания объектілеріндегі шамдардың 423 данасы ауыстырылды. Шамдарды ауыстыру шараларының нәтижесінде жылына үнемделген электр энергиясының есептелген көрсеткіші шамамен 78 590 кВт*сағ құрады. 2020–2024 жылдар аралығында 8 202 шам ауыстырылып, 1 346 755 кВт*сағ көлемінде энергия үнемделді.
- КПО кеңселерінде энергияны үнемдеу, суды үнемдеу және бір реттік пластик ыдыстардан бас тартуға бағытталған «Жасыл кеңсе» жобасын енгізу жоспарын іске асыру жалғасуда.
- КПО-ның технологиялық нысандарының энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саласындағы қолжетімді ең озық технологиялар (QEOT) талаптарына сәйкестігіне бағалау жүргізілді. Бағалау нәтижелері бойынша

Қазақстанда қолданыстағы қолжетімді ең озық технологиялар (QEOT) талаптарына КПО нысандарын сәйкестендіруге бағытталған ұсынымдар әзірленді.

- Ғимараттарды электрмен қамтамасыз ету үшін жаңартылатын энергия көздерін қолдану мүмкіндігіне бағалау жүргізілді. Қарастырылған нұсқалардың бірі ретінде авариялық әрекет ету станциясын электрмен қамтамасыз ету үшін күн панельдерін орнатуды көздейтін пилоттық жобаны іске асыруға бюджет бөлінді.
- Офсеттік жобаларды іске асыру кезінде парниктік газдар шығарындыларын азайту мүмкіндігіне техникалық-экономикалық бағалау жүргізілді.
- Ағымдағы жылы 73 қызметкер энергия үнемдеу, тұрақты даму, көміртектік бейтараптық және энергия үнемдеудің басқа да аспектілері бойынша әртүрлі тақырыптарда оқудан өтті.

Сондай-ақ, Жасыл стратегия шеңберінде 2024 жылы бірқатар зерттеулер жүргізілді. Энергетикалық тұжырымдаманың мақсаттарына қол жеткізудің көптеген сценарийлері бағаланды, оның ішінде ең жақсы қолжетімді технологияларды қолдануды және энергия үнемдейтін жабдықтарды орнатуды қоса алғанда, энергиялық тиімділік жөніндегі іс-шараларды енгізу мүмкіндіктері қарастырылды.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ХАБАРДАРЛЫҚ ПЕН МӘДЕНИЕТТІ АРТТЫРУ;

КПО-да Компания жұмыскерлері мен мердігерлері арасында «экологиялық (жасыл) ойлау» қағидаттары белсенді түрде насихатталады. Экологиялық хабардарлық пен мәдениет жөніндегі іс-шаралар компания ресурстарына ұқыпты қарауға ынталандырып, жұмыскерлердің «жасыл» технологиялар мен тәжірибелерді енгізуге деген адалдығын арттырады.

2024 жылы КПО Экологиялық хабардарлық пен мәдениетті арттыру бағдарламасы аясында КПО компаниясы мен мердігер жұмыскерлері арасында бірқатар іс-шаралар өткізді.

2024 жылы 20 қыркүйекте «Климаттың өзгеруі: озық технологияларды қолданудың сын-тегеуріндері мен перспективалары» атты өзекті тақырыпта [VII Uralsk Green Forum](#) өткізілді. Қатысушылар қатарында Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің, ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің, ҚР Энергетика министрлігінің, Батыс Қазақстан облысы әкімдігінің өкілдері, БҚО Мәслихатының депутаттары, табиғи ресурстарын пайдаланушы компаниялардың өкілдері, салалық және мамандандырылған қауымдастықтардың, агенттіктердің қызметкерлері мен сарапшылары, республикалық және өңірлік БАҚ өкілдері болды. Форум аясында қоршаған ортаны қорғау және тұрақты даму саласында ерекше көзге түскен мердігер ұйымдардың жұмысшылары мен КПО қызметкерлерін марапаттау рәсімі өтті.

Бұдан бөлек, КПО қызметкерлері мен бизнес-серіктестерінің отбасыларындағы экологиялық бағытталған дәстүрлерді, әдет-ғұрыптарды және тәжірибелерді анықтау, қолдау және насихаттау мақсатында Компанияда «Экология және менің отбасым» атты бейне байқау ұйымдастырылды. Байқау жеңімпаздарын марапаттау рәсімі VII халықаралық экологиялық форум – Uralsk Green Forum аясында өтті.

VII Халықаралық UGF форумы шеңберінде «Солнечный Уральск» қайырымдылық қоры ұйымдастырған форумшылардың терек отырғызу науқаны өтті. Бейнематериалды келтірілген [сілтеме](#) арқылы табуға болады.

Экологиялық хабардарлық пен мәдениетті арттыру шеңберінде Экологиялық менеджмент жүйесі мен 2023 жылғы Экологиялық көрсеткіштер бойынша оқыту бейне роликтері әзірленіп, шығарылды. Оқытуға 1 700-ден астам қызметкер қатысты.

2024 жылы КПО-ның 100-ден астам қызметкері Орал және Ақсай қалаларын абаттандыру және тазалау бойынша науқандарға қатысты. Осындай науқандар адамдардың қалдықтар мәселесіне қатысты көзқарасын өзгертуге және қалдықтардың түзілуін барынша азайтуға ықпал етеді.

2024 жылғы қарашада КПО БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі жөніндегі негіздемелік конвенциясы тараптарының **29**-конференциясына (COP 29) қатысты. Форумда Метан шығарындыларын бақылайтын халықаралық обсерватория (IMEO) жыл сайынғы есебін ұсынды және есепте Қарашығанақ кен орнының операторлары Eni мен Shell компаниялары метан шығарындылары жөніндегі есеп беру деңгейі үшін ең жоғары Алтын марапатқа ие болғаны атап өтілді. Сонымен қатар, КПО компаниясы «OGMP 2.0 бойынша есеп берудің алтын жолы» талаптарына сәйкестігін растап, 2025 жылғы негізгі мақсаты – «OGMP 2.0 бойынша есеп берудің алтын стандарты» мәртебесін алуға бір табан жақындады.

«Жасыл кеңсе» жобасы

2020 жылдан бастап компанияда «Жасыл кеңсе» жобасы енгізілді, оның мақсаты қоршаған ортаға саналы қамқорлықты қалыптастыру және компания кеңселерінің экологиялық ізін барынша азайту болып табылады.

2024 жылы «Жасыл кеңсе» жобасының Іс-шаралар жоспары аясында келесі шаралар енгізілді:

- Кейбір кеңсе ғимараттарындағы санитарлық тораптарда араластырғыштарға су ағымын шектеуіштер орнатылып, су ағыны азайтылды.
- Барлық санитарлық тораптарда жарықты қосу/сөндіруге арналған қозғалыс датчиктерін орнату, жалға алынған ғимараттарда ескі есептегіштерді жаңаларына ауыстыру, сондай-ақ электр энергиясының есептегіштерін және тұтыну көлемін тұрақты түрде бақылау.
- Жылу шығындарын азайту мақсатында келесі шаралар іске асырылды: қабырғаларды жылу оқшаулау, терезелерді жаңасына ауыстыру, терезе тығыздауыштарын ауыстыру, сондай-ақ жылыту жүйесі мен батареяларды жаңарту.
- Су және энергия үнемдеу талаптарына қатысты өзгерістер жаңа шарттарға енгізілді.

2024 жылы Компанияның Орал және Ақсай қалаларындағы жалға алынған кеңселерінде бір реттік пластик ыдыс-аяқтарды тұтыну 2023 жылмен салыстырғанда 44%-ға төмендеді.

«Жасыл кеңсе» жобасының ақпараттық қолдау шеңберінде «Пластикалық стақандарға – ЖОҚ!» атты видео және «Жасыл кеңсе жобасы» бейне презентациясы шығарылды, жыл бойы оятқыш хабарламалар көрсетілді.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Қауіпсіз су ресурстары мен санитарияға қол жеткізу адам құқықтарының бірі болып табылады.

Суды шамадан тыс және ұтымсыз тұтыну су ресурстарының сарқылуына және өндіріс пен шаруашылық қажеттіліктері үшін су тапшылығына, су экожүйелерінің нашарлауына және су объектілерінің табиғи көбею мен тазарту қабілетінің төмендеуіне қатысты әсерлерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Компания міндеті – су қорларын сақтау мақсатында оларды тиімді пайдалану. КПО кәсіпорындағы ауыз суды пайдалануды су қорларын сақтау бойынша шаралар кешені арқылы реттейді және мүмкіндігінше тазартылған суды қайта пайдаланады.

Алмагуль Кайбалиева
Су ресурстарын басқару
жөніндегі аға маман

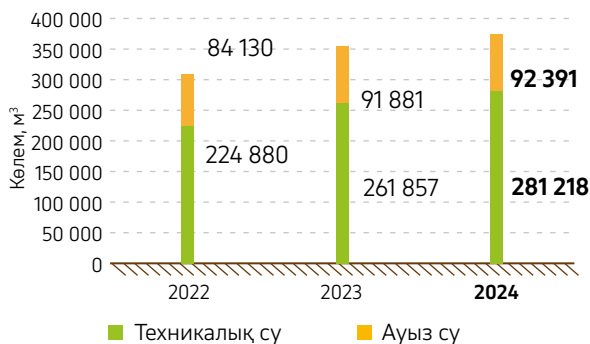
СУ ҚОРЛАРЫН ТҰТЫНУ ЖӘНЕ СУ ТАРТУ / GRI 303-1 /

Су ресурстарын қорғау және ұтымды пайдалану – бүкіл адамзаттың, сондай-ақ компаниямыздың алдында тұрған маңызды және басым міндет. Су – тіршілік көзі және құнды өнеркәсіптік шикізат. Компанияның су ресурстарын пайдалануға өндірістік әсер ету қауіп-қатерін азайту бойынша жұмысымыздың нәтижелері төменде келтірілген.

СУ ҚОРЛАРЫН ТҰТЫНУ / GRI 303-5 /

2024 жылы Компанияның жалпы су тұтынуы 373 609 м³ құрады, оның 281 218 м³ – техникалық су, ал 92 391 м³ – ауыз су.

Сызба 26. КПО-ның су тұтынуы, 2022–2024 жж
/ GRI 303-3, ТДМ 6.4.1 (CO6O4O1) /

2024 жылы КПО техникалық суды 2023 жылмен салыстырғанда 6,9%-ға аз тұтынды. Тұрмыстық қажеттіліктерге арналған суды тұтыну көлемі 2023 жылмен салыстырғанда сәл көп болды, бұл ұңғымалық операциялардың ұлғаюына және жаңа объектілерді салуға байланысты.

2024 жылы өндірістік процестер мен техникалық қажеттіліктерге (су экожүйеге қайтарылмаған жағдайда) тұтынылған су көлемі 196 488 м³ құрады.
/ GRI 303-5 /

Қоншыбай жырасы жерасты суларынан қоректенбейді, ол көктемгі қар еру мен жауын-шашындардан толып отырады. 2021 жылы аймақта байқалған ұзақ құрғақшылық кезеңі мен аз қарлы су тасқыны Қоншыбай жырасындағы №1 су қоймасындағы су деңгейінің төмендеуіне әкелді. Осыған орай соңғы екі жыл ішінде Компания техникалық суды тұтынуды оңтайландыруға және тазартылған ағынды суларды, нәсерлі және еріген суларды қайта пайдалануды арттыруға мүмкіндік беретін бірқатар іс-шаралар өткізді. Сонымен қатар, ұңғымаларда тәжірибелік-сүзу зерттеулерін жүргізгеннен кейін өндірілген сулар техникалық мақсаттарда қайта пайдалану үшін өндірістік объектілерге жіберілді.

2022 жылдың қаңтарынан 2024 жылдың наурызына дейін су қоймасына зиян келтірмеу мақсатында техникалық қажеттіліктер үшін б. Кончубайдан су алу жүзеге асырылған жоқ.

2024 жылы көктемгі қар ерген кезде Қоншыбай жырасындағы судың деңгейі жобалық деңгейіне дейін жетті, бұл КПО объектілерінің өндірістік қажеттіліктері үшін технологиялық суға деген сұранысты қанағаттандыруға мүмкіндік берді.
/ GRI 303-1, ТДМ 6.4 /

КПО-ның сумен қамтамасыз ету көздері / GRI 303-5 /

2024 жылға дейін КПО-ның өндірістік қажеттіліктерін сумен қамтамасыз етудің негізгі көзі Қоншыбай жырасындағы №1 су қоймасы болды. КПО шаруашылық-тұрмыстық қажеттіліктеріне Жарсуат су тоғанындағы суды пайдаланды. Мұнай айдау станциясының (бұдан әрі – МАС) орналасқан елді мекендегі шаруашылық-тұрмыстық және өндірістік қажеттіліктерді сумен қамтамасыз ету көздері болып табылады: Үлкен Шаған елді мекені Серебряков су орны арқылы сумен қамтамасыз етіледі, ал Атырау қ. МАС терминал – Қиғаш су орны арқылы қамтамасыз етіледі.

Су ресурстары институтының Aqueduct Water Risk Atlas көзіне сәйкес ҚМГКК кен орны су тапшылығы жоқ аймақта орналасқан <https://www.wri.org>.

Қажет болған жағдайда, 2025 жылы ҚМГКК-ді техникалық сумен қамтамасыз ету үшін балама су көздерін (Юра және Ақшағыл) пайдалану мүмкіндігі қарастырылған. Ағымдағы жылы су алу нысанын пайдалануға енгізбестен бұрын жер асты суларын өндіруге арналған рұқсаттамалық құжаттаманы рәсімдеу жоспарлануда.

Техникалық сападағы су Қоншыбай сайындағы №1 су қоймасынан алынып, Жайық-Каспий бассейндік инспекциясы берген № KZ43VTE00079540 Кас сериялы арнайы су пайдалану рұқсатына сәйкес пайдаланылады. Жайық – 2021 жылғы 19 қазанында берілген (жарамдылық мерзімі: 2025 жылдың 24 мамырына дейін).

Тазартылған шаруашылық-тұрмыстық және жаңбыр, еріген сарқынды сулар олардың сапасы сәйкес келген жағдайда, техникалық мақсаттарда екінші рет пайдаланылады.

2024 жылы Компания объектілерінің шаруашылық-тұрмыстық қажеттіліктеріне ауыз суы пайдаланылды. Ерекшелік ретінде, сумен жабдықтаудың баламалы көздерінің болмауына байланысты, Үлкен Шаған МАС-да ауыз су өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін өртке қарсы резервуарларды толтыру үшін техникалық мақсатта пайдаланылады.

КНГКМ нысандары үшін ауыз суды пайдалану бойынша кәсіпорын «Ақсайгазпромэнерго» АҚ-мен жасалған шартқа сәйкес екінші деңгейлі тұтынушы болып табылады. Ауыз су Жарсуат су алғышынан жеткізіледі. 38-кестеде КПО-ның су көздері бойынша суды тұтыну мөлшері көрсетілген.

Кесте 38. 2022–2024 жж. КПО-ның су көздері бойынша суды тұтыну мөлшері, м³ / GRI 303-3, 303-5, ТДМ 6.4.1(С060401) /

№	Су көздері	Объект	Су сапасы	2024	2023	2022
1	Жарсуат су тоғаны (тұрмыстық қажеттіліктер)	ҚМГКК	жер асты, ауыз су	91 119	90 257	82 404
2	Қоншыбай жырасындағы №1 су қоймасы	ҚМГКК	жер үсті, техникалық су	277 606	206 140	14 130
3	Ақшағыл су қабатының жер асты суы, ұңғыма №W-4, W-9	ҚМГКК	жерасты, техникалық су	–	–	4 967
4	№2 су қоймасынан алынған техникалық сапалы су	ҚМГКК	жер үсті, техникалық су	–	50 920	172 450
5	Сынақтан кейін ұңғымалардан нөсерлі ағындар мен жер асты суларын ҚМГКК-ның техникалық қажеттіліктеріне қайталама пайдалану	ҚМГКК	екінші рет пайдалану	12 181	10 445	30 816
6	Серебряков су тоғаны	Үлкен Шаған МАС	жер асты, ауыз су	1 272	1 624	1 726
	тұрмыстық қажеттіліктерге			548	645	670
	өндірістік қажеттіліктерге			724	979	1 056
7	Қиғаш су тоғаны	Атырау МАС-ы	жер үсті, техникалық су	3 612	4 797	2 517
	тұрмыстық қажеттіліктерге			864	776	749
	өндірістік қажеттіліктерге			2 748	4 021	1 768

Ескерту: суды тұтыну көлемі есепке алу аспаптары бойынша жүргізіледі, олардың деректері есепке алу журналдарына енгізіледі, содан кейін КПО тұтынатын суды есепке алу дерекқорына енгізіледі.

ТАЗАРТЫЛҒАН АҒЫНДЫ СУЛАРДЫ ТӨГУ / GRI 303-2, 303-4, ТДМ 6.3 /

Тазартылған тұрмыстық-шаруашылық, өндірістік-нөсерлік және нөсерлік ағынды сулар үшін КПО арнайы салынған жасанды құрылыстарды пайдаланады. Бұл құрылыстар топырақ және жер асты суларына ластаушы заттардың жайылуын болдырмайды, сонымен қатар техникалық

қажеттіліктерге қайта пайдалану үшін тазартылған ағындыларды жинауға, осы арқылы жаңа судың шығынын төмендетуге мүмкіндік береді. Сарқынды суларды жинауға арналған құрылымдардың түрлері 39-кестеде келтірілген.

Кесте 39. КПО-ның түрі бойынша сарқынды суларды жинау құрылыстары

Сарқынды сулар түрлері	Тазартылған тұрмыстық-шаруашылық сарқынды сулар	Өндірістік-нөсерлік сарқынды сулар	Еріген және жаңбырдың сарқынды сулары
Құрылыстар мен орналасқан жері	<ul style="list-style-type: none"> ӘҚК-дегі №1, 2-су жинақтауыш тоғандар, Үлкен Шаған МАС мен Атырау МАС-дағы буландырғыш тоғандар 	<ul style="list-style-type: none"> ҚӨК тұнба тоғаны, ГҚДҚ-2 тұнба тоғаны; ГҚДҚ-3 жиналмалы бассейндері (2 объект) 	<ul style="list-style-type: none"> ҚӨК суландыру лагунасы (2 объект), ӘҚК суландыру лагунасы, ГҚДҚ-2 суландыру лагунасы, Эко орталықтың су жинақтауыш тоғандары (2 объект)

Көмірсутекті шикізатпен бірге өндірілетін илеспек-абат сулар мен өндірістік ағынды сулар тазартылып, өнеркәсіптік ағындарды жер астында көмудің №1 және №2 полигондарының тереңде орналасқан жерасты деңгей жиектеріне айдалады. Өнеркәсіптік сарқындарды көму оларды тазарту кезінде тұзды қалдықтардың жер бетінде пайда болуын болдырмайтын сарқындарды өңдеудің әлемдік тәжірибесі. Деңгей жиектердің берік оқшаулануы және сарқындарды кері айдауға өте қолайлы болып табылатын жер қыртысының қасиеттері сарқындардың жоғарғы деңгей жиектерге кетуін болдырмайды.

2019 жылы Компания ГҚДҚ-3-гі бумен тазарту колоннаның нұсқасына балама жер асты қабаттарына айдалатын Сарқынды суларды тазарту нұсқаларының бірыңғай тұжырымдамасын жасады. Оңтайлы шешімді таңдау үшін ең қолайлы деп санаудың екі балама нұсқасы ұсынылды:

1. Сарқынды суларды ГҚДҚ-3-тен ГҚДҚ-2-ге дейін, ГҚДҚ-2-гі өндірістік суды тазарту жүйесін қолдана отырып бұру (қолданыстағы H₂S бумен тазарту колоннасы);
2. ГҚДҚ-3-тен ҚӨК-не дейін салынған қолданыстағы 14 дюймдік конденсат құбыр жолына дейін сарқынды суларды бұру.

Ресурстарды оңтайландыруға және ҚР талаптарына сәйкестікті қамтамасыз етуге байланысты, Компания ГҚДҚ-3 объектісінде бумен тазарту колоннасын орнату жобасын әзірлеуді тоқтатты және 2020 жылдан бастап бірыңғай тұжырымдама бойынша есепте айқындалған ГҚДҚ-3 сарқынды суларын тазартудың екінші балама нұсқасы бойынша жұмыс жобасын әзірлеуді жалғастырды.

2020 жылы «ГҚДҚ-3» жобасы іске асырылды. ҚМГКК техникалық су құбырына секция аралық қосынды орнату» жобасы– бұл айдауға жіберілетін ағынды сулардағы сутек сульфиді (H₂S) концентрациясын төмендетуге бағытталған шара, оның шеңберінде ГҚДҚ-3-тен техникалық суды ҚӨК дейін қолданыстағы конденсат құбырлары арқылы қайта бағыттау қарастырылған. Бұл жоба ГҚДҚ-3-те өндірілген суды қайта бағыттауға арналған көпірді орнатуды қамтиды. Қазіргі уақытта ГҚДҚ-3-те өндірілген су ҚӨК-не, №1 Полигонның РП-1 және РП-3 ұңғымаларына ГҚДҚ-2 мен ГҚДҚ-3-ке тұрақсыз конденсатты тасымалдайтын қолданыстағы конденсат құбырлары арқылы жеткізіледі. Су бөлініп, одан әрі ҚӨК-не қолданыстағы өнеркәсіптік ағынды суларды тазарту жүйесіне жіберіледі.

Ағынды сулардың төгінді көлемі мен шығарылатын ластаушы заттардың мөлшері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес компанияның жобалық құжаттамасында есептеліп, негізделеді және арнайы рұқсаттармен реттеледі. КПО-ның шаруашылық және өндірістік қызметі нәтижесінде пайда болатын сарқынды сулар табиғи су қоймаларына төгілмейді.

Көмірсутек шикізатын өндіру кезінде бөлінген өндірілген су жер асты сулы қабаттарына (полигондарға) айдалады. 2024 жылы бұл көлем 712 600,45 м³ құрады. / GRI 303-3, 303-4 /
Өндірілген судың бұл көлеміне өндірілген су, сондай-ақ газды тазалау/кептіру кезінде түзілетін су және каустикті бейтараптандырудан алынған су кіреді. Шикі мұнайды тұзсыздандыру және кері осмос үдерісі үшін Қоншыбай жырасынан алынған су да полигондарға айдалады; 2024 жылы бұл көлем жалпы айдаудың 17,68% құрады.

40-ші кестеде 2022–2024 жылдарға арналған ағынды су түрлері мен қабылдаушы объектілер бойынша КПО төгінділерінің көлемі көрсетілген.

Кесте 40. 2022–2024 жж ағынды сулардың санаты мен қабылдаушы объект көрсетілген төгінділердің және олардағы ластаушы заттардың (ЛЗ) жалпы көлемі, м³ / GRI 303-4 /

Қабылдаушы объект	Ағынды су санаты	2024		2023		2022	
		Төгінділер көлемі, м ³	ЛЗ саны, тонна	Төгінділер көлемі, м ³	ЛЗ саны, тонна	Төгінділер көлемі, м ³	ЛЗ саны, тонна
Су жинақтауыш тоғандар	Тазартылған тұрмыстық-шаруашылық сарқынды сулар	20 603	10,024	27 484	15,20	42 412	29,44
Өндірістік ағындыларды жер астында көму полигондары	Өндірістік-нөсерлік ағынды сулар, технологиялық және ілеспе-қабат ағынды сулар	865 917	69 631	808 777	68 826	764 139	60 699
Үлкен Шаған және Атырау МАС-дағы жер рельефі	Еріген және нөсерлік ағынды сулар	3 450	0,996	4 501	2,33	3 168	1,81
Төгінділердің жалпы көлемі		889 970	69 642	840 762	68 843	809 719	60 730

Ескерту: суды төгу көлемі есепке алу аспаптары бойынша жүргізіледі, олардың деректері есепке алу журналдарына енгізіледі, содан кейін КПО тұтынатын суды есепке алу дерекқорына енгізіледі. Ластаушы заттардың төгілу мөлшері, төгу алдындағы ластаушы заттардың нақты концентрациясының төгінділердің нақты көлеміне көбейтіндісі ретінде есептеу әдісімен анықталады.

2024 жылы Компанияның ағынды суларды төгу көлемі, 2023 жылмен салыстырғанда 5,5%-ға өсті. Оның ішінде 2024 жылы айдалған өнеркәсіптік ағынды сулардың көлемі, 2023 жылмен салыстырғанда 6,6%-ға өсті. 2024 жылдағы өнеркәсіптік ағынды сулар көлемінің артуы, көмірсутек шикізатын өндіру кезіндегі ілеспе-қабат сулар көлемінің артуымен байланысты. Тазартылған шаруашылық-тұрмыстық ағынды сулардың төгу көлемі, 2023 жылмен салыстырғанда 25%-ға төмендеді, себебі А, В технологиялық желілерінің био тоғандарынан тазартылған шаруашылық-тұрмыстық ағынды суларды ӘҚК-гі №1, №2 су қоймаларына жіберу тоқтатылды.

2024 жылы ластаушы заттардың 69 642 тоннасы төгілді (2023 жылғы 68 843 тонналық көрсеткішпен салыстырғанда 1,1%-ға артық). Бұл төгу көлемінің тек 0,01 тоннасы нормадан тыс болатын. ӘҚК №2 жинақтаушы тоғандарына төгілетін тазартылған шаруашылық-тұрмыстық ағынды сулар бойынша белгіленген нормадан шамалы асып түсетін ластаушы заттардың төгінділері орын алды, атап

айтқанда, нитритті азот мөлшері бойынша асып кету тіркелді. Компания ағынды сулардағы ластаушы заттардың бар-жоғын бақылайды. 2024 жылға арналған нормативті рұқсат етілген төгінділер жобасына сәйкес, төгінділердегі ластаушы заттардың құрамына келесілер кіреді: қалқымалы заттар, аммоний азоты, нитраттар, нитриттер, ОБТ 20, ОБТ 5, мұнай өнімдері, сульфаттар, хлоридтер, темір, АББЗ, фосфаттар, ОХТ, құрғақ қалдық, рН мәні, сульфидтер, күкіртсутек, метанол, мыс, мырыш, алюминий. Компания 2024 жылы пайда болған ластаушы заттардың шығарындылары үшін қажетті төлемдерді жүзеге асырды.

Жалпы алғанда, сарқындар тереңдегі нық оқшауланған жер асты деңгей жиектерге кері айдалатындықтан, бұл әрекет топырақ, өсімдіктер мен жануарлар әлемі сияқты қоршаған орта компоненттеріне әсер етпейді. Бұл деңгей жиектердегі сулар жоғары минералданған және шарушылық-ауыз су, бальнеологиялық және техникалық қажеттіліктер үшін, суару және мал шаруашылығы үшін қолданылмайды.

ТАЗАРТЫЛҒАН АҒЫНДЫЛАР МЕН БАСҚА СУЛАРДЫ ҚАЙТАЛАМА ПАЙДАЛАНУ / GRI 303-3 (2016), ТДМ 6.3 /

Табиғи техникалық су алуды қысқарту мақсатында КПО тазартылған тұрмыстық, өндірістік-нәсерлік ағынды және нәсерлік ағынды суларды ҚМГКК-ның техникалық қажеттіліктеріне, бұрғылау, бұрғылау ерітінділерін дайындау, орман екпелерін суару, жолдар мен салынып жатқан алаңдарда шаңды басу және өрт резервуарларын толтыру сияқты жұмыс түрлерін жүргізуге пайдаланады.

Компания объектілерінде ағынды суларды қайталама пайдалану 2023–2028 жылдарға

белгіленген технологиялық регламентке сәйкес жүзеге асырылады.

2024 жылы Компания техникалық қажеттіліктерге тазартылған ағынды сулардың 32 234 м³ қайта пайдаланып, олардың негізгі көлемін бұрғылау ерітіндісін дайындау үшін жұмсады. 41-кестеде тазартылған сарқынды сулар мен суларды пайдаланумен қатысты жұмыс түрлері келтірген.

Кесте 41. 2022–2024 жылдарда тазартылған ағынды сулар мен жер асты суларын қайта пайдалану, м³

	2024	2023	2022
Жалпы қайта пайдалану, соның ішінде:	32 234	56 467	75 452
ҚМГКК өндірістік объектілерінің техникалық қажеттіліктері	12 181	13 383	42 161
Бұрғылау қажеттіліктері мен бұрғылау ерітіндісін дайындауға	10 087	26 095	18 509
Суару, гидро тест және өрт резервуарларын толтыруға	2 323	1 996	10 376
Шаң басу және суару	7 643	14 993	4 406

Ескерту: қайта пайдаланылған су көлемін есепке алу бақылау талонын толтыра отырып, жанама әдіспен м³ (мотосағат, автоцистерна көлемі, рейстер саны, сорғылардың өнімділігі және т.б.) анықталады және деректер есепке алу журналына енгізіледі.

ӨНДІРІСТІК АҒЫН СУЛАРДЫ БАСҚАРУ / GRI 303-2 /

Қарашығанақ мұнай-газ конденсатты кен орнының нысандарында – ҚӨК, ГҚДҚ-2 және ГҚДҚ-3 – мұнай мен газ өндірудің технологиялық процестерімен байланысты өндірістік ағынды сулар түзіледі. Бұл ағындылар №1 және №2 өндірістік ағынды суларды жерасты көмілімдері полигонына терең орналасқан су көтергіш қабаттарға айдалады.

Ағынды сулардың төгінді көлемі мен шығарылатын ластаушы заттардың мөлшері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес компанияның жобалық құжаттамасында есептеліп, негізделеді және арнайы рұқсаттармен реттеледі.

Кесте 42. Ағынды суларды басқару бойынша міндеттер / GRI 3-3, ТДМ 6.3, 6.4 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
<ul style="list-style-type: none"> Триас резервуарындағы перфорация аралықтарын ұлғайту үшін РП-7 айдау ұңғымасына күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу. 	Кейінге қалдырылды	РП-7 ҰҚЖ орындалуы 2025 жылға жоспарланған. РП-7-нің ҰҚЖ 2025 жылға қалдырылуының себебі – жабдықтың жеткізілуін күту.	2025 жылы РП-7 ұңғымасында КЖ жүргізу.
<ul style="list-style-type: none"> Жоба шешімдерін іске асырудың жобадан кейінгі талдауын жүргізу (Өндірістік ағынды суларды айдау жобасына №3 қосымша). 	Орындалды	<p>Өндірістік ағынды суларды терең орналасқан су көтергіш горизонттарға айдау жобасына №3 қосымша бойынша жобалық шешімдердің жүзеге асырылуына жобадан кейінгі талдау жүргізілді. Бұл талдау жобалық көрсеткіштерді түзету және ҚОӘБ (Қоршаған ортаға әсерді бағалау) бөлімін нақтылау бөлігінде жүзеге асырылды.</p> <p>Жобадан кейінгі талдау бойынша қорытынды 2024 жылғы 26 маусымда ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің ресми экопорталында жарияланды.</p>	–
<ul style="list-style-type: none"> Сынақ жұмыстарын және 115 м³/сағ дейін қабат суын өңдеу қабілетін сынау. 	2-ші тоқсан, 2025	<ul style="list-style-type: none"> Суды тазарту қондырғысын жеке режимде сынау рәсімі ҚӨК объекті бойынша дайындалып, бекітілді. ҚӨК объектісінде төртінші құм сүзгісі пайдалануға берілгеннен кейін сынақ жүргізілетіні келісілді. <ul style="list-style-type: none"> Құм сүзгісі 2024 жылғы 31 тамызда орнатылды. Пайдалануға беру 2025 жылы жоспарланған. 	ҚӨК технологиялық суын тазарту қондырғысын бөлінген режимде, жалпы айдау шығыны 115 м ³ /сағ дейінгі шекте іске қосып сынау жұмыстарын жүргізу, сондай-ақ бұл режимнің жалпы алғанда орындылығы мен тиімділігін растау.
<ul style="list-style-type: none"> Юра қабатының жер асты суларын геологиялық зерттеуге лицензия алу. Жер асты суларына іздеу және бағалау жұмыстарын өткізу. ҚМГКК аумағындағы жер асты суларына іздеу-бағалау жұмыстарының нәтижелері бойынша тұжырымды геологиялық есепті дайындауды аяқтау. Жер қойнауын зерттеу жөніндегі мемлекеттік комиссияда геологиялық есепті қорғау. 	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> Жерасты қойнауын геологиялық зерделеу лицензиясы 2024 жылғы 22 қаңтарда алынды. 2024 жылдың сәуір-мамыр айларында 33RR және 36J ұңғымаларында сынақ-сүзгілеу жұмыстары жүргізілді. 2024 жылдың маусым-шілде айларында қорытынды геологиялық есеп жасалды. 2024 жылғы 15 қазанда Жер қойнауын сараптау жөніндегі Мемлекеттік комиссияның Батыс Қазақстандық кіші комиссиясының отырысы өтті, онда ҚМГКК аумағындағы юра су көтергіш горизонты бойынша жер асты суларының тәулігіне 900 м³ көлеміндегі баланстық өндірістік қоры С1 санаты бойынша бекітілді. 	<ul style="list-style-type: none"> Жер қойнауын геологиялық зерделеу нәтижелері бойынша мерзімдік есепті әзірлеу Комгеоға мерзімдік есепті ұсыну
<ul style="list-style-type: none"> Юра қабатының ұңғымаларынан арнайы су пайдалануға рұқсат алу. 	Орындалмады	Юра су көтергіш горизонтынан J1 және J2 ұңғымалары арқылы жер асты суларын өндіруге арналған арнайы су пайдалану рұқсатын алу жөніндегі өтінім ұңғымаларды бұрғылау аяқталғаннан кейін беріледі.	<ul style="list-style-type: none"> J1 және J2 ұңғымаларын 2025 жылы бұрғылау. Арнайы су пайдалану рұқсатын алу.
<ul style="list-style-type: none"> Ақсай қаласының тазарту құрылыстарынан сумен қамтамасыз ету жобасы бойынша ақырғы инвестициялық шешімді қабылдау. 	Орындалмады	ТИШ қабылданардың алдында қажет болатын жобаның тиімділігін бағалау семинарын өткізу үшін құжаттар топтамасы дайындалды. Ақсай қаласындағы КТҚ-ты (кәріз тазарту құрылғыларын) жаңғыртуға арналған республикалық бюджеттің бекітілуін күтуге байланысты алдағы жұмыстар уақытша тоқтатылды.	<ul style="list-style-type: none"> Ақсай қаласындағы КТҚ жаңғыртуға бюджет бөлінгені туралы әкімдік тарапынан растау хатын алу. ТИШ қабылдаудың алдында қажет жобаның тиімділігін бағалау бойынша семинар өткізу.

Қарашығанақ кен орнындағы қабаттық және өнеркәсіптік ағынды суларды кәдеге жарату Компанияның маңызды міндеттерінің бірі болып табылады.

КПО-ның өндірістік ағындарды басқару стратегиясы жер асты суларын пайдалану тұрғысынан өндірістік шектеулерді алып тастауға, сондай-ақ қызметкерлердің қауіпсіздігін, жабдықтың тұтастығын және экологиялық талаптарды сақтауға бағытталған бірқатар өзара байланысты жобаларды жүзеге асыру болып табылады.

№1 және №2 полигондарында өндірістік ағынды суларды көму жұмыстары ҚМГКК өндірістік ағынды суларын терең орналасқан су көтергіш горизонттарға айдау жобасына №3 қосымшада көрсетілген жобалық көрсеткіштерді түзету және ҚОӘБ бөліміне сәйкес жүзеге асырылады. Аталған құжат 2022 жылы Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті департаментімен келісілді, сондай-ақ Қоршаған ортаны реттеу және бақылау комитеті ҚОӘБ бөлімі бойынша оң қорытынды берді.

Өндірістік ағынды суларды айдау жобасына №3 қосымша шеңберінде, 2-полигон бойынша өндірістік ағынды суларды айдау көлеміне қатысты жобалық көрсеткіш 2023 жылдан бастап полигонның пайдалану мерзімі аяқталатын 2037 жылға дейін жылына 1100 мың м³-ке дейін ұлғайтылды. Сонымен қатар, айдау ұңғымалары қорын ұлғайту әлеуетін арттыру мақсатында мақсатты және перспективалық айдау интервалдарына қосымша перфорация жүргізу және қойнаууды гидро жару шараларын жүзеге асыру көзделді.

2024 жылы Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі мен «Жобадан кейінгі талдауды

жүргізу қағидалары және жобадан кейінгі талдау нәтижелері бойынша қорытындының нысаны» талаптарына сәйкес, өндірістік ағынды суларды терең орналасқан су көтергіш горизонттарға айдау жобасына №3 қосымша аясында (жобалық көрсеткіштер мен ҚОӘБ бөлімін түзету бөлігінде) жобалық шешімдердің іске асырылуына жобадан кейінгі талдау жүргізілді және жобалық құжаттаманың авторы тарапынан қорытынды әзірленді. Аталған қорытынды Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Қоршаған ортаны реттеу және бақылау комитетінің электрондық порталында орналастырылды.

Қарашығанақ кен орнындағы қабаттық және өнеркәсіптік ағынды суларды кәдеге жарату Компанияның маңызды міндеттерінің бірі болып табылады.

Қолданылған каустикті бейтараптандыру блогын жаңғырту жобасы бойынша жұмыстар 2022 жылдан бері жүргізіліп келеді. 2024 жылдың соңына қарай негізгі құрылыс жұмыстары аяқталып, іске қосу-жөндеу жұмыстары жүргізілді. Пайдалануға беру дайындығы 2025 жылдың бірінші тоқсанына жоспарланған.

2024 жылға жоспарланған РП-7 ұңғымасындағы Күрделі жөндеу жұмысы обалық шешімдерді іске асыру және II Резервуардағы перфорация интервалдарын ұлғайту мақсатында көзделген болатын, алайда жабдықты жеткізу күтілуіне байланысты жұмыс 2025 жылға ауыстырылды.

Кесте 43. 2024 жылы өткізіліп жатқан өндірістік ағынды суларды басқару жобалары / GRI 303-2 /

Жоба	Бизнес-фактор	Ескерту
Пайдаланылған каустикті бейтараптандыру блогын жаңарту	Өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету	Жобаны іске асыру сілтіні залалсыздандыру процесін жақсартуға мүмкіндік береді. Процесті автоматтандыру қауіпті реагенттердің персоналға әсер ету қаупін төмендетеді. Жетілдірілген каустикті бейтараптандыру қондырғысының (ҚБҚ) жобасы кері осмос суын ішінара пайдалана алатынын ескеру маңызды, әйтпесе бұл су кәдеге жаратылатын еді.
Құмды және қорғаныш сүзгілерін модернизациялау	Өндіру деңгейін қолдау	Құмды және қорғаныс сүзгілерін жаңғырту ҚӨК-тің суды тазарту қуатын тәулігіне 115 м ³ дейін арттыруға мүмкіндік береді.
Ақсай қаласының кәріз және тазарту қондырғысынан технологиялық суды жеткізу	Өндіру деңгейін қолдау	Жобаны іске асыру техникалық суға арналған баламалы, ұзақ мерзімді әрі тұрақты су көзін алуға мүмкіндік береді. КПО Ақсай қаласындағы кәріз тазарту құрылғыларын әкімдік тарапынан жаңғыртудан кейін кен орны нысандарын техникалық сумен қамтамасыз ету тұжырымдамасына қатысты техникалық-экономикалық негіздеме (ТЭН) әзірледі. КПО жобасының іске асырылуы 2025 жылы Ақсай қаласындағы КОС-ты жаңғырту жобасына республикалық бюджеттен қаржы бөлінетіні туралы әкімдік тарапынан растау күтілуіне байланысты уақытша кейінге қалдырылды.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Қауіпті өндірістік қалдықтар, сондай-ақ оларды жинау және орналастыру орындары қауіпсіз айналыста болмаған кезде қоршаған ортаға қауіп төндіреді және атмосфералық ауаны, жер асты және жер үсті суларын, топырақ пен өсімдіктерді ластаудың ықтимал көзі бола тұра қоршаған орта мен адам денсаулығының нашарлауына әкеп соғуы мүмкін.

КПО компаниясы қоршаған ортаға теріс әсер етудің алдын алу бойынша кешенді жұмыс жүргізеді, яғни қалдықтарды жинаудың жабдықталған орындарында ғана көмуді және жинақтауды жүргізіп, қалдықтарды нормативтен тыс көмуге және жинақтауға жол бермеуді, сондай-ақ қалдықтарды жинақтау орындарынан уақтылы шығаруды қадағалайды.

Анара Камаева
Қалдықтарды басқару
жөніндегі маман

ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

/ ТДМ 3.9, 6.3, 12.4, 12.5 /

КПО компаниясындағы қалдықтарды басқару әрекеті компанияның өндірістік қызметі нәтижесінде түзілетін қалдықтардың адамдар мен қоршаған ортаға нақты және ықтимал қауіпін азайтуға бағытталған.

Біз объектілеріміздегі қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату, полигондарға шығарылатын қалдықтар көлемін және көмілген қалдықтардың кері әсерін азайту, сондай-ақ жаңа әдістер мен технологияларды зерттеу және қолдану мақсаттарын көздейміз.

Мониторингтің жұмыс бағдарламасына сәйкес, КПО тұрақты негізде кен орны аумағында қалдықтарды көму және жинақтау объектілерінде қоршаған ортаның жай-күйіне өндірістік экологиялық бақылау (ӨЭБ) жүргізеді.

2024 жылы жүргізілген бақылаудың нәтижесінде қоршаған орта компоненттеріне тікелей теріс әсер байқалмады. ӨЭБ шеңберінде қалдықтардың қозғалысын сандық бақылау көму көлемін, сондай-

ақ қалдықтардың жинақталу көлемі мен уақытын есепке алу мақсатында жүзеге асырылады.

/ GRI 306-1 /

Компания қалдықтарының қоршаған ортаға өндірістік әсер ету қауіпін барынша азайтуға бағытталған жұмысымыздың нәтижелері төмендегі кестеде және мәтінде берілген.

КПО шикізатты өндіру, дайындау және тасымалдау процестері, сондай-ақ арнайы жабдықтарды, материалдарды және осыған қажетті басқа да ресурстарды пайдалану қалдықтардың пайда болуымен байланысты.

КПО-да түзілген қалдықтардың көлемін азайту, қалдықтарды жинау, оларды жинау және тасымалдау кезінде экологиялық қауіпсіздік ережелерін сақтау, қалдықтардың қауіпті қасиеттері мен көлемін сұрыптау, қайта пайдалану, қайта өңдеу және азайту, оларды ҚО үшін қауіпсіз көму жөніндегі шаралар адамдарға және қоршаған ортаға теріс әсерді едәуір төмендетуге ықпал етеді. / GRI 3-3, 306-1 /

Кесте 44. Қалдықтарды басқару саласындағы міндеттер / GRI 3-3, ТДМ 12.4, 12.5 /

Біздің 2024 жылдағы мақсаттарымыз	Орындалуы	Міндеттерді орындау үшін 2024 жылы жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға мақсаттарымыз
ҚМГКК үшін қалдықтарды басқару бағдарламасына, сондай-ақ Үлкен Шаған МАС және Атырау МАС қалдықтарын басқару бағдарламаларына сәйкес 2024 жылға жоспарланған іс-шаралардың орындалуын жүзеге асыру.	Орындалды	Жыл ішінде қалдықтарды басқару бағдарламасы бойынша 2024 жылға жоспарланған барлық іс-шаралар орындалды	ҚМГКК үшін қалдықтарды басқару бағдарламасына, сондай-ақ Үлкен Шаған МАС және Атырау МАС қалдықтарын басқару бағдарламаларына сәйкес 2025 жылға жоспарланған іс-шаралардың орындалуын жүзеге асыру.

КПО-ның 2024 жылға арналған Қалдықтарды басқару бағдарламасында жинақталған және түзілетін қалдықтардың көлемі мен қауіпті қасиеттерінің деңгейін біртіндеп төмендету көрсеткіштері мен шаралары көзделген. Компанияда қалдықтарды өңдеудің келесі әдістерін қолданады, атап айтқанда:

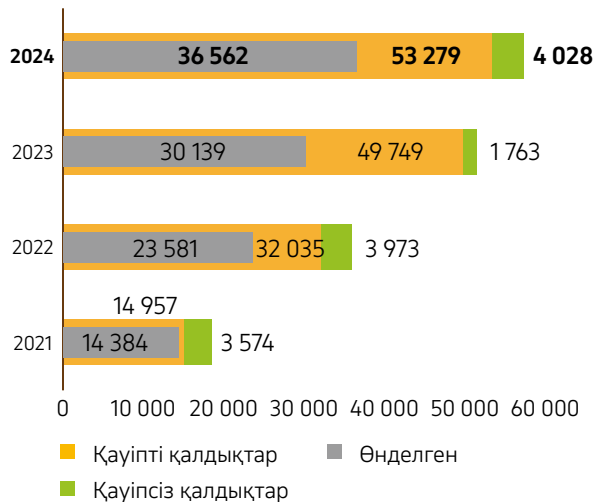
- қалдықтарды өндірістік үдеріске қайта жіберу;
- қалдықтарды Эко орталық қондырғыларында қайта өңдеу;
- қалдықтарды Эко орталық объектілерінде көму;
- қалдықтарды кейіннен қайта өңдеу, қайта пайдалану немесе жою мақсатында мамандандырылған мердігер ұйымдарға тапсыру. / OG7 /

2024 жылы КПО объектілерінде түзілген қалдықтардың жалпы мөлшері 58 124 тоннаны құрады. 2023 жылмен салыстырғанда 2024 жылы КПО қалдықтарының көлемі 5 737 тоннаға өсті, бұл негізінен ұңғымалық операциялардың артуына, сондай-ақ жүзеге асырылып жатқан және жаңа жобалар санының артуына байланысты. 26-сызбада КПО қалдықтарының барлық түрлері көрсетілген.

Біріңғай республикалық қалдықтар бойынша есеп берудің ақпараттық жүйелер формасына сәйкес

2024 жылғы түзілген қалдықтардың жалпы көлеміне түзілген қалдықтар, сондай-ақ қайта өңделген қалдықтар да жатады.

Сызба 27. 2021–2024 жылдары КПО нысандарындағы түзілген қалдықтар мөлшерінің динамикасы, тоннамен / GRI 306-3 /

Ескерту: Өндірістік қалдықтармен салыстырғанда елеусіз көлемде (6% – дан аз) болғандықтан, коммуналдық қалдықтар осы есепте ескерілмеген. Коммуналдық қалдықтар төменде қалдықтарды басқару әдістері туралы кестеде берілген.

ҚАЛДЫҚТАРДЫ ҚАЙТА ӨҢДЕУ ЖӘНЕ КӨМУ / GRI 306-2, 306-4, 306-5 /

Компанияның өндірістік және тұтыну қалдықтарын қайта өңдеу қалдықтарды кәдеге жарату кешені мен Эко орталық объектілерінде жүргізіледі. Бұл объект қатты және сұйық қалдықтарды тиімді және экологиялық тұрғыдан қауіпсіз кәдеге жарату мен өңдеуді қамтамасыз етіп, Батыс Қазақстан аймағындағы бұрғылау қалдықтарын басқаруда озық тәжірибе үлгісі болып есептеледі.

Бұрғылау қалдықтары тек көлемді азайтуға және олардың қауіптілігін азайтуға ғана емес, сонымен қатар қалдықтардан құнды компоненттерді шығаруға, сондай-ақ оларды қайта пайдалану үшін өңдеуге мүмкіндік беретін технологияларды қолдана отырып қайта өңделеді. Компания қолданатын

қалдықтарды өндіріс процесіне қайтару тәжірибесі – түзілген қалдықтарды қайта пайдаланудың оңтайлы әдісі. КПО Эко орталығында қалдықтарды өңдейтін бес қондырғы және оларды қауіпсіз көму полигоны бар.

2024 жыл ішінде КПО оның 2024 жылға арналған Қалдықтарды басқару бағдарламасы бойынша барлық жоспарланған іс-шараларды, соның ішінде қалдықтарды бөлек жинауды, сұрыптауды, қайта пайдалануды, өңдеуді, қалдықтардың көлемін және қауіпті қасиеттерін азайтуды аяқтады. 2024 жылы Эко орталықта келесі шаралар жүзеге асырылды:

Кесте 45. 2024 жылғы Эко орталық қондырғылары мен қалдықтарды қайта өңдеу іс-шаралары.

Экоорталық қондырғылары	2024 жылғы қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі іс-шаралар.
Бұрғылау қалдықтарын термомеханикалық тазалау қондырғысы (БҚТТҚ)	Мұнай негізіндегі қайта өңделген бұрғылау қалдықтарынан базалық май мен суды бөлу технологиясының арқасында 2024 жылы көмілген КПО қалдықтарының көлемі 18%-ға азайды. 2024 жылы 16 132 тонна қалдық өңделіп, олардың ішінен 1 819 тонна базалық май мен су бөлініп алынды.
Жалпы мақсаттағы пеш (ЖМП)	Қалдықтарды жалпы мақсаттағы пеште жағу нәтижесінде пештен шығу кезіндегі қалдықтар көлемі 88%-ке қысқарды. 2024 жылы 634,733 тонна қалдық жағуға жіберіліп, кейін 73,44 тонна күл Эко орталықтың өнеркәсіптік қатты қалдықтарды көму полигонында орналастырылды.
Сұйық қалдықтарды тазарту қондырғысы (СҚТК)	2024 жылы 11 425 тонна сұйық қалдықтар өңделді. Өңделгеннен кейін қайта пайдалану үшін, яғни тұздықтар мен бұрғылау ерітінділерін дайындау үшін 10 888,42 тонна тұздықтар мен ерітінділер тазартылды.
Қалдықтарды сұрыптау қондырғысы (ҚСҚ)	2024 жылы 867,417 тонна қатты тұрмыстық қалдықтың 525 тоннасы жалпы мақсаттағы пеште жағуға жіберілсе, қалдықтардың 117 тоннасы, оның ішінде макулатура, метал сынықтары, әйнек пен пластик мамандандырылған ұйымдарға қайта өңдеу және қайта пайдалану мақсатында жіберілу үшін сұрыпталды. Қатты тұрмыстық қалдықтың 115 тоннасы қатты тұрмыстық қалдықтарды көму полигондарында көму үшін мамандандырылған ұйымдарға берілді. Тамақ қалдықтың 242 тоннасы қордалау әдісімен қайта өңдеу үшін мамандандырылған ұйымға берілді.
Қатты өнеркәсіптік қалдықтарды көму полигоны	2023 жылдың аяғында қатты өнеркәсіптік қалдықтарды көму полигонында 16 ұяшық жабылды.

2024 жылы Компания қатты қалдықтар мен пайдаланылған бұрғылау сұйықтықтарын сақтау бойынша ескі алаңнан қалдықтарды шығаруды жалғастырып, оларды **айналмалы пеште** өңдеп, кейін өнеркәсіптік қатты қалдықтарды көму полигонында көмуге бағыттады. Полигонда қалдықтарды көму ҚР Экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес жүргізіледі.

2024 жылы қатты қалдықтар мен пайдаланылған бұрғылау сұйықтықтарын сақтау алаңынан 3 538 тонна қайта өңдеуге жіберілді. 2025 жылы ескі алаңдағы қалдықтарды одан әрі қайта өңдеу жоспарланған. / **GRI 306-4** /

46-кестеде 2024 жылғы КПО-ның қалдықтарды өңдеу тәсілдері көрсетілген.

Кесте 46. 2024 жылғы КПО-ның қалдықтарды өңдеу тәсілдері, тонна / GRI 306-3, 306-5 /

№	Қалдықтармен жұмыс істеу әдістері	Қауіпті түзілген қалдықтар	Қауіпсіз түзілген қалдықтар	Коммуналдық қалдықтар	БАРЛЫҒЫ
1	Кәсіпорында 2024 жыл басында болған көлем	364 798	23	23	364 844
2	Есептік жыл ішінде түзілген	53 279	4 028	817	58 124
3	Кәсіпорында қайта пайдаланылған	4 491	568	0	5 059
4	Кәсіпорын қондырғыларында қайта өңделген	36 297	264	765	37 326
5	Энергия алмай жалпы мақсаттағы пеште жағу	0,094	0,019	634,6	634,7
6	Қатты өнеркәсіптік қалдықтарын көму полигонында көмілген	22 404	6	0	22 410
7	Эко орталықтың № 35 А/Б ұяшықтарында сұйық бұрғылау қалдықтарын уақытша сақтау	5 570	0	0	5 570
8	Мамандандырылған мердігерлік ұйымдарға берілген	1 405	2 986	204	4 595
9	Кәсіпорында 2024 жылдың аяғында болған көлем	380 203	235	1	380 439

Ескерту: қалдықтардың тоннамен саны Эко орталықтың таразыда оларды қайта өңдеуге, сұрыптауға, жоюға, көмуге және басқа да операцияларға әкету алдында қалдықтардың әрбір партиясын өлшеу жолымен айқындалады. Қалдықтардың мөлшері жөніндегі деректер жүк ілеспе құжаттарына (бақылау талондары, қабылдау-тапсыру актісі) енгізіледі және кейін Компанияның қалдықтарды есепке алу дерекқорына енгізіледі.

Компания қалдықтарының басым бөлігі ұңғымаларды бұрғылаудан және жөндеуден түзіледі. Бұл ретте, қолданылатын бұрғылау ерітіндісі түріне байланысты су немесе мұнай негізіндегі бұрғылау ерітіндісінің бұрғылау шламы түзіледі. 2024 жылы түзілген қатты және сұйық бұрғылау қалдықтарының көлемі 29 739 тоннаны құрады (қайта өңдеуге дейінгі бастапқы түзілген қалдықтар көлемінің 79%). Ұңғымалық операциялардың ұлғаюына байланысты бұрғылау қалдықтарының көлемі айтарлықтай өсті.

47-кестеде бұрғылау қалдықтарының негізгі түрлері мен оларды өңдеу әдістері бөлініп көрсетілген. Кестеге сүйенсек, Экоорталықтың 35 А/Б чектерінде тек су негізіндегі тұнбалар, су негізіндегі ерітінділер және тұзды ерітінділер сақталады, ал су негізіндегі тұнбалар полигонға көмілуге жатады. Мұнай негізіндегі бұрғылау қалдықтары алдын ала өңделіп, құрамынан мұнай негізі алынып тасталғаннан кейін көмуге жіберіледі. / GRI 306-5 /

Кесте 47. 2021–2024 жылдардағы қолдану әдістеріне қарай ұңғымалық операциялар қалдықтары / OG7 /

№	Қалдық түрі	Түзілген қалдықтар, тонна			Өңдеу тәсілі
		2024	2023	2022	
1	Пайдаланылған су негізіндегі бұрғылау ерітінділері	53	579	1 154	Сұйық қалдықтарды тазарту қондырғысында (СҚТҚ) қайта өңдеу
		4 869	3 873	3 467	Эко орталықтың №35 А/Б ұяшықтарында сұйық бұрғылау қалдықтарын уақытша сақтау
2	Су негізді бұрғылау ерітіндісінің бұрғылау қоқыры	2 295	1 369	2 716	Көму
		0	98	0	Эко орталықтың №35 А/Б ұяшықтарында сұйық бұрғылау қалдықтарын уақытша сақтау
		0	223	0	Сұйық қалдықтарды тазарту қондырғысында (СҚТҚ) қайта өңдеу
3	Пайдаланылған мұнай негізді бұрғылау ерітіндісі	1 749	2 596	1 257	Қалдықтарды термомеханикалық тазалау қондырғысында (ТТҚ) және сұйық қалдықтарды тазарту қондырғысында (СҚТҚ) қайта өңдеу, айналмалы пеште термиялық өңдеу
		56	0	0	Мамандандырылған мердігер ұйымға беру
4	Мұнай негізіндегі бұрғылау ерітіндісінің бұрғылау қалдықтары	16 634	15 779	5 760	Мұнай негізі мен суды алумен және қатты бөлігін кейінгі көмумен ШТТҚ-да қайта өңдеу, айналмалы пеште термиялық өңдеу
5	Пайдаланылған тұздықтар	3 392	2 931	3 022	ШТТҚ және СҚТҚ қайта өңдеу, айналмалы пеште термиялық өңдеу
		597	503	155	Эко орталықтың №35 А/Б ұяшықтарында сұйық бұрғылау қалдықтарын уақытша сақтау
6	Мұнайлы қалдықтар	0	19	21	Айналмалы пеште термиялық өңдеу, ҚТТҚ-да қайта өңдеу
		94	0	0	Мамандандырылған мердігер ұйымға беру

Келісімшарттар талаптарының шеңберінде Компания қалдықтардың бір бөлігін кәдеге жаратуға мамандандырылған мердігерлік ұйымдарға береді. Олар КПО-дан қабылданған қалдықтарды әрі қарай өңдеу әдістерін өздері анықтап, тоқсан сайын қалдықтарды орналастыру бойынша үшінші тараптарға есеп береді. Қалдық түріне байланысты мамандандырылған ұйымдар қалдықтарды кейін тұтыну тауарларын дайындауға қайта өңдеуге, сондай-ақ сынаптан арылту, регенерация, термиялық өңдеу, өртеу, физикалық және химиялық өңдеу, және құрамдас бөліктерге бөлшектеп, мүдделі кәсіпорындарға қайталама шикізат ретінде пайдалануға жібереді.

Полигонда пластмасса, пластик, полиэтилен қалдықтарын және полиэтилентерефталатты қаптаманы, макулатураны, картонды, қағаз қалдықтарын, әйнек сынықтарын орналастыруға тыйым салатын ҚР Экологиялық кодексінің 351-бабының күшіне енуіне байланысты мердігер ұйымының қатысуымен Компания офис ретінде пайдаланатын ғимараттарда аталмыш қалдықтарды сұрыптауды және бөліп жинауды ұйымдастыру бойынша жұмыстар жүргізіліп келеді. Кейін бұл қалдықтар қайталама шикізат ретінде пайдалану үшін мамандандырылған кәсіпорындарға жіберіледі.

/ GRI 306-4 /

2011 жылдан бастап 2024 жылдың аяғына дейін макулатураны бөліп жинау нәтижесінде шамамен 1 000 тонна өнім жиналып, тұтыну тауарларын дайындау үшін жергілікті кәсіпорындарға берілді.

Компанияның барлық кеңселерінде пайдаланылған батареяларды бөліп жинау ұйымдастырылған. 2024 жылы 112 кг батареялар жиналған. / GRI 306-4 /

Тамақ қалдықтарын қайта өңдеу

/ GRI 306-4-c-ii /

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің талаптарын орындау мақсатында 2021–2022 жылдары КПО Қарашығанақ кен орнындағы тамақтандыру объектілерінде пайда болатын тамақ қалдықтарын басқарудың ең тиімді әдісін енгізді. Тағам қалдықтарын биоқордалау бойынша келісім-шарт жасалды. 2024 жылы Компания Қарашығанақ кен орнының тамақтандыру объектілерінен 337 тонна тамақ қалдықтарын қайта өңдеу кәсіпорнына берді. Алынған биокомпост ауыл шаруашылығы мен орман шаруашылығында топырақ құнарлығын қалпына келтіру және жақсарту үшін органикалық компост ретінде пайдаланылады.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Халықаралық мұнай-газ компаниясы ретінде КПО өзінің өндірістік қызметін жүргізу барысында биотүрлілікке көп әсер тигізбеуге көп күш жұмсайды.

2012 жылдан бастап КПО биоалуантүрліліктің жай-күйіне мониторинг жүргізіп, өзінің өндірістік қызметінен туындайтын ықтимал қатерлердің деңгейін анықтап келеді. Кәсіпорын қызметінің Батыс Қазақстан облысының қоршаған орта жағдайына елеулі теріс әсер ету белгілері анықталған жағдайда, экожүйені сақтау жөніндегі шараларды уақтылы жоспарлау үшін мониторинг жүргізу қажет.

Биотүрлілікті сақтау жөніндегі іс-шаралар жоспарының бір бөлігі ретінде КПО ҚМГКК аумағындағы биотүрлілік жағдайына әсер ететін төрт негізгі факторды бағалайды:

- Ластаушы заттардың шығарындылары;
- Физикалық әсер (шү, жарық, діріл);
- ҚМГКК аумағында малды жаю;
- Механикалық әсер (құрылыс, карьерлер, жолдар және т.б.)

Нүргүл Күзембаева
ҚОҚ өндірістік мәселелері
жөніндегі бөлімнің бастығы

БИОТҮРЛІЛІКТІ САҚТАУ

/ GRI 413-2, ТДМ 6.6, 11.4, 15.1, 15.5 /

2024 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2024 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2025 жылға қойылған міндеттер
Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жануарлар түрлерін (өзен құндызы) тіркеуді қоса алғанда, фаунаға мониторинг жүргізу. Ихтиофаунаға және оның азық қорына (Березовка өзені және Қоншыбай жырасы) мониторинг жүргізу.	Орындалды	<ul style="list-style-type: none"> • ҚМГКК аумағында жануарлар дүниесінің түрлік әртүрлілігіне мониторинг жүргізілді, оның ішінде сирек және жойылып бара жатқан жануар түрлерінің (мысалы, өзен қамыстығы — саз құндызы) есебі де қамтылды. <ul style="list-style-type: none"> • сүтқоректілер; • құстар; • қосмекенділер • бауырымен жорғалаушылар; • ҚМГКК аумағындағы таңдап алынған бақылау учаскелерінде ихтиофаунаға, планктонға және бентосқа мониторинг жүргізіліп, нәтижелері алдыңғы зерттеулермен салыстырылды. • ҚМГКК аймағындағы түр әртүрлілігі дерекқоры жаңартылды. 	ҚМГКК аумағында флораға мониторинг жүргізу, сондай-ақ топырақ пен өсімдіктер құрамына зертханалық талдаулар жүргізу.
ҚАТЖ құбыржолы бойымен фауна мен флораны фондық зерттеуді бастау	Орындалуда	Атырау облысындағы «ҚӨК-Үлкен Шаған-Атырау» экспорттық құбыржол желісі бойындағы флораға фондық зерттеулер.	БҚО ҚАТЖ экспорттық құбыры бойында фаунаға қатысты фондық зерттеулер жүргізу.

Қарашығанақ мұнай-газ конденсатты кен орны (ҚМГКК) 280 км²-ден астам аумақты алып жатыр. КПО басқа табиғи ресурстарды пайдаланушылармен бір аумақты бөліседі, бірақ КПО өз қызметін тек өнеркәсіптік объектілер астында, кеніштің құбырлары мен жолдарының астында орналасқан аумақта ғана жүзеге асырады.

КПО өнеркәсіптік объектілерінен басқа, ҚМГКК аумағында КПО өндіретін шикізаттың бір бөлігін өңдеумен айналысатын (мысалы, «Конденсат» АҚ) немесе кен орындарына және инфрақұрылымдық объектілерге қызмет көрсететін басқа да кәсіпорындар бар. КПО объектілері мен үшінші тараптардан басқа, ҚМГКК аумағында бұрын пайдаланылған ауылшаруашылық жерлері мен жер телімдерінің үлкен аумақтары бар. Бұл аумақ 1956 жылға дейін жайылым және шабындық ретінде пайдаланылды. 1957 жылдан бастап бұл аймақта (жайылым ретінде пайдаланылған Қоншыбай мен Калминовка жыраларының жайылмалары мен ылди жерлерін қоспағанда) дәнді дақылдар өсіріле бастаған. Қазір ҚМГКК санитариялық-қорғау аумағының үлкен бөлігі мемлекеттік босалқы жерлер болатын. Дегенмен, жердің бір бөлігі шаруа қожалықтарымен пайдаланылады.

Осылайша, жоғарыда аталған факторлар ықтимал теріс әсерлер үшін жауапкершілік шекараларын анықтауда және белгілеуде белгілі бір қиындықтарды тудырады, сонымен қатар КПО-ның қоршаған орта мен оның биотүрлілігін қалпына келтіру бойынша практикалық әрекеттерді қабылдау мүмкіндігіне жиі шектеулер қояды.

Дегенмен, КПО табиғи экожүйелердің биологиялық әртүрлілігі адам жасаған әкімшілік-аумақтық бөліністерге бағынбайтынын мойындайды және белгілі бір аумақтың бүкіл биологиялық байлығын, түрлердің өзара әрекеттесу тізбегіндегі нәзік буындарды, барлық тартылған қауымдастықтарды сақтау үшін ортақ қағидалар мен тәсілдерді ұстану қажет. Осыған байланысты келісімшарттық аумақтарда биологиялық әртүрлілікті сақтау Компанияның ерекше назарында.

КПО табиғи экожүйелердің биологиялық әртүрлілігі адам жасаған әкімшілік-аумақтық бөліністерге бағынбайтынын мойындайды және белгілі бір аумақтың бүкіл биологиялық байлығын, түрлердің өзара әрекеттесу тізбегіндегі нәзік буындарды, барлық тартылған қауымдастықтарды сақтау үшін ортақ қағидалар мен тәсілдерді ұстану қажет.

Кен орны аумағындағы биотүрлілікке әсерді барынша азайту мақсатына сүйене отырып, КПО 2012 жылдан бастап биотүрлілікті сақтау мониторингін қажет ететін ерекше сезімтал учаскелердің жоқтығына қарамастан, Биотүрлілікті сақтау жөніндегі шаралар жоспарын әзірлеп, жүзеге асыруда. Биотүрлілікті сақтау жөніндегі іс-шаралар жоспары қызмет қатерлерін және қоршаған ортаға ықтимал әсерлерді бағалауға негізделген экожүйелердің бұзылуын болдырмау және биотүрлілікті азайту жөніндегі шаралардың бірі болып табылады.

Биоәртүрлілікті сақтау жөніндегі шаралар жоспары IPIECA/OGP «Мұнай және газ өнеркәсібі үшін биотүрлілік бойынша шаралар жоспарын әзірлеу жөніндегі нұсқаулық» құжатына сәйкес әзірленген және әр үш жыл сайын жаңартылып отырады. Бұл ретте берілген кезеңділікпен зерттеулер жүргізудің циклділігі қамтамасыз етіледі. Биотүрлілікті сақтау жөніндегі шаралар жоспары шеңберінде, Компания өзендердің жағалық аймақтарындағы сезімтал экожүйелер үшін ұсынылатын іс-шаралар бойынша нұсқаулықтарды әзірледі, сондай-ақ флора мен фауна түрлерінің деректер базасын құрады. Деректер базасы әр жыл зерттеуден кейін жаңартылып отырады.

Биотүрлілікті сақтау жөніндегі шаралар жоспары шеңберінде КПО ҚМГКК аумағының биотүрлілік жағдайына әсер ететін факторларға бағалау жүргізеді.

Сонымен қатар, экожүйелердің жай-күйінің динамикасын бақылау мақсатында ҚМГКК аумағында әрбір 10 жыл сайын спутниктік суреттерге талдау жүргізіледі.

Қарашығанақ – Атырау тасымалдау жүйесі (бұдан әрі ҚАТЖ) экспорттық құбыржолы Қарашығанақ кен орнын игерудің бірден бір құрылымы. Аталмыш құбыржол 2004 жылы іске қосылған, оның ұзындығы 635,5 км. 2022 жылы КПО алғаш рет ҚАТЖ экспорттық құбыржолы бойындағы аумақ үшін 2023–2030 жылдарға арналған БСШЖ әзірлеп шықты.

2023 және 2024 жылдары ҚАТЖ құбыржолы бойымен флораны фондық зерттеуді КПО келесі мақсаттарда өткізді:

- Флораның басым (негізгі) түрлерін анықтау;
- Флораның индикаторлық түрлерін анықтау;
- ҚАТЖ бойымен орналасқан экожүйеге әсер ететін факторларды анықтау;
- Бақылауды жалғастыру үшін тиісті мониторинг алаңдары мен бағыттарын таңдау;
- Флора бойынша дерекқорды жасақтау

Батыс Қазақстан және Атырау облыстарының шекарасындағы ҚАТЖ құбыржолы тым ұзын болғандықтан, КПО аймақтар бойынша фондық зерттеулерді кезең-кезеңмен жүргізуді ұйғарды.

ҚМГКК АУМАҒЫНДАҒЫ БИОТҮРЛІЛІКТІҢ МОНИТОРИНГІ

/ GRI 304-2 /

2024 жылдың есептік кезеңінде КПО 2024–2026 жылдарға арналған БСШЖ бойынша іс-шаралардың бекітілген көлемін орындады.

2011 жылдан бастап Биоәртүрлілікті сақтау жөніндегі шаралар жоспарының барлық кезеңдері www.kpo.kz сайтында [Тұрақты даму/Қоршаған ортаны қорғау/Биотүрлілікті сақтау/Биотүрлілікті сақтау жөніндегі шаралар жоспары бөлімінде](#) көрсетілген.

2024 жылға жоспарланған жұмыс көлеміне ҚМГКК аумағындағы фауна мен ихтиофаунаға мониторинг жүргізу, сондай-ақ су айдындарынан алынған балықтар мен моллюскаларға зертханалық зерттеулер жүргізу кірді.

Мониторинг жүргізудегі мақсат:

- 2024 жылдың көктемгі және күзгі кезеңдерінде ҚМГКК аумағындағы жерүсті омыртқалы жануарлар фаунасының жай-күйі туралы деректерді алу, бұл деректерді алдыңғы зерттеулермен салыстыру.
- өзеннің ихтиофаунасы мен оның қоректік базасының (планктон, бентос) жай-күйі туралы деректер алу. 2024 жылы Березовка және Кончубай сайы бойынша алынған деректер бұрынғы зерттеулер нәтижелерімен салыстырылды.

Жануарлар әлемін бақылау

ҚМГКК аумағының фауналық кешені батыс дала зоогеографиялық учаскесіне жатады және айқын дала сипатына ие.

Далалық зерттеу жұмыстары көктемгі және күзгі кезеңдерде, ҚМГКК санитариялық-қорғау аймағының (СҚА) шегінде және одан тыс аумақтарда жүргізілді. Зерттеу 17 жаяу маршрут пен 5 мониторинг алаңын қамтыды (су тасқыны жағдайы мен су айдындарының ең жоғары толу деңгейі ескерілді).

2024 жылы бақылау кезеңінде кен орны аумағында және оған іргелес учаскелерде келесі жануарлар түрлерінің мекендейтіні расталды:

- Қосмекенділер мен бауырымен жорғалаушылардың 11 түрі.

- Құстар фаунасының 174 түрі, оның ішінде 9 түрі Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген.
- Сүтқоректілер фаунасының 27 түрі, оның ішінде 2 түрі Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген.

2012 жылдан 2024 жылға дейінгі аралықта кен орнында және оған іргелес аумақтарда тіршілік ететін сүтқоректілердің түрлік құрамында айтарлықтай өзгерістер байқалған жоқ. Сонымен қатар, 2024 жылдың көктемінде қабанның (*Sus scrofa*) айтарлықтай көп тіркелуі байқалды, бұл жағдай кенеттен болған су тасқыны құбылыстарымен байланысты. Сондай-ақ, 2024 және 2021 жылдары Сібір елігі (*Capreolus pygargus*) түрінің жоғары популяциялық деңгейі тіркелді.

Өзен құндызының елді мекендері (*Castor fiber*) бүкіл ҚМГКК аумағындағы су айдындарында және санитарлық-қорғау аймағында кездеседі. Құндыздар қоныстанған аумақтардың саны мен ауданы су айдындарындағы су деңгейіне байланысты боп келеді. 2024 жылғы көктемде ҚМГКК аумағындағы және санитариялық қорғау аймағындағы көптеген су айдындарындағы су деңгейі 2021 жылғы көктеммен салыстырғанда айтарлықтай көтерілді. Су деңгейінің көтерілуі құндыздардың қоныс аударуына және олардың 2021 жылы су болмаған, бұрын қараусыз қалған ескі елді мекендерге қоныстануына себеп болды.

Жануарлар әлемінің (жерүсті омыртқалы жануарлардың) жай-күйіне мониторинг жүргізу нәтижелері, 2024 жылдың көктемгі және күзгі кезеңдерінде жүргізілген фауна өкілдерінің саны мен түр алуандық деңгейін талдау зерттелген аумақтың фауналық кешеніне ҚМГКК өнеркәсіптік объектілері тарапынан теріс әсерін анықтаған жоқ.

ҚМГКК аумағындағы ихтиофаунаны зерттеу

ҚМГКК-да қорғау режимі кәсіпорын қызметтері орындалмайтын жерлерде фаунаның дамуына қолайлы жағдай туғызып отыр. Өндірістік объектілердің қызметі көптеген жаунаулар үшін алаңдаушылық факторы болып табылады. Сонымен қатар, кең аумақтарда фаунистикалық кешен өкілдерінің едәуір бөлігінің тіршілігіне қолайлы жағдай жасайтын учаскелер сақталған. Қазіргі уақытта ҚМГКК аумағында бірқатар белгілері бойынша ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға жақын жағдайлар жасалған: мал жаю, шөп шабу, аң аулау жүргізілмейді, көлік қозғалысы реттелген, тұрақты тұрғылықты елді мекендер жоқ. Әр түрлі биотоптарды қамтитын едәуір үлкен алаң ведомстволық қорғауда.

Ихтиофаунаны мониторингілеу

2024 жылы екінші рет ҚМГКК аумағында және оған іргелес жатқан аумақта (Березовка өзені және Қоншыбай жырасы) химиялық талдауға су ағзаларының (балықтар мен ұлулар) тіндерінің сынамаларын және түбіндегі шөгінділерді іріктеп, бақылаудың таңдалған аймақтарында ихтиофаунаға және оның азық қорына мониторинг жүргізілді.

ҚМГКК және оған іргелес аумақта таңдап алынған бақылау учаскелерінде ихтиофауна, планктон және бентосқа тұрақты мониторинг жүргізу өндірістік қызметтің ықтимал теріс әсерін бағалауға мүмкіндік

береді. Мониторинг жүргізу жиілігі – әр алты жылда бір рет.

2018 жылмен салыстырғанда 2024 жылғы ихтиофаунаның түр құрамы сол деңгейде қалды.

2024 жылы балық пен моллюскалардың ұлпаларындағы ауыр металдар деңгейі сынама алынған көпшілікте нүктелерде анықтау шегінен төмен болды. Дегенмен, 2018 жылдан 2024 жылға дейінгі кезеңде моллюскалардың ұлпаларында ауыр металдардың жиналуын талқылау мүмкін емес, себебі жеткілікті деректер жоқ. ҚМГКК аумағындағы су нысандарының биологиялық жағдайын нақты бағалау және ластаушы заттардың жиналу деңгейі туралы дәлірек қорытындылар алу мақсатында аталған зерттеулер жалғастырылады.

ҚМГКК аумағында биотүрлілікті сақтау бойынша 2024–2026 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары.

2023 жылы ҚМГКК және оған іргелес аумақтардың экожүйелерінің өзгеру динамикасын талдаумен қатар ҚМГКК аумағында биотүрлілікті сақтау бойынша 2024–2026 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары да дайындалды.

2024–2026 жылдарға арналған БСШЖ аймақтағы биотүрлілікті сақтау бойынша КПО қызметінің негізгі бағыттарын анықтайды.

Кесте 48. Биотүрлілікті сақтау бойынша 2024– 2026 жылдарға арналған шаралар жоспарының кезеңдері.

Кезең	Жұмыс көлемі	Мақсаты
2024	ҚМГКК аумағындағы жануарлар әлеміне мониторинг жасау, ихтиофауна мен гидробионттардың түрлік әралуандығын зерттеу	<ul style="list-style-type: none"> 2021 жылғы зерттеулермен салыстыра отырып, ҚМГКК жануарлар әлемінің түр динамикасын және сандық құрамын анықтау. 2018 жылғы зерттеулермен салыстыра отырып, ҚМГКК ихтиофауна мен шидробионттардың түр динамикасын және сандық құрамын анықтау.
2025	Флора мен топырақ-өсімдік жамылғысын мониторингтеу	<ul style="list-style-type: none"> Өсімдікжабын күйін зерттеу. Топырақ пен өсімдіктердегі ластаушы заттардың (ЛЗ) құрамына талдау жасау.
2026	ҚМГКК аумағында жәндіктердің түрлік алуандығы бойынша зерттеулер жүргізу.	<ul style="list-style-type: none"> 2020 жылғы зерттеулермен салыстыра отырып, ҚМГКК жәндіктерінің түр динамикасын және сандық құрамын анықтау.
2024 – 2026	Географиялық ақпараттық жүйені құру және қолдау	<ul style="list-style-type: none"> Биотүрлілік бойынша географиялық ақпараттық жүйені құру

ҚАТЖ аумағындағы биотүрліліктің мониторингі / GRI 304-2 /

2023 жылы КПО 2023 – 2030 жылдарға арналған ҚАТЖ экспорттық құбыр бағыты бойымен БСШЖ бойынша жоспарланған іс-шаралардың бекітілген көлемін орындады.

2024 жылы ҚАТЖ трассасы бойында жүргізілген жұмыс көлеміне АӨК экспорттық құбыры трассасы бойындағы флораның фонын бақылау, оның ішінде зертханалық зерттеулер жүргізу кірді.

Батыс Қазақстан облысы шегіндегі ҚАТЖ құбыры бойындағы флора мен өсімдіктердің фондық жағдайын зерттеу әртүрлі типтегі нүктелерде жүргізілді:

- су объектілері өткелдерінің жанындағы нүктелер;
- экожүйелер бойынша нүктелер;
- Өндірістік экологиялық бақылау аясындағы мониторинг станцияларының жанындағы нүктелер.

Барлығы 36 бақылау нүктесі (алаңы) зерттеліп, олардың аумағында 62 туысқа жататын 85 өсімдік түрі тіркелді. ҚАТЖ трассасы бойындағы өсімдік жамылғысына жүргізілген фондық зерттеу барысында флора мен өсімдіктерге әсер ететін негізгі факторлар анықталды, олар: көліктік, механикалық, ауыл шаруашылығы және селителік (тұрғын үй-шаруашылық) әсерлер.

Аталған факторлардың ішінде КПО қызметіне көлік пен қоныстану бойынша әсердің қатысы бар. Электр желілері мен желілік тораптар баяғыда салынғандықтан және қазіргі уақытта бұл нысандарға тек ағымдағы техникалық қызмет көрсету жұмыстары жүргізілетіндіктен, қоныстану бойынша әсердің деңгейі төмен.

Зерттелетін аумақтың экожүйесіне әсер етудің барлық факторларының ішіндегі ең елеулісі – көліктің әсері. Бұл ретте, ҚАТЖ құбыры бойымен ҚАТЖ қауіпсіздік қызметі ғана емес, сонымен қатар «Қарашығанақ – Орал» жоғары қысымды газ құбыры мен «Орал – Атырау – Самара» мұнай құбырының күзет қызметі де өз құбыржолдары бойымен тұрақты түрде көлікпен бақылау жүргізетінін ескеру қажет. Аталмыш құбырлар ҚАТЖ құбырына іргелес орналасқан.

Механикалық фактор жеке бөлініп көрсетілді, себебі 2024 жылдың мамыр айында су тасқыны кезеңінде дамбалар мен қорғаныш дуалдарын салу барысында топырақ үйіп көму бойынша жер қазу жұмыстары жүргізілді. Бұл өз кезегінде топырақ-өсімдік қабатының бұзылуына алып келді. Су тасқыны жыл сайын қайталануы мүмкін болғандықтан, аталған факторға тұрақты түрде бақылау жүргізу қажет.

ҚАТЖ трассасы бойында, Атырау облысының шегінде, Елтай, Ынтымақ, Есбол, Орлик, Көктоғай, Өтешқали Атамбаев, Кенөріс, Ақтоғай, Махамбет, Жалғансай сияқты бірқатар елді мекендер орналасқан. Бұл елді мекендердің тұрғындары ауыл шаруашылығы және мал шаруашылығымен айналысады. Олардың қызметі пайдаланылатын аумақтағы өсімдік қауымдастықтарының құрылымы мен жай-күйіне әсер етеді: мал жаю, шөп шабу, жер жырту, тыңайтқыш қолдану және т.б. Мал жайылмайтын жерлерде өсімдіктер жамылғысының жай-күйі қанағаттанарлық деп бағаланады.

Барлығы **36** бақылау нүктесі (алаңы) зерттеліп, олардың аумағында **62** туысқа жататын **85** өсімдік түрі тіркелді.

ҚАТЖ трассасы бойында флораға мониторинг жүргізу барысында алдағы уақытта ауыл шаруашылығы факторларының әсеріне ұшырайтын қауымдастықтардағы өсімдіктердің индикаторлық және негізгі түрлерінің түрлік құрамындағы (сандық және сапалық көрсеткіштердегі) өзгерістерді бақылау жоспарлануда.

Трасса бойындағы мониторинг нәтижелері бойынша өсімдіктер жамылғысының бұзылуы тіркелмеді. Құбыр үстіндегі топырақ көптеген учаскелерде жергілікті (аборигендік) өсімдік түрлерімен қайта өскен, ал кейбір жерлерде бұталар, жартылай бұталар және шала бұталар кездеседі, бұл өз кезегінде аталған аумақтың қалпына келіп жатқанын көрсетеді.

Болашақта биоәртүрлілікке мониторинг жүргізу барысында КПО экожүйелердің жеке алынған көліктік, механикалық, ауыл шаруашылық және селитебтік факторлардың, сондай-ақ олардың жиынтық әсерінің ықпалынан қалай өзгеретінін бақылап отырады. Бұл өз кезегінде, қажет болған жағдайда, аймақ экожүйелеріне әртүрлі жер пайдаланушылар қызметінің әсерін азайтуға бағытталған шараларды әзірлеуге мүмкіндік береді.

Әрбір мониторинг алаңынан алынған сынамалар бойынша өсімдіктер құрамындағы ластаушы заттардың мөлшерін анықтау мақсатында зертханалық зерттеулер жүргізілді.

Қазіргі уақытта топырақ пен өсімдіктердегі ластаушы заттардың құрамының өзара байланысы жөнінде нақты қорытынды жасау қиын, себебі статистикалық деректер әлі жеткіліксіз. Топырақ пен өсімдіктердегі ластаушы заттар құрамының динамикасы алдағы уақытта да әр алты жылда бір рет жүргізілетін мониторинг арқылы бақыланып отырады. Бұл өз кезегінде статистикалық деректерді жинауға және ҚАТЖ құбырының экожүйелерге әсер ету немесе әсер етпеу деңгейін анықтауға мүмкіндік береді.

Жүргізілген фондық зерттеулердің нәтижесінде Атырау облысы бойынша СТКА трассасының флорасына қатысты деректер базасы жасақталды.

2023–2030 жылдарға арналған БСШЖ ҚАТЖ экспорттық құбыр жолының бойында орналасқан аумақ үшін дайындалған. Ол жоспар осы аймақтағы биоәртүрлілікті сақтау бойынша КПО қызметінің негізгі бағыттарын анықтайды.

Кесте 49. Қарашығанақ-Атырау экспорттық құбыр жолының бойында орналасқан аумаққа 2023–2030 жылдарға арналған БСШЖ кезеңдері.

Кезең	Жұмыс көлемі	Мақсаты
2023	ҚАТЖ-ның Батыс Қазақстан облысында орналасқан бөлігінің бойындағы өсімдікжабын түрлерінің әртүрлілігі мен жағдайына фондық зерттеулер жүргізу	Флораның басым (негізгі) және индикаторлық түрлерін анықтау және олардың жағдайын зерттеу.
2024	Атырау облысында орналасқан ҚАТЖ бөлшегі бойындағы флора күйіне фондық зерттеулер жүргізу	ҚАТЖ құбыры бойымен орналасқан экожүйелерге әсер ету факторларын анықтау
2025	ҚАТЖ-ның Батыс Қазақстан облысында орналасқан бөлігінің бойындағы жануарлар әлемі түрлерінің әртүрлілігіне фондық зерттеулер жүргізу	Фаунаның басым (негізгі) және индикаторлық түрлерін анықтау және олардың популяциясының жағдайын зерттеу.
2026	ҚАТЖ-ның Атырау облысында орналасқан бөлігінің бойындағы жанауарлар әлемі түрлерінің әртүрлілігіне фондық зерттеулер жүргізу	ҚАТЖ құбыры бойымен орналасқан экожүйелерге әсер ету факторларын анықтау.
2027	ҚАТЖ құбыры бойындағы биотүрлілік бойынша географиялық ақпараттық жүйені құру	КПО ГАЖ қорына ҚАТЖ құбыры бойындағы биотүрлілік бойынша деректерді енгізу
2028	ҚАТЖ-ның Батыс Қазақстан облысында орналасқан бөлігінің бойындағы топырақ және өсімдік жамылғысына мониторинг жасау	Жайылымның топырақ пен өсімдік жамылғысының жағдайына әсерін анықтау
2029	ҚАТЖ-ның Атырау облысында орналасқан бөлігінің бойындағы топырақ және өсімдік жамылғысына мониторинг жасау	

Негізгі түрлерді бақылау

Биотүрліліктің жай-күйін бағалау шеңберінде КПО өсімдіктер мен жануарлардың сирек түрлерінің мониторингін үлкен көңіл бөледі. Биотүрлілікті сақтау мәселелерінде белгілі бір түрдің басымдығы халықаралық және жергілікті заңнаманың басымдықтарымен, әсерлерге сезімталдығымен және төзімділігімен және Қоғам қызметінің қоршаған ортаға тигізетін ықтимал теріс әсерінің маңыздылығымен анықталады.

1990 жылдан 2023 жылға дейінгі зерттеу кезеңінде қарастырылған негізгі тірек түрлері kpo.kz сайтында Тұрақты даму/Қоршаған ортаны қорғау/Биотүрлілікті сақтау/Флора мен фаунаның ҚМГКК аумағында тіркелген маңызды түрлері бөлімінде көрсетілген.

Осы түрлердің барлығы Қарашығанақ кен орны аймағынан тыс жерлерде де кездесуі мүмкін. Айта кету керек, бұл түрлердің кен орнында аумағында болуы, болмауы немесе саны аумақтың экологиялық әл-ауқатының тікелей көрсеткіші болып табылмайды. Жеке түрлердің таралуы КПО қызметіне қатысы жоқ жергілікті және ғаламдық себептерге (климаттың өзгеруі, шөлейттену және т.б.) байланысты өзгеруі мүмкін. Бұл ретте өндірістік қызметті ҚМГКК және іргелес аумақтардың биотүрлілігінің маңызды бөлігі болып табылатын жекелеген түрлердің популяциясына тікелей және жанама әсер етпейтіндей етіп жоспарлау және ұйымдастыру қажет.

2023 және 2024 жылдары Карачағанақ – Атырау экспорттық құбыры (СТКА) трассасы бойында жүргізілген фондық зерттеулер барысында Батыс Қазақстан облысы (БҚО) аумағында ҚР Қызыл

Биотүрліліктің жай-күйін бағалау шеңберінде КПО өсімдіктер мен жануарлардың сирек түрлерінің мониторингін үлкен көңіл бөледі.

кітабына және жойылып кету қаупі төнген түрлер тізіміне енгізілген флораның бес түрі, ал Атырау облысы (АО) аумағында бір түрі тіркелді.

БҚО шекарасында:

- Анджевскийдің қалампыргүлі (*Dianthus andrzejowski*);
- Биберштейн қызғалдағы (*Tulipa biebersteiniana*);
- Шренк қызғалдағы (*Tulipa shrenkii*);
- Фишер құсқұттігені (*Ornithogalum fischeranum*);
- Ақ су лалагүлі (*Nymphaea alba*).

АҚ шекарасында:

- Шренк қызғалдағы (*Tulipa shrenkii*)

Негізгі/басым түрлер санатына берілген аумақ үшін зерттеуі мен қорғауы аса маңызды болып табылатын түрлер кіреді. Ең алдымен, бұған Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына, Халықаралық табиғатты қорғау одағының қызыл тізіміне енгізілген түрлер, сондай-ақ белгілі бір аумақта сирек кездесетін немесе сирек кездесетін түрлер жатады. Бұл түрлер мекендеу ортасының жағдайларындағы өзгерістерге тез жауап беретін ең әлсіз түрлер болып келеді де, осылайша индикаторлық қасиеттерін көрсетеді. Осыған байланысты негізгі түрлерді бақылау қажет.

ТӘЖІРИБЕДЕН МЫСАЛ:

Мұнай төгілулерін жою әдістерінің жалпы экологиялық пайдасын талдау

Мәселенің қысқаша сипаттамасы:

Көмірсутектерді өндіру, қайта өңдеу және тасымалдау жөніндегі операциялар барысында әрқашан өндірістің берілген сипаттамаларының бұзылуына байланысты жағдайлардың туындау қатері бар. Мұнай-газ кен орындарын қалыпты пайдаланудан ерекшеленетін жағдайларға қарсы әрекет етуге дайындық элементтерінің бірі - кез келген төтенше жағдайлардың алдын алуға да, жоюға да бағытталған іс-әрекеттерді алдын ала жоспарлау жүйесін әзірлеу.

КПО-ның кен орны және экспорттық құбырларының Батыс Қазақстан және Атырау облыстарының аумақтарында орналасқан әртүрлі ішкі су айдындарымен қиылыстары бар екенін ескере отырып, компания мұнай төгілулерін жою жоспарларын әзірлеу және қолдау арқылы осы құбырларда апат болған жағдайда қабылданатын әрекеттерді мұқият жоспарлайды.

Мұнай төгілулерін жоюға әзірлікті жоспарлау элементтерінің бірі - жалпы экологиялық пайданы талдау (бұдан әрі - ЖЭПТ) негізінде мұнайдың төгілуін жоюдың оңтайлы әдістерін алдын ала таңдау және бағалау.

Қазіргі уақытта ҚР-да талаптары ЖЭПТ-ды таңдау, келісу және шешім қабылдау тәртібін айқындауға бағытталған бірқатар заңға тәуелді актілер енгізілді.

Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын басшылыққа ала отырып және өндірістік қызметтің экологиялық менеджмент сапасын үнемі жақсарту тәжірибесін ескере отырып, 2024 жылы КПО зерттеу жүргізді. Зерттеу нәтижелері Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Экологиялық реттеу және бақылау комитетімен бекітілген «Мұнай өндіру және КПО кәсіпшілік құбырларының оңтайлы тиімділігін талдау негізіндегі экологиялық талдаудың негізгі әдістері» туралы есеп ретінде рәсімделді. Жоғарыда көрсетілген есеп КПО-ғы мұнай төгілулерін жою жоспарының бір бөлігі болып табылады.

Мақсаты:

Әлемнің түрлі елдеріндегі талдауға енгізілетін мәселелер қатары айтарлықтай ерекшеленеді. Қазақстанда бұл мәселелер 02.09.2021 жылғы №353 «Жалпы экологиялық пайданы талдау негізінде теңізде, ішкі су айдындарында және Қазақстан Республикасының сақтық аймағында мұнай төгілулерін жоюдың оңтайлы әдістерін анықтау, келісу және таңдау туралы шешім қабылдау» қағидаларымен реттеледі.

ЖЭПТ мұнай өнімдерінің апаттық төгілуі кезіндегі әрекеттерді жоспарлау кезінде, сондай-ақ ЖЭПТ қалыптасқан жағдайларды дұрыс түсінуді қамтамасыз ету мақсатында пайдаланылатын жою операциясы барысында қолданылады. Мұнай өнімдерінің апаттық төгілуін жоюдың оңтайлы әдістерін алдын ала таңдау кезінде әр әдістің қоршаған орта компоненттеріне әсерін ескере отырып, әр түрлі сценарийлер үшін ЛАРН әдістерін жан-жақты зерттеуді қамтамасыз етуге болады.

Шешімдері / қолға алынған шаралар:

Қоршаған ортаны қорғау және әлеуметтік мәселелер жөніндегі мұнай-газ өндіруші компаниялардың халықаралық қауымдастығы ықтимал мұнайдың төгілуі сценарийлерінің кең ауқымы мен ауқымының, экологиялық сезімтал аймақтар мен әлеуметтік-экономикалық объектілердің құндылығы туралы алуан түрлі түсініктердің, сондай-ақ мұнай төгілулерін жою орнында нақты жағдайлардың болуына байланысты, барлық жағдайларда жарамды және сөзсіз қолайлы болатын бірыңғай құралдың немесе ЖЭПТ әдіснамасының жоқтығын атап өтеді.

ЖЭПТ процесі тараптардың мұнай төгілулерін жою әдістерінің қолайлы комбинацияларын салыстыра таңдай алуы үшін қоршаған ортаға ықтимал әсерді жеткілікті бағалауды қамтамасыз етеді.

Су айдындарына мұнай өнімдерінің төгілуі әртүрлі табиғи және технологиялық факторлардың салдарынан болуына байланысты, ЖЭПТ есебінде ең нашар ықтимал сценарий ретінде барлық қиылысу учаскелері үшін құбырдың толық көлденең үзілуі қарастырылады.

Нәтижелер:

БҚО және Атырау облысының аумақтарында орналасқан әртүрлі ішкі су айдындарымен кенішілік құбырлар мен ҚАТЖ экспорттық құбыр желісі қиылысатын учаскелерде мұнай өнімдерінің апаттық төгілу жағдайлары туындаған кезде қоршаған ортаға зиянды әсерді барынша азайту мақсатында ЖЭПТ есебінде мұнайдың апаттық төгілуінің теріс әсеріне ұшырайтын табиғи орта, флора және фауна, ЛАРН әдістерінің мүмкіндіктері мен шектеулері туралы ақпаратты бағалау жүргізілді.

Есепте су айдындарының қиылысу учаскелерінде мұнай мен конденсаттың апаттық төгілуінің 8 сценарийі көрсетілген: ҚАТЖ бойынша - Жайық, Барбастау және Құрсай өзендері арқылы өтетін 3 участка, кенішілік құбырлар бойынша - Березовка өзендері арқылы өтетін 1 участка және КПО-ның аумақтық, климаттық және өзге де жағдайларын ескере отырып, салдарды жұмсарту көрсеткіштері бар ЛАРН оңтайлы әдістерін таңдау үшін матрицалар әзірленді.

Есеп мұнай өнімдерінің төгілуін жоюдың белгілі бір әдістерін қолдану шараларының аймақтарын, сондай-ақ осы әдістерді қолдану уақыты мен кезеңін анықтайды. Әрбір төгілу сценарийі үшін анықталған оңтайлы әдістермен жедел шаралардың өзіндік тұжырымдамасы бағаланды.

ЖЭПТ мемлекеттік бақылаушы органымен – Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің экологиялық реттеу және бақылау комитетімен келісілген.

Егер КПО ПЛАРН-да көзделген мұнай өнімдерінің төгілу жағдайлары мен сценарийлері нақты мұнай өнімдерінің төгілу жағдайларымен сәйкес келмесе, онда химиялық құралдарды қолдануға немесе мұнай дағының бақыланған жағылуының рұқсат етілуі туралы шешім ЖЭПТ негізінде ҚОҚ саласындағы уәкілетті орган тарапынан шұғыл қаралады.

*Басқалардың қамын
ойлау – өзімізге
қамқорлық тасу*

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҮЛЕС

- 138** Мемлекетке төленетін төлемдер
- 140** Жеткізілімдерді ұйымдастыру
- 142** Жергілікті қамтуды дамыту
- 146** Әлеуметтік инфрақұрылымға қосылатын үлес
- 148** Электр қуатын жеткізу

/ GRI 2-23 /

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:
Жергілікті қауымдастықтар

Біз өз қызметімізді жүзеге асыратын аумақтағы аудан тұрғындарының жалпы әл-ауқатын жақсартуға тікелей немесе жанама үлесімізді арттыра отырып, тату көршілік қарым-қатынасты құрудамыз.

Біз билік өкілдерімен, акционерлермен, бизнес серіктестермен және жұмыс орнымыздағы жергілікті қоғаммен тиімді, нәтижелі, бірлескен және сенімді қарым-қатынас құрамыз.

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:
Экономика

Біз қолданыстағы бәсекелестік туралы заңнама шеңберінде әділ және әдепті бәсекелестікке ұмтыламыз.

2024

**ЖЕТКІЗІЛІМДЕРДІ
ҰЙЫМДАСТЫРУ**

385

мердігер мен жеткізуші

1

млрд АҚШ доллары көлеміндегі келісімшарттар мен келісімшарттарға қосымшалар жасалды

**ТАУАРЛАР, ЖҰМЫСТАР
МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІ САТЫП
АЛУДАҒЫ ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ
ҮЛЕСІ:**

65%

немесе

679,7

млн АҚШ доллары

**МЕМЛЕКЕТКЕ ЖАСАЛҒАН
ТӨЛЕМДЕР**

2,459

млрд АҚШ доллары

**ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ
ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ
ЖОБАЛАР**

Батыс Қазақстан облысында

4 жоба жүзеге асырылды

Жалпы

8,8

млн АҚШ доллары инвестицияланды

**БҚО-ҒА ЭЛЕКТР
ЭНЕРГИЯСЫН ЖЕТКІЗУ**

217,7

млн кВт/сағ

МЕМЛЕКЕТКЕ ТӨЛЕНЕТІН ТӨЛЕМДЕР

/ GRI 207-1, 207-2, 207-3, ТДМ 8.1, 10.4 /

ӨНДІРУШІ САЛАЛАРДЫҢ АШЫҚТЫҚ БАСТАМАСЫ

КПО компаниясы Оператор ретінде өз өндірістік қызметтерін Қарашығанақ жобасының акционерлері мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасында жасалған Өнімді бөлу туралы қорытынды келісімнің (бұдан әрі – ӨБҚК) шарттарына сәйкес жүзеге асырады. / GRI 2-1 /

Филиалдың қаржыландырылуын акционерлер қамтамасыз етеді, және ӨБҚК-ге сәйкес қаражатты пайдалану жөніндегі акционерлердің бекітілген құқығын ескеріп, КПО салған немесе сатып алған барлық негізгі құралдар есептен шығарылмайды, тозбайды және амортизацияланбайды. ӨБҚК қарыз немесе капитал бойынша капиталдандыруды қарастырмайды. Осыған байланысты, КПО қаржылық есебінде сату көлемдері мен қаржылық-шаруашылық қызметі нәтижелері қамтылмайды. КПО қызметінен түскен табыс Қазақстан Республикасының Үкіметі мен акционерлер арасында бөлініп, олар қаржылық қызмет туралы мәліметтерді, соның ішінде кіріс, таза сатылым, капиталдандыру және басқа да ақпаратты өз қаржылық есептерінде жариялайды. / GRI 2-6, 201-1 /

КПО компаниясының салық режимі Өнімді бөлу туралы келісіммен және Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен реттеледі. ӨБҚК-нің 19-бабының шарттарына сәйкес, жоғарыда аталған келісім бойынша ағымдағы қызмет үшін Қазақстанда корпоративтік табыс салығы төленбейді. Корпоративтік табыс салығы КПО-ның құрушы компаниялары немесе акционерлері үшін міндетті және оны олар өз қаржы есептерінде жариялайды. / GRI 207-4 /

Соңғы жылдары Қазақстан Республикасында өндіруші салалардың ашықтық бастамасын іске асыру жөніндегі ұлттық есептерде КПО елдің мемлекеттік бюджетіне түсетін барлық салық түсімдерінің айтарлықтай бөлігін қамтамасыз еткен екінші ірі салық төлеуші ретінде танылды.

КПО сыйластық және ашықтық қағидаттарына сүйене отырып, ҚР салық органдарымен ашық диалог құруға және ынтымақтастық орнатуға ұмтылып келеді. Бұл бизнесті дамытуға, сондай-ақ Батыс Қазақстан облысының әлеуметтік саласын

КПО ҚР-ның салық салу саласындағы заңнамасын қатаң ұстанып, салықтық қатынастарын мұнай-газ және тау-кен саласындағы кірістер мен есеп берудің ашықтығын қамтамасыз ететін өндіруші салалардың ашықтық бастамасы бойынша әлемдік стандартына сай жүргізіп келеді.

жақсартуға қолайлы жағдай қалыптастыруға ықпал етеді. Салықтық жеңілдіктер берілген және салықтан босатылған жағдайда КПО олардың ашықтығын және заңнамаға сәйкестігін көрсетуге тырысады.

Іс жүзінде КПО-ның салық стратегиясы салықтарды дұрыс есептеп, қосарланған салық салу қатерін азайтып, салық органдарымен қандай да бір даулардың алдын алуға бағытталған. Осыған байланысты, Компанияның басты қағидаттарының бірі – салықтық міндеттемелерді уақытылы төлеу және тиісті органдарға заң бойынша талап етілетін немесе тиесілі салықтарды дұрыс анықтауға қажет барлық ақпаратты уақытылы ұсыну.

Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдерді басқару жүйесіне (ТБЖ) сәйкес салықтық тексерулерді жоспарлау және ұйымдастыру кезінде салық органдарының деректері бойынша, КПО-ға 2024 жылдың бірінші жартыжылдығында мемлекет алдындағы салықтық міндеттемелерді ықтимал орындамау тәуекелі төмен деңгейде, ал екінші жартыжылдығында – орташа деңгейде белгіленген.

ТБЖ-ны пайдаланып ҚҚС-ты қайтарудың жаңа ережелеріне сәйкес, КПО үшін тәуекелдің орташа дәрежесі ҚҚС-ты қайтару сомасына әсер етуі мүмкін, себебі салық төлеушінің тәуекел деңгейін анықтау критерийлері (төмен/орта/жоғары) көп жағдайда ҚҚС-тың асып кеткен сомасын қайтару сенімділігін растау үшін қолданылатын тәуекел деңгейінің критерийлеріне ұқсас.

ӨНДІРУШІ САЛАЛАРДЫҢ АШЫҚТЫҚ БАСТАМАСЫ

КПО Қазақстан Республикасының (ҚР) табиғи ресурстарын басқару барысында кірістердің және құн қалыптастырудың толық тізбегінің айқындығын қамтамасыз етуге бағытталған Өндіруші салалардың ашықтық бастамасын (ӨСАБ) қолдайды.

2024 жылы ӨСАБ толтыру талаптарына сәйкес, КПО ҚР бюджетіне (SAP ішкі бухгалтерлік есеп жүйесі бойынша) 2,459 миллиард АҚШ доллары көлемінде салық және төлемдерді аударды. Бұл деректер Өндіруші салалардың 2024 жылғы ашықтығы бастамасы бойынша Ұлттық есепте берілуі тиіс.

КПО компаниясы салық міндеттемелері бойынша ӨСАБ есептерін ҚР-ның құзыретті органдарына 2014 жылдан бері өз бетімен ұсынып келеді. 54-кестеде КПО-ның 2014 жылдан бастап 2024 жылға дейінгі төлемдері туралы деректер берілген.

КПО компаниясының ҚР мемлекеттік бюджетіне төлеген салықтары жөніндегі мәліметтер <http://egsu.energo.gov.kz> сілтемесі бойынша «ҚР мұнай-газ және тау-кен өндіру секторларының төлеушілердің салықтық және салықсыз төлемдер/түсулер бойынша қорытынды есептеме» бөлімінде баршаға қолжетімді етіліп жарияланған.

Кесте 54. КПО төлеген салықтар мен міндетті төлемдер, 2014–2024 жж. (АҚШ доллары)

2014	2015	2016	2017*	2018	2019	2020**	2021	2022	2023	2024
2,1 млрд	1,2 млрд	0,369 млрд	0,746 млрд	1,9 млрд	1,6 млрд	0,971 млрд	1,6 млрд	3 млрд	2,156 млрд	2,459 млрд

Ескертпе:

* 2017 жылғы тұрақты даму туралы есепте жарияланған 897 млн сомдағы сәйкессіздік төлеуші мен алушының деректерін салыстырып тексеруден кейінгі кезеңде қайтару сомасының көрсетілуімен түсіндіріледі.

** 2020 жылдан бастап Қазақстандық теңгені АҚШ долларына айырбастаған кезде КПО есепті кезең соңындағы ҚР ҰБ бағамы бойынша емес, SAP бухгалтерлік есептің ішкі жүйесіне сәйкес төлем сәтіндегі бағам бойынша есептеуді орындайды.

КПО салық бөлімінің ұжымы

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

КПО-ның сатып алу процесі нарықтық бәсекенің шектеулігі, инфляция, құбылмалы айырбас бағамы, шикізат бағасының өсуі, сондай-ақ тауарлар мен қызметтердің жекелеген санаттарын жеткізудің балама көздерін іздеу секілді экономикалық тәуекелдермен байланысты. Тәуекелдерді барынша азайту мақсатында КПО нарықтық бәсекелестікті қамтамасыз ету, шарттық талаптардағы ықтимал экономикалық ауытқулардың орнын толтыратын және бұдан әрі сипатталған басқа да КПО мүдделерін қорғауға бағытталған түрлі тетіктерді қолдану арқылы техникалық тапсырмалар мен тендерлік талаптарды барынша ұтымды әрі ашық түрде әзірлеуге тырысады.

Дос Сантос Сильвестр Карлос Антонио
КПО жеткізілімдерді ұйымдастыру директоры

ЖЕТКІЗІЛІМДЕРДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ / GRI 204-1 /

Қарашығанақ кен орнын игеру Қазақстан үшін тек мұнай мен газ өндірісінен түсетін табыс пен салық қана емес, оның елге берері одан да көп. Бұл – оң әсерін тигізетін және аймақтың экономикалық дамуына ықпал ететін ұзақ мерзімді әрі тұрақты серіктестік қатынастар қалыптастыру.

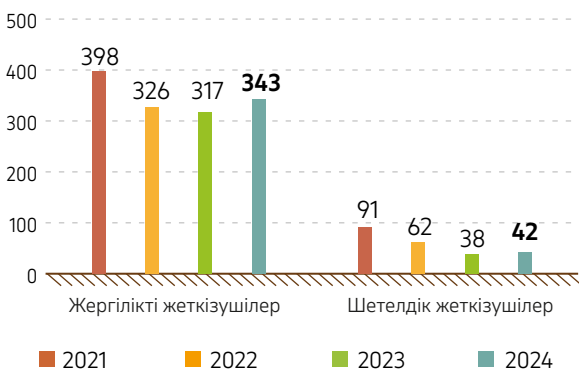
Жергілікті жеткізушілермен және мердігерлермен бірлесе жұмыс істеп, Компания өңірдің және Қазақстанның жалпы экономикалық дамуына айтарлықтай қолдау көрсетеді.

2024 жылы 385 мердігер мен жеткізушімен келісімшарттар және қосымша келісімдер жасалды, олардың шамамен 89%-ын жергілікті компаниялар құрады.

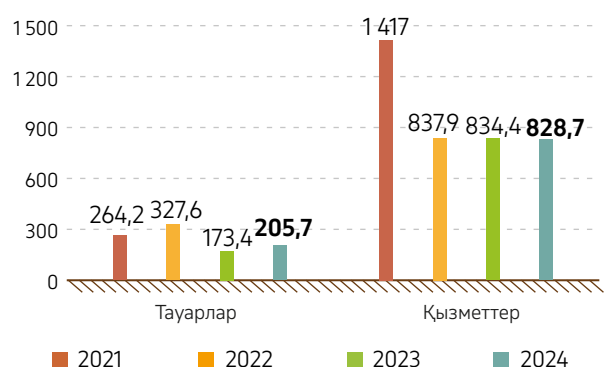
2024 жылы КПО тауарларды жеткізуге 0,21 млрд АҚШ долларына жуық сомаға 220 келісімшарт пен оларға қосымшалар жасасып, қызмет көрсетуге шамамен 0,83 млрд АҚШ долларынан астам сомаға 509 келісімшарт пен олардың қосымшаларына қол қойды.

Осы орайда, КПО өз жұмыстарына бизнесті жүргізуде жоғары стандарттарды ұстанатын, қызметтерін немесе тауарларын ұсынғанда өз персоналы мен активтерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін, сондай-ақ белгіленген этика, нормативтік-құқықтық сәйкестік және тұрақты даму стандарттарын сақтайтын жеткізушілер мен мердігерлерді тартуға баса назар аударады.

Сызба 28. 2021–2024 жж. КПО жеткізушілері және мердігерлері

Сызба 29. 2021–2024 жж. келісімшарттар мен келісімшарттарға қосымшалар құны (млн АҚШ доллары)

КПО өз қызметінде Іскерлік [тәртіп кодексінде](#) белгіленген бизнес-этика қағидаттарын, сондай-ақ барлық тиісті заңнамалық талаптар мен нормативтік ережелерді ұстанады. Осы орайда, КПО өз жұмыстарына бизнесті жүргізуде жоғары стандарттарды ұстанатын, қызметтерін немесе тауарларын ұсынғанда өз персоналы мен активтерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін, сондай-ақ белгіленген этика, нормативтік-құқықтық сәйкестік және тұрақты даму стандарттарын сақтайтын жеткізушілер мен мердігерлерді тартуға баса назар аударады. Келісімшарт жасаудың және сатып алудың әр кезеңінде, сондай-ақ келісімшарт мерзімі аяқталғанға дейін жоғарыда көрсетілген негізгі қағидаттарға сәйкестік қадағаланып отырады.

/ GRI 414-1 /

КПО-мен келісімшарт жасасуға қойылатын стандартты талаптар этика мен іскерлік тәжірибеге, жемқорлыққа қарсы күреске және мүдделер қақтығысына қатысты бірқатар ережелерді қамтиды. 2022 жылдан бастап мердігерлердің әлеуметтік жауапкершілігін арттыру және өз жұмыскерлері үшін тұрақты әлеуметтік ортаны қамтамасыз ету мақсатында КПО мен мердігерлер арасындағы өндірістік қатынастарға қатысты арнайы ережелер қолданылады. Бұл туралы толығырақ «Өндірістік қатынастар» бөлімінде оқи аласыз.

КПО келісімшарттарының жалпы шарттарын ҚР заңнамасының соңғы өзгертулері мен КПО

талаптарын ескере отырып, үнемі жаңартылып отырады.

Келісімшарттарға қатысты жұмыстар мен сатып алулар заңнамаға және Қарашығанақ жобасын басқару жөніндегі бірлескен комитеттің тендерлік ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады. Бұл құжат Қарашығанақ жобасын жүзеге асыру аясында тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алуды ұйымдастыру процесін реттейді.

Цифрлық құралдар келісімшарт жұмыстарында белсенді қолданылады. Тендер өткізу ережелеріне сәйкес, 2020 жылдан бастап КПО электронды тендер өтінімдерді қабылдайды, бұл тендер процестерді едәуір жеделдетуге мүмкіндік берді. Сонымен қатар, тендер өткізу ережелері ерте тендерлер, сынама тапсырыстар, инвестициялар үшін келісімшарттар, мөлшерлемелерді шартты түрде төмендету және қазақстандық тендерлерді өткізу арқылы жергілікті қамтуды дамытуға және Қазақстан Республикасында тауарларды өндіруді қамтамасыз етуге бағытталған. 2023 жылдың соңында КПО электрондық сатып алу жүйесін жеткізуге, енгізуді қолдауға, сервистерді іске қосуға және оларға қызмет көрсетуге сәтті келісімшарт жасасты. Бұл КПО-ның сатып алу процесін цифрландыруға және оның тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Жаңа жүйені енгізу бойынша жұмыс жүргізілуде.

ӘЛЕУЕТТІ ЖЕТКІЗУШІЛЕРМЕН БАЙЛАНЫС / GRI 2-29, 3-3 /

КПО әлеуетті жеткізушілермен өзара әрекеттесудің әртүрлі мүмкіндіктерін пайдаланып, жергілікті компанияларға қойылатын талаптарға қатысты түсініктемелер береді.

Жергілікті әлеуетті мердігерлер мен жеткізушілердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру және олардың тендерден шығып қалу қаупін азайту мақсатында КПО конкурс алдындағы өзара әрекеттесу сессияларын өткізеді, аталмыш сессиялар барысында конкурсқа қатысушылар КПО-ның тендерлік талаптары бойынша нақты түсініктемелермен қатар, жиналған практикалық тәжірибе туралы ақпарат алады.

Жергілікті өндірушілердің жеке дамуы және тауарлар, жұмыстар мен қызметтердің әлемдік деңгейде танылған жеткізушілермен ынтымақтастығы да ынталандырылады. Қызметінің ашықтығын көрсете отырып, КПО жыл сайын сатып алу жоспарларын www.kpo.kz [веб-сайтында](#) жариялайды.

КПО тендерлеріне қатысуға қызығушылық танытушы әлеуетті жеткізушілерге [КПО жеткізушілерінің дерекқорына тіркеліп](#), өздері туралы ақпаратты

үнемі жаңартып отыру (толығырақ КПО веб-сайтында жарияланған) немесе жеткізушілердің «АЛАШ» бірыңғай мәліметтер базасында тікелей тіркелу ұсынылады. Тендерге рұқсат алу үшін әлеуетті қатысушылар КПО жеткізушілерді іздеу кезінде ескерілетін материалдық-техникалық базасы және тиісті тәжірибесі туралы дұрыс әрі шынайы ақпарат ұсынуы керек.

КПО веб сайтында <https://cp.kpo.kz/> сілтеме арқылы КПО-ның жауапты бөліміне жіберілетін тиісті тақырыпқа сұрақ қоюға болады. Бұл парақшада «Жиі қойылатын сұрақтарға» жауаптар берілген қосымша бет бар.

КПО компаниясы «Атамекен» ҚР Кәсіпкерлерінің ұлттық палатасы, «KazService» қауымдастығы, ІМВ орталығы және мұнай-газ саласындағы басқа да ұйымдар немесе қауымдастықтар өткізетін іс-шараларға белсенді қатысады. Жергілікті қамту бойынша межелеген көрсеткіштерге қол жеткізу КПО-ның Қазақстан Республикасы алдындағы басты міндеттемесі болып табылады.

Біз үшін бұл неге маңызды? / GRI 3-3 /

Компания Қазақстан Республикасының отандық жеткізушілерді дамытуға бағытталған бастамаларын толығымен қолдайды және Қарашығанақ жобасын жүзеге асыруға жергілікті тауар өндірушілерді көбірек тартудың маңыздылығын түсінеді. Осы мақсатта КПО отандық компаниялардың қатысуын жеңілдету үшін сатып алу процесі механизмін енгізді. Алайда Компания үшін де, ҚР Өкілетті органы мен жергілікті өндірушілер үшін де Қазақстан Республикасындағы шикізат нарығы шектеулі болғандықтан Қазақстанда өндірілген тауарлардың сапасымен және де тауарлардың өзіндік құнының қымбаттауымен байланысты қатерлер бар, сонымен қатар салық салу жүйесі мен халықаралық стандарттар бойынша сертификаттау талаптарының өзгеріп тұруына қатысты қатерлер бар.

Мухтар Манкеев
КПО Бас директорының орынбасары

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУДЫ ДАМУ

/ GRI 203-2, ТДМ 8.1, 8.3, 9.2, 9.3, 17.7, 17.17 /

Қарашығанақ кен орнын игеру басталғаннан бері КПО компаниясы қазақстандық тауар өндірушілер мен қызмет көрсетушілерді тарту арқылы Қарашығанақ жобасындағы жергілікті қамту үлесін арттыру бағытында белсенді жұмыс істеуде, бұл отандық тауарлар, жұмыстар мен қызметтердің (ТЖҚ) үлесін ұлғайту және импорт көлемін азайту арқылы жоба үшін сатып алынатын жалпы ТЖҚ көлеміндегі жергілікті өндірістің үлесін арттыруды көздейді.

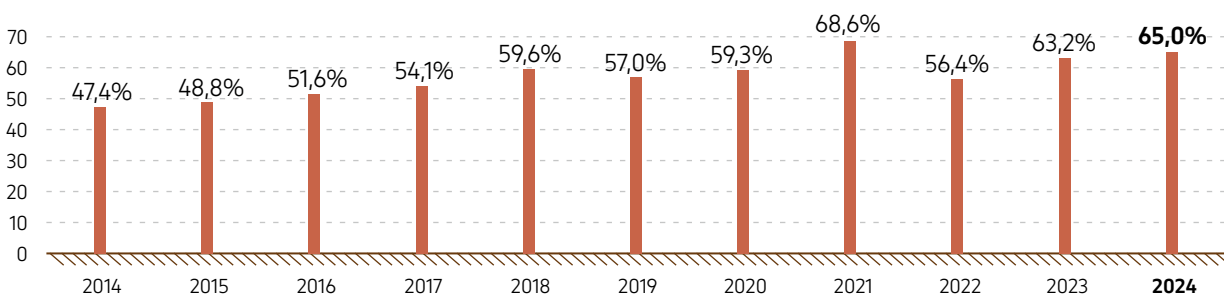
Қарашығанақ жобасы аясындағы 2024–2029 жылдарға арналған КПО-ның тауарлар, жұмыстар және қызметтер бойынша жергілікті қамтуды дамыту бағдарламасы 2024 жылдың желтоқсанында ББК 14/2024 қарарымен әзірленіп, бекітілді. Бағдарлама мақсаты ҚР мемлекетінің машина жасау, индустрияландыру мен цифрландыру бағытындағы бастамаларымен және КПО-ның жергілікті қамту саласындағы

корпоративтік саясатына сәйкес келеді. Бұл бағдарлама жергілікті қамтуды дамытуға қатысты мақсаттар мен міндеттерді, сонымен қатар қызметті тиімді бақылауға мен бағалауға арналған негізгі көрсеткіштерді айқындайды. / GRI 2-29, 3-3 /

2024 жылы КПО-ның жергілікті қамтуды дамытуға бағытталған бастамаларының арқасында келесі нәтижелерге қол жеткізілді: / GRI 204-1 /

- Қарашығанақ жобасындағы тауарлар, жұмыстар, қызмет көрсетудегі жергілікті қамтудың үлесі 2024 жылы 65,00% құрады (679,7 млн АҚШ долларына тең), бұл жоспарланған 62%-дан 2%-ға жоғары.
- 88,3 млн АҚШ долларына қазақстандық өнімдер сатып алынды, бұл барлық сатып алынған көлемнің 42,3%-ын құрайды (оның ішінде жергілікті қамту үлесі «СТ-KZ¹³ сертификаты бойынша 18,2% құрайды).

Сызба 30. КПО сатып алуларының жалпы көлеміндегі жергілікті қамту үлесі, 2014–2024 жылдар / GRI 204-1 /

¹³ Тауардың Қазақстан аумағында өндірілгенін немесе қайта өңделгенін растайтын сертификат. Бұл сертификат Қазақстан аумағындағы пайдалануға арналған, мысалы, жер қойнауын пайдаланушылардың немесе мемлекеттік сатып алуларға қатысу кезінде.

1997 жылы ӨБТК-ге қол қойылған сәттен бастап 2024 жылдың соңына дейін Қарашығанақ жобасы аясында тауарлар, жұмыстар және қызметтерді сатып алудағы жергілікті қамтудың жиынтық үлесі 10,80 млрд АҚШ долларынан асты. / GRI 204-1 /

Компания Қазақстанда өндірілген тауарларды сатып алуда жергілікті қамту үлесін арттыруға ерекше көңіл бөледі.

2024 жылы Қазақстанда Қарашығанақ жобасының қажеттіліктері үшін Қазақстан Республикасында келесі тауар түрлерін өндіруге 33 миллион АҚШ долларынан астам сомаға құрайтын 9 келісімшартқа қол қойылды: электр жабдықтары (электр тарату қалқаны), клапандар, контейнерлер, жылу алмастырғыштар, стандартты емес өнімдер, тығыздағыштар (қосалқы бөлшектер), өлшеу құралдары, жеке қорғану құралдары, бетон тақталар және т.б.

Компания Қазақстанда өндірілген тауарларды сатып алуда жергілікті қамту үлесін арттыруға ерекше көңіл бөледі.

«Қазақстандық тендерлер» өткізу жергілікті өндірушілер мен жабдықтаушылардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. 2024 жылы КПО жалпы сомасы 36,9 млн АҚШ долларын құрайтын 10 «Қазақстандық тендерді» тек жергілікті компаниялар арасында өткізді. Нәтижесінде КПО жалпы сомасы 340 мың АҚШ долларын құрайтын бір келісімшарт жасасты. Басқа «Қазақстандық тендерлер» бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Кесте 51. 2021–2024 жылдары КПО өткізген «Қазақстандық тендерлер».

Кезең	Өткізілген тендерлер		Жасалған келісімшарттар	
	Тендерлер саны	Өтінім сомасы, млн АҚШ доллары	Саны	Келісімшарттың жалпы сомасы, млн АҚШ
2021	12	50,2	11	22,2
2022	10	383,8	7	65,4
2023	7	60,5	2	8,2
2024	10	36,9	1	0,34

КПО орналасқан аймағы – Батыс Қазақстан облысында (БҚО) жергілікті жеткізушілердің тұрақты дамуын нығайту шеңберінде, 2024 жылдың нәтижесі бойынша КПО БҚО кәсіпорындарына тауарлар, жұмыстар және қызмет көрсеткені үшін 539,84 млн АҚШ доллары көлемінде төлем жасады, оның ішінде жергілікті қамту үлесі 377,26 млн АҚШ долларын немесе 69,88% құрады.

Сонымен қатар, КПО жергілікті бизнестің бәсекеге қабілеттілігін дамыту және арттыру мақсатында БҚО кәсіпорындарын, соның ішінде машина жасау секторының өкілдерін, нарықты зерттеу жұмыстарына және тауарлар, жұмыстар мен қызметтер тендерлеріне, сондай-ақ Компания өткізетін түрлі іс-шараларға қатысуға тұрақты түрде шақырып тұрады. Төменде 2024 жылғы нәтижелер келтірілген.

Кесте 52. БҚО-ға тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді жеткізу бойынша КПО жергілікті қамту үлесі, 2024 ж.

Сипаттамасы	Келісімдер саны	Мердігерлер саны	Шығындар, млн. АҚШ	Жергілікті қамту үлесі, %	Жергілікті қамту үлесі, млн. АҚШ
Тауарлар	92	47	55,04	10,35%	5,70
Жұмыстар	39	24	309,97	65,66%	203,52
Қызметтер	196	105	174,83	96,12%	168,04
БАРЛЫҒЫ	327	176	539,84	69,88%	377,26

ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ БАСТАМАЛАР / GRI 2-28 /

КПО компаниясы Қазақстандағы мұнай-газ саласына арналған тауарлар өндірісін дамытуға жәрдемдесу мақсатында құрылған мұнай-газ машина жасау саласын дамытуға арналған Халықаралық орталығымен (IMBC) белсенді ынтымақтасады. Бұл тұрғыда IMBC ірі мұнай-газ Операторлары мен Қазақстан Республикасының машина жасау саласының кәсіпорындары арасындағы байланыстырушысы ретінде әрекет етеді.

IMBC-тің негізгі міндеті Қазақстандағы мұнай-газ саласына арналған тауарлар өндірісінің тұрақты дамуына жәрдемдесу және Операторлардың сатып алу үдерісіндегі жергілікті қамту деңгейін арттыру болып табылады.

IMBC негізгі қызметі – отандық өндірушілерге талдау жүргізу, болжау, шешімдер ұсыну және техникалық қолдау көрсету. Осыған байланысты, отандық компаниялардың әлеуетін арттыру мақсатында IMBC дамыту жоспарларын әзірлейді. Бұдан бөлек, IMBC Қазақстанда мұнай-газ жабдықтарын өндіруді жергіліктендіруге қызығушылық танытқан Операторлар мен инвесторлар арасындағы байланыстырушы буын болып табылады. Мұндай инвестициялық жобаларды қолдау үшін орталық түрлі қаржы институттарымен және мемлекеттік органдармен тығыз жұмыс істейді. Инвесторлармен бірлесе отырып, IMBC жергіліктендіру жоспарларын әзірлеп, оларды қарастыру үшін Операторларға ұсынады. Бұл өз кезегінде алдыңғы қатарлы халықаралық мұнай-газ жабдығын өндірушілерден технологияларды тартуға жол ашады.

2021 жылдан бастап, үш жыл ішінде IMBC А, В, С тауар топтары бойынша отандық өндірушілермен бірлесіп, олардың өндірістік әлеуетін дамыту бағытында жұмысын жалғастырып келеді. Атап айтқанда: клапандар, электр құрылғылары мен аспаптар, құбыр арматуралары, сорғылар мен тығыздағыштар, желдету және технологиялық сүзу жүйелері, оқшаулағыш материалдар, химиялық заттар, АСЖБ жабдықтары, ЖҚҚ және басқа да өнімдер бойынша. Қазіргі таңда IMBC 14 жергілікті өндірушімен әлеуетті дамыту жоспарлары (АДЖ) шеңберінде ынтымақтасуда. КПО жеткізушілерді алдын ала іріктеу және тендер өткізу барысында іске асырылған АДЖ нәтижелерін ескереді. Сонымен қатар, IMBC өз қызметін Қазақстан Республикасында жергіліктендіруге мүдделі компаниялармен келіссөздер жүргізуде және олардың қажеттіліктерін талдау мен болашақта ескерілуі үшін КПО компаниясына 23 инвестициялық шешім ұсынды.

2024 жылғы маусымда Операторлар D тауар тобына жататын келесі санаттарды айқындады: компрессорлар, жетектер, болат және металдан жасалған бұйымдар, шеберхана жабдықтары мен қол құралдары.

КПО компанияларды өз тендерлеріне белсенді қатысуға тартады. 2024 жылы IMBC-пен ынтымақтастық аясында 5 келісімшартқа қол қойылды, оның ішінде тарату және кабельдік жәшіктерге арналған сынама тапсырысы, клапандар, өлшеу құралдары, электр техникалық материалдар мен жарылысқа төзімді материалдарды қоса алғанда, бар жабдықтарға арналған қосалқы бөлшектерді жеткізу бойынша шарттар бар.

2024 жылы Операторлар IMBC-тің өкілеттіктерін кеңейтуге келісті. Жаңа өкілеттіктер құрамына жаңа мүшелерді қабылдауды көздейді, бұл IMBC қызметіне жалпы оң әсерін тигізеді.

КПО келесі бірлескен іс-шараларға белсенді қатысады және негізгі рөл атқарады:

- IMBC форумы – 2024 жылы 10 шілде, Атырау
- Ашық есік күндері – 2024 жылы 10–12 шілде, Атырау (23 Өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды)
- IMBC семинары – А тауар тобы бойынша (Теңіз, Қашаған және Қарашығанақ) – 2024 жылы 2 қазан, Атырау
- IMBC семинары – В тауар тобы бойынша КПО қатысуымен – 2024 жылы 12 желтоқсан, Атырау

Түпнұсқа жабдықты жергіліктендіру (ОЕМ) бастамасы 2019 жылы енгізгелі бері КПО 16 жергіліктендіру жол картасына қол қойып, жалпы құны 4 821,6 млн АҚШ долларынан асатын 68 келісімшарт жасасты. Нәтижесінде, 2024 жылы Қазақстан Республикасында өндірілген жоғары технологиялық ОЕМ тауарларын жеткізу кезінде келісімшартпен міндеттелген жергілікті қамту үлесінен асып түсті:

- Honeywell жеке газ талдағыш Жергіліктендіру деңгейі: 56,6% (міндетті 15% орнына)
- Қашықтан басқарылатын телеметриялық блок. Жергіліктендіру деңгейі: 51,8% (міндетті 15% орнына)
- Ұңғыма жабдығын басқару панелі Жергіліктендіру деңгейі: 30,9% (міндетті 14% орнына)

КПО жол карталарын жүзеге асыруын жалғастырады, оның аясында қосымша инвестициялар тарту көзделген.

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

/ GRI 2.28, ТДМ 17.16, 17.17 /

КПО қызметінде жергілікті компаниялар маңызды рөл атқаратындықтан, жергілікті қамтуды дамыту тобы техникалық мәселелер бойынша сегіз вебинар сериясын онлайн форматта өткізуді бастамалады. Бұл бірлескен бастамалар КПО-ның техникалық мамандары, келісімшарт жұмыстары мен сатып алулар бөлімі, сондай-ақ ЕҚ, ТҚ және ҚОҚ бөлімдерінің қатысуымен жүзеге асырылып, Компания мен жергілікті жеткізушілер қауымдастығы арасындағы алшақтықты қысқартуға бағыттады.

Білім тарату алаңы ретінде маңызды рөл атқарған вебинарлар барысында Компанияның жергілікті қамтуды дамыту стратегиясының негізгі аспектілеріне, сатып алу рәсімдеріне және келесі тауар түрлеріне қойылатын техникалық талаптарға ерекше назар аударылды: химиялық заттар, клапандар, тиеу-түсіру және өртке қарсы жабдықтар, АСЖБ жүйелері, май сүзгілері, оқшаулағыш материалдар, құбыр өнімдері және электр жабдықтары.

Интерактивті таныстырылымдар мен қызықты «сұрақ-жауап» сессиялары форматында өткізілген вебинарлар жергілікті жеткізушілерге Компания тендерлеріне табысты қатысуға және жергілікті қамтуды дамыту бастамаларына елеулі үлес қосуға қажетті білім мен практикалық құралдарды алуға мүмкіндік берді.

Жыл бойы өткізілген бұл онлайн іс-шаралар өзара ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыруға, Компания мен жергілікті ұйымдар арасындағы қатынастарды нығайтуға және, соның нәтижесінде, Компанияның жергілікті қамту саласындағы өршіл мақсаттарына қол жеткізуге ықпал етті. Вебинарларға жергілікті өндірушілер мен өндірісті Қазақстанда жергіліктендіруге қызығушылық білдірген немесе оны жүзеге асыруды жоспарлап отырған шетелдік компаниялардың 150-ден астам өкілі қатысты.

КПО әлеуметтік жобалар бөлімінің ұжымы

ӘЛЕУМЕТТІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМҒА ҚОСЫЛАТЫН ҮЛЕС / GRI 203-1, ТДМ 9.1, 17.17 /

Өнімді бөлу туралы түпкілікті келісімнің (5-қосымша) шарттарына сәйкес, КПО жыл сайын Батыс Қазақстан облысында әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асырып келеді.

Әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобалар тізімі жыл сайын КПО және БҚО әкімдігі арасында келісіледі. БҚО әкімдігі бұл тізімді мемлекеттік басымдықтарды және облыс инфрақұрылымын, білім беру мен денсаулық сақтау жүйесін, сонымен қатар өңірдегі спорт инфрақұрылымын дамыту қажеттіліктерін ескере отырып дайындайды. Әрі қарай бұл тізімді КПО-ның басқару жөніндегі бірлескен комитеті бекітеді.

Мақұлданған күннен бастап, КПО жобаны сатып алу процесін қоса алғанда, толықтай аяқталып, Қазақстан Республикасының теңгеріміне өткізгенге дейін оны басқарады. Егер жобаларды жыл аяғына дейін толық орындау мүмкін болмаса, игерілмеген қаржы келесі күнтізбелік жылға қалады. Барлық әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды Қазақстандық мердігерлер орындайды. / GRI 3-3 /

2024 жылы Тасқала ауданының Тасқала ауылында және Қазталов ауданының Қазталовка ауылында 320 орындық екі дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің (ДШСК) құрылысы аяқталды. Бұл кешендердің құрылысы спорт инфрақұрылымын дамытуға және халықтың салауатты өмір салтына қолайлы жағдай

жасауға өз үлесін қосты. ДШСК заманауи спорттық жабдықтармен жабдықталған, бұл түрлі спорттық іс-шаралар мен жаттығуларды өткізуге мүмкіндік береді. Кешен ғимаратында күрес, бокс және гимнастикаға арналған залдар, баскетбол, волейбол және басқа да спорт түрлерінен жарыстар өткізуге арналған әмбебап спорт залы, сондай-ақ әкімшілік бөлмелер бар. ДШСК заманауи стандарттарға сай және кешенде спортпен шұғылдануға қолайлы жағдай жасалған.

Батыс Қазақстан облысының әкімдігімен бірлесіп жүзеге асырылып жатқан, ауыл тұрғындарын заманауи білім беру мекемелерімен қамтуға бағытталған жүйелі жоба аясында Қазталов ауданының Саралжын ауылында және Бөрлі ауданының Жарсуат ауылында екі жаңа мектептің құрылысы аяқталды.

Жаңа мектептер барлық заманауи талаптарға сай салынған және онда білім алуға барынша қолайлы жағдаймен қамтамасыз етілген. Оқу орындары барлық қажетті оқу жабдықтары мен кабинеттер, оның ішінде акт залы, жеке жуыну бөлмелері және әжетханасы бар спорт залы, оқу сыныптары, қазіргі заманға сай асхана мен әкімшілік бөлмелері бар. Мектептер толықтай заманауи оқу жабдықтарымен қамтамасыз етілген және толық жабдықталған.

/ ТДМ 4.а /

Орал қаласында №17 ЖОББМ ашылуы

Сонымен қатар, қолданыстағы мемлекеттік колледж базасында кәсіби оқу орталығын құру жобасы аясында Ақсай қаласында жабдықтар мен жеке қорғану құралдары сатып алынды. Бұл жоба импортты алмастыру және қазақстандық кадрлардың бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында БҚО әкімдігімен келісім бойынша жүзеге асырылуда. Жоба аясында 3 және 4 санаттағы сұранысқа ие мамандықтар бойынша жергілікті кадрларды кәсіпорындарда даярлау көзделген.

Орнатылған жабдық тек бастапқы мамандарды дәнекерлеу ісіне үйретуге мүмкіндік беріп қоймай, тәжірибелі дәнекерлеуші шеберлердің біліктілігін растауға да жағдай жасайды. 2025 жылы шығын материалдарын жеткізу жоспарланып отыр.

Сондай-ақ, 2024 жылы Орал қаласындағы төрт мектеп пен Жастар мәдениет үйіне күрделі жөндеу жұмыстары басталды, сондай-ақ «Подстепный – Федоровка – РФ шекарасы» автожолының екі учаскесін реконструкциялау жобасы қолға алынды.

2023 жылы басталған бұрынғы Березовка және Бестау ауылдарының аумағын қалпына келтіру жобасының аяқталу мерзімі экологиялық сараптама қорытындысы негізінде қосымша жұмыстар көлемінің енгізілуіне байланысты 2025 жылға ауыстырылды.

2024 жылы орындалған жобалар тізімі 53-кестеде берілген.

Кесте 53. 2024 жылы жүзеге асырылған әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобалар / GRI 203-1, ТДМ 17.17.1 (C171702) /

Саласы	Жоба атауы	Іс жүзінде жұмсалған қаражат (млн теңге)*	Нақты шығындар (млн теңге)*
Азаматтық құрылыс	БҚО Қазталов ауданы, Саралжын ауылында 60 орындық шағын жинақты мектеп құрылысы	793,3	1,7
	БҚО Бөрлі ауданы, Жарсуат ауылында 108 орындық шағын жинақты мектеп құрылысы	938,9	2,0
	БҚО, Казталов ауданы, Казталов ауылында 320 көрермен орны бар дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің құрылысы	1177,5	2,6
	Тасқала ауданы, Тасқала ауылында 320 көрермен орны бар дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің құрылысы	1142,9	2,5
БАРЛЫҒЫ:		4 052,6	8,8

* ҚҚС есептелген

БҚО, Тасқала ауданы, Тасқала ауылында дене шынықтыру және сауықтыру кешені

ЭЛЕКТР ҚУАТЫН ЖЕТКІЗУ / ТДМ 7.1 /

Қарашығанақ кен орнындағы өндірістік қажеттіліктерді қамтамасыз ету мақсатында КПО электр энергиясын өзінің газтурбиналық электр станциясында (ГТЭС) өндіреді. Өндірілген электр энергиясы келесі ішкі нысандарға жеткізіледі: ҚӨК, ГҚДҚ-2, ГҚДҚ-3, жинақтау жүйесі, Эко орталық, Пилоттық қалашық, Ақсай қаласындағы АТТ деректерді өңдеу орталығы, Үлкен Шаған магистралдық айдау станциясы (МАС) мен ІАС 1-26 желілік тораптарын қамтитын «Қарашығанақ-Атырау» тасымалдау жүйесі.

Қазіргі уақытта КПО газтурбиналық электр станциясында төрт турбина жұмыс істейді, олардың үшеуі – қосотынды.

2024 жылы ГТЭС-та турбиналардың ішкі жағдайын диагностикалау мақсатында жыл сайынғы бороскопиялық инспекциялар жүргізілді. Ақпан айында №4 турбинаның ыстық газ жолына инспекция жүргізілді. Қазан мен қараша айлары аралығында №2 турбинаға күрделі жөндеу жұмыстары жүргізілді. Жұмыстар жоспарланған уақытта, кідіріссіз әрі сапалы орындалды. Материалдар мен қосалқы бөлшектер уақытылы жеткізілді.

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНА ЭЛЕКТР ҚУАТЫН ЖЕТКІЗУ

/ GRI 203-1 /

Қарашығанақ кен орны бойынша өнімді бөлу туралы түпкілікті келісімнің (I бап, 1.1 бөлім) шеңберінде, КПО Батыс Қазақстан облысы тұрғындарына қажетті электр энергиясын өндіреді және жеткізеді. 2024 жылы орта есеппен қыс мезгілінде жеткізілген электр қуаты шамамен 25 МВт, ал жаз мезгілінде – шамамен 23 МВт болды.

2023 жылы КПО компаниясы «Батыс энергоресурстар» ЖШС және «Ақсайэнерго» ЖШС-ға (2023 жылы 30 қарашаға дейін, өйткені 2023 жылы 1 желтоқсаннан бастап «Ақсайэнерго» ЖШС өз қызметін тоқтатты) энергия жеткізуші ұйымдарға электр қуатын жеткізді, ал олар өз кезегінде Батыс Қазақстан облысының тұрғындарын және басқа да тұтынушыларды қуат көзімен қамтамасыз етті.

2024 жылы КПО-ның Батыс Қазақстан облысына жеткізген жалпы электр энергиясының көлемі шамамен 217,7 миллион кВт-сағ болды. 2023 жылмен

салыстырғанда жеткізу көлемінің сәл төмендеуі 2024 жылы турбиналар мен генераторға жоспарлы жөндеу жұмыстарының жүргізілуімен байланысты. Жоспарлы жөндеу жұмыстарының көлемі мен мерзімі ГТЭС негізгі қондырғысының жұмыс сағаттарына сәйкес реттеледі. 2022–2024 жж. электр энергиясы мен отын газын жеткізу көлемі 54-кестеде берілген.

2024 жылы электр қуаты негізінен меншікті газ есебінен өндірілді. Облыс қажеттілігіне электр энергиясын өндіру үшін сыртқы жеткізушіден сатып алынған газ көлемі ГТЭС-тің газ тұтынудың жалпы көлемінің шамамен 10,8%-ін құрады. Жоғарыда көрсетілген кезеңнен басқа, сыртқы жеткізушіден газ жеткізу ҚӨК зауытының 5-339 учаскесіндегі отын газын өндіру қондырғысының тұрақсыз жұмыс істеген жекелеген кезеңдерінде жүзеге асырылды.

Кесте 54. 2022–2024 жж. КПО электр қуаты мен отын газын жеткізу.

Сипаттамасы	Өлшем бірлігі	2024	2023	2022
БҚО жеткізілген электр қуаты, соның ішінде:	млн. кВт/сағ	217,74	226,79	246,33
• «Батыс Энергоресурсы» ЖШС	млн. кВт/сағ	217,74	202,74	220,05
• «Ақсайэнерго» ЖШС	млн. кВт/сағ	0,0	24,05	26,28
БҚО үшін электр қуатын өндіруге отын газын пайдалану, соның ішінде:	млн. м³	75,59	77,50	84,74
• БҚО үшін электр қуатын өндіруге КПО жеке газын сату	млн. м ³	63,36	61,07	69,12
• БҚО үшін электр қуатын өндіруге сыртқы жеткізуші тарапынан	млн. м ³	8,17	16,43	15,62

ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ ЖҮЙЕ

Қарашығанақ мұнай-газ және конденсат кен орнындағы жергілікті энергетикалық жүйе шекара жауапкершілігіне сәйкес үш субъектіге – КПО, «Ақсайгазпромэнерго» және «Батыс-Қазақстандық РЭК» ЖШС-ке тиесілі 110 кВ электр желісінен және 35 кВ КПО желісінен тұрады.

Электр желілерінің әсерінен туындайтын өндірістік шығындарды барынша азайту мақсатында, кен

орнындағы ішкі энергия жүйесінің апаттарын азайту және тұрақтылығын қамтамасыз ету жөніндегі ағымдағы жоба шеңберінде КПО сарапшыларынан арнайы құрылған жұмыс тобы талдау жасады, оның негізінде 2023 жылы жұмылдырылған үшінші тараптармен жұмыс жүргізіліп, ұсыныстарға талдау өткізілді.

ЖАҢАРТЫЛҒАН ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІН ҚОЛДАУ ТУРАЛЫ ЗАҢ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР / GRI 201-2, OG2 /

КПО электр қуатын өз ГТЭС-да өндіргендіктен, ол ҚР-ның «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау» заңына сәйкес ЖЭК шартты тұтынушылар қатарына жатады.

2024 жылы КПО осындай энергияның **14 858 638 кВт*сағат** көлемін **650 млн. теңгеге** сатып алды.

Шартты тұтынушылар ЖЭК пайдаланатын объектілерде өндірілген электр қуатын Республиканың жоспарлы тұтынушының жалпы көлеміндегі өз жоспарлы тұтыну үлесіне пропорционалды көлемде сатып алуға міндетті. Жауапты субъект ретінде КПО «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС құзыретті компаниясынан ЖЭК бойынша тиесілі электр қуаты көлемін сатып алады, осылайша заңнама талаптарын орындап, Қазақстандағы жасыл энергетиканың дамуына өз үлесін қосып келеді.

2024 жылы КПО осындай энергияның 14 858 638 кВт*сағат көлемін (53 567 Гдж баламалы) 650 млн. теңгеге сатып алды.

*Экология жағынан саналы
бол – көміртек ізінді
азайтуға әрекет жаса*

ҚОСЫМШАЛАР

- 151** GRI мазмұны көрсеткіші
- 163** Тәуелсіз тексеру туралы есеп
- 171** КПО-да маңызды тақырыптарды басқару
- 175** КПО-ның БҰҰ ТДМ мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесі
- 179** Глоссарий
- 183** Кері байланыс

GRI МАЗМҰНЫ КӨРСЕТКІШІ

Стандартты пайдалану туралы ереже

«Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» Қазақстандық филиалының тұрақты дамуы туралы есебі GRI стандарттарына сәйкес дайындалды және 01.01.2024–31.12.2024 мерзімі аралығын қамтиды.

Қолданылған GRI 1

GRI 1: Негізгі ережелер 2021

Қолданылатын GRI салалық стандарты

GRI 11: 2021 жылғы мұнай-газ секторы бойынша қосымша, G4: 2012 жылғы мұнай және газ секторы бойынша қосымша

«ПрайсютерхаусКуперс» (PwC) ЖШС компаниясы осы есептің GRI стандарттарының талаптарына сәйкестігін тексерді. PwC компаниясы есепте ашылған 5 тақырыпты шектеулі тәуелсіз тексеруден өткізді, атап айтқанда: 302-1, 303-3, 305-1, 306-3, 403-9; әрі 2-19, 2-20, 2-21 қоспағанда 27 жалпы көрсеткіш.

ӘМБЕБАП СТАНДАРТТАР			
№	Жарияланатын мәлімет	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/Ерекшеліктер
GRI 2: 2021 жылғы есепте жалпы жарияланған мәліметтер			
Ұйымдастыру және есеп беру тәжірибесі			
2-1	Ұйымдастыру деректері	4, 16, 32, 138, 182 (артқы мұқаба)	
2-2	Біріктірілген қаржылық есептілікке енгізілген заңды тұлғалардың тізбесі	Бұл есеп КПО Б. В. компаниясының Қазақстандағы филиалының өндірістік қызметі мен күрделі жобаларын қамтиды	
2-3	Есепті кезең, есептілік циклі және байланысу жолдары туралы ақпарат	4, 182 (артқы мұқаба)	
2-4	Есептегі ақпараттың қайта қаралуы	Есепті кезеңде ақпарат қайта тұжырымдалған жоқ.	
2-5	Сыртқы тараптардың растауы	5	
Өндіріс және персонал			
2-6	Өндірістік қызметтер, өткізу/жеткізу тізбегі және басқа да іскерлік қатынастар	16-19, 32, 138, 140	Есепті кезеңде айтарлықтай өзгерістер болған жоқ
2-7	Жұмыскерлер	71-72	b-iii - В КПО-да кепілдендірілмеген жұмыс уақыты бар қызметкерлер жоқ. b-v - В КПО-да жартылай жұмыс уақыты бар қызметкерлер жоқ. e - Есепті кезеңде қызметкерлер санының елеулі өзгерістері болған жоқ.
2-8	Жұмыскерлер болып табылмайтын жұмысшылар	83, 87, 71	a - 2024 жылдың соңына қарай жағдай бойынша келісімшарттық ұйымдардың қызметкерлер саны 16 043 адамды құрады. b - Келісімшарттық ұйымдардың қызметкерлер саны ҚМГКК нысандарына өту рұқсаттарының иелері негізінде анықталады. Келісімшарттардың түрі бойынша кадрлардың тұрақтамауы туралы ақпаратты жария етуге болмайды, себебі кадрлардың тұрақтамауы тікелей еңбек шартын жасасқан жұмыскерлерді және жіберуші тараптардың жұмыскерлерін қамтиды. Бас компаниялар жіберген жұмыскерлер бас компаниялардың кадрлардың тұрақтамауы бойынша статистикасына кіреді.

ӘМБЕБАП СТАНДАРТТАР			
№	Жарияланатын мәлімет	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/Ерекшеліктер
Шаршағанды			
2-9	Басқару құрылымы және құрамы	32-33, 36	
2-10	Жоғары басқару органын тағайындау және іріктеу	34, 32	
2-11	Жоғары басқару органының басшысы	32	
2-12	Қоршаған ортаға тиетін әсерді басқарудағы жоғары басқару органының рөлі	33, 35, 37-38	
2-13	Әсерді басқару өкілеттігін беру	33-34, 37	
2-14	Тұрақты даму бойынша есептілікте жоғары басқару органының рөлі	5	
2-15	Мүдделер қайшылығы	42	
2-16	Маңызды мәселелер туралы хабардар ету	44, 74, 92	
2-17	Жоғары басқару органының ұжымдық білімі	5, 36	
2-18	Жоғары басқару органының жұмысын бағалау	34	Есеп беруге тиіс ұйым болғандықтан, бұл мәліметтер КПО-ға берілмейді. Осы мәселелер бойынша есеп құрушы компаниялардың өз тұрақты даму есептерінде жеке беріледі.
2-19	Сыйақы беру саясаты	34, 75-77	а-iii- Сыйақы беру жөніндегі кеңесшілер саясатты әзірлеуге тартылмайды.
2-20	Сыйақыны анықтау процесі	75	
2-21	Сыйақының жылдық жалпы коэффициенті	75-76	
Стратегия, саясаттар және процедуралар			
2-22	Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	3, 6	
2-23	Саясаттың міндеттері	9, 12, 15, 29, 31, 40, 41, 43, 51-52, 56-57, 60, 68, 86, 90-91, 95, 97, 113, 137	
2-24	Саясат міндеттерін енгізу	40-42, 44, 87, 97	
2-25	Кері әсерлердің алдын алу процестері	24-26, 44, 87-88, 92	
2-26	Консультациялық кеңес алу механизмдері және бейәдеп мінез-құлық туралы хабарламалар	44, 74, 87-88, 92	
2-27	Заңнама мен нормативтік актілердің талаптарын сақтау	45, 98	Алдыңғы есепті кезеңдерде орын алған және есепті кезеңде төленген заңдар мен нормативтік актілерді сақтамаған жағдайлар үшін айыппұлдар есептелмеген.
2-28	Қауымдастыққа мүшелік	13, 144	КПО – «КАЗЭНЕРДЖИ» ұйымдастығының мүшесі Іскерлік серіктестіктер және қауымдастықтарға мүшелік ету.
Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу			
2-29	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу тәсілі	9-10, 12, 29, 57, 93, 98, 141-142, 179-180	
2-30	Ұжымдық еңбек шарттары	74, 77	

ӘМБЕБАП СТАНДАРТТАР			
№	Жарияланатын мәлімет	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/Ерекшеліктер
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021			
3-1	Маңызды тақырыптарды анықтау процесі	9, 11, 97	
3-2	Маңызды тақырыптардың тізбесі	9, 11	Жаңа тақырып қосылды – Климаттың өзгеруі

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/Ерекшеліктер
Тақырып 11.1 Парниктік газдар				
Парниктік газдар мен ластаушы заттар шығарындыларын азайту				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.1.1	97, 100-101, 106, 111-113	
GRI 302: Энергия 2016	302-1 Ұйым ішінде энергияны тұтыну	11.1.2	112	302-1 – с (ii, iii, iv), d. Қолданылмайды. КПО салқындату үшін энергия тұтыну мен бу тұтынудың жеке есебін жүргізбейді, бұл туралы ақпарат электр қуатын тұтынудың жалпы көлеміне енгізілген. КПО электр энергиясын, жылу энергиясын, кондиционерлеуді және буды сатпайды. f- КПО-да энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саласында Қазақстан Республикасының нормативтік құжаттарымен регламенттелетін стандарттар, әдістемелер, есептеу құралдары және болжамдар қолданылады. g – 1 TCE = 29.31 Unit Converter – Data Tools – IEA
	302-2 Ұйымнан тыс энергияны тұтыну	11.1.3		Ақпарат қолжетімсіз
	302-3 Энергияны жұмсау көрсеткіші	11.1.4	112	d – КПО ұйым ішінде энергияны тұтыну бойынша есеп жүргізеді.
GRI 305: Шығарындылар 2016	305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындылары	11.1.5	109	d – В КПО-да есептеулер үшін базалық жыл қолданылмайды.
	305-2 Энергетикалық жанама (тақырып 2) парниктік газдардың шығарындылары	11.1.6	110	d – В КПО-да есептеулер үшін базалық жыл қолданылмайды.
	305-3 Басқа жанама (тақырып 3) парниктік газдардың шығарындылары	11.1.7		Ақпарат қолжетімсіз
	305-4 Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы	11.1.8	110	
G4 Мұнай-газ саласындағы жарияланатын мәліметтер 2012	OG6 Жағылған және сейілтілген көмірсутектердің көлемі		108	

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
Тақырып 11.2 Климаттың өзгеруіне бейімделу және көміртегі шығарындылары бойынша бейтараптыққа көшу және тұрақтылық				
Қоршаған ортаны қорғауға қаражат бөлу; табиғатты қорғау заңнамасын сақтау				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.2.1	96-97	
GRI 201: Экономикалық көрсеткіштер 2016	201-2 Климаттың өзгеруіне байланысты ұйымның қызметіндегі қаржылық жауапкершілік пен басқа қатерлер және мүмкіндіктер	11.2.2	6, 8, 149	
G4 Мұнай-газ саласындағы жарияланатын мәліметтер 2012	OG2 Жаңартылатын энергия көздеріне бөлінетін қаражаттың жалпы сомасы		149	
GRI 305: Шығарындылар 2016	305-5 Парниктік газдар шығарындыларын азайту	11.2.3		Ақпарат толық емес
GRI 308: Жеткізушілерді экологиялық тұрғыдан бағалау	308-1 Экологиялық критерийлер бойынша бағалаудан өткен жаңа жеткізушілердің пайызы (тақырып ішінара ашылды)		99	Ақпарат толық емес
	308-2 Жеткізу тізбегіндегі қоршаған ортаға тиетін өзекті және ықтимал кері әсерлер және қабылданған шаралар		99	
Тақырып 11.3 Атмосфераға тасталатын шығарындылар				
Ауа тазалығын қадағалау; Парниктік газдар мен ластағыш заттар шығарындыларын азайту				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.3.1	106	
GRI 305: Шығарындылар 2016	305-7 NOx, SOx шығарындылар мен басқа да маңызды ауаны ластағыш заттар	11.3.2	107, 109	
GRI 416: Тұтынушылардың денсаулығын қорғау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету / Customer Health and Safety 2016	416-1 Тауарлар мен қызметтер санаттары бойынша денсаулық пен қауіпсіздікке тиетін әсерді бағалау	11.3.3	20	Өнім мен қызметтер санаттарының тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігіне әсер ету жағдайлары тіркелмеді
Тақырып 11.4 Биотүрлілік				
Биотүрлілікті және экожүйені сақтау				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.4.1	97, 100, 127	
GRI 304: Биотүрлілік 2016	304-1 Меншіктегі, жалдаудағы, басқарудағы немесе қорғалған аймақтарға жақын орналасқан және олардың шекараларынан тыс жердегі биологиялық әртүрліліктің жоғары құндылығы бар аумақтардағы жұмыс алаңдары	11.4.2	Вебсайт https://kpo.kz: «Биотүрлілікті сақтау»	

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
	304-2 Қызметтің, өнімнің және қызметтердің биотүрлілікке елеулі әсерінің сипаттамасы	11.4.3	129, 131; вебсайт https://kpo.kz : «Флора мен фаунаны қорғау»	
	304-3 Қорғалатын және қайта қалпына келтірілген тіршілік ету ортасы	11.4.4	101	
	304-4 Халықаралық табиғатты қорғау одағының Қызыл кітабына және табиғатты қорғаудың ұлттық тізіміне енгізілген, өндірістік қызметтің әсеріне ұшыраған аймақтарда мекендейтін және жойылу қаупі бар түрлердің жалпы саны.	11.4.5	Вебсайт https://kpo.kz : «Биотүрлілікті сақтау»	
Тақырып 11.5 Қалдықтар				
Қатты және сұйық қалдықтармен жұмыс істеу, сарқынды суларды кәдеге жарату				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.5.1	97, 122	
GRI 306: Қалдықтар 2020	306-1 Қалдықтардың түзілуі және қалдықтардың елеулі әсері	11.5.2	122	
	306-2 Қалдықтармен байланысты елеулі әсерлерді басқару	11.5.3	123	
	306-3 Түзілген қалдықтар	11.5.4	123-124	
	306-4 Полигондардан алынған қалдықтар	11.5.5	123-124, 126	
	306-5 Полигондарға жіберілген қалдықтар	11.5.6	123-125	
G4 Мұнай-газ саласындағы жарияланатын мәліметтер 2012	OG7 Бұрғылау қалдықтарының саны, оларды өңдеу және жою стратегиясы	–	123, 125	
Тақырып 11.6 Су және сарқынды сулар				
Қатты және сұйық қалдықтарды басқару, сарқынды суларды кәдеге жарату; Суды ұтымды пайдалану				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.6.1	97, 115	
GRI 303: Су және сарқынды сулар 2018	303-1 Ортақ ресурс ретінде сумен өзара әрекеттесу	11.6.2	115	
	303-2 Су төгумен байланысты ықпалдарды басқару	11.6.3	117, 119, 121	
	303-3 Су сынамаларын алу (табиғи көздерден)	11.6.4	115-117	
	303-4 Суды төгу	11.6.5	117-118	
	303-5 Суды тұтыну	11.6.6	115-116	
GRI 303: Су 2016	303-3 Тазартылған сарқынды және басқа да суларды қайта пайдалану		119	

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
Тақырып 11.7 Жұмыстардың аяқталуы және топырақ құнарлығын қалпына келтіру				
Персоналды дамыту және оқыту; Мердігерлермен өндірістік қатынас; Кәсіби одақтарға мүшелік және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.7.1	69, 97	
GRI 402: Еңбек және еңбек қатынастары 2016	402-1 Қызметтегі өзгерістерге қатысты хабарландырудың ең қысқа мерзімі	11.7.2		Ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес, Компания таратылып, кейін жұмыс орындары қысқартылатын болса немесе жүйе өзгеретін жағдайда, немесе еңбекақы мөлшері немесе жүйесі жұмыскерлердің жағдайының нашарлауына әкелетіндей өзгеретін жағдайда, КПО кәсіподақтарды 2 ай (8 апта) бұрын хабардар етуге міндетті.
GRI 404: Оқыту және білім беру 2016	404-2 Жұмыскерлердің біліктіліктерін арттыру және басқа қызметке ауысу кезінде көмектесу бағдарламалары	11.7.3	79	
GRI 304: Биотүрлілік 2016	304-3 Қорғалатын және қайта қалпына келтірілген тіршілік ету ортасы	11.4.4	101	
Тақырып 11.8 Өндіріс тұтастығы және апатқа қарсы әрекет ету				
Төгілулер; Технологиялық процестердің қауіпсіздігі; ТЖ кезінде әрекет ету дайындығы				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.8.1	24	КПО ықпал ету шекарасы Батыс Қазақстан облысы Қарашығанақ кен орнындағы КПО объектілері мен Атырау облысындағы экспорттық құбыр желісін қамтиды. Тақырып КПО мен мердігерлерді қамтиды.
GRI 306: Шығарындылар мен қалдықтар 2016	306-3 Елеулі төгінділер	11.8.2	26	
G4 Мұнай-газ саласындағы жарияланатын мәліметтер 2012	OG13 Қызмет түрлері бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздікпен байланысты оқиғалар саны	11.8.3	24-26	
Тақырып 11.9 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы				
Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы; Жұмыскерлердің денсаулығын сақтау				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.9.1	24, 52, 60	
GRI 403: Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы 2018	403-1 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жүйесін басқару	11.9.2	39	
	403-2 Қауіптерді анықтау, қатерлерді бағалау және оқиғаларды тергеу	11.9.3	24-25, 53, 59, 65; КПО вебсайты http://kpo.kz ; «ЕК, ҚТ және ҚОҚ карталары бағдарламасы»	
	403-3 Еңбекті қорғау қызметтері	11.9.4	64-66	

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
	403-4 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша жұмыскерлердің атсалысуы, кеңес беру және тілдесу	11.9.5	вебсайт КПО http://kpo.kz : «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ карталары бағдарламасы»	
	403-5 Жұмыскерлерді еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша оқыту	11.9.6	27, 57, 82	
	403-6 Жұмыскерлердің денсаулығын нығайту	11.9.7	65-67	
	403-7 Іскерлік қатынастармен тікелей байланысты денсаулық пен еңбек қауіпсіздігіне әсер ететін салдарларды болдырмау және азайту	11.9.8	24-25, 39, 56	
	403-8 Басқару жүйесі, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасымен қамтылған жұмысшылар	11.9.9	39	
	403-9 Өндірістік жарақаттар	11.09.10	53-55	Есепті кезеңде жұмыскерлер арасында қаза тапқандар мен жарақат алғандар болған жоқ. Жұмыскерлер арасында тіркелген жарақаттардың жалпы саны – 3. Жалдамалы емес жұмыскерлер арасында қаза тапқандар жоқ. Жалдамалы емес жұмыскерлер арасында еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар саны – 7. Жалдамалы емес жұмыскерлер арасында тіркелген жарақаттардың жалпы саны-12.
	403-10 Кәсіптік аурулар	11.09.11	65	

Тақырып 11.10 Жұмысқа орналасу тәжірибелері

Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу; Персоналды дамыту және оқыту; Мердігерлермен өндірістік қатынас

GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.10.1	68-69	
GRI 401: Жұмыспен қамту 2016	401-1 Жаңа жұмыскерлерді жұмысқа қабылдау мен кадрлардың тұрақтамауы	11.10.2	72-73	
	401-2 Жұмыспен толық қамту шарттарында жұмыс істейтін жұмыскерлерге берілетін, уақытша немесе жұмыспен уақытша немесе толық емес қамту шарттарында жұмыс істейтін жұмыскерлерге берілмейтін жеңілдіктер	11.10.3	77	
	401-3 Бала күтімі бойынша демалыс	11.10.4	73	

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР

GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
GRI 402: Еңбек және еңбек қатынастары 2016	402-1 Қызметтегі өзгерістерге қатысты хабарландырудың ең қысқа мерзімі	11.10.5		Ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес, Компания таратылып, кейін жұмыс орындары қысқартылатын болса немесе жүйе өзгеретін жағдайда, немесе еңбекақы мөлшері немесе жүйесі жұмыскерлердің жағдайының нашарлауына әкелетіндей өзгеретін жағдайда, КПО кәсіподақтарды 2 ай (8 апта) бұрын хабардар етуге міндетті.
GRI 404: Оқыту және білім беру 2016	404-1 Бір жұмыскерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа жылдық саны	11.10.6	77, 82	
	404-2 Жұмыскерлердің біліктіліктерін арттыру және басқа қызметке ауысу кезінде көмектесу бағдарламалары	11.10.7	73, 79, 81, 83-84	
	404-3 Өнімділік пен мансапты дамыту бойынша тұрақты бағаланатын жұмыскерлердің пайызы		77	
GRI 414: Жеткізушілерді әлеуметтік тұрғыдан бағалау 2016	414-1 Әлеуметтік критерийлер бойынша таңдап алынған жаңа жеткізушілер	11.10.8	43, 141	
	414-2 Жеткізу тізбегіндегі кері әлеуметтік әсерлер және қабылданған шаралар	11.10.9	62, 87-88	2024 жылы бағалау нәтижелері бойынша елеулі нақты және ықтимал кері әлеуметтік әсері бар деп анықталған жеткізушілердің үлесі 8% құрады. Нақты және ықтимал кері әлеуметтік салдарларды бағалау нәтижелері бойынша жеткізушілермен қарым-қатынасты тоқтату жағдайлары тіркелмеген.
Тақырып 11.11 Кемсітушіліктерге жол бермеу және тең мүмкіндіктер				
Кадрларлағы жергілікті қамту; Адам құқықтарын сақтау; Әлеуметтік, мәдени және жыныстық сан алуандық, тең мүмкіндіктер				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.11.1	40-41, 68-69	КПО ықпал ету шекарасы Батыс Қазақстан облысын қамтиды. Ұжымдық шарттың талаптары 2-3 жыл сайын қайта қарастырылады.
GRI 202: Нарыққа қатысу 2016	202-1 Жергілікті ең аз еңбекақымен салыстырғанда жыныс бойынша бастапқы жұмысқа кіргендегі стандартты еңбекақының үлесі		76	202-1-а. Қолданылмайды. Еңбекақы деңгейлерінде жыныс бойынша айырмашылық жоқ. Қарашығанақ мұнай, газ, конденсат кен орны Батыс Қазақстан облысында (Қазақстан Республикасы) орналасқан, «өндіріс қызметінің ерекше аймағына» жатады.

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
	202-2 Жергілікті халық арасынан жұмысқа қабылданған жоғарғы басшылық үлесі	11.11.2	78	«Жұмыскерлер санаты бойынша кадрларлағы жергілікті қамту үлесін арттыру көрсеткіштері» кестесінде «жергілікті» ұғымымен жергілікті жұмыскерлер, ҚР азаматтары сипатталады. Қарашығанақ мұнай, газ, конденсат кен орны Батыс Қазақстан облысында (Қазақстан Республикасы) орналасқан, «өндіріс қызметінің ерекше аймағына» жатады.
GRI 401: Жұмыспен қамту 2016	401-3 Бала күтімі бойынша демалыс	11.11.3	73	
GRI 404: Оқыту және білім беру 2016	404-1 Бір жұмыскерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа жылдық саны	11.11.4	77, 82	
GRI 405: Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер 2016	405-1 Басқару органдары мен жұмыскерлердің әртүрлілігі	11.11.5	69, 71-72, 78-79	
	405-2 Еркектер мен әйелдердің базалық еңбекақылары мен сыйақы деңгейі	11.11.6	76	Қарашығанақ мұнай, газ, конденсат кен орны Батыс Қазақстан облысында (Қазақстан Республикасы) орналасқан, «өндіріс қызметінің ерекше аймағына» жатады. Негізгі еңбекақы жұмыскерлерді санаттарына, жыныс белгісіне қарамастан бекітіледі, сондықтан әйелдер мен ерлердің негізгі еңбекақылары тең.
GRI 406: Кемсітушілікке жол бермеу 2016	406-1 Кемсітушілік жағдайлары және қабылданған түзету шаралары	11.11.7	Есепті кезең ішінде КПО-да ешқандай кемсітушілік жағдайлары тіркелмеді.	
Тақырып 11.12 Мәжбүрлі еңбек және заманауи құлдық				
Адам құқықтарын сақтау; Жеке және өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету; Кәсіби одақтарға мүшелік және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.12.1	40-41	КПО ықпал ету шекарасы Батыс Қазақстан облысын қамтиды. Ұжымдық шарттың талаптары 2-3 жыл сайын қайта қарастырылады.
GRI 408: Бала еңбегі	408-1 Бала еңбегін қолдану оқиғалары болуының едәуір қаупі бар жұмыстар мен жеткізушілер		41	
GRI 409: Мәжбүрлі немесе еріксіз еңбек	409-1 Мәжбүрлі немесе еріксіз еңбек ету оқиғалары болуының едәуір қаупі бар жұмыстар мен жеткізушілер	11.12.2	41, 87	
GRI 414: Жеткізушілерді әлеуметтік тұрғыдан бағалау 2016	414-1 Әлеуметтік критерийлер бойынша таңдап алынған жаңа жеткізушілер	11.12.3	43, 141	

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
Тақырып 11.13 Кәсіби одақтар құру және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі				
Кәсіби одақтарға мүшелік және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.13.1	40, 85, 86	КПО ықпал ету шекарасы Батыс Қазақстан облысын қамтиды. Ұжымдық шарттың талаптары 2-3 жыл сайын қайта қарастырылады.
GRI 407: Кәсіби одақтар құру және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі 2016	407-1 Кәсіподақ құру мен ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі туралы құқыққа едәуір қауіп төнуі мүмкін жұмыстар мен жеткізушілер	11.13.2	87-88	
Тақырып 11.14 Экономикалық үлес				
Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу; Кадрлардағы жергілікті қамту; Әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобалар; Демеушілік және қайырымдылық; Жергілікті желілерге электр қуатын жеткізу; Импортты алмастыру және жұмыс, қызмет пен тауарларды сатып алудағы жергілікті қамту үлесін арттыру; Жеткізу тізбегі және жеткізілімдерді ұйымдастыру; Есептелген дәлелденген қорлар мен өндіру көлемі				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.14.1	68-69, 140, 142	
GRI 201: Экономикалық көрсеткіштер 2016	201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	11.14.2	138	
GRI 202: Нарыққа қатысу 2016	202-1 Жергілікті ең аз еңбекақымен салыстырғанда жыныс бойынша бастапқы жұмысқа кіргендегі стандартты еңбекақының үлесі		76	202-1-а. Қолданылмайды. Еңбекақы деңгейлерінде жыныс бойынша айырмашылық жоқ. Қарашығанақ мұнай, газ, конденсат кен орны Батыс Қазақстан облысында (Қазақстан Республикасы) орналасқан, «өндіріс қызметінің ерекше аймағына» жатады.
	202-2 Жергілікті халық арасынан жұмысқа қабылданған жоғарғы басшылық үлесі	11.14.3	78	«Жұмыскерлер санаты бойынша кадрларлағы жергілікті қамту үлесін арттыру көрсеткіштері» кестесінде «жергілікті» ұғымымен жергілікті жұмыскерлер, ҚР азаматтары сипатталады. Қарашығанақ мұнай, газ, конденсат кен орны Батыс Қазақстан облысында (Қазақстан Республикасы) орналасқан, «өндіріс қызметінің ерекше аймағына» жатады.
GRI 203: Жанама экономикалық әсерлер 2016	203-1 Инфрақұрылымдық инвестициялар мен көрсетілетін қызметтер	11.14.4	64, 146-148	
	203-2 Айтарлықтай жанама экономикалық әсерлер	11.14.5	142	
GRI 204: Сатып алу тәжірибесі 2016	204-1 Жергілікті жеткізушілерге шығатын шығындардың ара салмағы	11.14.6	142-143	
G4 Мұнай-газ саласындағы жарияланатын мәліметтер 2012	OG1 Бағаланған және дәлелденген қорлар мен өндіріс көлемі мен түрі		16	Ақпарат толық емес.

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР				
GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
Тақырып 11.15 Жергілікті қауымдастықтар				
Жергілікті халықпен қарым-қатынас: Компания қызметі әсерін бағалау және азайту тәсілдері, шағымдар мен өтініштер КПО қызметінің экологиялық аспектілері бойынша шағымдар мен өтініштерді қабылдау				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.15.1	90-91	КПО ықпал ету шекарасы Қарашығанақ кен орны айналасында орналасқан елді мекендер мен БҚО Бөрлі ауданының Ақсай қаласын қамтиды
GRI 413: Жергілікті қауымдастықтар 2016	413-1 Жергілікті қауымдастықтармен жұмыс, жергілікті қауымдастықтарға әсерді бағалау мен дамыту бағдарламалары	11.15.2, 11.15.4	91-92, 101, 103, 105; вебсайт https://kpo.kz ; ҚМГКК-ге жақын орналасқан ауылдардың атмосфералық ауа сапасын бақылау	
	413-2 Жергілікті қауымдастыққа елеулі нақты және ықтимал кері ықпал ететін жұмыстар	11.15.3	127; вебсайт http://kpo.kz/ru ; Березов және Бестау ауылдарының тұрғындарын көшіру https://www.kpo.kz/ru/ustoichivoe-razvitie/socialnaja-otvetstvennost/vzaimodeistvie-s-mestnym-naseleniem/pereselenie-zhitelei-sel-berezovka-i-bestau	
Тақырып 11.16 Жер және ресурстар құқығы				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.16.1	90-91	КПО ықпал ету шекарасы Қарашығанақ кен орны айналасында орналасқан елді мекендер мен БҚО Бөрлі ауданының Ақсай қаласын қамтиды.
G4 Мұнай-газ саласындағы жарияланатын мәліметтер 2012	OG12 Өндірістік қызметтерге байланысты мәжбүрлі қоныс аудару және көшу процесі адам өміріне қалай әсер етті	11.16.2	90-91; вебсайт https://kpo.kz ; «Березов және Бестау ауылдары тұрғындарын көшіру», Қарашығанақ тұрақты даму туралы есеп 2017, 105-106-беттер	
Тақырып 11.17 Байырғы халықтың құқығы				
Қазақстан үшін қолданылмайды.				
Тақырып 11.18 Жанжалдар және қауіпсіздікті қамтамасыз ету				
Жеке және өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету Адам құқықтарын сақтау				
GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.18.1	85, 87	КПО ықпал ету шекарасы Батыс Қазақстан облысы, Қарашығанақ кен орны объектілеріндегі КПО мен мердігерлерді және Атырау облысындағы экспорттық құбыр желісі объектілерін қамтиды

ТАҚЫРЫПТЫҚ СТАНДАРТТАР

GRI стандарты / маңызды тақырып	Жарияланатын мәлімет	GRI 11 салалық стандартының сілтеме нөмірі	Есептің бет нөмірі	Есептегі түсініктемелер/ Ерекшеліктер
GRI 410: Қауіпсіздікті қамтамасыз ету тәжірибесі 2016	410-1 Адам құқықтарына қатысты саясаттар мен процедуралар бойынша оқытудан өткен қауіпсіздік қызметі жұмыскерлерінің үлесі	11.18.2	85	

Тақырып 11.19 Монополияға қарсы күрес

GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.19.1	40-41	
GRI 206 Монополияға қарсы күрес	206-1 Монополияға қарсы, трестке қарсы және монополиялық тәжірибелер үшін сот істері	11.19.2	45	

Тақырып 11.20 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес

GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.20.1	40-41	
GRI 205: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес 2016	205-1 Сыбайлас жемқорлықпен байланысты қатерлерге бағаланған жұмыстар	11.20.2	42-43	
	205-2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бойынша саясаттар мен процедуралар туралы хабарлау және оқыту	11.20.3	43	
	205-3 Расталған сыбайлас жемқорлық оқиғалары және қабылданған шаралар	11.20.4	42-43	Есепті кезең ішінде КПО-да сыбайлас жемқорлық бойынша расталған қандай да бір оқиғалар тіркелген жоқ.

Тақырып 11.21 Мемлекетке жасалатын төлемдер

Мемлекетке жасалатын төлемдердің жариялылығы (Өндіруші салалардың ашықтығы бастамасы)

GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	11.21.1	142	
GRI 201: Экономикалық көрсеткіштер 2016	201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	11.21.2	138	
	201-4 Мемлекеттен алынатын қаржылық көмек	11.21.3		Есепті кезең ішінде КПО мемлекеттен ақшалай қаржылық көмек алмады және мемлекеттік/саяси қажеттіліктер үшін ешқандай жәрдем бермейді.
GRI 207: Салықтар 2019	207-1 Салық салу тәсілі	11.21.4	138	
	207-2 Салық саясаты, бақылау және қатерлерді басқару	11.21.5	138	
	207-3 Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу және салыққа қатысты мәселелерді басқару	11.21.6	138	
	207-4 Ел бойынша есеп беру	11.21.7	138	

Тақырып 11.22 Қоғамдық саясат

КПО-ның Іскерлік қағидаттары мен Тәртіп кодексінде айтылғандай, КПО немесе Кәсіби қауымдастықтар КПО қаражаты есебінен ешқандай саяси қайырымдылықтар немесе «Заттай жарналар» жасамауы керек. КПО партиялық саясатқа араласпауы керек.

ТӘУЕЛСІЗ ТЕКСЕРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Карачаганак Петролеум Оперейтинг Б. В. Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпараты бойынша шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп

«Карачаганак Петролеум Оперейтинг Б. В.» Директорлар Комитетіне

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін қорытынды

Біз 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және сол күнмен аяқталған 2024 жыл бойынша КПО ESG есебіне 2024 (бұдан әрі – «ESG есеп») енгізілген және осы есепке 1-қосымшада қорытындыланған (бұдан әрі – «Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат») «Карачаганак Петролеум Оперейтинг Б. В.» (бұдан әрі – «Компания») тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тексеру жүргіздік.

Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және сол күнмен аяқталған жыл үшін ESG есебінде («Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат») мыналарды қамтиды:

- жаһандық есеп беру бастамасы (GRI) жариялаған GRI тұрақты даму саласындағы есеп беру стандарттарына, сондай-ақ Компания әзірлеген және ESG есепте ашылған әдіснамалар мен нұсқаулықтарға (бұдан әрі бірлесіп – «GRI стандарттары және байланысты әдістеме») сәйкес дайындалған және осы есептің Қосымшаның 1-қосымшасында баяндалған Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты («GRI стандарттары бойынша тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат»).

Біз орындаған рәсімдер мен алынған дәлелдемелердің қорытындылары бойынша Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат ESG есептің «Есеп туралы», «Маңызды тақырыптар және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу» бөлімдерінде (бірлесіп «Есеп беру критерийлері» деп аталады) сипатталғандай қолданылатын, Жаһандық есеп беру бастамасында (GRI) (бұдан әрі – «GRI стандарттары») жарияланған Тұрақты даму саласындағы есеп беру GRI стандарттарына сәйкес дайындалмады деген пікірге әкелетін ешқандай деректер жоқ.

Қорытындының негізі

Біз Халықаралық аудит стандарттары және ақпараттың дұрыстығын растау комитеті шығарған 3000 (қайта қаралған) «Өткен кезеңдердегі қаржылық ақпаратты аудиттен немесе шолудан басқа сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар» («3000 СҚТХС (қайта қаралған)») Сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалардың халықаралық стандартына (СҚТХС) сәйкес шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындадық.

Біздің ойымызша, алынған дәлелдер біздің қорытындыға негіз болу үшін жеткілікті және тиісінше берілген. Осы стандарт бойынша біздің жауапкершілігіміз «Біздің жауапкершілігіміз» есебінің бөлімінде сипатталған.

Біздің тәуелсіздігіміз және сапа менеджментіміз

Біз адалдық, объективтілік, кәсіби құзыреттілік пен адал ниеттілік, құпия сақтау мен кәсіби мінез-құлық ұстану туралы негізгі қағидаттарында негізделген бухгалтерлерге арналған Халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің кәсіби этикасы кодексінің (Халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қосатын) тәуелсіздік және өзге де этикалық талаптарына сай болдық.

Біз этикалық талаптарға, кәсіптік стандарттарға және қолданылатын құқықтық және заңнамалық талаптарға сәйкестікке қатысты саясаттар мен рәсімдерді қоса алғанда, сапаны бақылау жүйесін

әзірлеуді, енгізуді және оның жұмыс істеуін ұйымдастыруды талап ететін 1-Сапаны Басқару жөніндегі Халықаралық Стандартты қолданамыз.

Басқа жағдайлар

Біздің ағымдағы кезеңге қатысты қорытындымыз есептің «Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін қорытынды» бөлімінде сипатталған Тұрақты даму туралы ақпаратқа қатысты. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және сол күнмен аяқталған жылға арналған Компанияның Тұрақты даму туралы салыстырмалы іріктемелі ақпарат біздің тапсырмамыздың тақырыбы болған жоқ. Бұл мәселеге қатысты біз өзгертулер енгізілген қорытынды жасамаймыз.

Тұрақты даму бойынша іріктемелі ақпарат үшін жауапкершілік

Компания басшылығы мыналарға жауапкершілік алады:

- ESG есепте түсіндірілгендей қолданылатын GRI стандарттарында қамтылған критерийлерге сәйкес Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты дайындау (бұдан әрі – «Есеп беру критерийлері»);
- Компания басшылығы жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалануларды қамтымайтын есептілік критерийлеріне сәйкес Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және қолдау; және
- тұрақты даму саласындағы тиісті есеп беру әдістерін таңдау және қолдану, сондай-ақ осы жағдайларда негізделген болжамдар мен бағалауларды ұсыну.

Директорлар комитеті Компанияның тұрақты даму туралы есептілікті дайындау процесін қадағалауға жауапты.

Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты дайындауға тән шектеулер

GRI стандарттары тұрғысынан есептеу мен ашудың әртүрлі, бірақ рұқсат етілген әдістерінің ауқымы бар. Бұл әдістер нәтижелерде айтарлықтай айырмашылықтарға әкелуі мүмкін, бұл олардың басқа ұйымдардың деректерімен салыстырылуына әсер етуі мүмкін. Демек, Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты Компания басшылығы ESG есебінде сипатталғандай қолданған және Компания жалғыз өзі жауап беретін әдістемемен бірге қарау керек.

Біздің жауапкершілігіміз

Біздің жауапкершілікке сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы жоспарлау және орындау, Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратта жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланулар жоқ екеніне шектеулі сенімділік алу, сондай-ақ біздің қорытындымызды қамтитын шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тексеру нәтижелері туралы есеп шығару кіреді. Бұрмаланулар жосықсыз әрекеттерден немесе қателіктерден туындауы мүмкін. Егер олар жеке немесе жиынтықта Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат негізінде қабылданған пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп болжауға болатын болса, олар маңызды болып саналады.

3000 СҚТХС (қайта қаралған) сәйкес жүргізілетін шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және тапсырма бойы кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз

- Компанияның есеп беру критерийлерін Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты дайындау үшін негіз ретінде пайдаланудың орындылығын анықтаймыз;
- жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланулардың туындауы мүмкін екенін анықтау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылауларының тиімділігі

- туралы қорытынды беру мақсатында емес, тапсырмаға қатысы бар ішкі бақылау туралы түсінік алуды қоса алғанда, тәуекелдерді бағалау рәсімдерін жүргіземіз;
- Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратта елеулі бұрмаланулардың туындауы мүмкін екендігін ескере отырып, рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз. Жосықсыз әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау қаупі қателік нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау қаупінен жоғары, өйткені жосықсыз әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізіп жіберу, ақпаратты бұрмаланған түрде ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттерін қамтуы мүмкін.

Орындалған жұмыстардың қысқаша сипаттамасы

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратқа қатысты дәлелдемелер алу мақсатында рәсімдерді жүргізуді көздейді. Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма шеңберіндегі процедуралар сипаты, мерзімі, сондай-ақ көлемі бойынша ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмадан ерекшеленеді. Демек, шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма шеңберінде алынған сенімділік деңгейі ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде алынатын сенімділіктен айтарлықтай төмен.

Таңдалған рәсімдердің сипаты, мерзімдері мен көлемі кәсіби пікірге, соның ішінде жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан Тұрақты даму туралы іріктемелік ақпаратта Елеулі бұрмаланулардың туындау мүмкіндігін анықтауға байланысты.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде біз келесі процедураларды орындадық:

- Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты дайындауға қатысы бар компанияның есеп беру процестері туралы түсінікті келесі жолмен алады:
 - қоғаммен байланыс және бұқаралық ақпарат құралдары командасының Тұрақты даму туралы есеп беру бөлімін, сондай-ақ ESG есебін басқаруға және жасауға жауапты адамдарды қоса алғанда, Компания басшылығына сауалнама жүргізу;
 - ESG есебін дайындауға және тиісті деректерді жинауға жауапты шенеуніктерге сауалнама жүргізу;
 - тиісті ішкі әдіснамалар мен нұсқаулықтарды талдау, тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты дайындау және ашу саласында негізгі жүйелердің, процестердің және бақылау құралдарының қалай ұйымдастырылғандығы туралы түсінік алу; және
- Бағалау мәндерін қалыптастыру үшін әдіснамалар мен бастапқы деректерге талдау жүргізу.
- Деректердің тиісті түрде есептелгенін, есепке алынғанын, салыстырылғанын және ашылғанын тексеру үшін Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратқа қатысты таңдамалы негізде тестілеуді өткізу.

Пайдалану және тарату бойынша шектеулері

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін қорытындымызды қамтитын біздің есеп компания басшылығына компанияның тұрақты даму қызметі және осы қызметтің нәтижелері туралы ақпаратты ашуда жәрдемдесу, сондай-ақ Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есепті алу арқылы корпоративтік басқару саласындағы міндеттерді орындау мақсатында біздің арамыздағы келісімге сәйкес Компанияның Директорлар комитеті үшін ғана дайындалды. Сондықтан, Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпаратты басқа мақсаттарда пайдалану мүмкін емес және пайдаланылмауы тиіс .

Біз осы есепті Компанияның сайтында жарияланатын ESG есебінің бөлігі ретінде ашуға келісім береміз.

Компания сайтының сақталуы мен тұтастығы үшін Компания басшылығы жауап береді; біз орындайтын жұмыс осы мәселелерді қарастыруды қамтымайды және, тиісінше, біз Компанияның

сайтында жарияланған жағдайда Тұрақты даму туралы жарияланған іріктемелі ақпаратқа қатысты болуы мүмкін кез келген өзгерістер үшін жауап бермейміз.

Тиісті шарттар жазбаша түрде тікелей келісілген және жазбаша түрде біздің алдын ала келісіміміз алынған жағдайларды қоспағанда, заңмен рұқсат етілген толық көлемде біз Компаниядан басқа ешкімнің алдында жұмысымыз немесе осы есеп үшін жауапкершілікті қабылдамаймыз, немесе өзімізге алмаймыз

Pricewaterhouse Coopers LLP

2025 жылғы 30 шілде

Астана, Қазақстан

2025 жылғы 30 шілдедегі шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есепке 1-қосымша

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және сол жылы аяқталған кезеңге арналған ESG есебінде ашып көрсетілген және Есеп беру критерийлеріне сәйкес дайындалған Тұрақты даму бойынша ақпарат төменде келтірілген:

№	Көрсеткіш	GRI стандартына сілтеме	Тұрақты даму туралы іріктемелі ақпарат (бөлімше, параграф)
1	Компания туралы жалпы ақпарат	2-1 ұйымның мәліметтері	«Есеп туралы» бірінші параграф
	Компания туралы жалпы ақпарат	2-1 ұйымның мәліметтері	«Ұйымның құрылымы және басқару тәсілдері», бірінші параграф
	Компанияның операциялары туралы ақпарат	2-1 ұйымның мәліметтері	«Кіріспе», бірінші параграф, бірінші сөйлем
2	Тұрақты даму жөніндегі есептілікке енгізілген ұйымдар	2-2 Тұрақты даму бойынша есептілікке енгізілген ұйым	«GRI мазмұны көрсеткіші», «2-2» жолы
3	Есепті кезең, жиілігі есептілік және байланыс тұлғасы	2-3 Есепті кезең, жиілігі есептілік және байланыс тұлғасы	«Есептің қолдану аясы мен шегі», бірінші, екінші параграф, бірінші сөйлем
4	Ақпаратты қайта құру	2-4 Ақпаратты қайта құру	«GRI мазмұны көрсеткіші», «2-4» жолы
5	Сыртқы сенімділік	2-5 Сыртқы сенімділік	«Ақпараттың тәуелсіз расталуы», екінші, үшінші параграфтар
6	Компанияның өндірістік объектілері	2-6 Компанияның қызметі, күн тізбегі және басқа да іскерлік қатынастар	«КПО-ның өндірістік объектілері», бірінші, екінші параграфтар
	Компанияның экспорттық стратегиясы мен бағыттары		«Өнімдер және экспорттық бағыттар» бірінші-төртінші параграфтар
	Мұнай экспорты жөніндегі қызмет		«Мұнай экспорты бойынша 2024 жылғы әрекеттер» бірінші параграф
	Тұрақсыз газ конденсатын жеткізу		«Тұрақсыз газ конденсаты жеткізу » бірінші параграф
	Газды өндіру және пайдалану		«Газ өндіру және пайдалану», бірінші-төртінші параграфтар
	2024 жылы өндіру және сату		«2024 жылдағы өндіру мен сату көлемі», бірінші параграф
	2024 жылғы өндіріс үздіксіздігі		«GRI мазмұны көрсеткіші», «2-6» жолы
7	Қызметкерлердің 2024 жылғы 31 желтоқсанға жынысы мен жасы бойынша, тұрақты және уақытша деп бөле отырып тізімдік саны	2-7 Қызметкерлер	Сызба 6, Сызба 7, Сызба 8
	Есепті кезеңдер арасындағы жұмысшылар санының ауытқуы	2-7 Қызметкерлер	«Персонал бойынша статистика», үшінші параграф
8	2024 жылғы 31 желтоқсанға, жынысы бойынша бөлінген штаттан тыс қызметкерлердің саны	2-8 Ұйымның қызметкерлері болып табылмайтын қызметкерлер	«Өндірістік қатынастар», бірінші параграф
9	Жоғары басқарушы органның және оның комитеттерінің құрылымы мен құрамы	2-9 Басқару органдарының құрылымы мен құрамы	«Ұйымның құрылымы», бірінші-үшінші параграфтар
	Жоғары басқарушы органның және оның	2-9 Басқару органдарының құрылымы мен құрамы	«Директорлар комитеті», бірінші-бесінші параграфтар

	комитеттерінің құрылымы мен құрамы		
10	Жоғары басқарушы органды тағайындау және таңдау	2-10 Жоғары басқарушы органды тағайындау және таңдау	«Ұйым құрылымы», төртінші параграф
	Жоғары басқарушы органды тағайындау және таңдау	2-10 Жоғары басқарушы органды тағайындау және таңдау	«Басқару жөніндегі бірлескен комитет», үшінші параграф
11	Жоғары басшы органның төрағасы	2-11 Жоғары басшы органның төрағасы	«Ұйым құрылымы», екінші параграф
12	Жоғары басқарушы органның рөлі	2-12 Әсерлерді басқаруды қадағалауды жүзеге асырудағы жоғары басқарушы органның рөлі	«Мердігер комитеті және Оператор комитеті», екінші параграф
	Жоғары басқарушы органның рөлі		«Мердігер және Оператор комитеттерінің қосалқы комитеттері», бірінші-үшінші параграфтар
	Жоғары басқарушы органның рөлі		«Бизнеске және технологиялық қауіпсіздікке төнетін қауіп-қатерлерді басқару», бесінші параграф
13	Әсерді басқару жауапкершілігін беру	2-13 Әсерді басқару жауапкершілігін беру	«Ұйымның құрылымы», бесінші параграф
14	Тұрақты дамуды басқарудағы жоғары басқарушы органның рөлі	2-14 Жоғары басқарушы органның Тұрақты даму саласындағы есептілікті дайындаудағы рөлі	«Ақпараттың тәуелсіз расталуы», үшінші параграф
15	Мүдделер қақтығысы	2-15 Мүдделер қақтығысы	«Мүдделер қақтығысы», бірінші-үшінші параграфтар
16	Маңызды мәселелер туралы есеп беру	2-16 Жоғары басшылықты алаңдаушылық тудыратын маңызды мәселелер туралы хабардар ету	«Жедел желі және сәйкестіктің сақталуын қамтамасыз ету бойынша басқа да шаралар», үшінші параграф.
	Маңызды мәселелер туралы есеп беру	2-16 Жоғары басшылықты алаңдаушылық тудыратын маңызды мәселелер туралы хабардар ету	«Кері байланыс механизмдері», үшінші параграф
	Маңызды мәселелер туралы есеп беру	2-16 Жоғары басшылықты алаңдаушылық тудыратын маңызды мәселелер туралы хабардар ету	«Шағымдар мен өтініштерді қарау», бірінші параграф
17	Жоғары басқарушы органның ұжымдық білімі	2-17 Жоғары басқарушы органның ұжымдық білімі	«Директорлар комитеті», алтыншы және жетінші параграфтар
18	Жоғары басшы органның қызметін бағалау	2-18 Жоғары басшы органның қызметін бағалау	«GRI мазмұны көрсеткіші», 2-18-жол.
19	Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	2-22 Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	«Бас директордың үндеуі», үшінші параграф
	Компанияның миссиясы	2-22 Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	«Компанияның миссиясы», бірінші-үшінші параграфтар
	Компанияның Бизнес стратегиясы	2-22 Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	«КПО бизнес стратегиясы», бірінші параграф
20	Жауапты бизнесті жүргізу бойынша міндеттемелер	2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: хабарлау және өзара әрекеттесу» бірінші-үшінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: Экономика», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: ҚОҚ», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: іскерлік этиканың нормаларын сақтау», бірінші-үшінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: құқықтық нормалардың сақталуы», бірінші параграф

		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«КПО іскерлік қағидалары», бірінші және екінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Тәртіп кодексі», бірінші және үшінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Адам құқықтары», бірінші және бесінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы», бірінші және екінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәселелері бойынша хабардарлықты арттыру құралдары», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: еңбекті қорғау», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: қызметкерлер», бірінші-үшінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: ақпарат беру және өзара әрекеттесу», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: жергілікті қауымдастықтар», бірінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: жергілікті қауымдастықтар», бірінші-үшінші параграфтар
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Жергілікті қауымдастықтар », үшінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: қоршаған ортаны қорғау», біріншіден үшінші параграфқа дейін
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Энергетикалық менеджмент жүйесі», үшінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: жергілікті қауымдастықтар», бірінші және екінші параграф
		2-23 Саясаткерлерге бейілділік	«Іскерлік қағида: Экономика», бірінші параграф
21	Бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын сақтау	2-24 Өзіне алған міндеттемелерді орындау	«Тәртіп кодексі», екінші және үшінші параграфтар
	Бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын сақтау	2-24 Өзіне алған міндеттемелерді орындау	«Адам құқықтары», екінші-төртінші параграфтар
	Бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын сақтау	2-24 Өзіне алған міндеттемелерді орындау	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл», бірінші-үшінші параграфтар
	Бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын сақтау	2-24 Өзіне алған міндеттемелерді орындау	«Өндірістік қатынастар», бірінші параграф, бірінші сөйлем
	Бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын сақтау	2-24 Өзіне алған міндеттемелерді орындау	"Экологиялық менеджмент жүйесі», біріншіден жетінші параграфқа дейін
	Бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын сақтау	2-24 Өзіне алған міндеттемелерді орындау	«Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру», екінші параграф
22	Теріс әсерлерді жою процестері	2-25 Теріс әсерлерді жою процестері	«Өндірістің тұтастығы», үшінші параграф
	Теріс әсерлерді жою процестері	2-25 Теріс әсерлерді жою процестері	«Алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылуы», бірінші және бесінші параграфтар
	Теріс әсерлерді жою процестері	2-25 Теріс әсерлерді жою процестері	«Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру», үшінші параграф
	Теріс әсерлерді жою процестері	2-25 Теріс әсерлерді жою процестері	«Өндірістік қатынастар», екінші, төртінші, сегізінші параграфтар
	Теріс әсерлерді жою процестері	2-25 Теріс әсерлерді жою процестері	«Шағымдар мен өтініштерді қарау», бірінші, екінші параграфтар

23	Байланыс арналары	2-26 Кеңес алу және алаңдаушылық білдіру тетіктері	«Жедел желі және сәйкестіктің сақталуын қамтамасыз ету бойынша басқа да шаралар», бірінші, екінші параграфтар
	Байланыс арналары		«Кері байланыс механизмдері», бірінші параграф
24	Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау	2-27 Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау	«Заңнама мен нормативтік актілерді сақтау» үшінші және төртінші параграфтар
	Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау	2-27 Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау	«Экологиялық сәйкестікті қамтамасыз ету», екінші параграф
25	Қауымдастықтарға мүшелік	2-28 Қауымдастық мүшелігі	«Іскерлік серіктестіктер және қауымдастықтарда мүшелік ету», бірінші-бесінші параграфтар
		2-28 Қауымдастық мүшелігі	«Ұзақ мерзімді бастамалар», бірінші параграф
26	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	«Маңызды тақырыптар және стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу», үшіншіден бесінші, оныншы параграфтар
	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	«ТЖ мәселелері бойынша жергілікті халықпен қарым-қатынас», бірінші-екінші параграфтар
	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	«ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәселелері бойынша хабардарлықты арттыру құралдары», екінші, үшінші параграфтар
	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	«Қоғамдық тыңдаулар», бірінші-төртінші параграфтар
	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	«ҚОҚ бойынша қоғамдық тыңдаулар», бірінші-үшінші параграфтар
	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	«Әлеуетті жеткізушілермен байланыс», бірінші, екінші, бесінші параграфтар
	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	"Жергілікті қамтуды дамыту", екінші параграф
27	Ұжымдық шартпен қамтылған қызметкерлер саны	2-30 Ұжымдық шарттар	«Еңбек қатынастары. Кәсіподақ ұйымдарымен жүргізілетін жұмыс», екінші параграф
28	Жалпы энергия шығыны	302-1 Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	37-кесте
	Энергияны есептеу әдістемесі	302-1 Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	«GRI мазмұны көрсеткіші», 302-1-жол.
29	Су жинау көлемі	303-3 Суды жинау (2018)	Сызба 26, 38-кесте, «Тазартылған ағынды суларды екінші қайтара пайдалану ҚМГКК техникалық қажеттіліктері»
		303-3 Суды жинау (2018)	«Тазартылған ағынды суларды төгу», жетінші параграф, бірінші және екінші сөйлем
30	Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (қамту аймағы 1)	305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (қамту аймағы 1)	Кесте 35
	Парниктік газдардың тікелей шығарындыларын есепке алу тәсілі	305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (қамту аймағы 1)	«Ұйымдастырылмаған көздерінен ПГ шығарындыларын есептеу әдістемесі», бірінші параграф
31	Түзілген қалдықтар	306-3 Түзілген қалдықтар (2020)	Қайта өңделген қалдықтарды қоспағанда, 27-сызба
		306-3 Түзілген қалдықтар (2020)	46-кесте, "Есептік жыл ішінде түзілген" жолы
32	Компания қызметіне байланысты жарақат алған қызметкерлер саны	403-9 Өндірістік жарақаттар	Сызба 3, 7-кесте, 8-кесте, 9-кесте, 10-кесте, 11-кесте, 12-кесте

КПО-ДА МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАРДЫ БАСҚАРУ

/ GRI 3-3 /

Ірі көлемдегі инвестициялардың тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін тиісті басқаруды қажет етеді және КПО сияқты күрделі ұйымда тиімді басқару, ішкі бақылау және сапаны қамтамасыз ету процестері айрықша маңызды.

ӨБТК-ге сәйкес, КПО өз қызметінің барлық аспектілері бойынша жұмысын халықаралық стандарттарды басшылыққа ала отырып жүргізеді. Стандарттар КПО басқару жүйесінің негізін құрайтын бірқатар ережелер, процедуралар және тиісті ұтымды тәжірибелерге сүйеніп енгізіледі.

Тұрақты даму жөніндегі әрбір өзекті тақырып бойынша КПО-ның менеджмент жүйесі мен реттеуші құжаттары төмендегі кестеде ұсынылады:

2-кесте. КПО тұрақты даму (маңызды тақырыптар) бойынша басшылыққа алынатын құжаттар / GRI 3-3 /

Маңызды тақырыптар	Басшылыққа алынатын құжаттар	
Әлеуметтік-экологиялық құжаттар	Жұмыскерлердің еңбегін қорғау мен қауіпсіздік техникасы	ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы саясат КПО алтын ережелері Өмірлік маңызы бар ережелер ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы менеджмент жүйесі бойынша нұсқаулық Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндіріс тұтастығы қызметінің ережесі H ₂ S әсерінен қорғану стратегиясы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы КПО-ның төрт жылдық стратегиялық жоспары КПО-ның 2024 жылға арналған ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ қызметін жетілдіру жоспары Қауіпсіздік техникасы саласындағы көшбасшылық және мәдениет бағдарламасы
	Жұмыскерлердің денсаулығын сақтау	Шылым шегуге тыйым салу саясаты КПО-да алкоголь, есірткі, психотроптық және уытқұмарлық (және соларға ұқсас) заттарды қабылдауға тыйым салу туралы ереже 2024 жылға арналған жұмыскерлердің денсаулығын жақсарту жоспары Қажығандықпен байланысты қатерлерді басқару қағидалары Психикалық денсаулық бағдарламасы Стресске төзімділік бағдарламасы
	Технологиялық процестердің қауіпсіздігі	Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндіріс тұтастығы туралы ереже Технологиялық процес қауіпсіздігінің негіздері бойынша нұсқаулық Бір мезгілде орындалатын жұмыстармен байланысты қатерлерді басқару стратегиясы Тосқауылдар моделін қолдану бойынша нұсқаулық
	ТЖ кезінде әрекет етуге дайындық	КПО-да азаматтық қорғанысты ұйымдастыру туралы ереже КПО эвакуациялық комиссиясы туралы ереже Кен орнында күкіртсутекпен (H ₂ S) байланысты апат кезінде адамдарды қорғау стратегиясы Төтенше жағдай және оның салдарын жою бойынша іс-әрекет жоспары
	Жергілікті халықпен қарым-қатынас: Компания қызметі әсерін бағалау және азайту тәсілдері, шағымдар мен өтініштер	Әлеуметтік қызмет саласындағы КПО саясаты және стандарттары Тұрғындардың ұсыныстары мен шағымдарын қарастыру бойынша КПО процедурасы Бастапқы әлеуметтік-экономикалық деректерді бағалау мен олардың әсерін талдау процедурасы Тиісті жақтармен әрекеттесу тәртібінің процедурасы Мәдени мұраны сақтау процедурасы Мәжбүрлі көшіру процедурасы Жергілікті халықтың дамуына жәрдемдесу бағдарламасы бойынша процедура

Маңызды тақырыптар	Басшылыққа алынатын құжаттар
Әлеуметтік қатынастарға қатысты тақырыптар	<p>Персоналды дамыту және оқыту</p> <p>Кадрларды дайындау бойынша жылдық жоспар Оқыту және дамыту жұмыстарының үздіксіз жүруін қамтамасыз ету жоспары КПО жұмыскерлерін дамыту мен оқыту бағдарламаларын жоспарлау және бюджеттеу процесі Кадрлар резервін жедел дамыту бағдарламасы Қазақстандық персонал мен олардың балаларына грант беру бағдарламасы</p>
	<p>Мердігерлермен өндірістік қатынас</p> <p>Өндірістік қатынастар туралы ереже Мердігер ұйымдардың ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ көрсеткіштерін басқару стратегиясы Келісімшартқа қосымша Д нысаны – «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ келісімшарттарына қойылатын талаптар» Келісімшартқа қосымша Н нысаны – «Өндірістік қатынастар»</p>
	<p>Кәсіби одақтарға мүшелік және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі</p> <p>Ұжымдық шарт Еңбек дауларын шешу жөніндегі ереже</p>
	<p>Жеке және өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету</p> <p>Қауіпсіздікті басқару жүйесі бойынша ереже КПО-ның қауіпсіздікті қамтамасыз ету ережесі Ішкі қызметтік тергеулер жүргізу ережесі КПО жұмыскерлерінің жеке деректері туралы ереже КПО-ның таза жұмыс үстелін сақтау жөніндегі ережесі</p>
	<p>Адам құқықтарын сақтау</p> <p>Тұрақты даму кодексі</p>
	<p>Тең мүмкіндіктер, әлеуметтік, мәдени және жыныстық сан алуандық</p> <p>КПО іскерлік қағидаттары Тәртіп кодексі Жедел желі Нормативтік-құқықтық сәйкестік пен этика нормаларын сақтау бойынша оқыту курстарын өткізу бағдарламасы Нормативтік-құқықтық сәйкестіктің бұзылуын тергеу процедурасы</p>
Әлеуметтік-экономикалық тақырыптар	<p>Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу</p> <p>Еңбек ресурстары және қызметтер директоры туралы ереже Еңбекақыны жыл сайынғы қайта қарау туралы ереже Жергілікті персоналға еңбекақы төлеу саясаты КПО жұмыскерлері санын немесе штатын қысқарту қағидалары КПО жұмыскерлеріне арналған жеңілдіктерді қамтитын еңбек қатынастарын ерікті түрде бұзу бағдарламасы</p>
	<p>Кадрлардағы жергілікті қамту</p> <p>КПО-ның 2020–2025 жылдарға арналған кадрлардағы жергілікті қамтуды ұлғайту жөніндегі бағдарламасы</p>
	<p>Әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобалар</p> <p>Өнімді бөлісу туралы түпкілікті келісімнің (ӨБТК) 5-қосымшасы Әлеуметтік жобалар бөлімінің басқару жүйесі Әлеуметтік инвестицияларды жүзеге асыру процедурасы Әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды қадағалау процедурасы ӘИЖ орындау кезіндегі өзгерістерді басқару процедурасы</p>
	<p>Демеушілік және қайырымдылық</p> <p>Демеушілік және қайырымдылық саласындағы саясат Ауылдық округтердің тұрғындарына гранттар мен шәкіртақылар беру бағдарламасы</p>
	<p>Жергілікті желілерге электр қуатын жеткізу</p> <p>Қарашығанақ кен орнының өнімін бөлісу туралы түпкілікті келісім (I бап, 1.1 бөлім)</p>
	<p>Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес</p> <p>Парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулық Ықтимал мүдделер қайшылықтарын басқару бойынша нұсқаулық Сауда заңнамасын сақтау бойынша нұсқаулық Нормативтік-құқықтық сәйкестік пен этика нормаларын сақтау бойынша оқыту курстарын өткізу бағдарламасы Этикалық сәйкестікті тексеру процедурасы</p>
<p>Импортты алмастыру және жұмыс, қызмет пен тауарларды сатып алудағы жергілікті қамту үлесін арттыру</p> <p>Жергілікті қамту бойынша КПО саясаты 2024–2029 жылдарға арналған жергілікті қамтуды дамыту бағдарламасы Сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша есеп беру туралы ереже Жергілікті қамту бойынша аудит өткізу туралы ереже Ерте тендерлерді өткізу және сынама тапсырыстарды тестілеу процедурасы</p>	

	Маңызды тақырыптар	Басшылыққа алынатын құжаттар
Экономикалық тақырыптар	Технологиялар мен инновациялар	Цифрлық жол картасы Үздіксіз жетілдіру стратегиясы Іскерлік коммуникациялар, әлеуметтік желілер және рұқсат етілген АТ жабдықтары туралы саясат
	Есептелген дәлелденген қорлар мен өндіру көлемі	Қарашығанақ кен орнындағы мұнай, газ, конденсат және ілеспе компоненттер қорын қайта есептеу туралы КПО есебі
	Жеткізу тізбегі және жеткізілімдерді ұйымдастыру	Келісімшарт жұмыстары мен сатып алулар саясаты Қарашығанақ жобасы бойынша ББК тендер процедурасы 2020 жылғы сәуірдегі ББК қарарына 1-қосымша Этикалық сәйкестікті кешенді түрде тексеру процедурасы
	Мемлекетке жасалатын төлемдердің жариялылығы (Өндіруші салалардың ашықтығы бастамасы)	Өнімді бөлісу туралы түпкілікті келісімнің (ӨБТК) XIX бабы «КПО Б.В.» Қазақстандық филиалының салықты есептеу саясаты туралы ережесі
Экологиялық-экономикалық тақырыптар	Климаттың өзгеруі	«КПО-365» бизнес-стратегиясы Жасыл стратегия Экологиялық тұжырымдама
	Энергия тиімділігі	КПО-ның энергетикалық саясаты және жасыл қағидалары Энергия менеджменті жүйесі бойынша нұсқаулық Жасыл кеңсе бойынша нұсқаулық КПО кеңселерінде жасыл кеңсе жобасын енгізу жоспары энергия менеджменті жүйесінің жоспары Энергияны талдау және энергия тиімділігіне мониторинг жүргізу процедурасы
	Табиғатты қорғау заңнамасы талаптарын сақтау	Көзделіп отырған қызмет жобаларын әзірлеу кезінде қоршаған ортаға әсер етуге экологиялық бағалау жүргізуді ұйымдастыру жөніндегі процедурасы Эмиссия нормативтері мен қалықтарды жинақтау және көму лимиттеріне мониторинг жүргізу және есепке алу процедурасы ҚОҚ заңнамалық талаптарына сәйкестік тізілімі ҚР экологиялық кодексінің талаптарын сақтау бойынша іс-шаралар жоспары
	Қоршаған ортаны қорғауға қаражат бөлу	КПО-ның қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары КПО-ның маңызды экологиялық аспектілерінің жиынтық тізілімі 2025–2028 жылдарға арналған экологиялық хабардарлық пен мәдениетті арттыру бағдарламасы

Маңызды тақырыптар	Басшылыққа алынатын құжаттар
Төгілу	Мұнайдың төгілуін жою жоспары ҚОТЖ және ҰПӨБ магистралдық және кен орны құбырларының әуе / су қиылыстарында мұнайдың төгілуін жою
Ауа сапасын қадағалау	Өндірістік экологиялық бақылау (ӨЭБ) Экологиялық мониторинг деректерінің дұрыстығын бақылау бағдарламасы
Парниктік газдар мен ластаушы заттар шығарындыларын азайту	Ластаушы заттардың шығарылуын басқару процедурасы Парниктік газдардың шығарылуын басқару процедурасы ҚМГКК объектілерінде өнеркәсіптік шығарындыларды аспаппен өлшеу процедурасы Кен орнының тік алауында көмірсутек шикізатының жағылуын есепке алу және ол туралы есеп беру Көмірсутек шикізатының тік және көлденең алау қондырғыларында жағылуын есепке алу және ол туралы есеп беру процедурасы ҚМГКК объектілеріндегі ұйымдастырылмаған шығарындылар көздерінен шыққан парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі
Суды ұтымды пайдалану	ҚМГКК объектілерінде су ресурстарын басқару – техникалық су және қабат су Су шаруашылығы қызметінде су тұтыну мен су тартуды басқару, есепке алу және есептілік процедурасы Қарашығанақ кен орнында ауыз су мен техникалық суды тұтынуды есепке алу және бөлу процедурасы; 2-ұяшықтағы тұзға қаныққан жерасты суларын есепке алу, сақтау және қолдану процедурасы
Қатты және сұйық қалдықтармен жұмыс істеу, сарқынды суларды кәдеге жарату	ҚМГКК объектілерінде қалдықтарды басқару бағдарламасы; Қалдықтарды басқару процедурасы Қалдықтарды кәдеге жарату кешенінің қатты өнеркәсіптік қалдықтарды көму полигонына көму үшін қабылданатын қалдықтарды қабылдау және жіктеу процедурасы
Биотүрлілікті және экожүйені сақтау	Биотүрлілікті сақтау бойынша іс-шаралар жоспары
КПО қызметінің экологиялық аспектілері бойынша шағымдар мен өтініштерді қабылдау	ҚМГКК-ға іргелес елді мекендерде газ иісіне шағымдар түскен жағдайдағы әрекеттер тәртібі

КПО-НЫҢ БҰҰ ТДМ ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

ТДМ	Есепте талқыланатын тақырып / бөлім
3. Салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және барлық жастағы адамдардың әл-ауқатына жағдай жасау	
3.4 2030 жылға қарай жұқпалы емес аурулардан болатын мезгілсіз өлімдерді алдын алу, емдеу және психикалық денсаулық пен саулықты қолдау арқылы үштен бірге кеміту	Еңбекті қорғау және денсаулықты сақтау: Жұмыскерлердің аурушандығын бақылау, салауатты өмір салтын насихаттау
3.5 Психикалық белсенді заттарға құмарлықтың (соның ішінде есірткі мен ішімдікке салынуды) алдын алу мен емдеуді жақсарту	Еңбекті қорғау және денсаулықты сақтау: КПО-дағы алкогольдік, есірткі, психотроптық және уытқұмарлық (және соларға ұқсас) заттарды қабылдауға тыйым салу туралы ереже, алкотест өткізу.
3.6 2020 жылға қарай бүкіл әлемде жол-көлік оқиғалары себептерінен болатын өлімдер мен жарақаттардың санын екі есе азайту	ЕҚ және ҚТ бойынша көрсеткіштер: Жол қауіпсіздігі
3.8 Денсаулық сақтау қызметтерімен жалпы қамтуды, соның ішінде қаржыға қатысты қауіп-қатерлерден қорғауды, сапалы негізгі медициналық-санитарлық қызметтерге қол жеткізуді, сондай-ақ барлық адамдар үшін қауіпсіз, тиімді, сапалы және де қымбат емес негізгі емдік дәрі-дәрмектер мен вакциналарға қол жеткізуді қамтамасыз ету.	Еңбекті және денсаулықты қорғау: Шұғыл медициналық көмек көрсету сапасын арттыру, жұмыскерлердің аурушандығын бақылау, медициналық сақтандыру, салауатты өмір салтын насихаттау, Ақсай қаласындағы аудандық орталық ауруханасының шұғыл медициналық көмек бөлімшесін жаңғырту жобасы
3.9 2030 жылға қарай қауіпті химиялық заттар мен ауаның, судың және топырақтың ластануы мен улануының әсерінен пайда болатын өлімдер мен аурулардың санын айтарлықтай азайту	Өндірістің тұтастығы, ТЖ басқару, қауіпсіздік техникасы практикасы, өнеркәсіптік объектілердегі өндірістік бақылау, қоршаған ортаны бақылау, атмосфераға шығарындылар, қалдықтармен жұмыс, су тұтыну және суды бұрып әкету
4. Барлығын қамтитын ауқымды және әділ сапалы білім беруді қамтамасыз ету және барлығын өмір бойы білім алу мүмкіндігіне ынталандыру	
4.3 2030 жылға қарай барлық әйелдер мен ерлер үшін қымбат емес сапалы кәсіптік-техникалық және жоғары білімге, соның ішінде университеттік білімге тең қол жетімділігін қамтамасыз ету	КПО-ның стипендиялық бағдарламалары және университеттермен серіктестік, ЖОО түлектерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы
4.4 2030 жылға қарай жұмысқа орналасу, лайықты жұмыс орнын табу және кәсіпкерлік қызметпен айналысу үшін қажетті дағдылары бар, соның ішінде кәсіптік-техникалық дағдылары бар жастар мен ересектер санын айтарлықтай көбейту	КПО-ның стипендиялық бағдарламалары және университеттермен серіктестік, ЖОО түлектерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы
4.а Балалардың мүдделерін, мүгедектердің ерекше қажеттіліктерін және гендерлік аспектілерді ескеретін оқу орындарын құру, жетілдіру және барлығына қауіпсіз, зорлықтан бос, әлеуметтік кедергілері жоқ, тиімді оқу ортасын қамтамасыз ету	Әлеуметтік инфрақұрылымға қосатын үлес: әлеуметтік-инфрақұрылымдық жобалар шеңберінде балабақшалар, мектептер, спорт кешендерін салу
5. Гендерлік теңдікті қамтамасыз ету және барлық әйелдер мен қыздардың құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту	
5.1 Барлық әйелдер мен қыздарға қатысты кемсітушіліктің барлық түрлерін жаппай жою	Еңбекақы және жеңілдіктер, Оқыту және кәсіби дайындық, КПО Әйелдер клубы, Әртүрлілік және инклюзивтілік
5.4 Үй шаруашылығын жүргізу бойынша ақысы төленбейтін еңбек пен күтімді тану және бағалау	Жүктілікке, босануға және бала күтіміне байланысты демалыстар бойынша КПО деректері
5.5 Әйелдердің саяси, экономикалық және қоғамдық өмірге жан-жақты және шынайы қатысуын және олардың саяси, экономикалық және қоғамдық өмірдегі шешімдердің қабылдануының барлық деңгейлерінде көшбасшылық етуіне тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету	Жасы және жынысы бойынша жергілікті және шетелдік басшылардың саны, КПО Әйелдер клубы

ТДМ	Есепте талқыланатын тақырып / бөлім
6. Барлығы үшін қолжетімді су ресурстары мен санитарияның болуын мен олардың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету	
6.3 2030 жылға қарай ластануды азайту, қалдықтарды төгуді жою және қауіпті химиялық заттар мен материалдардың шығарындыларын барынша азайту, тазартылмаған сарқынды сулардың үлесін екі есе азайту және бүкіл әлемде сарқынды суларды қайта өңдеу мен қауіпсіз қайта пайдалану ауқымын айтарлықтай көбейту арқылы судың сапасын жақсарту	Су қорларын тұтыну және су тарту
6.4 2030 жылға қарай барлық секторларда суды пайдалану тиімділігін айтарлықтай арттыру және су тапшылығы мәселесін шешу және су тапшылығынан зардап шегетін адамдар санын айтарлықтай азайту үшін тұщы суды тұрақты алу мен беруді қамтамасыз ету	Тазартылған ағындылар мен басқа суларды қайталама пайдалану
6.6 2020 жылға қарай сумен байланысты экожүйелерді, соның ішінде тауларды, ормандарды, сулы-батпақты алқаптарды, өзендерді, сулы қабаттар мен көлдерді қорғауды және қалпына келтіруді қамтамасыз ету	Биотүрлілікті сақтау
7. Қымбат емес, сенімді, тұрақты және заманауи энергия көздерінің барлығы үшін жаппай қолжетімділігін қамтамасыз ету	
7.1 2030 жылға қарай барлығы үшін қымбат емес, сенімді және заманауи энергиямен жабдықтауды қамтамасыз ету	Электр қуатын жеткізу
7.2 2030 жылға қарай әлемдік энергетикалық теңгерімдегі жаңартылатын көздерден алынатын энергияның үлесін айтарлықтай көбейту	«КПО 365» стратегиясы, Жаңартылатын энергия көздерін қолдау заңы жөніндегі міндеттемелері
7.3 2030 жылға қарай энергия тиімділігін арттырудың ғаламдық көрсеткішін екі есеге арттыру	Энергия тиімділігі
8. Алға бағытталған, ауқымды және тұрақты экономикалық өсуге, барлығы үшін толық әрі өнімді жұмыспен қамтуға және лайықты жұмысқа жәрдемдесу	
8.1. Халықтың жан басына шаққандағы экономикалық өсімді ұлттық жағдайларға сәйкес және атап айтқанда, ең аз дамыған елдерде жалпы ішкі өнімнің өсімін жылына кем дегенде 7% деңгейінде сақтау	КПО-ның аумақтың дамуына тигізетін жанама экономикалық ықпалы: Жеткізілімдерді ұйымдастыру, Жергілікті қамтуды дамыту, Мемлекетке төленетін төлемдер, Еңбек ақысы және жеңілдіктер
8.3 Өнімді қызметке, лайықты жұмыс орындарын құруға, кәсіпкерлікке, шығармашылыққа және инновациялық қызметке мүмкіндік беретін дамуға бағытталған саясатты жүргізуге жәрдемдесу және микро, шағын және орта кәсіпорындардың ресми танылуы мен дамуын көтермелеу	Жеткізілімдерді ұйымдастыру, Жергілікті қамтуды дамыту
8.4. 2030 жылға қарай тұтыну және өндіру саласындағы ресурстарды пайдаланудың әлем бойынша тиімділігін біртіндеп арттыру және «Тұрақты тұтыну мен өндірудің он жылдық негіздемелік бағдарламасына» сәйкес экономикалық өсім мен қоршаған ортаның нашарлауы арасындағы байланысты жою (дамыған елдер көшбасшы рөлін атқарады)	«КПО 365» стратегиясы, Газды алау қондырғыларында жағу
8.5. 2030 жылға қарай барлық әйелдер мен ерлерді, соның ішінде жастар мен мүгедектерді де толық әрі өнімді кәсіппен, лайықты жұмыспен және құны бірдей еңбек үшін тең еңбек ақысымен қамтамасыз ету	Еңбек ақысы және жеңілдіктер, Өндірістік қатынастар, Әртүрлілік және инклюзивтілік
8.7. Мәжбүрлі жұмысқа салуды жою бойынша шұғыл әрі тиімді шараларды қабылдау	Адам құқықтары, Өндірістік қатынастар
8.8. Еңбек құқықтарын қорғау және еңбекші мигранттар, әсіресе әйел мигранттар және тұрақты жұмысы жоқ адамдарды қосқандағы барлық еңбек етушілер үшін сенімді әрі қауіпсіз жұмыс жағдайын қамтамасыз етуге жәрдемдесу	Қауіпсіздік техникасы, Өнеркәсіптік объектілеріндегі өндірістік бақылау, Еңбек қатынастары, Өндірістік қатынастар
9. Берік инфрақұрылым құру, ауқымды және орнықты индустриализация мен инновацияларға жәрдемдесу	
9.1. Экономикалық дамуды және адамдардың әл-ауқатын қолдау мақсатында барлығына бірдей қымбат емес және қолжетімді болуына айрықша назар аудара отырып, сапалы, сенімді, орнықты әрі берік инфрақұрылымды, соның ішінде өңірлік және трансшекаралық инфрақұрылыммен дамыту	Әлеуметтік инфрақұрылымға қосылатын үлес

ТДМ	Есепте талқыланатын тақырып / бөлім
9.2. Жалпыны қамтитын орнықты индустрияландыруға жәрдемдесу және 2030 жылға қарай өнеркәсіптегі жұмыспен қамту деңгейін, ұлттық жағдайларға сәйкес жалпы ішкі өнімдегі өнеркәсіптік өндіріс үлесін айтарлықтай көбейту және ең нашар дамыған елдердегі тиісті көрсеткіштерді екі есеге арттыру	Жергілікті қамтуды дамыту
9.4. Барлық елдердің қатысуымен және олардың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес, 2030 жылға қарай инфрақұрылымды жаңғырту және өнеркәсіптік кәсіпорындарды қайта жабдықтау, сонымен қатар ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыру және таза әрі экологиялық тұрғыдан қауіпсіз технологиялар мен өнеркәсіптік процесстерді кеңінен пайдалану арқылы оларды тұрақты ету	«КПО 365» стратегиясы, Цифрландыру және үздіксіз жетілдіру, Денсаулықты сақтау бөліміндегі цифрландыру бағдарламасы, Жаңартылатын энергия көздері заңын қолдау міндеттемелері, ҚОҚ бойынша іс-шаралар жоспары
10. Елдер ішіндегі және олардың арасындағы теңсіздікті қысқарту	
10.3. Кемсітуші заңдар, саясат пен практиканы жою және осыған байланысты тиісті заңнаманы, саясат пен әрекеттерді ілгерілету арқылы тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету және нәтижелер теңсіздігін азайту	Бизнес-этика, КПО Іскерлік тәртіп кодексі, Әртүрлілік және инклюзивтілік
11. Қалалар мен елді мекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, өміршеңдігін және экологиялық тұрақтылығын қамтамасыз ету	
11.4. Дүниежүзілік мәдени және табиғи мұраны қорғау және сақтау бойынша жұмысты белсендіру	Тарихи-мәдени мұраларды сақтау бойынша жүргізілген зерттеу жұмыстары , Биотүрлілікті сақтау, Тәжірибеден мысал – «Березов ауылындағы Ұлы Отан соғысы жауынгеріне арнап қойылған ескерткішті көшіру»
12. Тұтыну мен өндірудің оңтайлы үлгілеріне көшуді қамтамасыз ету	
12.1. Дамушы елдердің дамуы мен әлеуетін ескере отырып, тұтыну мен өндірудің оңтайлы үлгілерін пайдалануға көшудің он жылдық іс-қимылдар стратегиясын барлық елдердің қатысуымен жүзеге асыру, және де дамыған елдер бұл стратегияға алғашқы болып кірісуі тиіс	«КПО 365» стратегиясы
12.2. 2030 жылға қарай табиғи ресурстарды оңтайлы игеру мен тиімді пайдалануға қол жеткізу	«КПО 365» стратегиясы, КПО-ның Жасыл стратегиясы, Экологиялық үлес
12.4. 2020 жылға қарай халықаралық келісілген қағидаттарға сәйкес химиялық заттар мен барлық қалдықтарды олардың тіршілік кезеңінің барысында экологиялық тұрғыдан тиімді пайдалануға қол жеткізу және олардың адамдардың денсаулығы мен қоршаған ортаға деген жағымсыз әсерін мейлінше қысқарту үшін олардың ауаға, суға және топыраққа түсуін барынша азайту	Қалдықтарды басқару, Тазартылған ағынды суларды төгу, Тазартылған ағынды суларды және басқа суларды қайта пайдалану, Өндірістік ағынды суларды басқару
12.5. 2030 жылға қарай қалдықтардың пайда болуының алдын алу, олардың көлемін қысқарту, қайта өңдеу және қайта пайдалану бойынша шараларды қолдану арқылы қалдықтардың көлемін айтарлықтай азайту	Қалдықтарды басқару
12.6. Компанияларға, әсіресе ірі әрі трансұлттық компанияларға өндірістің орнықты әдістерін қолдануды және өз есептерінде ресурстарды тиімді пайдалану туралы ақпаратты көрсетуді ұсыну	«КПО 365» стратегиясы, Бұрғылау технологиялары, Экологиялық әсер
12.8. 2030 жылға қарай бүкіл әлемдегі адамдарда тұрақты даму және табиғатпен үйлесімді өмір салты туралы тиісті ақпарат барын және ол туралы хабардар болуын қамтамасыз ету	2009 жылдан 2023 жылға дейінгі кезеңдегі КПО-ның тұрақты дамуы туралы есептері, КПО-ның Тұрақты даму кодексінің 10-қағидасы
13. Климаттың өзгеруімен және оның салдарларымен күрес бойынша шұғыл шараларды қабылдау	
13.1. Барлық елдерде қауіпті климат құбылыстарына және табиғат аппаратына төзімділік пен бейімделу қабілетін арттыру	Климаттық қатерлер мен мүмкіндіктер, Климаттың өзгеруі және энергияның ауысуы, «КПО 365» стратегиясы, КПО-ның Жасыл стратегиясы.
13.2. Климаттың өзгеруіне әрекет ету шараларын саясатқа, стратегияларға және ұлттық деңгейдегі жоспарлауға енгізу	Климаттық қатерлер мен мүмкіндіктер, Климаттың өзгеруі және энергияның ауысуы, «КПО 365» стратегиясы, КПО-ның Жасыл стратегиясы.
13.3. Климат өзгеруінің қауіптілігін төмендету және салдарын жұмсарту, оларға бейімделу және алдын ала ескерту жөніндегі адамдар мен мекемелердің мүмкіндіктерін, ақпарат тарату мен ағарту процесін жақсарту	«КПО 365» стратегиясы, КПО-ның Жасыл стратегиясы.

ТДМ	Есепте талқыланатын тақырып / бөлім
15. Құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және олардың тиімді пайдаланылуына жәрдемдесу, ормандарды тиімді пайдалану, шөлейттенумен күрес, жердің азу процесін тоқтату, оны кері бұру және биотүрліліктің жоғалу процесін тоқтату	
15.1. 2020 жылға қарай халықаралық келісімдерде белгіленген міндеттемелерге сәйкес жер үсті және ішкі тұщы су экожүйелерін және олардың қызметтерін, атап айтқанда ормандардың, сулы-батпақты алқаптардың, таулардың және шөлейт жерлердің сақталуын, қалпына келтірілуін және тиімді қолданылуын қамтамасыз ету	Биотүрлілікті сақтау
15.2. 2020 жылға қарай ормандардың барлық түрлерін оңтайлы пайдалану әдістерін енгізуге жәрдемдесу, ормансыздандуды тоқтату, тозған ормандарды қалпына келтіру және бүкіл әлемдегі орман өсіру және орманды қалпына келтіру ауқымдарын кеңейту	«ҚМГКК есептік санитарлық-қорғау аймағының ұйымдастыру және абаттандыру» жобасы
15.5. Табиғи тіршілік ету орталарының тозуын тоқтату бойынша елеулі шараларды шұғыл түрде қолдану, биотүрліліктің жоғалуын тоқтату және 2020 жылға қарай құрып кету қаупі төніп тұрған түрлерді сақтау және олардың жоғалуына жол бермеу	Биотүрлілікті сақтау
16. Тұрақты даму мүдделері үшін бейбіт және ашық қоғамның құрылуына жәрдемдесу, барлығы үшін сот әділдігіне қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету және барлық деңгейлерде тиімді, есеп беруге міндетті және кең қатысуға негізделген мекемелерді құру	
16.5. Жемқорлық және парақорлықтың барлық түрлерінің ауқымын айтарлықтай азайту	Бизнес-этика
16.6. Барлық деңгейлерде тиімді, есеп беруге міндетті және ашық мекемелерді құру	Ұйым құрылымы және басқару тәсілдері
16.10. Ұлттық заңнамаға және халықаралық келісімдерге сәйкес ақпаратқа деген қоғамның қолжетімділігін қамтамасыз ету және негізгі еркіндіктерді қорғау	ТД Есебі, Қоғамдық тыңдаулар, Кері байланыс механизмдері
16.b Тұрақты даму мүдделері үшін кемсітпейтін заңдар мен саясатты ынталандыру және жүзеге асыру	КПО Тәртіп кодексі , КПО Бизнес қағидалары , КПО Тұрақты даму кодексі , «КПО 365» стратегиясы
17. Тұрақты дамудың мүдделері үшін Ғаламдық әріптестіктің шеңберінде жұмысты жандандыру және жүзеге асыру құралдарын нығайту	
17.7. Дамушы елдер экологиялық тұрғыдан қауіпсіз технологияларды өзара келісілген қолайлы шарттардың, соның ішінде жеңілдік және артықшылық берілген шарттардың негізінде алатындай етіп, экологиялық тұрғыдан қауіпсіз технологияларды даярлауға, тапсыруға, таратуға және игеруге жәрдемдесу	Жергілікті қамтуды дамыту, Жаңартылатын энергия көздері (ЖЭК) заңын қолдау міндеттемелері, экологиялық ЕҚТ
17.14. Тұрақты дамуды қамтамасыз ету жөніндегі саясатты анағұрлым жүйелі ету	«КПО 365» стратегиясы, КПО тұрақты даму кодексі
17.16. Барлық елдерде, әсіресе дамушы елдерде тұрақты даму саласындағы мақсаттарға қол жеткізуді қолдау үшін білім, тәжірибе, технологиялар мен қаржылық қорларды жұмылдыратын және тарататын көптеген мүдделі тараптардың қатысуымен толықтырылатын, тұрақты даму мүдделері үшін Ғаламдық серіктестікті нығайту.	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу, Іскерлік серіктестіктер және қауымдастықтарда мүшелік ету, «Uralsk Green Forum» форумын өткізу
17.17. Серіктестердің қорларын пайдалану тәжірибесіне және стратегияларына сүйене отырып, мемлекеттік ұйымдар арасындағы, мемлекеттік пенжеке секторлар арасындағы және азаматтық қоғам ұйымдары арасындағы тиімді серіктестікті ынталандыру және мадақтау	Әлеуметтік инфрақұрылымға қосылатын үлес, Жергілікті қамту, Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу, Іскерлік серіктестіктер және қауымдастықтарда мүшелік ету, Uralsk Green Forum

ГЛОССАРИЙ

ТЕРМИН/ҚЫСҚАРТУ	СИПАТТАМАСЫ
АҚҚТБ	Алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылуы
Атмосфералық ауадағы ластаушы заттың шекті рұқсат етілген концентрациясы	Атмосфералық ауадағы ластаушы заттың шекті рұқсат етілген концентрациясы – осы немесе болашақ буынға тікелей немесе жанама зиянды еш әсер етпейтін, адамның еңбекке деген қабілетін төмендетпейтін, оның хал-жағдайын және санитарлық-тұрмыстық өмір салтын нашарлатпайтын концентрация.
ББК	Басқару жөніндегі бірлескен комитет
БҚО	Батыс Қазақстан облысы
БСШЖ	Биотүрлілікті сақтау бойынша іс-шаралар жоспары
ГКДҚ	Газды кешенді дайындау қондырғысы
ГӨЗ	Газ өңдеу зауыты
ГТЭС	Газ турбиналы электр станциясы
ЕК, ҚТ және ҚОҚ	Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау
ЖҚҚ	Жеке қорғаныш құралдары
КВИ	Коронавирус инфекциясы
КҚК	Каспий құбыржолы консорциумы
КПО	«Қарачағанак Петролиум Оперейтинг Б.В.» Қазақстан филиалы
ҚАТЖ	«Қарашығанақ-Атырау» тасымалдау жүйесі
ҚБЖ	Қауіпсіздікті басқару жүйесі
ҚжАҚЕҚ	Қауіпсіздік және адам құқықтарына қатысты ерікті принциптер
ҚҚЖ	Қарашығанақты кеңейту жобасы
ҚМГКК	Қарашығанақ мұнай, газ және конденсат кен орны
ҚОҚШЖ	Қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар жоспары
ҚОТЖ	«Қарашығанақ-Орынбор» тасымалдау жүйесі
ҚӨК	Қарашығанақ өңдеу кешені
ҚТҚ	Қатты тұрмыстық қалдықтар
ЛЗ	Ластаушы заттар
МАС	Мұнай айдау станциясы
МБӨС	Мұнайды бастапқы өндіру сателлиті
МВт	Мегаватт
Мердігер/ мердігер немесе бас компаниялар/ серіктес-компаниялар	«Эни», «Шелл», «ЛУКОЙЛ», «Шеврон», «ҚазМұнайГаз» ҰК компанияларын қамтиды
МӨЗ	Мұнай өңдеу зауыты
ӨБТК	Қарашығанақ кен орны бойынша Өнімді бөлісу туралы түпкілікті келісім
ӨСАБ	Өндіруші салалардың ашықтығы бастамасы
ПГ	Парниктік газдар

ТЕРМИН/ҚЫСҚАРТУ	СИПАТТАМАСЫ
СҚА	Санитарлық қорғау аймағы
т	тонна
ТЖ	Төтенше жағдайлар
ТЖҚ	Тауарлар, жұмыстар мен қызметтер
ТНК	Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері
ТТЖ	Тіркелуге тиіс жарақаттар
ҰҰ	Үкіметтік емес ұйым
ШРК	Шекті рұқсат етілген концентрация
ЭМС	Экологиялық мониторинг станциясы
CH ₄	Метан
CO	Көміртегі оксиді
CO ₂	Көміртегі диоксиді
C ₆ H ₆	Бензол
C ₇ H ₈	Толуол
C ₈ H ₁₀	Ксилол
ESG	<p>Экологиялық, әлеуметтік және басқару критерийлері (ESG) – бұл әлеуметтік саналы инвесторлар әлеуетті инвестицияларды тексеру үшін қолданатын компанияның қызмет стандарттарының жиынтығы.</p> <p>Экологиялық критерийлер компания қоршаған ортаны қалай қорғайтынын, соның ішінде, компанияның климаттың өзгеруіне қатысты корпоративтік саясатын ескереді. Әлеуметтік критерийлер компанияның жұмыскерлермен, жеткізушілермен, тұтынушылармен, сондай-ақ, өзі жұмыс істейтін қауымдастықтармен қарым-қатынасын зерттейді. Басқару критерийлері компанияның басшылығына, басшылардың еңбекақысына, аудит, ішкі бақылау және акционерлердің құқықтарына қатысты жұмыстарды қамтиды.</p>
GRI	Тұрақты даму саласындағы есептілік бойынша жаһандық бастама
H ₂ S	Күкіртсутегі
IOGP	Халықаралық мұнай мен газ өндірушілер қауымдастығы, 1985 жылдан бері осы қауымдастыққа кіретін әлемдік деңгейдегі компаниялардың оқиғалары бойынша деректерді жинаумен айналысады.
IPIECA	Қоршаған ортаны қорғауды көздейтін мұнай өндіруші компаниялардың халықаралық қауымдастығы
ISO 14001	Табиғат қорларын тиімді пайдаланудың жүйесін енгізуге қойылатын талаптарды белгілейтін әлемде танылған стандарт
ISO 45001	Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін басқару жүйесін енгізуге қойылатын талаптарды белгілейтін әлемде танылған стандарт
ISO 50001	Энергетикалық менеджменті жүйесін енгізуге қойылатын талаптарды белгілейтін әлемде танылған стандарт
ISO 39001	Жол қауіпсіздігінің менеджменті жүйесін енгізуге қойылатын талаптарды белгілейтін әлемде танылған стандарт
NO ₂	Азот диоксиді
N ₂ O	Азот тотығы
OPITO	Мұнай-газ өнеркәсібіндегі оффшорлық компанияларды оқыту жөніндегі ұйым

ТЕРМИН/ҚЫСҚАРТУ	СИПАТТАМАСЫ
SO ₂	Күкіртті газ

Жалдамалы жұмыскерлер (тікелей келісімшарт бойынша жұмыс істейтін) – КПО-мен қолданыстағы еңбек шарты бар жұмыскерлер

Бас компаниялар іссапарға жіберген персонал –

Бас компаниялармен жасалған іссапарға жіберу туралы келісім шеңберінде іссапарға жіберу туралы хат негізінде КПО-ға іссапарға жіберілген бас компаниялардың жұмыскерлері. Негізінен оларға жобалауда және әзірлеуде арнайы дағдыларға ие, өндірісте халықаралық технологиялардың енгізілуін қамтамасыз етуге қажетті халықаралық тәжірибесі мен білімі бар жоғары деңгейдегі басшылар мен шетелдік мамандар жатады. Шетелдік мамандар қазақстандық жұмыскерлермен әртүрлі саладағы халықаралық тәжірибесі және білімін алмасу үшін тартылады. Дегенмен, Кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру бағдарламасына сәйкес КПО шетелдік мамандар атқаратын лауазымдарды жыл сайын жергіліктендіріп келеді (бұл туралы «Жергілікті персоналды дамыту» тарауында толығырақ ақпарат берілген). КПО директорлар кеңесі Бас директордың орынбасары мен Өндірістік процестерді цифрландыру және үздіксіз жетілдіру бөлімінің бастығынан басқа, бас компаниялардың іссапарға жіберілген жұмыскерлерінен тұрады.

Жіберуші тарап – Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тіркелген, жұмыскерлермен қамтамасыз ету жөніндегі қызметтерді көрсету бойынша қызметті жүзеге

асыратын заңды тұлға, оның ішінде шетелдік заңды тұлғаның филиалы.

Жалдамалы жұмыскерлер (жіберуші тарап) – қызметін КПО күнделікті бақылайтын, алайда КПО-мен тікелей келісімшарт жасаспаған, жұмысқа жіберуші тараптар (кадрлық агенттіктер) арқылы тартылып, жалақы алатын жұмыскерлер. Тікелей келісімшарт жасасқан жұмыскерлер мен жіберуші тараптардың жұмыскерлері орындайтын жұмыс түрлері бірдей.

Уақытша жұмыскер – жүктілікке және босануына байланысты ұзақ мерзімді демалыстағы, бала күтіміне байланысты жалақысы сақталмайтын демалыстағы, оқу демалысындағы уақытша жұмыста болмайтын жұмыскерді ауыстыра тұру үшін немесе белгілі бір жұмысты уақытша орындау үшін Компаниямен еңбек қатынастарына тұратын тұлға.

1 Аты-жөні

Ұйым атауы

2 Қай мүдделі тарап өкілісіз?

- Құрушы компаниялар
- «PSA» ЖШС құзіретті органы
- Қызметкерлер
- Жергілікті билік
- ҚР министрліктері / агенттіктері (сала)
- Мемлекеттік органдар
- Контрагенттер (жеткізушілер/мердігерлер, тапсырыс берушілер, банктер)
- Жергілікті халық
- Сала бойынша серіктестер
- БАҚ
- Үкіметтік емес ұйымдар
- Кәсіподақтар
- Жас ұрпақ (студенттер, оқушылар, жас мамандар)

Егер Сіз еш тарапқа жатпасаңыз, КПО-мен байланысыңызды көрсетуді сұраймыз:

.....

.....

3 ESG-есебінде ашылған елеулі тақырыптардың ішіндегі қайсылары КПО-ға қатысты мүдделі тұлға ретінде Сіз үшін маңызға ие? Сіз қызығушылық танытатын бес тақырыпты таңдап көрсетуіңізді сұраймыз.

Әлеуметтік қатынастарға қатысты тақырыптар:

- Қызметкерлерді дамыту және оқыту
- Әлеуметтік, мәдени және жыныстық әртүрлілік, тең мүмкіндіктер
- Мердігерлермен өндірістік қатынастар
- Кәсіби одақтарға мүшелік және ұжымдық келіссөздер жүргізу еркіндігі
- Жеке және өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету
- Адам құқықтарының сақталуы

Әлеуметтік және экономикалық тақырыптар:

- Жергілікті қызметкерлер санын ұлғайту
- Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу
- Әлеуметтік-инфрақұрылымдық жобалар
- Демеушілік және қайырымдылық
- Электр қуатын жергілікті желілерге жеткізу
- Импортты алмастыру және тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алудағы жергілікті қамту үлесін арттыру
- Жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

3 Экономикаға қатысты тақырыптар:

- Технологиялар мен инновациялар
- Есептелген дәлелденген қорлар мен өндіріс мөлшері
- Сатып алу тәжірибелері мен жеткізілімдерді ұйымдастыру
- Мемлекетке жасалған төлемдердің ашықтығы (Өндіруші салалардың ашықтығы бастамасы)

Экологиялық және экономикалық тақырыптар:

- Климаттың өзгеруі
- Энергия тиімділігі
- Табиғатты қорғау заңнамасын сақтау
- Қоршаған ортаны қорғау шараларына бөлінетін инвестициялар

Қоршаған ортаны қорғауға қатысты тақырыптар:

- Зиянды заттардың төгілуі
- Ауа сапасына мониторинг жүргізу
- Парниктік газдар мен ластағыш заттардың ауаға шығарылатын көлемін азайту
- Суды тиімді пайдалану
- Қатты және сұйық қалдықтарды басқару, сарқынды суларды қайта пайдалану немесе жою
- Биотүрлілікті және экожүйені сақтау
- КПО қызметінің экологияға қатысты бағыттары жөніндегі шағымдарды және өтініштерді қабылдау

Әлеуметтік және экологиялық тақырыптар:

- Қызметкерлердің еңбегін қорғау және қауіпсіздік техникасы
- Қызметкерлердің денсаулығын сақтау
- Технологиялық үдерістердің қауіпсіздігі
- Төтенше жағдайларға қарсы әрекет етуге дайындық
- Жергілікті халықпен қарым-қатынас: Компания қызметінен келетін әсерді бағалау тәсілдері мен оларды азайту бойынша іс-шаралар, шағымдар және өтініштер

4 КПО ESG-есебін жақсарту бойынша ұсыныстарыңыз.

Есеп бойынша пікірлеріңізді және ұсыныстарыңызды, сондай-ақ 2024 жылғы Есеп редакциясы бойынша ұсыныстарыңызды төменде көрсетілген мекенжайға немесе Sustainability@kpo.kz электрондық мекенжайына жіберуді сұраймыз.

БІЗДІҢ БАЙЛАНЫСТАР: / GRI 2-1, 2-3 /

«Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» Қазақстандық филиал

Ақсай қаласындағы кеңсе

Промышленная зона, 81Н көшесі
Ақсай, 090300
Берлі ауданы
Батыс Қазақстан облысы
Қазақстан Республикасы

Орал қаласындағы кеңсе

Құрманғазы көшесі, 160/1
Орал, 090000
Батыс Қазақстан облысы
Қазақстан Республикасы

Астана қаласындағы кеңсе

'Самал 12' шағын ауданы
'Астана Тауэр' Бизнес-орталығы
9-шы қабат
Астана, 010000
Қазақстан Республикасы

Әлеуметтік желілердегі парақшаларымыз:

www.facebook.com/kpobv
www.linkedin.com/company/kpobv
www.instagram.com/kpobv
www.vk.com/kpobv
www.youtube.com/@Karachaganak

Тұрақты даму жөнінде есеп

беру КПО БАҚ және қоғаммен
байланыс бөлімі
Лыскова Ольга
Аймұхамбетова Гаухар
Почтарева Александра
Электрондық мекенжай:
Sustainability@kpo.kz

Барлық тұрақты даму туралы есептерімізді келесі сілтеме арқылы табуға болады:

<https://kpo.kz/kz/tұрақты-damu>

© 2025 «Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.»

